

národní
úložiště
šedé
literatury

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2011

Česká národní banka
2012

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-124099>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 10.06.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

ZPRÁVA O VÝKONU DOHLEDU
NAD FINANČNÍM TRHEM

2011

ZPRÁVA O VÝKONU DOHLEDU NAD
FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011

ISBN 978-80-87225-39-4

ÚVODEM	6
RESUMÉ	7
VYJÁDŘENÍ VÝBORU PRO FINANČNÍ TRH	8
ÚVOD	10
A. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011	11
1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011	12
1.1 Zhodnocení stavu regulace v oblasti finančního trhu	12
1.2 Změny zákonů	12
1.3 Vyhlášky a opatření ČNB	13
1.4 Vydaná úřední sdělení	14
1.5 Připravované změny v regulaci finančního trhu	15
2. VÝVOJ REGULACE EU V ROCE 2011	17
2.1 Směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích	17
2.2 Směrnice a nařízení o trzích finančních nástrojů	18
2.3 Nařízení a směrnice o obchodování zasvěcených osob a manipulacích s trhem	18
2.4 Revize směrnice o transparentnosti	18
3. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011	19
3.1 Licenční, schvalovací a povolovací činnost	19
3.2 Notifikace (v režimu jednotné licence)	24
3.3 Registrační činnost zastoupení bank a finančních institucí	25
3.4 Dohled na dálku	25
3.5 Kontroly na místě	30
3.6 Sankční činnost	34
3.7 Monitorování subjektů finančního trhu v likvidaci	35
3.8 Centrální registr úvěrů	36
4. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL OCHRANY SPOTŘEBITELE	37
4.1 Přehled podání spotřebitelů	37
4.2 Právní a metodická činnost	38
5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	39
5.1 Nové uspořádání dohledu nad finančním trhem v EU	39
5.2 Spolupráce v rámci evropských orgánů dohledu nad finančním trhem	39
5.3 Spolupráce v rámci struktur Evropské rady pro systémová rizika (ESRB)	41
5.4 Spolupráce v rámci struktur Evropské centrální banky	42
5.5 Spolupráce ve vztahu k radě EU a jejím strukturám	42
5.6 Spolupráce v rámci ostatních mezinárodních institucí a asociací	43
5.7 Spolupráce s partnerskými orgány dohledu	44

B. VÝVOJ FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2011	45
SHRNUTÍ	46
1. EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ V ROCE 2011	51
2. VÝVOJ V SEKTORECH ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ	53
2.1 Struktura bankovního sektoru	53
2.2 Činnost bankovního sektoru	56
2.3 Rizika bankovního podnikání	65
2.4 Kapitálová přiměřenost	69
2.5 Hospodářské výsledky bankovního sektoru	72
2.6 Vývoj v sektoru družstevních záložen	75
3. VÝVOJ NA KAPITÁLOVÉM TRHU	78
3.1 Obchodníci s cennými papíry	78
3.2 Kolektivní investování	81
3.3 Penzijní fondy	83
3.4 Regulované trhy	86
4. VÝVOJ NA POJISTNÉM TRHU	88
4.1 Struktura pojistného trhu	88
4.2 Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven	90
4.3 Vývoj předepsaného pojistného	91
4.4 Vývoj nákladů na pojistná plnění	94
4.5 Aktiva pojišťoven	96
4.6 Pasiva pojišťoven	98
4.7 Výsledky hospodaření pojišťoven	100
SEZNAM ZKRATEK	102
SLOVNÍČEK POJMŮ	105
C. PŘÍLOHY	110

Zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem vypracovává Česká národní banka od roku 2006¹, kdy jí novelou zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance vznikla nová zákonná povinnost předkládat tuto Zprávu za každý uplynulý kalendářní rok a nejpozději do 30. června roku následujícího Zprávu doručit Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci.

V souladu s požadavkem výše zmíněného zákona byla tato Zpráva předem předložena Výboru pro finanční trh, který využil svého práva a připojil k ní vyjádření uvedené dále.

Předkládaná Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2011 se skládá ze dvou částí. Část A informuje o přímém výkonu dohledu nad finančním trhem, změnách v právních předpisech regulujících finanční trh, o zavádění nových přístupů ke zvýšení stability a transparentnosti finančního trhu, o subjektech na finančním trhu ČR, licenčních a sankčních řízeních a o mezinárodní spolupráci ČNB v oblasti dohledu. Část B popisuje vývoj jednotlivých sektorů finančního trhu, tj. úvěrových institucí, pojišťoven, penzijních fondů a kapitálového trhu v daném roce.

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem slouží rovněž k informování veřejnosti o spektru aktivit ČNB v oblasti výkonu dohledu nad tuzemským finančním trhem a o stavu a vývoji tuzemského finančního trhu v roce 2011. Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2011 bude, stejně jako jednotlivé Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za roky 2006–2010, společně s dalšími informacemi týkajícími se finančního trhu uveřejněna v českém a anglickém jazyce na webových stránkách ČNB.

Zpráva byla projednána a schválena bankovní radou České národní banky dne 31. května 2012.

¹ Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za léta 2006 až 2010 jsou zveřejněné na webových stránkách ČNB www.cnb.cz/cs/Dohled/Souhrnné_informace_o_finančním_sektoru/Zprávy_o_výkonu_dohledu_nad_finančním_trhem.

ČNB se v průběhu roku 2011 podílela na implementaci měnící se evropské finanční regulace, spolupracovala na přípravě nových zákonů, připravila řadu vyhlášek, výkladů a metodických stanovisek pro oblast regulace finančního trhu. Významnou legislativní změnou byly novely zákona o bankách, zákona o družstevních záložnách a zákona o podnikání na kapitálovém trhu k transpozici novel směrnice o kapitálových požadavcích (CRD III). Zásadní legislativní změnu představuje zákon o důchodovém spoření a zákon o doplňkovém penzijním spoření, jež jsou součástí plánované důchodové reformy. V oblasti nově navrhovaných regulatorních předpisů na úrovni EU v roce 2011 se ČNB zapojila mimo jiné do přípravy návrhu směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích (CRD IV), návrhu prováděcího předpisu ke směrnici Solventnost II či návrhu směrnice Omnibus II.

V oblasti spolupráce se zahraničními regulátory v rámci kolegií orgánů dohledu byla v roce 2011 věnována hlavní pozornost dokončení tzv. Joint Risk Assessment and Decision procesu, tj. vyhodnocení rizikového profilu jednotlivých entit příslušné finanční skupiny a vydání společného rozhodnutí o minimální výši kapitálu, který by skupina jako celek i její jednotlivé subjekty měly držet. Závěry z vyhodnocení rizikového profilu tuzemských dceřiných bank, včetně požadavku na úroveň minimální kapitálové přiměřenosti dohlíženého subjektu, zaslala ČNB partnerským domovským orgánům dohledu, které tyto požadavky zohlednily při přípravě návrhů společných rozhodnutí o výši kapitálu jednotlivých skupin. V rámci kolegií dohledu byla zvýšená pozornost věnována rovněž vlivu finanční a dluhové krize v eurozóně na stabilitu a finanční situaci mateřských bankovních skupin a úrovni připravenosti dohlížených bankovních skupin na aktuální změny v evropské bankovní regulaci.

Na konci roku 2011 navštívila ČR mise Mezinárodního měnového fondu v rámci programu vyhodnocení stability finančního sektoru v ČR (FSAP). Základním cílem FSAP je identifikace silných a slabých stránek finančního sektoru, jeho systémových problémů a oblastí, které je nutné pro jeho další rozvoj a stabilitu vylepšit. Program se zaměřil zejména na bankovní sektor a na soulad finanční regulace a dohledu v ČR se základními mezinárodními principy. Z prozatímního hodnocení vyplývá, že finanční regulace a dohled jsou v ČR postaveny na solidních základech a dosáhly vysokého stupně souladu s mezinárodně uznávanými standardy efektivního finančního dohledu.

Finanční trh ČR jako celek a jeho jednotlivé sektory byly v roce 2011 stabilní a dosahovaly dobrých hospodářských výsledků. Dopady krize na mezinárodních finančních trzích neohrozily stabilitu tuzemského finančního trhu. Bankovní sektor je zdravý a dobře kapitálově vybavený. V roce 2011 pokračoval tento sektor v generování zisku a disponoval dostatečnými likvidními zdroji. V sektoru družstevních záložen se v roce 2011 dále zvýšily obchodní aktivity i členská základna. Obchodníci s cennými papíry zvyšovali v roce 2011 obchodované objemy s cennými papíry, sektor je dostatečně kapitálově vybavený, meziročně vzrostl rovněž majetek zákazníků. U fondů kolektivního investování určených veřejnosti došlo k meziročnímu poklesu aktiv, naopak k růstu objemu majetku dochází u fondů kvalifikovaných investorů. Penzijní fondy se v daném období vyznačovaly stabilními hospodářskými výsledky a nárůstem hodnoty aktiv i počtu účastníků. Pro český pojistný trh nebyl rok 2011 tak úspěšný jako rok předešlý, přesto dosáhl sektor navzdory zpomalení ekonomické aktivity a mírnému poklesu předepsaného pojistného relativně dobrých hospodářských výsledků.

VÝBOR PRO FINANČNÍ TRH

Výbor pro finanční trh (Výbor) vznikl na základě zákona č. 57/2006 Sb., kterým došlo ke sjednocení dohledu nad finančním trhem v České republice do České národní banky², jako poradní orgán bankovní rady ČNB pro oblast dohledu nad finančním trhem. Projednává koncepční otázky související s regulací a dohledem nad finančním trhem a vyjadřuje se též k významným trendům ve vývoji finančního sektoru, jež mají regulační aspekt. Výbor neřeší záležitosti týkající se konkrétních subjektů na finančním trhu.

Složení Výboru prošlo v roce 2011 dílčími změnami. Předsedou Výboru byl Tomáš Síkora, dalšími členy pak Petr Marsa a Luděk Niedermayer, který v průběhu roku nahradil Radka Urbana (předsedu a dva členy volí Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny z kandidátů navržených profesními organizacemi sdružujícími účastníky finančního trhu).

Členem výboru je dále finanční arbitr České republiky, kterým byl v roce 2011 František Klufa a následně Monika Nedelková, a také dva zástupci Ministerstva financí – v průběhu roku jimi byli Monika Nedelková (do okamžiku jmenování finančním arbitrem České republiky), Dušan Hradil a Radek Urban (původně jako člen volený Rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny).

ČNB ve Výboru zastupuje viceguvernér Vladimír Tomšík.

Členové Výboru vykonávají svoji funkci osobně a bezplatně.

S ohledem na své složení, zahrnující reprezentanty soukromého i veřejného sektoru, představuje Výbor nezávislé odborné fórum, které poskytuje ČNB zpětnou vazbu, názory, doporučení či podněty k záležitostem týkajícím se výkonu její funkce orgánu dohledu nad tuzemským finančním trhem.

V praxi jsou z každého zasedání Výboru vyhotovovány podrobné minutes obsahující písemný záznam proběhlé diskuze, názorů jednotlivých členů Výboru a přijatých závěrů. Tyto minutes jsou po schválení postoupeny pro informaci bankovní radě ČNB. Aby byla činnost Výboru transparentní i navenek, je z každého jeho jednání učiněn ještě zápis o hlavních bodech a závěrech diskuze, který je po schválení uveřejněn na webových stránkách ČNB (www.cnb.cz). Většinu projednávaných materiálů mohou jeho členové dle svého uvážení a odpovědnosti konzultovat s profesními asociacemi sdružujícími účastníky finančního trhu.

V roce 2011 se Výbor sešel dvakrát, a to v těchto termínech: 11. dubna a 10. října. V mezidobí Výbor řeší operativní a rutinní agendu v souladu se svým jednacím řádem s použitím prostředků elektronické komunikace.

Výbor je pravidelně informován ČNB o hlavních aktivitách v oblasti dohledu nad finančním trhem (na základě §45c odst. 3 zákona o České národní bance) a dále se Výbor vyjadřuje ke Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem.

V roce 2011 se Výbor mj. zabýval hodnocením výsledků Kanceláře finančního arbitra a následně i organizačními změnami v souvislosti s novelou zákona o finančním arbitrovi (rozšíření kompetencí, změna sídla, změna financování). Diskutovány byly též cíle Kanceláře finančního arbitra po jejím přechodu z ČNB pod Ministerstvo financí.

I v průběhu roku 2011 byly členové Výboru pravidelně informováni vedením ČNB o aktuální situaci na českém finančním trhu v kontextu nedávné finanční krize a opatřeních přijímaných v rámci dohledu ČNB nad finančním trhem. V této souvislosti Výbor také diskutoval provedené změny ve struktuře regulace a dohledu evropského finančního sektoru a jejich důsledky pro domácí finanční trh.

² Právně je postavení Výboru pro finanční trh upraveno v § 45a až 45d zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 57/2006 Sb.

Dalším důležitým tématem, kterým se pravidelně Výbor zabývá, je podpora finanční gramotnosti obyvatelstva a ochrana spotřebitele na finančním trhu. Členové VFT se též seznámili s pravidelným materiálem ČNB, který je zaměřen na aktuální postupy a metody v oblasti politiky vynucování a sankcionování na finančním trhu.

Několikrát se v loňském roce členové Výboru zabývali problematikou přípravy novely zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích.

Vyjádření Výboru pro finanční trh ke zprávě ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2011

Výbor pro finanční trh je ze zákona povinný projednat zprávu ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem za předchozí rok. Poté je zpráva schválena bankovní radou ČNB a předložena Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci. Členové Výboru projednali zprávu ve dvou částech per rollam a nikdo neuplatnil právo svolat zasedání Výboru.

Podle výsledků finančního trhu za rok 2011 Výbor konstatoval růst ekonomiky, i když v nižší míře než v předchozím období. Ke zpomalování výkonu ekonomiky docházelo od 2. čtvrtletí a podílelo se na něm zejména snížení spotřeby domácností a vlády. Od poloviny roku se zvyšovalo napětí na finančních trzích a zároveň pokračoval i růst inflace. Vývoj hospodářství ovlivnila významně situace na trhu práce, který po poklesu o 0,4 p. b. vykázal průměrnou míru registrované nezaměstnanosti necelých devět procent. Zpomalení růstu průměrných nominálních mezd bylo doprovázeno sblížením temp růstu mezd v soukromém a veřejném sektoru. Hodnocení vývoje hospodářství vedlo ČNB k tomu, že ponechala v roce 2011 základní úrokové sazby beze změny.

Výbor pro finanční trh s vědomím, že konečné znění Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2011 musí ještě schválit bankovní rada ČNB, bere návrh této zprávy na vědomí a neuplatňuje vůči jejímu obsahu žádné výhrady.

Za Výbor pro finanční trh:

Ing. Tomáš Síkora, MBA
předseda

Výkon dohledu nad finančním trhem významně přispívá ke stabilitě finančního systému. Česká národní banka vykonávala v roce 2011 dohled nad finančním trhem v náročných vnějších i vnitřních ekonomických podmínkách. Rok 2011 přinesl významnou změnu institucionálního prostředí pro dohled nad finančním trhem v rámci EU, když od 1. ledna 2011 zahájil činnost Evropský systém finančního dohledu (ESFS).³ ČNB aktivně přispívala k rozvoji spolupráce orgánů dohledu v rámci tohoto systému a usilovala o podporu svých vizí dohledu nad finančním trhem mezi ostatními členy. V roce 2012 bude ČNB pokračovat v uplatňování koncepce finančního dohledu, která se osvědčila v nelehkých podmínkách uplynulého období.

Vnější ekonomické podmínky se ve většině států EU v roce 2011 vyznačovaly zejména pomalým růstem ekonomik, vysokou mírou nezaměstnanosti a nízkými nominálními úrokovými sazbami eura, ale i ostatních hlavních světových měn. Zároveň pokračovala dluhová krize eurozóny, která eskalovala ve druhém pololetí 2011 při souběhu s krizí důvěry na jejím mezibankovním trhu. Vývoj české ekonomiky byl ve srovnání s některými členskými státy EU relativně příznivý, neboť míra nezaměstnanosti mírně klesala a ekonomika rostla, přestože tempo růstu v průběhu roku 2011 klesalo. Nominální korunové úrokové sazby se pohybovaly na historických minimech. Úzké propojení úvěrových a ostatních aktivit finančních institucí s tuzemskou ekonomikou společně s její vazbou na trh eurozóny vytvářelo tlak na efektivitu a kvalitu řízení rizik. Tuzemský finanční systém, zejména bankovní sektor, jenž je jeho základem, zůstal i nadále stabilní a finanční trh fungoval plynule a bezpečně.

Ke stabilitě finančního sektoru přispěl svým dílem i mikroobezřetnostní dohled a dohled nad tržním jednáním vykonávaný ČNB. Výkon dohledu se řídil principem alokace kapacit podle měnícího se rizikového profilu dohlížených subjektů a důsledného prosazování nápravy zjištěných nedostatků. Významnou součástí dohledu finančního trhu je oblast ochrany spotřebitele na finančním trhu, kde i v roce 2011 přispěla ČNB k obraně oprávněných zájmů řady klientů finančních institucí a k rozvoji finanční gramotnosti.

Nový institucionální rámec evropského finančního dohledu ESFS dostal v oblasti mikroobezřetnostního dohledu za úkol vytvářet jednotné normy a doporučení pro výkon dohledu nad finančním trhem pro všechny členské státy tak, aby v nich byla důsledně uplatňována pravidla finanční regulace EU. Nad rámec nezpochybnitelných pozitiv ve formě posílení institucionální základny kolegií orgánů dohledu jako platformy spolupráce a výměny informací mezi nimi přinesl nový rámec dohledu i negativní aspekty spojené s ambiciózními plány na zahrnutí finančních trhů EU přemírou nových regulačních pravidel i tendencemi k přesunu pravomocí orgánů dohledu členských států EU odpovědných za stav svých finančních trhů na úroveň EU. ČNB proto usilovala o další posílení vztahů s partnerskými orgány dohledu s cílem postupného prosazování principu optimální míry regulace finančních trhů EU a rovnováhy mezi pravomocemi orgánů dohledu členských států na národní úrovni a jejich zodpovědností za stabilitu finančních systémů. Zkušenosti z nedávné finanční krize ukazují, že vyvážená regulace spolu s adekvátním a důsledným výkonem dohledu jsou nezbytně významnými, i když nikoliv jedinými faktory, které přispívají k finanční stabilitě celé EU, jejímž základem musí být zdravé finanční systémy jednotlivých členských států.

³ Evropský systém finančního dohledu/European System of Financial Supervision (podrobně viz Kapitola 5 Mezinárodní spolupráce) zahrnuje Evropskou radu pro systémové riziko jako orgán makroobezřetnostního dohledu a dále evropské orgány dohledu pro bankovníctví, pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní připojištění, cenné papíry a trhy a společný výbor těchto tří orgánů a rovněž orgány dohledu všech 27 členských států EU pro mikroobezřetnostní dohled, dohled nad tržním jednáním a ochranou spotřebitele.

ČÁST A

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011

---

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011

1.1 ZHODNOCENÍ STAVU REGULACE V OBLASTI FINANČNÍHO TRHU

ČNB se v průběhu roku 2011 podílela na implementaci rychle se měnících pravidel EU v oblasti finančního trhu a na úpravách regulatorního rámce v ČR. Činnost ČNB zahrnovala spolupráci především s Ministerstvem financí ČR (MF), ale i dalšími orgány státní správy, na přípravě nových zákonů. ČNB připravila řadu vyhlášek a výkladových a metodických stanovisek k aplikaci regulatorních požadavků účastníky finančního trhu.

1.2 ZMĚNY ZÁKONŮ

Za přípravu zákonů v oblasti finančního trhu nese primární odpovědnost MF, se kterým ČNB úzce spolupracuje. Spolupráce probíhá na základě Dohody o spolupráci při přípravě návrhů vnitrostátních právních předpisů týkajících se finančního trhu uzavřené mezi ČNB a MF v květnu 2006⁴.

V roce 2011 byly za aktivní spolupráce ČNB připraveny některé zákony upravující podnikání finančních institucí a dalších osob podléhajících regulaci a dohledu.

Novely zákonů o bankách, družstevních záložnách a podnikání na kapitálovém trhu

Novely zákona o bankách, zákona o družstevních záložnách a zákona o podnikání na kapitálovém trhu k transpozici novel směrnice o kapitálových požadavcích (směrnice 2006/48/ES a 2006/49/ES, tzv. CRD III), které upravují nové pravomoci ČNB, např. určování významnosti pobočky, nápravná opatření k zajištění dostatečné výše a složení kapitálu a činnost kolegií orgánů dohledu, byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů 28. února 2011.

Novela zákona o platebním styku

Novelou zákona o platebním styku se transponovala do právního řádu ČR směrnice 2009/110/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz a relevantní část novely směrnice o neodvolatelnosti zúčtování. Novela zákona přinesla zejména zlepšení podmínek pro činnost institucí elektronických peněz, zjednodušení režimu vydávání elektronických peněz v malém rozsahu, vytvoření rovných podmínek pro všechny účastníky trhu a upravila ochranu propojených platebních systémů. Novela zákona byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 27. května 2011.

Novela zákona o kolektivním investování

Novela zákona je transpozicí směrnice 2009/65/ES (UCITS IV) a obsahuje ustanovení ke zjednodušení přeshraničních aktivit investičních společností (možnost zakládat standardní fondy ve státě, ve kterém investiční společnost nemá své sídlo) a k efektivnějšímu obhospodařování aktiv cestou maximalizace objemu spravovaných portfolií (přeshraniční fúze, sdružování aktiv, struktury řídicích a podřízených fondů). Novela zákona byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 9. června 2011.

Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu

Novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu zahrnuje zejména transpozici novely směrnice 2003/71/ES o prospektu uveřejňovaném při veřejné nabídce cenných papírů. Změny zahrnují úpravu definic v rámci regulace veřejné nabídky, snížení regulatorní zátěže pro nabídku cenných papírů omezenému okruhu osob nebo v omezené hodnotě, sjednocení postupu investora v případě uveřejnění dodatku prospektu a odstranění povinnosti emitenta uveřejňovat souhrnný dokument o uveřejněných údajích za předcházejících 12 měsíců. Novela zákona byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 9. června 2011.

⁴ Viz www.cnb.cz/cs/legislativa/postaveni_cnb/download/dohoda_CNB_MF.

Zákon o důchodovém spoření a zákon o doplňkovém penzijním spoření

Zákon o důchodovém spoření a zákon o doplňkovém penzijním spoření jsou součástí důchodové reformy a upravují transformaci stávajících penzijních fondů, vznik nových penzijních společností a stanoví podmínky pro účast obyvatelstva v důchodových a účastnických fondech a pravidla pro fungování důchodových a účastnických fondů. Zákony byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů 28. prosince 2011.

1.3 VYHLÁŠKY A OPATŘENÍ ČNB

ČNB je na základě zmocnění, které je vymezeno v jednotlivých zákonech, oprávněna vydávat prováděcí právní předpisy ve formě vyhlášek a opatření.

1.3.1 Vydané vyhlášky a opatření

V roce 2011 dokončila ČNB legislativní práce na vyhláškách souvisejících zejména s novými zákony v oblasti finančního trhu, které následně vydala zpravidla ke dni účinnosti daného zákona nebo neprodleně poté. V roce 2011 se jednalo o níže uvedené vyhlášky a opatření:

- Vyhláška č. 89/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry. Novela vyhlášky upravuje pravidla pro převod rizik (omezení pro investice do sekuritizací) a rozsah aplikace pravidel angažovanosti obchodníků s cennými papíry.
- Vyhláška č. 141/2011 Sb., o výkonu činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu. Vyhláška upravuje žádosti a oznámení při vstupu do sektoru, nabytí kvalifikovaných účastí a pravidla kapitálové přiměřenosti.
- Vyhláška č. 142/2011 Sb., o předkládání informací platebními institucemi, institucemi elektronických peněz, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a vydavateli elektronických peněz malého rozsahu České národní bance.
- Vyhláška č. 191/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 234/2009 Sb., o ochraně proti zneužívání trhu a transparentci. Novela vyhlášky obsahuje úpravu uznávání ekvivalence právního řádu emitentů ze třetích států pro účely plnění informačních povinností.
- Vyhláška č. 192/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 233/2009 Sb., o žádostech a tiskopisech. Novela vyhlášky upravuje žádosti v oblasti kolektivního investování.
- Vyhláška č. 193/2011 Sb., o minimálních náležitostech statutu fondu kolektivního investování, která obsahuje transpozici příslušných ustanovení směrnice UCITS IV a adaptaci nařízení EK o sdělení klíčových informací pro investory.
- Vyhláška č. 194/2011 Sb., o podrobnější úpravě některých pravidel v kolektivním investování, která zahrnuje pravidla obezřetného podnikání, pravidla efektivního obhospodařování majetku, pravidla jednání a uveřejňování informací.
- Vyhláška č. 195/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 115/2007 Sb., o podrobnostech plnění povinností depozitáře. Novela vyhlášky především upravuje požadavky na depozitářskou smlouvu standardního fondu.
- Opatření č. 1 ze dne 18. listopadu 2011, kterým se mění opatření č. 1 ze dne 19. října 2010, o předkládání výkazů spořitelními a úvěrními družstvy České národní bance.
- Opatření č. 2 ze dne 18. listopadu 2011, o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011

1.4 VYDANÁ ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ

ČNB vydává úřední sdělení, kterými informuje o skutečnostech důležitých pro účastníky finančního trhu při aplikaci právních předpisů. V roce 2011 se jednalo o níže uvedená úřední sdělení:

- Úřední sdělení ČNB ze dne 29. března 2011 k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – Angažovanost obchodníka s cennými papíry – expozice vůči institucím.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 5. dubna 2011 k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – Pravidla pro převod rizik při obchodních aktivitách se sekuritizovanými expozicemi.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 19. dubna 2011 o registraci zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnost.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 21. dubna 2011 k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – Uveřejňování informací.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 13. července 2011, jímž se stanoví jazyky, v nichž lze uveřejňovat a předkládat dokumenty České národní bance pro účely některých ustanovení zákona č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění zákona č. 188/2011 Sb.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 28. července 2011 o seznamu minimálních záznamů, které povinné osoby vedou podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 17. října 2011 o pravidlech řízení při uznávání srovnatelnosti povinností emitenta ze třetího státu.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 16. prosince 2011 o podmínkách přípustnosti pobídek při poskytování investičních služeb a v kolektivním investování.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 19. prosince 2011 k některým požadavkům, které souvisí s transformací penzijního fondu.
- Úřední sdělení ze dne 27. prosince 2011 k posuzování auditora banky, družstevní záložny, pojišťovny a zajišťovny Českou národní bankou.

ČNB poskytovala účastníkům trhu a veřejnosti informace v podobě stanovisek a odpovědí na dotazy, které uveřejňovala na svých webových stránkách. V roce 2011 byla touto cestou uveřejněna řada výkladových stanovisek v oblasti regulace finančního trhu.

Úplný přehled platných vyhlášek, opatření, úředních sdělení ČNB a stanovisek ČNB týkajících se finančního trhu je aktualizovaný na webové stránce ČNB > Dohled > Legislativní základna.

1.5 PŘIPRAVOVANÉ ZMĚNY V REGULACI FINANČNÍHO TRHU⁵

1.5.1 Návrhy zákonů

V roce 2011 probíhala intenzivní příprava řady dalších úprav regulace, převážně za účelem implementace předpisů EU. U těchto předpisů se předpokládá předložení Parlamentu České republiky v roce 2012. Významnými prioritami ČNB v této oblasti jsou opatření k předcházení systémovému riziku, mezisektorová harmonizace a odstraňování neopodstatněných rozdílů v regulaci finančních institucí.

Novela zákona o pojištnictví

ČNB spolupracovala na přípravě transpozice směrnice 2009/138/ES (Solventnost II) do zákona o pojištnictví. ČNB vypracovala a s MF projednala některé připomínky k návrhu novely zákona, které byly ze strany MF z velké části akceptovány. Mezi hlavní projednané připomínky patří např. zmocňovací ustanovení pro vydání vyhlášky v souvislosti s náležitostmi žádostí pro udělení či změnu povolení k provozování pojišťovací činnosti a žádostí o souhlas s nabytím nebo zvýšením kvalifikované účasti, úprava textu v souvislosti se zveřejněním výroční zprávy (povinnost pojišťovny předložit výroční zprávu do čtyř měsíců po skončení účetního období).

Novela zákona o bankách a zákona o družstevních záložnách

ČNB spolupracovala s MF na přípravě novely zákona, která obsahuje zejména zpřísnění režimu podnikání poboček bank ze třetích zemí v ČR, zmocnění pro ČNB stanovit podrobnosti jednotlivých obezřetnostních pravidel pro tyto pobočky a dále některé technické úpravy týkající se družstevních záložn (např. povinnost rozhodnout o úhradě ztráty družstevní záložny při každém schvalování závěrky, nedostatkem v činnosti se stane provedení i jen jednoho nevýhodného obchodu, nejen opakované provádění takových obchodů). Nad rámec podnětů ČNB obsahuje návrh také právo průlomu do bankovního tajemství ze strany BIS. Novela zákona byla schválena vládou ČR a v prosinci 2011 bylo zahájeno projednávání v Poslanecké sněmovně.

Nový zákon o kolektivním investování

ČNB zpracovala stanovisko ke konzultačnímu materiálu MF k implementaci směrnice č. 2011/61/EU o správcích alternativních investičních fondů (směrnice AIFMD). Připomínky byly uplatněny zejména k navrženému okruhu osob, na které by se měl nový režim vztahovat, možnosti omezit investiční strategie fondů kvalifikovaných investorů a k rozšíření okruhu osob oprávněných k výkonu funkce depozitáře.

Následně připravila ČNB stanovisko k dalšímu konzultačnímu materiálu MF k novému zákonu o kolektivním investování. Ve stanovisku byla podpořena včasná transpozice AIFMD a rozšíření možností v oblasti kolektivního investování po vzoru fondových center s tím, že je třeba dosáhnout rovnováhy mezi rozvojem sektoru a regulatorní a dohledovou zátěží ČNB i samotných fondů (záměr podstatného omezení dohledu nad neveřejnými fondy).

Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích

Novela zákona byla předložena vládě ČR. Legislativní rada vlády nedoporučila přijetí novely v navržené podobě, projednání odložila a uložila MF zapracování připomínek členů Legislativní rady vlády. ČNB jednala s MF v listopadu a prosinci 2011 o způsobu zapracování těchto připomínek. Hlavní výhrada spočívala v tom, že s ohledem na zdržení zákona není z technických důvodů v nejbližší době reálný přechod na systém vázaných zástupců (pro souběh s projektem základních registrů). ČNB doporučila vyčkat na vyjasnění změn na úrovni EU (směrnice IMD2, PRIIPS) nebo, trvá-li MF na provedení novely, alespoň odložit účinnost části o vázaných zástupcích na rok 2014.

⁵ O připravovaných změnách v regulaci souvisejících s návrhy EK (v oblasti kapitálových požadavků, Solventnosti II, trhů finančních nástrojů, krizového řízení apod.) podrobně viz Kap. 2 Evropská regulace.

Novela zákona o dluhopisech

ČNB spolupracovala s MF na přípravě novely zákona o dluhopisech, která byla schválena vládou ČR a v listopadu 2011 předložena Poslanecké sněmovně. Novela liberalizuje režim vydávání dluhopisů. ČNB bude mít ve vztahu k dluhopisům stejné pravomoci, jaké má dnes k akciím, tj. bude dohlížet nad veřejným nabízením dluhopisů, ale ne nad emisními podmínkami a dalšími povinnostmi emitentů; jejich posouzení je věcí věřitelů.

Novela devizového zákona

ČNB zaslala MF podnět k novele devizového zákona, která by zpřísnila pravidla jednání směnárny s klienty a omezila některé negativní jevy jejich podnikání (např. poskytování nedostatečných nebo klamavých informací klientům při uzavírání směnárenského obchodu), se kterými se setkávají zejména cizinci. MF rámcově vyhovělo záměru nově upravit pravidla pro směnárny, a to formou samostatného zákona o směnárenské činnosti. Diskuze nad návrhem nového zákona bude pokračovat v roce 2012.

1.5.2 Návrhy vyhlášek

V návaznosti na připravované změny zákonů byly v roce 2011 zahájeny legislativní práce na vyhláškách, jejichž dokončení se předpokládá v roce 2012:

- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 233/2009 Sb., o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob a o minimální výši finančních zdrojů poskytovaných pobočce zahraniční banky.
- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.
- Vyhláška o minimálních náležitostech statutu účastnického fondu a důchodového fondu.
- Vyhláška o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti, důchodového fondu a účastnického fondu.
- Vyhláška o odborné způsobilosti pro distribuci na finančním trhu.
- Vyhláška o činnosti depozitáře důchodového fondu a účastnického fondu.
- Vyhláška o odměně nuceného správce, likvidátora a insolvenčního správce některých poskytovatelů služeb na kapitálovém trhu a o náhradě jejich hotových výdajů.

2. VÝVOJ REGULACE EU V ROCE 2011

V roce 2011 pokračovaly na úrovni Evropské komise, Rady a Evropského parlamentu intenzivní práce na nové nebo upravené evropské regulaci finančního trhu s odvoláním na odstraňování příčin světové hospodářské krize, udržení růstu a konkurenceschopnosti EU. ČNB věnovala návrhům Evropské komise mimořádnou pozornost a průběžně k nim zpracovávala stanoviska. Zástupci ČNB ve výborech a pracovních skupinách v rámci struktur EU aktivně prosazovali pozice ČNB.

2.1 SMĚRNICE A NAŘÍZENÍ O KAPITÁLOVÝCH POŽADAVCÍCH

Pracovní skupina Rady zahájila ve druhém pololetí 2011 projednávání návrhu směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích (CRD IV). Členské státy vznášely připomínky zejména v oblasti maximální/minimální harmonizace CRD IV, regulace likvidity, pákového poměru, definice kapitálu, sankcí, úvěrového rizika a rizika protistrany, governance, proticyklických polštářů, vybraných aspektů Pilře 2, home/host otázek, rozsahu delegovaných aktů pro Evropskou komisi, rozsahu požadavků, které by měly být dále upraveny závaznými technickými standardy, a reálnosti dodržení stanovených termínů pro přípravu těchto standardů. ČNB průběžně připravovala připomínky a projednávala je s MF za účelem prosazování jednotného stanoviska (např. v oblasti proporcionality požadavků na governance, sankcí vůči fyzickým osobám a sjednocování formátu reportingu).

Prováděcí předpis k Solventnosti II

Evropská komise 1. listopadu 2011 rozeslala členským státům konsolidovanou verzi návrhu prováděcího předpisu ke směrnici Solventnost II. ČNB analyzovala předložený návrh a zpracovala souhrnné stanovisko, včetně připomínek poskytnutých Ministerstvu financí, které se účastní jednání příslušné pracovní skupiny. Připomínky se týkaly např. nejasné definice hranice kontraktu pro výpočet technických rezerv a nesouhlasu se zavedením přírážek k základní bezrizikové výnosové křivce. Po publikaci směrnice Omnibus II v listopadu 2012 Evropská komise oficiálně předloží návrh prováděcího předpisu (Level 2). Schválení se očekává na jaře 2013.

Směrnice Omnibus II

Návrh směrnice Omnibus II novelizuje směrnici Solventnost II v souvislosti se zřízením Evropského orgánu dohledu EIOPA a vymezuje oblasti, ve kterých je EIOPA oprávněna předložit Komisi návrhy závazných technických standardů. ČNB v rámci projednávání návrhu připravovala připomínky k instrukcím MF. V roce 2011 bylo dosaženo shody na obecném přístupu Rady, kompromisu mezi členskými státy, který byl potvrzen Radou ministrů financí (ECOFIN).

Předpis ke krizovému řízení

ČNB vypracovala připomínky pro jednání výborů a pracovních skupin v rámci EU, ve kterých zdůraznila nezbytnost řádného zastoupení host států v orgánech pro koordinaci postupů v otázkách krizového řízení, nutnost vyhnout se množství koordinačních orgánů a nesouhlas se zavedením závazné mediace EBA mezi orgány dohledu nad mateřskými institucemi a orgány dohledu nad dceřinými společnostmi v otázkách krizového řízení.

Zástupce ČNB se rovněž účastnil jednání pracovní skupiny EBA Subgroup on Intervention, Resolution and Deposit Guarantee Schemes. S ohledem na skutečnost, že EK zveřejnil legislativní návrh právního rámce EU pro krizové řízení ve finančním sektoru teprve v roce 2012, pracovní skupina zahájila předběžné práce na technickém standardu k obsahu ozdravných a restrukturalizačních plánů.

Směrnice o hypotečním úvěru

ČNB zpracovala připomínky k návrhu připravované směrnice, která má upravit poskytování a zprostředkování hypotečních úvěrů, a to zejména z pohledu ochrany spotřebitele. Text směrnice zůstává z pohledu ČNB nadále kontroverzní. Na nátlak členských států se sice podařilo eliminovat většinu navržených delegovaných pravomocí Evropské komise a EBA (zůstává pouze zmocnění k prováděcímu předpisu na výpočet RPSN a výše pojištění odpovědnosti u zprostředkovatelů). V návrhu však nadále přetrvávají kontroverzní ustanovení týkající se např. působnosti směrnice na všechny úvěry určené k financování všech typů nemovitostí, nikoli pouze těch na bydlení, rozhodovací pravomoci EBA při sporu dohledových orgánů, průlomu do bankovního tajemství apod.

2.2 SMĚRNICE A NAŘÍZENÍ O TRZÍCH FINANČNÍCH NÁSTROJŮ

Evropská komise uveřejnila 20. října 2011 návrh nové směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID II) a nařízení o trzích finančních nástrojů (MiFIR). Tyto předpisy mají nahradit stávající úpravu obsaženou ve směrnici 2004/39/ES o trzích finančních nástrojů. ČNB zpracovala k oběma dokumentům stanovisko, které projednala bankovní rada. K návrhům nové regulace uplatňuje ČNB řadu výhrad, které se týkají zejména posilování pravomocí ESMA, limitů na pozice při obchodování s deriváty, zpřísnění pravidel pro obchodování mimo převodní místa, neodůvodněných zásahů do corporate governance, nastavení předobchodní transparency u všech nástrojů, stanovení detailních pravidel pro ukládání sankcí apod. Stanovisko bylo využito při přípravě Rámcové pozice ČR pro Parlament a instrukce MF na jednání pracovní skupiny Rady.

2.3 NAŘÍZENÍ A SMĚRNICE O OBCHODOVÁNÍ ZASVĚCENÝCH OSOB A MANIPULACÍCH S TRHEM

Návrh nařízení o obchodování zasvěcených osob a manipulacích s trhem (nařízení MAR) a související směrnici o trestních sankcích za zneužití trhu uveřejnila Evropská komise 20. října 2011. ČNB zpracovala k oběma návrhům stanovisko, které projednala bankovní rada. Stanovisko bylo využito při přípravě Rámcové pozice ČR pro Parlament a instrukce MF na jednání pracovní skupiny Rady. Výhrady ČNB se týkaly zejména změny směrnice na nařízení, širokých pravomocí Evropské komise k vydání delegovaných aktů, zahrnutí spotových komoditních kontraktů a emisních povolenek do působnosti nařízení, zvláštní regulace pro malé a střední podniky a harmonizace sankcí na úrovni EU.

2.4 REVIZE SMĚRNICE O TRANSPARENTNOSTI

Evropská komise uveřejnila 26. října 2011 návrh revize směrnice o transparentnosti, která upravuje uveřejňování informací emitenty, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu. ČNB zpracovala připomínky k návrhu Rámcové pozice ČR pro Parlament a k instrukci MF na jednání pracovní skupiny Rady. ČNB podpořila zmírnění zbytečně zatěžující regulace (např. potřebu uveřejňovat čtvrtletní zprávy) a upřesnění stávajících definic (např. označování hlasovacích práv), dále uplatnila výhrady k zavedení širokých oprávnění pro Evropskou komisi k vydávání tzv. delegovaných aktů, odmítla harmonizaci sankcí na úrovni EU a požadovala nutnost širší diskuze nad interoperabilitou vnitrostátních mechanismů určených k ukládání regulovaných informací.

3. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2011

3.1 LICENČNÍ, SCHVALOVACÍ A POVOLOVACÍ ČINNOST

Sektor úvěrových institucí

Tab. A.I – Vývoj počtu subjektů v sektoru úvěrových institucí

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Banky	22 (z toho 5 stavebních spořitelen)	1	0	23 (z toho 5 stavebních spořitelen)
Pobočky zahraničních bank (v režimu jednotné licence)	19	2	0	21
Družstevní záložny	14	0	0	14
Úvěrové instituce celkem	55	3	0	58

V roce 2011 byla udělena bankovní licence Air Bank a.s. Byly zřízeny pobočky Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika a Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka. The Royal Bank of Scotland plc oznámila svůj záměr poskytovat své služby v ČR prostřednictvím organizační složky, nebyla však dosud zapsána do OR a není tedy zahrnuta do přírůstku poboček zahraničních bank

Tab. A.II – Počty správních řízení v sektoru úvěrových institucí

Přecházejících z 2010	Zahájených	Ukončených	Stav k 31. 12. 2011
8	47	46	9

Z 55 správních řízení vedených ČNB v rámci sektoru úvěrových institucí se 12 týkalo bank a 43 družstevních záložen. V roce 2011 bylo v rámci uvedených řízení vydáno 46 správních rozhodnutí. Z významných rozhodnutí lze zmínit udělení bankovní licence Air Bank a.s., rozšíření bankovní licence Volksbank CZ, a. s., o poskytování investičních služeb k derivátům a nástrojům peněžního trhu a rozšíření bankovní licence České exportní banky, a. s., o obchodování na účet klienta s peněžními prostředky v cizí měně.

K zásadním řízením o kvalifikované účasti patřily žádosti skupiny AnaCap o ovládnutí Banco Popolare Česká republika, a. s. (od 27. 6. 2011 Equa bank, a. s.) a Otevřené akciové společnosti Sberbank o ovládnutí Volksbank CZ, a. s.

Celkem 12 řízení se vztahovalo k předchozím souhlasům k nabytí kvalifikovaných účastí.

V rámci schvalování členů orgánů a řídicích osob družstevních záložen bylo vedeno 27 řízení.

Sektor kolektivního investování a penzijních fondů

V oblasti kolektivního investování bylo v roce 2011 vedeno 278 správních řízení (ve 203 případech bylo rozhodnuto). Povolení k činnosti obdržely tři nové investiční společnosti a 14 nesamosprávných investičních fondů. Činnost ukončilo pět investičních společností (jedno sankční odnětí povolení, tři odnětí povolení na žádost a jeden zánik v důsledku fúze).

Společnostem ČSOB Investiční společnost, a.s., a J&T ASSET MANAGEMENT INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s., bylo uděleno povolení k rozšíření činnosti investiční společnosti o poskytování investičních služeb.

Tab. A.III – Vývoj počtů subjektů v sektorech kolektivního investování a penzijních fondů (aktivně působících nebo s nově uděleným povolením)

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Investiční společnosti	23	3	5	21
Investiční fondy	49 ⁱ⁾	14 ⁱⁱ⁾	3	60 ⁱⁱ⁾
Otevřené podílové fondy	149	17	10	156
z toho: standardní fondy	37	0	0	37
Uzavřené podílové fondy	1	0	0	1
Penzijní fondy	10	0	1	9
Depozitáře	8	0	0	8

i) Investiční fondy Safety Real uzavřený investiční fond, a.s., a Conseq čtvrtý, uzavřený investiční fond, a. s., nebyly k 31. 12. 2010 zapsány do OR.

ii) Investiční fondy FMP uzavřený investiční fond, a.s., a Patronus devátý, uzavřený investiční fond, a. s., nebyly k 31. 12. 2011 zapsány do OR.

ČNB vedla tři správní řízení ve věci udělení předchozího souhlasu k nabytí kvalifikované účasti na investiční společnosti. Na základě udělených souhlasů se společností KBC Participation Renta, S.A., a KBC Asset Management, N.V., staly osobami ovládajícími společnost ČSOB Investiční společnost, a.s. A společnost J&T Banka, a.s., se stala 100% akcionářem společnosti J&T ASSET MANAGEMENT INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s.

Celkem 86 řízení se týkalo schválení změn statutů fondů kolektivního investování. Ve věci udělení předchozího souhlasu k výkonu funkce vedoucí osoby investiční společnosti nebo investičního fondu se vedlo 33 správních řízení.

Dále bylo uděleno povolení k vytvoření 17 podílových fondů. Ve třech případech bylo na žádost investiční společnosti odňato povolení k vytvoření podílového fondu, v pěti případech bylo rozhodnuto o změně depozitáře fondu kolektivního investování a ve dvou byl udělen souhlas k převodu obhospodařování podílových fondů.

K významným správním řízením v tomto sektoru patřila dvě řízení ve věci povolení přeměny investiční společnosti, šlo o fúzi investiční společnosti ČSOB Investiční společnost, a.s., s obchodníkem s cennými papíry ČSOB Asset Management, a.s. a o fúzi investiční společnosti J&T ASSET MANAGEMENT INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s. s investiční společností J&T INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s., v obou případech se nástupnickou společností stala první jmenovaná a v obou případech šlo o fúzi v rámci finanční skupiny.

V 18 řízeních byla povolena fúze speciálních fondů kvalifikovaných investorů s neregulovaným subjektem.

ČNB vedla v roce 2011 tři správní řízení ve věci povolení k veřejnému nabízení cenných papírů zahraničního speciálního fondu v ČR (udělena dvě povolení, jedno řízení zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti).

Tab. A.IV – Počty správních řízení v sektorech kolektivního investování a penzijních fondů

	Přecházejících z roku 2010	Zahájených v roce 2011	Ukončených v roce 2011	Přecházejících do roku 2012
Kolektivní investování	34	244	203	75
Penzijní přípojištění	0	37	35	2
Celkem	34	281	238	77

Z 37 žádostí o zahájení správního řízení obdržených v sektoru penzijního přípojištění byl ve 34 případech udělen předchozí souhlas s volbou osob do orgánů penzijních fondů, v jednom případě se jednalo o fúzi v rámci skupiny ČSOB (ČSOB Penzijní fond Progres, a.s. s ČSOB Penzijním fondem Stabilita, a.s. jako nástupnickou společností), ve dvou zbývajících případech nebylo do konce roku 2011 rozhodnuto.

Sektor poskytovatelů investičních služeb

Na počátku roku 2011 evidovala ČNB 37 subjektů s povolením k činnosti obchodníka s cennými papíry. V roce 2011 ve čtyřech případech zaniklo povolení k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry, ve dvou z nich na základě změny předmětu podnikání (CAPITAL PARTNERS a.s., KEY INVESTMENTS a.s.), v jednom vstoupila společnost do likvidace (Merx a.s.) a v posledním případě zanikla společnost fúzí (ČSOB Asset Management, a.s.). Nově bylo v roce 2011 uděleno povolení k výkonu činnosti obchodníka s cennými papíry HighSky Brokers, a. s. a společnosti 42 financial services s. r. o. Na konci roku 2011 ČNB evidovala 35 obchodníků s cennými papíry.

Tab. A.V – Vývoj počtu obchodníků s cennými papíry

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Nebankovní obchodníci s cennými papíry	25	2	4	23
Obchodníci s cennými papíry – banky	12	0	0	12
Celkem	37	2	4	35

Největší podíl na správních řízeních mělo 229 řízení o zrušení registrace investičního zprostředkovatele (vydáno 214 rozhodnutí a 15 řízení bylo zastaveno).

Ze zbývajících 29 řízení se šest řízení vztahovalo k povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry (dvě nová povolení, dvě rozšíření povolení a dvě zúžení povolení), deset řízení se týkalo udělení předchozího souhlasu k výkonu funkce vedoucí osoby obchodníka s cennými papíry (sedm souhlasů, tři řízení zastavena), deset řízení bylo vedeno v souvislosti s předchozím souhlasem k nabytí kvalifikované účasti na obchodníkovi s cennými papíry (tři souhlasy, jedno řízení zastaveno a šest řízení ukončeno v důsledku sloučení do společného řízení), dvě řízení byla vedena v souvislosti se zrušením registrace další podnikatelské činnosti obchodníka s cennými papíry (dvě souhlasná rozhodnutí) a jedno řízení bylo vedeno v souvislosti s fúzí obchodníka s cennými papíry.

Tab. A.VI – Počty správních řízení v sektoru poskytovatelů investičních služeb

Přecházejících z 2010	Zahájených v 2011	Ukončených v 2011	Přecházejících do 2011
11	256	258	9

ČNB v roce 2011 ukončila v oblasti poskytování investičních služeb 258 správních řízení.

Sektor poskytovatelů platebních služeb a vydavatelů elektronických peněz

K 1. 11. 2009 nabyl účinnosti zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, v důsledku čehož byly zrušeny devizové licence. Činnosti poskytované před 1. 11. 2009 na základě devizové licence k bezhotovostním obchodům s cizí měnou nebo peněžním službám jsou nově zahrnuté v platebních službách ve smyslu zákona o platebním styku. ČNB již devizové licence nevydává. Přechodné období, v jehož rámci mohly osoby s devizovou licencí na základě stávajícího povolení působit, skončilo k 30. 4. 2011 a všechna oprávnění na základě devizové licence zanikla. Před skončením přechodného období ČNB udělila 12 povolení k činnosti platební instituce.

Tab. A.VII – Vývoj počtu platebních institucí a institucí elektronických peněz

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Platební instituce	0	12	0	12
Instituce elektronických peněz	0	0	0	0

Tab. A.VIII – Počty správních řízení v sektoru platebních institucí a institucí elektronických peněz

	Přecházejících z 2010	Zahájených v 2011	Ukončených v 2011	Přecházejících do 2012
Platební instituce	13	10	19	4
Instituce elektronických peněz	0	2	0	2

Celkem bylo v roce 2011 ukončeno 19 správních řízení o povolení k činnosti platební instituce (uděleno 12 povolení, sedm řízení bylo zastaveno).

V roce 2011 byla dále zahájena dvě správní řízení o udělení povolení k činnosti instituce elektronických peněz, obě přešla do roku 2012.

Sektor pojišťoven

Ke konci roku 2011 dohledu ČNB podléhalo 35 tuzemských pojišťoven (bez ČKP) a jedna zajišťovna. V omezeném rozsahu dohledu podléhalo ČNB rovněž 18 poboček pojišťoven.

Tab. A.IX – Vývoj počtu subjektů v sektoru pojišťovnictví

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Pojišťovny (vč. poboček a zajišťoven)	53	1	0	54
z toho:				
tuzemské pojišťovny (bez ČKP)	35	0	0	35
pobočky pojišťoven z EU/EHP	17	1	0	18
pobočky pojišťoven z třetích zemí	0	0	0	0
zajišťovny	1	0	0	1

Tab. A.X – Počty správních řízení v sektoru pojišťovnictví

Přecházejících z 2010	Zahájených v 2011	Ukončených v 2011	Přecházejících do 2012
5	75	67	13

V roce 2011 vedla ČNB v rámci sektoru pojišťoven 80 správních řízení a vydala 67 správních rozhodnutí.

Některé finanční skupiny se v roce 2011 rozhodly optimalizovat svoji strukturu a přeskupit své majetkové účasti v tuzemských pojišťovnách. Společnostem ING Insurance Eurasia N. V. a ING Insurance Topholding N. V. byl vydán souhlas k ovládnutí ING pojišťovny, a.s. a společnosti Triglav INT, holdinška družba, d. d. bylo povoleno ovládnutí Triglav pojišťovny, a.s. a dále byl udělen souhlas k fúzi tuzemské pojišťovny Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a.s., s belgickou pojišťovnou Euler Hermes Credit Insurance Belgiím S.A., na niž byl převeden pojistný kmen první jmenované. Skupina Euler Hermes bude v ČR nadále působit prostřednictvím pobočky zmíněné belgické pojišťovny. AXA pojišťovně a.s. byl vydán předchozí souhlas se snížením ZK.

ČNB v roce 2011 vydala 58 rozhodnutí o udělení předchozího souhlasu k členství ve statutárním či dozorčím orgánu pojišťovny či zajišťovny.

V roce 2011 se uskutečnilo sedm správních řízení ve věci zápisu do seznamu odpovědných pojistných matematiků vedeného ČNB. Ke konci 2011 bylo v tomto seznamu zapsáno 64 osob.

Emise cenných papírů a regulované trhy

Na počátku roku 2011 bylo evidováno 65 společností, jejichž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu (emitenti kótovaných cenných papírů), z toho bylo 18 společností se sídlem mimo ČR (dvě se sídlem mimo EU). V roce 2011 se počet emitentů kótovaných cenných papírů snížil na 64. K obchodování na regulovaném trhu byly nově přijaty cenné papíry pěti emitentů (ve čtyřech případech šlo o dluhopisy, v jednom o akcie), cenné papíry šesti emitentů byly vyřazeny (ve čtyřech případech šlo o vyřazení dluhopisů v souvislosti s jejich splatností, v jednom případě o vyřazení akcií a v jednom případě o vyřazení investičních certifikátů). Během roku 2011 byla provedena formální a obsahová kontrola pravidelně uveřejňovaných zpráv (výroční, pololetní a mezitímní zprávy) a současně probíhal průběžný dohled nad plněním povinností emitentů kótovaných cenných papírů a souvisejících osob. Výroční zprávy šesti vybraných společností byly podrobeny zevrubné kontrole z hlediska správnosti aplikace IFRS v účetních závěrkách.

Tab. A.XI – Vývoj počtu emisí CP, regulovaných trhů a vypořádacích systémů

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Emitenti kótovaných CP	65	5	6	64
z toho: zahraniční	18	1	1	18
Organizátoři regulovaného trhu	3	0	0	3
Vypořádací systémy	3	0	0	3
Centrální depozitář	1	0	0	1

Počet licencovaných organizátorů regulovaného trhu (RM-S, BCPP a Power Exchange Central Europe, a.s.), stejně jako počet vypořádacích systémů (SVYT – Systém vypořádání transakcí RM-S, Systém krátkodobých dluhopisů ČNB a vypořádací systém Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s.) zůstal meziročně nezměněn. Činnost centrálního depozitáře vykonával CDCP (včetně vedení evidence cenných papírů dříve vedené SCP).

V roce 2011 vedla ČNB v oblasti emisí cenných papírů, evidence cenných papírů a regulovaných trhů 134 správních řízení. Většinu z vydaných rozhodnutí (126) tvořila rozhodnutí o schválení dokumentů v souvislosti s novými emisemi cenných papírů.

V oblasti nabídek převzetí ČNB přezkoumala tři povinné veřejné návrhy smluv na koupi akcií. Ani v jednom případě nevydala ČNB v zákonem stanovené lhůtě rozhodnutí o zákazu učinit veřejný návrh smlouvy, uplynutím této lhůty tak byly dotčené společnosti oprávněny veřejný návrh na koupi akcií učinit. Souhlasné rozhodnutí se v takovém případě nevydává.

V oblasti tržní infrastruktury vydala ČNB v roce 2011 dvě licenční rozhodnutí, jimiž vyhověla dvěma žádostem CDCP o schválení změn pravidel vypořádacího systému, a jedno osvědčení o registraci další podnikatelské činnosti BCPP. Jedno správní řízení ve věci schválení změny Provozního řádu CDCP bylo zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti.

Tab. A.XII – Počty správních řízení v oblasti emisí cenných papírů a regulovaných trhů

Přecházejících z 2010	Zahájených v 2011	Ukončených v 2011	Přecházejících do 2012
2	132	133	1

3.2 NOTIFIKACE (v režimu jednotné licence)

Tab. A.XIII – Počty notifikací o přeshraničním poskytování služeb

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek v 2011	Úbytek v 2011	Stav k 31. 12. 2011
Úvěrové instituce ⁱ⁾	284	25	7	302
Instituce elektronických peněz ⁱ⁾	11	2	0	13
Pojišťovny ⁱⁱ⁾	658 (z toho 166 poboček)	48 (z toho 3 pobočky)	10 (z toho 1 pobočka)	696 (z toho 168 poboček)
Fondy	1 347	159	267	1 239
Investiční společnosti	48	4	6	46
Poskytovatelé investičních služeb	1 226	217	54	1 389
Platební instituce	42	57	0	99

i) Na základě transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES, resp. na základě zákona č. 139/2011 Sb., kterým se změnil zákon o platebním styku a některé další zákony, došlo ke změně podmínek podnikání institucí elektronických peněz, které byly vyňaty z kategorie úvěrových institucí. Z tohoto důvodu jsou notifikace institucí elektronických peněz nově vykazovány samostatně.

ii) V pojišťovnictví se s notifikují pojišťovny i jejich pobočky působící v ostatních státech EUI/EHP.

Z tuzemských pojišťoven oznámily tři (Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, KUPEG úvěrová pojišťovna, a. s. a Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna, a. s.) svůj záměr rozšířit provozování pojišťovací činnosti na území hostitelských členských států. Současně byl oznámen záměr jedné tuzemské banky (Česká spořitelna, a. s.) působit na území dalších hostitelských států na základě volného pohybu služeb. Byl udělen souhlas společnosti J&T Banka, a. s. k založení pobočky na Slovensku. Čtyři tuzemské banky mají pobočky na Slovensku a čtyři tuzemské družstevní záložny působí na území Slovenska, Polska, Maďarska a Kypru.

Formou usazení notifikovaly v roce 2011 poskytování služeb v ČR dvě banky (Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka a Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika), jedna pojišťovna (Euler Hermes Credit Insurance Belgium S.A./N.V./, organizační složka) a dva nebankovní obchodníci s cennými papíry (Catus AG Vermögensverwaltung a First International Traders Dom Maklerski S. A.).

ČNB obdržela 146 notifikací od zahraničních regulátorů emisních spektřů.

Dále ČNB obdržela oznámení o úmyslu 814 pojišťovacích zprostředkovatelů s domovským členským státem jiným než ČR (z toho 459 ze Slovenska) působit na našem území. Současně 301 pojišťovacích zprostředkovatelů s bydlištěm nebo sídlem v ČR oznámilo ČNB záměr zahájit svou činnost na území hostitelských členských států.

3.3 REGISTRAČNÍ ČINNOST ZASTOUPENÍ BANK A FINANČNÍCH INSTITUCÍ

Tab. A.XIV – Počty registrovaných a zapisovaných subjektů

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Registrovaná zastoupení zahraničních bank ⁱ⁾	24	1	6	19
Investiční zprostředkovatelé	9 052	1 271	251	10 072
Vázaní zástupci	11 244	6 575	3 090	14 729
Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu	22	28	0	50
Vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu	54	2	39 ⁱⁱ⁾	17 ⁱⁱ⁾

i) Registrace zastoupení zahraniční banky podle § 39 zákona 6/1993 Sb., o ČNB neopravňuje podnikat v sektoru bankovníctví v ČR, ale pouze zprostředkovávat a propagovat služby svých centrál na tomto území.

ii) K 31. 12. 2011 bylo vydáno 40 rozhodnutí o zrušení zápisu v registru, ale právní moci jich k tomuto datu stihlo nabytí 39.

Dne 27. 5. 2011 nabyla účinnosti novela zákona o platebním styku, která transponovala příslušné evropské právní předpisy a mj. značně liberalizovala oblast vydávání elektronických peněz. Smyslem liberalizace bylo vyjmout z regulace vydávání elektronických peněz, kterými je placeno pouze v tzv. omezené síti; v případě ČR jde především o regionální dopravce. Většina z registrovaných subjektů (zejména dopravci) požádala o zrušení dosavadní registrace. V registru ČNB kromě některých dopravců zůstávají společnosti nabízející elektronické peníze k placení prostřednictvím internetu, jedna společnost zprostředkovávající mikroplatby za služby třetích stran s využitím mobilní aplikace, jedna vydávající městskou kartu a jedna vysoká škola. Ve druhém pololetí 2011 byly do registru zapsány dva subjekty z oblasti předplacených mikroplatebních systémů.

Do registru pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí bylo v roce 2011 zapsáno 23 606 zprostředkovatelů, z toho bylo 106 pojišťovacích agentů a 50 pojišťovacích makléřů. Ke konci roku 2011 v něm bylo registrováno celkem 149 729 pojišťovacích zprostředkovatelů, z toho 9 184 ze zahraničí.

ČNB zajišťuje odborné zkoušky pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře, jejichž účelem je ověřit odbornou způsobilost k výkonu této činnosti na středním či vyšším kvalifikačním stupni. Zkoušek se zúčastnilo 460 uchazečů (449 úspěšně).

3.4 DOHLED NA DÁLKU

Dohled na dálku vykonávaný ČNB spočívá v průběžném sledování činnosti a hospodaření jednotlivých subjektů působících na finančním trhu a ve vyhodnocování vývoje trhu jako celku, včetně jeho dílčích segmentů. Mezi základní vykonávané činnosti dohledu na dálku patří kontrola dodržování příslušných právních předpisů, kontrola dodržování pravidel obezřetného podnikání a pravidelné vyhodnocování finanční situace jednotlivých regulovaných subjektů.

Základním zdrojem informací jsou jednotlivými subjekty pravidelně zasílané výkazy a hlášení na individuálním i konsolidovaném základě. V případě potřeby intenzivnějšího monitoringu hospodářské situace je finančním institucím ukládána mimořádná vykazovací povinnost. Kromě pravidelných výkazů jsou k průběžnému hodnocení vývoje subjektů a trhu využívány informace z jiných zdrojů, např. účetních závěrek, výročních zpráv, auditorských zpráv, protokolů z kontrol na místě, veřejných prezentací či tiskových zpráv subjektů.

Vzhledem k situaci na globálních finančních trzích a problémům některých zemí eurozóny s financováním svých dluhů byla v roce 2011 věnována zvýšená pozornost hospodaření a investicím institucí podléhajících dohledu na dálku

vykonávaného ČNB⁶. V této souvislosti byla detailněji analyzována portfolia dohlížených institucí a zjišťována jejich angažovanost vůči rizikovým subjektům či instrumentům. Objem rizikové angažovanosti byl relativně nízký a dopady do hospodářských výsledků institucí byly pouze omezené.

Pro výkon dohledu nad dodržováním povinností poskytovatelů služeb na finančním trhu v oblasti odborné péče jsou hlavním zdrojem informací o přístupu dohlížených subjektů ke klientům podání veřejnosti. Poznatky s vyřizováním stížností, podnětů a dotazů veřejnosti jsou využívány nejen k napravení nedostatků v činnosti dotčeného subjektu, ale i k identifikaci možných systémových nedostatků. Na základě poznatků z prošetřování podání veřejnosti bývají prováděna plošná šetření zaměřená na šíři výskytu určitého druhu protiprávního jednání. Tyto poznatky slouží také pro určení konkrétních dohlížených subjektů k zařazení do plánu kontrol na místě spolu s činnostmi, kterým by měla být při kontrole na místě věnována pozornost. V případě, kdy jsou indikovány systémové nedostatky v oblasti odborné péče vyskytující se u významné části dohlížených subjektů, je iniciováno vypracování a uveřejnění výkladu ČNB ke konkrétní povinnosti uložené právními předpisy, případně i zpřesnění nebo zpřísnění konkrétních ustanovení právních předpisů.

3.4.1 Dohled nad úvěrovými institucemi

Dohled nad úvěrovými institucemi zahrnuje dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank, stavebními spořitelny a spořitelny a úvěrními družstvy (družstevními záložnami). Základním analytickým nástrojem využívaným v rámci dohledu na dálku je provádění pravidelných komplexních analýz finanční situace jednotlivých subjektů i celého sektoru. Čtvrtletně je zpracována analýza vývoje sektoru úvěrových institucí. V měsíční frekvenci je u všech úvěrových institucí sledováno dodržování limitů obezřetného podnikání.

Měsíčně jsou vyhodnocovány tzv. signální informace, které pomáhají včas identifikovat případné negativní tendence ve vývoji finančních ukazatelů. Hodnocení poboček zahraničních bank ze zemí EU je prováděno ve zjednodušeném režimu⁷.

Dvakrát ročně je pro interní potřeby dohledu ČNB zpracováván rating bank, kategorizující banky do pěti skupin podle jejich finanční situace a kvality managementu.

V roce 2011 obdržel dohled nad úvěrovými institucemi zprávy auditorů o ověření řídicího a kontrolního systému od jedné banky a čtyř družstevních záložen k 31. prosinci 2010. Požadavek na ověření systémů za rok 2011 byl zadán u čtyř bank a dvou družstevních záložen.

Výkon dohledu nad bankami v roce 2011 probíhal ve standardním režimu. V souvislosti s přetrvávajícími problémy ve světové ekonomice byla pozornost věnována zejména vývoji kvality úvěrových portfolií, tvorbě opravných položek, dostatečnosti kapitálu ke krytí případných ztrát, likviditě a celkovému vývoji hospodaření bank. Pro vybrané subjekty byla opětovně zavedena mimořádná týdenní vykazovací povinnost o vývoji rychle likvidních aktiv a angažovanosti vůči osobám v rámci skupiny. Rovněž pokračoval mimořádný monitoring situace stavebních spořitelen v souvislosti se změnami podmínek stavebního spoření.

ČNB provedla v roce 2011 pravidelné pololetní zátěžové testování úvěrových portfolií bank. Metodika zátěžových testů se na základě zkušeností z jejich provádění od roku 2009 postupně zpřesňuje. Dvě kola zátěžových testů (druhé připraveno ve spolupráci s MMF) hodnotila odolnost bank vůči nepříznivému ekonomickému vývoji na datech k 31. 12. 2010 a k 30. 6. 2011. Testování ze zúčastnilo osm, resp. devět vybraných bank, které mají schválen speciální přístup IRB⁸ pro výpočet kapitálového požadavku k úvěrovému riziku, nebo u kterých probíhá proces předvalidace IRB ze strany ČNB. Podstata projektu zátěžového testování úvěrových portfolií spočívá ve zhodnocení dopadu předem definovaných scénářů

6 Jedná se o banky, pobočky zahraničních bank, pojišťovny, penzijní fondy, stavební spořitelny, družstevní záložny, platební instituce, instituce a vydavatele elektronických peněz, investiční společnosti, investiční fondy a obchodníky s cennými papíry.

7 Za dohled nad pobočkami zahraničních bank je primárně zodpovědný orgán dohledu ze země původu banky. ČNB u poboček zahraničních bank ze zemí EU monitoruje vývoj likvidity a sleduje dodržování povinností vyplývajících ze zákona o bankách.

8 Přístup založený na interním ratingu (Internal Ratings Based Approach), viz vyhláška č. 123/2007, §90–§101.

vývoje ekonomiky na úvěrové portfolio, P&L a likviditu sektorově významných bank. V obou kolech byl připraven základní scénář, shodný s oficiální makroekonomickou prognózou ČNB, a jeden, resp. dva nepříznivé scénáře simulující různě silné zpomalení ekonomiky.⁹ Tyto scénáře byly přetransformovány do průměrných procentuálních nárůstů pravděpodobností selhání (PD), výše expozic v okamžiku defaultu (EAD) a výše ztráty v důsledku defaultu (LGD) v nejdůležitějších segmentech úvěrového portfolia. Agregované výsledky obou kol zátěžových testů potvrdily dobrou odolnost tuzemských bank.

Vedle těchto tzv. bottom-up testů provádí ČNB čtvrtletní zátěžové testování bankovního sektoru (tzv. top-down testy). Výsledky jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách ČNB.

Výkon dohledu na dálku nad sektorem družstevních záložen probíhal v roce 2011 v souladu se schváleným plánem činnosti ve standardním režimu. Byl zaměřen zejména na hodnocení aktuálního stavu a vývoje jednotlivých družstevních záložen a řešení jejich regulatorních problémů.

ČNB vydala 23. listopadu 2011 rozhodnutí o odnětí povolení k činnosti spořitelnímu a úvěrnímu družstvu Unibon, které nabylo právní moci 8. března 2012.

Bylo vydáno celkem 67 rozhodnutí souvisejících s posouzením odborné způsobilosti a důvěryhodnosti osob navrhovaných na funkce vedoucích zaměstnanců bank, schválením externích auditorů bank a družstevních záložen apod.

3.4.2 Dohled v oblasti kapitálového trhu

V oblasti kapitálového trhu je dohled ČNB vykonáván nad obchodníky s CP, trhy s investičními nástroji, subjekty kolektivního investování, penzijními fondy a dalšími subjekty působícími na kapitálovém trhu.

V rámci výkonu dohledu na dálku bylo v sektoru obchodníků s CP průběžně vyhodnocováno plnění informační povinnosti spolu s plněním povinnosti uveřejňování informací. V roce 2011 proběhla kontrola plnění limitů angažovanosti a kontrola výpočtu kapitálové přiměřenosti. Následně byli jednotliví obchodníci s CP vyzýváni k informování o přijatých opatřeních za účelem odstranění zjištěných nedostatků a zamezení jejich opakování v budoucnu.

V oblasti penzijního připojištění pokračovalo v průběhu roku 2011 sledování hospodaření penzijních fondů podle od-souhlasených principů obezřetnostního mechanismu k udržení finanční stability penzijních fondů.

Těžiště výkonu dohledu na dálku v oblasti kolektivního investování spočívalo v kontrole zákonné informační povinnosti. Nedostatky byly operativně komunikovány a odstraněny. Za účelem získání poznatků nevstupujících do informační povinnosti se uskutečnily informační návštěvy zhruba u poloviny investičních společností.

Na základě poznatků z prošetřování podání veřejnosti bylo v oblasti poskytování služeb na kapitálovém trhu jako hlavní problém vyhodnoceno zapojení investičních zprostředkovatelů do poskytování investičních služeb k akciím a investičním certifikátům spojené s pobíráním nepřipustných pobídek od obchodníků s CP. Vyplácení odměn odvozených z objemu obchodů realizovaných zákazníky, jimž investiční zprostředkovatel poskytuje investiční poradenství, vede často k upřednostňování zájmů obchodníka s CP a investičního zprostředkovatele před zájmy zákazníků. ČNB proto vydala v závěru roku 2011 úřední sdělení s výkladem praktického plnění povinností poskytovatelů finančních služeb při vyhodnocování přípustnosti pobídek. Následně ČNB hodlá poskytování nepřipustných pobídek tvrdě postihovat. Celkové kultivace sektoru je možné dosáhnout zrušením národní výjimky ze směrnice MiFID, umožňující existenci investičních zprostředkovatelů, nebo sjednocením zákonných požadavků pro registraci investičního zprostředkovatele s požadavky pro udělení povolení k činnosti obchodníka s CP, který neposkytuje jiné investiční služby než přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů a investiční poradenství týkající se investičních nástrojů a nepřijímá majetek zákazníků.

⁹ Podrobně viz: http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zatezove_testy/zatezove_testy_metodika.html.

3.4.3 Dohled nad pojišťovnami a pojišťovacími zprostředkovateli

Základem dohledu na dálku nad pojišťovnami je pravidelné vyhodnocování finanční situace pojišťoven, včetně dodržování pravidel obezřetného podnikání a ukládání opatření k nápravě. Ekonomické ukazatele jsou vyhodnocovány na základě pravidelně předkládaných výkazů. Pojišťovny patří do pojišťovacích skupin podléhají rovněž doplňkovému dohledu nad pojišťovnami ve skupině.

K indikaci změn finanční situace pojišťoven je využíván systém včasného varování, vyhodnocující ve čtvrtletní frekvenci aktuální trend vývoje pojišťovny a identifikující potenciální slabiny hospodaření. Na počátku roku 2011 byly dokončeny práce na implementaci systému celkového interního ratingového hodnocení pojišťoven, proto již byl na pololetní bázi pro interní potřeby dohledu zpracováván rating pojišťoven v závislosti na jejich finanční situaci, významnosti rizikových expozic a na adekvátnosti řídicích a kontrolních procesů. U systémově významných nebo rizikových subjektů byly prováděny další analytické a dohledové aktivity.

V roce 2011 se uskutečnily informační návštěvy u většiny pojišťoven. Byly zaměřeny zejména na aktuální finanční a obchodní situaci pojišťovny a její další záměry a strategii. Rovněž byla diskutována příprava na nadcházející regulaci Solventnost II.

Zvýšená pozornost dohledu byla v roce 2011 věnována otázce dostatečnosti pojistného v pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z provozu vozidla a dostatečnosti technických rezerv některých pojišťoven v uvedeném odvětví. V rámci pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z provozu vozidla se dohled zaměřil rovněž na oblast tzv. otevřených flotil, tj. pojistných smluv, které pojišťují více motorových vozidel, přičemž mezi pojistníkem a pojištěným není dán pojistný zájem. U některých vybraných pojišťoven zůstala zachována mimořádná vykazovací povinnost nařízená v roce 2008.

V dubnu 2011 se uskutečnilo druhé kolo zátěžových testů vybraných pojišťoven sloužící jak k vyhodnocení stability pojistného sektoru jako celku, tak i k využití individuálních výsledků v dohledové činnosti. V zátěžových testech byl v ročním horizontu vyhodnocován vliv významných změn rizikových parametrů na hodnotu aktiv a pasiv pojišťovny, a odtud na disponibilní míru solventnosti a požadovanou míru solventnosti v souladu s principy Solventnosti I. Metodika testu byla upravena¹⁰, k nejvýznamnějším změnám patří zavedení ročního horizontu, testování scénáře pro neživotní pojistné riziko a zahrnutí doplňujícího ekonomického pohledu na úrokovou citlivost pojišťoven. Scénáře nepříznivého makroekonomického vývoje vycházely ze scénářů pro testování odolnosti bankovního sektoru. Pro pojišťovny byl přidán 10% pokles předepsaného pojistného pro odvětví pojištění motorových vozidel při současném zachování stejné výše nákladů jako v roce 2010. Rozšířený scénář pak navíc testoval vliv současného výskytu povodní na kapitálovou vybavenost pojišťoven. Test potvrdil, že sektor jako celek je dostatečně kapitálově vybavený na relativně významné změny vybraných rizikových faktorů. Další zátěžové testování je plánováno na první polovinu roku 2012.

Významnou aktivitou byla příprava dohledu na nadcházející regulaci Solventnost II, a to jak po stránce znalosti principů a pravidel regulace pracovníky dohledu, tak po stránce metodické přípravy. Řada pojišťoven, které jsou členy velkých pojišťovacích skupin, má záměr provádět výpočet solventnostního kapitálového požadavku v nadcházejícím režimu Solventnost II na základě interního modelu. V roce 2011 již bylo zahájeno předběžné posuzování modelu v některých pojišťovnách.

V průběhu roku 2011 byla dále prohlubována spolupráce se zahraničními dohledovými orgány, zejména formou aktivních účastí na koordinačních schůzkách týkajících se dohledu pojišťoven ve skupině a účastí na posuzování interních modelů na skupinové úrovni.

Vyhodnocení poznatků z prošetřování podání veřejnosti ukázalo na některé systémové nedostatky v oblasti odborné péče pojišťoven směrem ke klientům a opět potvrdilo, že trh pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR řádně nefunguje a často dochází k případům nezákonného jednání. Příčiny lze spatřovat v nedostatečné legislativě, v nefunkčnosti au-

¹⁰ V pilotním testu 2010 bylo zahrnuto úrokové riziko aktiv a pasiv, akciové riziko, nemovitostní riziko, riziko kreditního spreadu a riziko poklesu cen státních dluhopisů.

toregulace pojišťovacího trhu, v nedostatečné kontrole distribučních sítí ze strany pojišťoven a v malém vlivu asociací. ČNB bude nadále věnovat této oblasti zvýšenou pozornost. V prvním pololetí 2011 zvýšila intenzitu komunikace s Českou asociací pojišťoven i jejími jednotlivými členy se záměrem poukázat na hlavní nedostatky pojistného trhu, přispět k efektivní autoregulaci a zároveň upozornit, že pokud autoregulace nepovede v přiměřené době k očekávané nápravě, je ČNB připravena zvýšit svou regulační a dohledovou činnost.

3.4.4 Doplnkový dohled nad finančními konglomeráty

ČNB vykonává nad těmito skupinami doplnkový dohled podle zákona č. 377/2005 Sb. a vyhlášky č. 347/2006 Sb. Na úrovni finančních konglomerátů je doplnkový dohled zaměřen na kapitálovou přiměřenost, transakce uvnitř skupiny, koncentraci rizik, vnitřní řídicí a kontrolní systémy i systémy řízení rizik. Subjekty působící v rámci finančních konglomerátů podléhají dohledu nad finančním trhem různých orgánů dohledu, proto je pro účely doplnkového dohledu ustanoven tzv. koordinátor podle kritérií vymezených v zákoně. Jeho úlohou na úrovni finančního konglomerátu je zejména koordinovat shromažďování a poskytování významných informací, sledovat stanovené ukazatele a koordinovat postup orgánů dohledu při výkonu doplnkového dohledu. Funkci koordinátora plnila ČNB v roce 2011 v jednom případě. V ostatních případech byla úloha koordinátora svěřena zahraničním orgánům dohledu, se kterými ČNB průběžně spolupracuje.

3.4.5 Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

V souvislosti s transpozicí směrnice o platebních službách a směrnice o elektronických penězích došlo k rozšíření dohledové agendy ČNB o nebankovní poskytovatele platebních služeb a nebankovní vydavatele elektronických peněz. Nově dohlíženými subjekty se staly platební instituce, instituce elektronických peněz, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu.

Přechodné období pro subjekty, které poskytují platební služby na základě předchozích oprávnění (např. subjekty s devizovou licenci, poskytovatelé úvěrů prostřednictvím kreditních karet, subjekty, které vykonávají činnost tzv. podnikových spořitelen), skončilo 30. dubna 2011. K tomuto datu byly tyto subjekty povinny získat příslušné povolení nebo registraci ČNB.

Dohled u těchto subjektů je zaměřen především na dodržování obezřetnostních pravidel a z části také na dodržování soukromoprávní úpravy stanovené zákonem o platebním styku. Rozsah dohledu se liší v závislosti na typu dohlížené instituce. Obecně lze říci, že dohledová agenda je nejširší v případě platebních institucí a institucí elektronických peněz.¹¹

V souvislosti s novými regulatorními a dohledovými pravidly v této oblasti byla zvýšená pozornost věnována kontrole neoprávněného poskytování platebních služeb.

Kontroly ČNB u regulovaných subjektů podle zákona o platebním styku jsou prováděny průběžně. Ve druhé polovině roku 2011 začaly s větší intenzitou rovněž kontroly u registrovaných subjektů.

V rámci dohledu nad platebními systémy rozšířila ČNB svoji činnost o dohled nad společností Clearstream Operations Prague s.r.o., (COP) na základě dokumentu Memorandum of Understanding between the Banque Centrale du Luxembourg and the Czech National Bank concerning the oversight of Clearstream Operations Prague s.r.o., podepsaného v červenci 2009.

ČNB se při sledování činností prováděných COP zaměřuje na případné provozní riziko, opatření k jeho snížení a na adekvátnost vnitřních kontrol uplatňovaných COP. O výsledcích provedených šetření informuje Centrální banka Lucemburska.

¹¹ K 31. 12. 2011 nebyla v ČR žádná instituce elektronických peněz, nad kterou by ČNB vykonávala dohled jako domovský orgán dohledu.

V devizové oblasti je dohled ČNB vykonáván nad 912 hotovostními směnárnami (celkem 1 485 provozovny). Tyto subjekty poskytují nákup či prodej cizí měny v hotovosti nebo jsou držiteli devizových licencí k bezhotovostním obchodům s cizí měnou či držiteli devizových licencí k poskytování peněžních služeb. Dohled ČNB je soustředěn na dodržování devizových předpisů, opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a opatření ve vztahu k mezinárodním sankcím.

3.5 KONTROLY NA MÍSTĚ

Východiskem činnosti dohledu na místě je každoročně plán kontrol, který se opírá zejména o výstupy z interního analytického systému rizikového hodnocení dohlížených institucí¹², informace získávané v rámci průběžného dohledu na dálku a na místě a v neposlední řadě o požadavky zahraničních regulátorů. Náplní práce dohledu je kromě samotných kontrol na místě i schvalování pokročilých metod pro výpočet kapitálových požadavků. Vzhledem k propojenosti finančních trhů je také soustavně prohlubována spolupráce se zahraničními regulátory. Vedení kontrolovaných subjektů je o zjištěných z kontroly informováno prostřednictvím protokolu, na jehož základě jsou ukládána nápravná opatření, jejichž implementace a dodržování je systematicky monitorováno. V odůvodněných případech bývá na základě výsledků kontrol zahájeno s příslušnými subjekty správní řízení.

3.5.1 Kontroly na místě v úvěrových institucích

V průběhu roku 2011 byly v sektoru úvěrových institucí provedeny kontroly jak komplexního, tak dílčího charakteru, a několik informačních návštěv.

V roce 2011 bylo v bankách zahájeno nebo proběhlo celkem pět kontrol na místě. Kromě dvou komplexních kontrol ve velkých bankách, z nichž jedna byla zahájena již v roce 2010, byly provedené kontroly dílčího charakteru. Průběh jedné dílčí kontroly spadá i do prvního pololetí 2012. V roce 2011 dále proběhlo šest kontrol družstevních záložen.

Statistika četnosti provedených kontrol na místě dle jejich zaměření je uvedena v následující tabulce.

Tab. A.XV – Četnost kontrol na místě z hlediska jejich zaměření

	ICAAP	Úvěrové riziko	Tržní rizika a riziko likvidity	Operační riziko	Rizika IS/IT	AML/CFT
Banky	2	3	2	3	2	3
Družstevní záložny	2	4	3	0	0	6

Kontroly řízení úvěrových rizik

V úvěrové oblasti v roce 2011 u bankovních institucí pokračovala tendence zkvalitňovat a automatizovat procesy hodnocení a zejména průběžného monitorování vývoje bonity dlužníků. Přetrvávaly některé nedostatky oceňování a evidence přijatého zajištění. Nejednalo se o systémové nedostatky, které by ovlivnily výpočet potřeby tvorby opravných položek ke krytí znehodnocených pohledávek. Velká pozornost byla ze strany ČNB věnována rizikovějším portfoliím pohledávek (vzniklých financováním developerských a dalších projektů nebo formou subparticipace) a procesům vymáhání defaultních pohledávek.

¹² Systém je založený jak na kvantitativních, tak kvalitativních hodnotících kritériích a současně i na systémové významnosti dohlížené instituce.

Kontrola v jedné ze čtyř prověřovaných družstevních záložen byla uskutečněna na základě negativních skutečností zjištěných v průběhu kontroly z roku 2010 zaměřené na úvěrovou angažovanost záložny za vybranou ekonomicky spjatou skupinou osob. Kontrola zaměřená na posouzení celkového procesu řízení úvěrového rizika odhalila zásadní nedostatky v práci družstevní záložny a na základě těchto zjištění bylo se záložnou zahájeno správní řízení. I v dalších družstevních záložnách byly zjištěny nedostatky v nastavení systému měření a řízení úvěrového rizika, které neodpovídaly rizikovosti portfolia kontrolovaných družstevních záložen a neumožňovaly v některých případech správně hodnotit podstupovaná rizika. Dále byly zjištěny i nedostatky v oblasti oceňování a evidence přijatého zajištění, vyhodnocování rizika vazeb mezi subjekty a v nastavení kontrolních mechanismů.

Kontroly řízení tržních rizik, rizik likvidity a rizik spojených s obchodováním na finančních trzích

V roce 2011 byly v rámci kontrol na místě provedeny i kontroly zaměřené na posouzení systému vnitřně stanoveného kapitálu (ICAAP) zaváděného úvěrovými institucemi v rámci Pilíře 2 konceptu Basel II. Dvě z kontrol ICAAP byly provedeny v bankách, přičemž v jednom případě nebyla učiněna žádná zjištění a v druhém případě bylo zjištěno neadekvátní aplikování skupinové metodiky na lokální úrovni. Dvě kontroly ICAAP byly provedeny v družstevních záložnách, kde byly zjištěny závažné nedostatky v procesu alokace kapitálu, především ke krytí úvěrového rizika, včetně rizika koncentrace. Nedostatky zjištěné v sektoru družstevních záložen měly negativní dopad na dostatečnost rezerv interního kapitálu, přičemž v jednom případě by kapitál nepostačoval ke krytí vnitřně stanovených kapitálových požadavků a v druhém případě by rezerva byla téměř vyčerpána.

V oblastech řízení tržních rizik a řízení rizika likvidity, které byly v roce 2011 předmětem kontroly ve dvou bankách, byly shledány nemateriální nedostatky zejména v případě scénářů vývoje likvidity a v nesprávně nastavených limitech. V sektoru družstevních záložen, kde řízení tržních rizik a rizika likvidity bylo předmětem tří kontrol, se hlavní zjištění týkala limitů, resp. jejich nastavování a aktualizace, a alternativních scénářů (např. neprovádění zátěžového testování likvidity, nedostatky ve vyjádření dopadu úrokového šoku atd.). Pochybení byla zjištěna i v sestavování regulatorních výkazů, avšak s nemateriálním dopadem (např. v zařazování jednotlivých položek do časových pásem regulatorního výkazu o zbytkové splatnosti aktiv a pasiv).

Kontroly řízení operačního rizika, včetně rizik informačních systémů a technologií

V roce 2011 byly v sektoru úvěrových institucí provedeny tři kontroly zaměřené na systém řízení operačního rizika, dvě specializované kontroly na řízení rizik informačních systémů a technologií. Na rozšiřování outsourcingu informačních systémů a technologií a distribučních sítí a rostoucí vliv informačních systémů na celkový rizikový profil regulovaných subjektů reagovala ČNB prohloubením kontrol dodržování regulatorních požadavků u činností, které instituce outsourcovaly. Středem pozornosti bylo zejména posouzení systému řízení bezpečnosti informací.

V kontrolovaných oblastech řízení operačních rizik byly identifikovány nedostatky zejména ve sběru dat o výskytu událostí operačního rizika a ocenění jejich dopadu, v nedostatečném stanovení odpovědnosti za řízení operačních rizik a rizik IS/IT, v oddělení neslučitelných funkcí, v oblasti řízení rizik spojených s využíváním outsourcingu, v testování a aktualizaci havarijních plánů, v identifikaci a hodnocení rizik spjatých s informačními systémy, v zajišťování bezpečnosti přístupu k informačním systémům, zajišťování funkčnosti provozovaných informačních systémů a v oblasti nezávislého ujištění o systému řízení operačních rizik.

Prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML/CFT)

Kontroly v oblasti AML/CFT provádí ČNB na základě oprávnění obsaženého zejména v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a ověřuje účinnost a efektivnost systému implementovaného kontrolovaným subjektem za účelem zabránění svého zneužití k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a ověřuje současně i podmínky vytvořené pro odhalování takového jednání.

V roce 2011 se uskutečnilo devět kontrolních šetření v bankách a družstevních záložnách. Hlavní zjištěné nedostatky se týkaly provádění kontroly klienta, zjišťování rizikových faktorů, uplatňování postupů vůči rizikovým klientům, aplikace požadavků sankční legislativy, monitoringu transakcí a vnitřních kontrolních mechanismů v oblasti AML/CFT.

Pokračovala spolupráce ČNB s FAÚ MF. ČNB se účastnila hodnocení, které provádí Výbor expertů pro vyhodnocení boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu působící v rámci výboru MONEYVAL při Radě Evropy. V první polovině července 2012 bude na plenárním zasedání výboru MONEYVAL projednána „Zpráva o pokroku“, která by měla reflektovat opatření přijatá na základě uvedeného hodnocení.

Implementace Basel II z pohledu speciálních metod pro stanovení kapitálových požadavků

Podle koncepce výpočtu kapitálové přiměřenosti ve znění směrnic EU 2006/48/EC a 2006/49/EC (Basel II) transponovaných do vyhlášky č. 123/2007 Sb. je bankám umožněno použít pro výpočet kapitálového požadavku pokročilé přístupy založené na matematických modelech. Expertní týmy ČNB (na IRB, AMA a VaR), které byly zřízeny za účelem prověřování speciálních metod, pokračovaly v průběhu roku 2011 v jednáních se všemi regulovanými institucemi, které projevíly zájem o používání speciálních přístupů pro výpočet kapitálových požadavků k úvěrovému, operačnímu a tržnímu riziku v rámci pravidel Basel II. Součástí práce obou týmů byla průběžná komunikace se zahraničními orgány dohledu.

V roce 2011 probíhala jednání se dvěma bankami, které požádaly o souhlas s rozšířením IRB přístupu prostřednictvím společné žádosti mateřské banky. Tato jednání byla zaměřena na zhodnocení souladu postupů banky s požadavky příslušné vyhlášky. Jedné žádosti bylo vyhověno a ČNB zaslala souhlas s rozšířením IRB přístupu příslušnému domovskému regulátoru, hodnocení druhé žádosti bude pokračovat v prvním pololetí 2012. V rámci standardní kontroly na místě dále proběhlo následné ověření IRB přístupu v bance, která již tento přístup používá.

ČNB v roce 2011 posoudila žádost a následně udělila povolení rozšířit AMA přístup na dalšího člena bankovní skupiny. Dále se zabývala dvěma žádostmi o povolení změny schváleného AMA přístupu v souvislosti s možností zohlednit pojistění ve výpočtu kapitálového požadavku k operačnímu riziku. V jednom případě ČNB posouzení žádosti o materiální změnu dokončila a žádost schválila. V druhém bude posouzení dokončeno v roce 2012. ČNB také ověřovala dodržování podmínek, za kterých byl bankám povolen přechod na AMA přístup, prověřovala odstranění dříve zjištěných nedostatků a vyhodnocovala zdokonalování systému řízení operačního rizika v bankách používajících tento přístup.

Validace změny VaR modelu proběhla ve dvou bankách, kterým byl udělen souhlas s používáním VaR modelu pro výpočet kapitálového požadavku k tržnímu riziku již v předchozích letech. V obou případech se jednalo o validaci implementace tzv. SVaR (Stressed Value at Risk), jehož zahrnutí do modelu je vyžadováno novou legislativou platnou od 31. 12. 2011. V průběhu roku 2011 rovněž probíhala komunikace s jednou bankou v rámci předvalidačního procesu k internímu VaR modelu.

3.5.2 Kontroly na místě v institucích kapitálového trhu

V oblasti kolektivního investování byla v roce 2011 ukončena kontrola na místě u jedné investiční společnosti se zaměřením na pravidla obezřetného podnikání, pravidla organizace vnitřního provozu investiční společnosti a pravidla jednání a odborné péče při obhospodařování majetku fondu kolektivního investování. Byly identifikovány nedostatky zejména v oblastech obhospodařování majetku, kontrolních a bezpečnostních opatření pro zpracování a evidenci dat, řízení rizik, fungování vnitřního řídicího a kontrolního systému a informací poskytovaných investorům. Probíhala rovněž komunikace ohledně realizace nápravných opatření.

V oblasti penzijního připojištění byla v roce 2011 ukončena jedna kontrola na místě u penzijního fondu se zaměřením na pravidla obezřetného podnikání a odbornou péči při hospodaření s majetkem penzijního fondu a probíhaly další dvě obdobné kontroly na místě. V případě ukončené kontroly byly identifikovány nedostatky v oblasti odborné péče při obhospodařování majetku, zejména pokud jde o kontrolu delegované osoby, řídicího a kontrolního systému, porušení zákona o ochraně spotřebitele při prezentaci výhod produktu na internetu. Návazně probíhala další komunikace ohledně nápravných opatření.

V oblasti poskytovatelů investičních služeb bylo v roce 2011 dokončeno šest kontrol na místě, z toho tři u obchodníků s cennými papíry a tři u investičních zprostředkovatelů, z nichž dva působí na principu multi-level marketingu. Všechny kontroly byly komplexní, zaměřené na dodržování pravidel poskytování investičních služeb s odbornou péčí (zejména pravidla jednání se zákazníky, vedení evidencí, administrativní a účetní postupy a systém vnitřní kontroly).

Kontroly neodhalily akutní systémové problémy v sektoru kapitálového trhu. Ve dvou případech byla identifikována závažná porušení právních předpisů spočívající v nefunkčním vnitřním řídicím a kontrolním systému ve vztahu k vázaným zástupcům. V rámci provedených kontrol byla zjištěna řada formálních nedostatků. Mnohdy se jednalo o nedodržování vlastní předpisové základny obchodníka s cennými papíry (resp. investičního zprostředkovatele) zaměstnanci, chybné nastavení a z toho plynoucí nízkou účinností vnitřního kontrolního systému. Často se opakujícím zjištěním byly nedostatky ve vedení deníku obchodníka (resp. evidencích investičního zprostředkovatele), zjišťování informací o zákaznících a rozsah a forma poskytování informací zákazníkům. Docházelo též k nenahrávání telefonické komunikace, manipulaci se zákazníky při vyplnění investičního dotazníku a k nedostatkům ve správě a ochraně informačního systému.

3.5.3 Kontroly na místě v pojišťovnách a u pojišťovacích zprostředkovatelů

V oblasti obezřetnostního dohledu byly v roce 2011 uskutečněny v pojišťovnách čtyři dílčí kontroly na místě a několik informačních návštěv. Kontrolní akce byly zaměřeny na prověření oblasti řízení pojistného rizika, správy a taxace pojistných smluv, likvidace pojistných událostí, zajištění, postupy pro vedení pasivních právních sporů, stanovování výše a použití technických rezerv, finančního umístění, procesu upisování pojistných rizik, řízení rizik IS/IT a AML/CFT.

Hlavní nedostatky byly zjištěny v procesu likvidace pojistných událostí a týkaly se pozdní registrace a aktualizace RBNS rezerv a dále absence kontrol platebních instrukcí při zadávání výplat pojistného plnění. Nedostatky v předpisové základně a v nedostatečně nastavených vnitřních kontrolách, ač nemateriálního charakteru, pak byly shledány i v ostatních kontrolovaných oblastech (např. nedostatečná kontrolní činnost pojistného matematika nebo chybějící kontrolní mechanismy při zadávání pojistných smluv do systému). V oblasti finančního umístění a řízení rizik s ním spjatých byly zjištěny dílčí nedostatky v investičním procesu a metodách používaných pro řízení investičních rizik.

V roce 2011 proběhla rovněž ve dvou životních pojišťovnách kontrolní šetření zaměřená na oblast AML/CFT. Hlavní zjištěné nedostatky se týkaly zjišťování rizikových faktorů, kategorizace klientů, uplatňování postupů vůči rizikovým klientům a provádění monitoringu klientských transakcí.

Kontrola na místě v roce 2011 probíhala u jednoho pojišťovacího zprostředkovatele a u dvou pojišťovacích zprostředkovatelů fungujících na principu multi-level marketingu byla ukončena. V obou případech byly zjištěny nedostatky týkající se zejména vynakládání odborné péče a nedostatečného informování zájemců při uzavírání pojistných produktů. Po ukončení kontroly probíhala následná komunikace ohledně realizace nápravných opatření.

V ČNB byl v průběhu roku 2011 zřízen expertní tým pro validaci a schvalování interních modelů v režimu Solventnosti II pro pojišťovny působící v ČR. V rámci předschvalovacího procesu se uskutečnilo několik setkání mezi domovskými a hostitelskými orgány dohledu, na kterých se řešila detailnější podoba konkrétních předložených žádostí o schválení interního modelu. Pracovníci dohledu se rovněž účastnili inspekcí interních modelů pro jednotlivá rizika vedených domovským orgánem v rámci předschvalovacího procesu na úrovni skupiny. Podrobnější jednání a diskuze nad konceptem interních modelů probíhaly se čtyřmi pojišťovnami, resp. nadnárodními pojišťovacími skupinami. Diskuze se zaměřovaly především na soulad navržených konceptů s ustanoveními směrnice Solventnost II.

3.5.4. Kontroly na místě v ostatních regulovaných subjektech

V roce 2011 byla uskutečněna jedna kontrola v platební instituci, která má rovněž povolení k poskytování některých investičních služeb podle ZPKT, zaměřená na oblasti řízení rizik, vypořádání transakcí na finančních trzích. Nedostatky byly zjištěny v interních předpisech a v systémovém zabezpečení některých kontrolních prvků v rámci platebního styku.

Výkon devizové kontroly na místě provádí ČNB prostřednictvím svých poboček. Cílem kontroly je efektivně prověřit veškeré činnosti vykonávané konkrétním nebankovním devizovým místem i jeho jednotlivými provozovny a tím přispívat k vymáhání a upevňování disciplíny v dohlížených oblastech. V roce 2011 bylo v oblasti devizového dohledu provedeno 204 kontrol na místě a zkontrolováno celkem 249 provozoven. V případě zjištění porušení právních předpisů byly kontrolované subjekty vyzvány k odstranění zjištěných nedostatků, příp. ČNB zahájila správní řízení.

Pobočky ČNB jsou zapojeny rovněž do kontrol investičních a pojišťovacích zprostředkovatelů a nově provádějí také kontrolu poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu. V roce 2011 pobočky ČNB provedly u investičních zprostředkovatelů 20 kontrol na místě. Nejčastější identifikované nedostatky spočívaly v tom, že kontrolovaná osoba nezavedla pravidla kontroly činnosti vázaných zástupců, která zajišťují řádný výkon činností vázaného zástupce, nebo že nezískala v dostatečném rozsahu informace od zákazníků ohledně jejich odborných znalostí a zkušeností, které jsou podmínkou řádného stanovení profilu zákazníka.

V roce 2011 pobočky ČNB provedly 58 kontrol na místě u pojišťovacích zprostředkovatelů. Nejčastější identifikované nedostatky spočívaly v nenahlášení pojišťovny, pro kterou začala být kontrolovaná osoba činná, do registru, a dále že nebyla pojišťovna po celou dobu výkonu činnosti pojišťovacího zprostředkovatele pojištěna pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem této činnosti.

3.6 SANKČNÍ ČINNOST ¹³

Sankční činnost v roce 2011 spočívala především v prošetřování podnětů k zahájení správních řízení, v rozhodování o zahájení správního řízení či o odložení věci a ve vedení správních řízení v prvním stupni, ve kterých byly uloženy pokuty, opatření k nápravě či odňata povolení a rušeny registrace. Kromě vedení správních řízení s dohlíženými subjekty jsou v těch sektorech finančního trhu, kde právní úprava umožňuje postihovat i neoprávněné podnikání, vedena správní řízení se subjekty, které poskytují na finančním trhu služby bez příslušného povolení.

V oblasti dohledu nad úvěrovými institucemi bylo v roce 2011 zahájeno 11 sankčních správních řízení. Právní moci nabylo pět rozhodnutí (jedním rozhodnutím bylo uloženo opatření k nápravě a čtyřmi rozhodnutími pokuta). Celková výše pokut činila 3 315 000 Kč.

Tab. A.XVI – Počty vedených sankčních správních řízení

Přecházejících z roku 2010	Zahájených v roce 2011	Ukončených (pravomocně) v roce 2011	Přecházejících do roku 2012
32	130	112	50

V oblasti kapitálového trhu bylo v roce 2011 zahájeno 78 sankčních správních nebo přestupkových řízení, z toho nejvíce (33) řízení bylo ve věci zrušení registrace investičního zprostředkovatele z důvodu nevykonávání činnosti. Právní moci nabylo 70 rozhodnutí. Z významných pravomocně ukončených případů lze uvést:

- porušení pravidel jednání ve vztahu k zákazníkům při investičním zprostředkování (churning),
- manipulace s trhem v závěrečné aukci na BCPP,
- porušování obezřetnostních pravidel a pravidel jednání ve vztahu k zákazníkům ze strany obchodníka s cennými papíry.

V oblasti kapitálového trhu ČNB pravomocně uložila v roce 2011 pokuty ve výši 22 265 000 Kč.

V oblasti dohledu nad pojišťovnictvím bylo v roce 2011 zahájeno 24 správních řízení. Právní moci nabylo 20 rozhodnutí. Z toho jedné pojišťovně bylo uloženo předložení ozdravného plánu, další pojišťovně bylo uloženo opatření k odstranění zjištěných nedostatků, dvěma jednatelům pojišťovacích zprostředkovatelů byla uložena pořádková pokuta za nesoučin-

¹³ Výroky pravomocných rozhodnutí z oblasti kapitálového trhu jsou zveřejněny na webových stránkách ČNB > Dohled > Výkon dohledu > Pravomocná rozhodnutí. Sankční opatření uložená pojišťovacím zprostředkovatelům se zapisují do Registru pojišťovacích zprostředkovatelů.

nost při státní kontrole, v deseti případech byla zrušena registrace pojišťovacího zprostředkovatele, v jednom případě byla uložena pokuta a současně opatření k nápravě a v pěti případech byla uložena pouze pokuta. Pravomocně byly v roce 2011 uloženy pokuty ve výši 1 575 000 Kč.

Pro porušení devizových předpisů bylo v roce 2011 zahájeno 42 správních řízení, ČNB pravomocně rozhodla ve 47 případech, z toho jednou bylo odňato povolení k činnosti a v ostatních případech byla uložena pokuta. Celková výše pokut činila 2 049 000 Kč.

V oblasti ochrany spotřebitele bylo v roce 2011 zahájeno osm správních řízení a dvě z nich byla pravomocně ukončena. Uložené pokuty činily 350 000 Kč.

V roce 2011 nebylo zahájeno žádné správní řízení v oblasti platebního styku (jedno správní řízení z roku 2010 bylo zastaveno).

3.7 MONITOROVÁNÍ SUBJEKTŮ FINANČNÍHO TRHU V LIKVIDACI

ČNB monitoruje průběh likvidací subjektů finančního trhu prostřednictvím jejich zákonné informační povinnosti a dále pomocí ad-hoc vyžádaných informací. V roce 2011 vedla ČNB ústní jednání s likvidátory, byly poskytovány konzultace a stanoviska k průběhu likvidací a byly poskytovány vyžádané informace a dokumentace k žádostem soudů a orgánů činných v trestním řízení.

Tab. A.XVII – Počet subjektů finančního trhu v likvidaci

	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Banky	3	0	0	3
Družstevní záložny	29 ⁱ⁾	0	6	23
Investiční společnosti	9	1	3	7
Investiční fondy	18	3	1	20
Podílové fondy	4 ⁱⁱ⁾	0	1	3
Penzijní fondy	1	0	1	0
Obchodníci s CP	0	1	1	0
Celkem	64	5	13	56

i) Ve ZVDFT 2011 oproti ZVDFT 2010 je rozdíl ve stavu subjektů ke konci roku 2010 o jeden subjekt. Rozdíl je způsoben opožděným zveřejněním přechodu DZ Kampa z režimu konkursu zpět do likvidace v OR.

ii) Ve ZVDFT 2011 oproti ZVDFT 2010 je rozdíl ve stavu subjektů ke konci roku 2010 o jeden subjekt. ORION MEDIA INVESTMENTS, uzavřený podílový fond požádal o odnětí povolení k činnosti, vstoupil do likvidace k 25. 11. 2011, ČNB obdržela tuto informaci se zpožděním.

Počet subjektů finančního trhu v likvidaci, které ČNB monitoruje, poklesl meziročně o osm subjektů. Dohledu ČNB přestalo v důsledku ukončení likvidace a následného výmazu společnosti z OR podléhat 11 společností v likvidaci a jedna společnost z důvodu ukončení likvidace vyplacením všech podílů na majetku podílového fondu a vypořádáním veškerých pohledávek a závazků podílníků podílového fondu. Jedna společnost byla vyřazena z dohledu ČNB v důsledku splnění zákonných povinností. Naopak do likvidace v roce 2011 vstoupily investiční společnost Bayerische Investment Fonds a.s. – investiční společnost, tři investiční fondy (EUBE, uzavřený investiční fond, a.s., FAVILLA uzavřený investiční fond, a.s. a MBI, uzavřený investiční fond, a.s.) a nově do likvidace vstoupil dobrovolně i jeden obchodník s cennými papíry – Merx, a.s.

3.8 CENTRÁLNÍ REGISTR ÚVĚRŮ

Centrální registr úvěrů (CRÚ) je informační systém provozovaný od roku 2002 Českou národní bankou, který bankám a pobočkám zahraničních bank působícím na území ČR (banky) umožňuje vzájemně sdílet informace o úvěrovém zatížení a platební morálce podnikatelských subjektů. Jeho účelem není pouze poskytovat údaje k ověřování bonity jednotlivých klientů žádajících banky o nový úvěr, ale rovněž umožnit analytikům z bank i ČNB přístup k agregovaným statistickým a analytickým výstupům za celý bankovní sektor.

V roce 2011 se činnost CRÚ soustředila zejména na realizaci zapojení ČNB do mezinárodní výměny dat v rámci úvěrových registrů zemí EU. Příprava na mezinárodní sdílení dat zahrnovala rozšíření stávajícího informačního systému o nové moduly, přípravu konkrétních dat, která budou předmětem této výměny a testování připravenosti s rakouským a německým registrem. Reálná výměna dat bude zahájena v dubnu 2012, od této doby začne testovací provoz a získané zahraniční informace budou bankám dostupné ve druhé polovině roku 2012.

Souběžně pokračovala příprava datového skladu, který umožní lepší využití agregovaných a anonymizovaných dat z CRÚ pro potřeby analýz sektoru a finanční stability, přinese rovněž zlepšení i pro práci uživatelů z bank související s výstupy úvěrového zatížení a jejich analytickou činností. Nový způsob uložení dat umožní propojování dat s externími zdroji a bude rovněž přínosem pro správu dat v ČNB.

Tab. A.XVIII – Základní provozní charakteristiky CRÚ

	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Počet evidovaných dlužníků	461 277	497 726	539 540	576 583
z toho: fyzických osob podnikatelů	271 770	291 458	313 129	330 372
právnických osob	189 507	206 268	226 411	246 211
Celkový objem zůstatků úvěrů (mld. Kč)	1 265	1 200	1 219	1 291
Počet uživatelů aplikace CRÚ	2 516	2 245	2 362	2 569
Ad hoc dotazy na úvěrové zatížení (tis. ks/rok)	180	205	213	215
Počet dotazů na úvěrové zatížení klienta v měsíčních sestavách (tis. ks/rok)	2 800	3 038	3 640	3 198
Počet pořízených výpisů pro klienty (ks/rok)	278	453	492	514

V roce 2011 byl plně uveden do provozu nový komunikační kanál pro přímé dotazy bank do CRÚ nazvaný CRUWS (CRU Web Services). CRUWS jako technický prostředek automatizace propojení informačních systémů bank s databází CRÚ umožňuje bankám zadávat ad hoc dotazy na aktuální stav úvěrového zatížení klientů prostřednictvím vlastních aplikací a operativně zpracovávat souhrnné úvěrové informace týkající se portfolia jejich dlužníků. Nový systém je v současné době využíván bankami pro dvě třetiny dotazů prováděných do CRÚ. Změnil se také způsob autorizace dat, od září 2011 mohou banky autorizovat data zasílaná do uzávěrky CRÚ již pouze kvalifikovaným certifikátem vystaveným veřejnou certifikační autoritou v ČR (tzn. PostSignum, I.CA¹⁴ nebo elidentity).

Dále byla zpřístupněna nová operace pro vkládání záznamů do historie CRÚ, která umožňuje bankám dodatečně zavést do registru novou pohledávku, která nebyla bankou v řádném období zavedena.

Pro správu v ČNB byla koncem roku 2011 dokončena automatizace modulu výpisů pro klienty a orgány činné v trestním řízení, která zjednodušila činnosti související s poskytováním těchto výpisů.

14 I.CA (Certification Authority), První certifikační autorita, a.s.

4. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL OCHRANY SPOTŘEBITELE

Působnost ČNB v oblasti ochrany spotřebitele byla stanovena v zákoně č. 6/1993 Sb., o České národní bance, v platném znění, a v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v platném znění, s účinností od 12. února 2008. ČNB v této oblasti dohlíží subjekty vykonávající svoji činnost na základě licence, registrace či jiného povolení ČNB, a to nad plněním povinností stanovených v zákoně o ochraně spotřebitele, v zákoně č. 40/1964, občanský zákoník, pro uzavírání smluv o finančních službách uzavíraných na dálku, nad plněním zejména předšmluvních informačních povinností stanovených v zákoně č. 284/2009 Sb., o platebním styku a povinností podle zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru.

4.1 PŘEHLED PODÁNÍ SPOTŘEBITELŮ

V ČNB bylo v roce 2011 v oblasti ochrany spotřebitele přijato 866¹⁵ podání spotřebitelů. Stejně jako v předchozím období se nejvíce podání týkalo poskytovatelů pojistných produktů, méně bylo podání vůči úvěrovým institucím a setrvale nízký počet vykázal segment kapitálového trhu.

Do oblasti pojišťovnictví směřovalo 319 podání. Nejvíce z nich se týkalo nedostatečného poskytnutí informací o nabízeném produktu, následované náklady produktů. S těmito jevy je spojeno přetrvávající přesmlouvání investičního životního pojištění, kdy jsou ze strany pojišťovacích zprostředkovatelů spotřebitelům nedostatečně vysvětleny důsledky vypovězení stávající pojistné smlouvy a její nahrazení novou, což je spojeno se zvýšenými skrytými náklady ve formě poplatků za sjednání produktu, které se odečítají na začátku pojistného cyklu a se kterými není zpravidla spotřebitel zprostředkovatelem obeznámen. U neživotního pojištění se jednalo o poskytnutí nedostatečných informací o výlukách spojených s pojištěním a následným odmítnutím plnění ze strany pojišťovny v případě vzniku pojistné události. ČNB zahájila v uplynulém období několik správních řízení s dohlíženými subjekty. Bylo zjištěno, že nabízejí možnost slev a výhod v případech, kdy si spotřebitelé uzavřou pojistnou smlouvu a zároveň se zaváží přivést nové zájemce o pojištění. Takové smlouvy jsou zpravidla doplněny dalšími dodatky zavazujícími spotřebitele k placení pojistného a v případě předčasného vypovězení pojistné smlouvy k úhradě smluvní pokuty kryjící ztrátu na provizi pojišťovacího zprostředkovatele.

V oblasti úvěrových institucí bylo v roce 2011 šetřeno 273 podání. Nejvíce podání bylo zaznamenáno v souvislosti s náklady produktů, spotřebitelé poukazovali na neoprávněnost výše poplatků za poskytnuté služby, případně účtování sankcí v souvislosti s nedodržením smluvních podmínek na straně spotřebitele. Valná většina těchto podání byla vyhodnocena jako neoprávněná vzhledem k tomu, že poplatky byly ze strany dohlíženého subjektu uvedeny v sazebníku a spotřebitel se s nimi řádně neseznámil. Nedostatky v informacích o produktu byly spojeny i s problematikou platebních karet, spotřebitelé si stěžovali na nedostatek informací v rámci jejich nabídky či sjednání obnovy platební karty. Nově byla přijata podání v oblasti spotřebitelských úvěrů. Spotřebitelé si stěžovali na nepřiměřené náklady na straně spotřebitele v případě provedení restrukturalizace úvěru ze strany úvěrové instituce a nedostatečné posouzení důsledků provedených změn spojených s vyšší nových splátek.

V oblasti ochrany spotřebitele bylo v roce 2011 šetřeno 25 podání z oblasti kapitálového trhu, která nejčastěji směřovala na nedostatky při správě svěřených finančních prostředků a nedostatky v poskytnutých informacích ohledně rizikovitosti nabízených obchodů. Opakovaně se vyskytla podání na jednání investičních zprostředkovatelů, kteří telefonicky nebo e-mailem oslovují spotřebitele s investičními nabídkami i přesto, že spotřebitel takovou formu nabídky již několikrát odmítl.

Na nebankovní devizová místa bylo přijato 131 podání. Šetření těchto podání je plně v kompetenci poboček ČNB. Podání na nebankovní devizová místa jsou zasílána zahraničními turisty a směřují především na nedostatek poskytnutých informací o směnném kurzu před uskutečněním směny a na odmítnutí provedení reklamace ze strany směnárníka

¹⁵ Podrobně viz Část C, Příloha č. 24 Přehled přijatých podání v samostatném odboru ochrany spotřebitele v roce 2011 a Příloha č. 25 Přehled přijatých podání na pobočkách ČNB v roce 2011.

v případě provedení nevýhodné směny. Tato problematika je dlouhodobě řešena zahájením několika správních řízení s dohlíženými subjekty za účelem uložení sankcí a možností uložení pokut a nápravných opatření v případě prováděných kontrol na místě.

V oblasti jiné bylo přijato 118 podání. V této skupině jsou vedena podání týkající se dotazů či žádostí o odborné stanovisko ČNB a jsou zpravidla řešena bez potřeby kontaktování dohlíženého subjektu.

4.2 PRÁVNÍ A METODICKÁ ČINNOST

ČNB se z hlediska ochrany spotřebitele zaměřuje v tuzemské legislativě na informační povinnosti poskytovatelů finančních služeb vůči spotřebitelům, což bylo sledováno v úpravě penzijní a důchodové reformy, v novele zákona o kolektivním investování i v novém občanském zákoníku. Důležitá pro postavení spotřebitelů je též novela zákona o rozhodčím řízení, v jejímž připomínkování byla ČNB velmi aktivní.

Z evropské legislativy je pro postavení spotřebitelů významný návrh směrnice o smlouvách o úvěru na bydlení, která zahrnuje též dohled, který bude vůči většině věřitelů vykonávat ČNB. Proto se ČNB podílí na zpracování pozic ČR pro jednání o konečném textu. V červenci 2011 vydala Evropská komise Doporučení o přístupu k základnímu platebnímu účtu, kde ČNB sleduje podání spotřebitelů tak, aby identifikovala případnou nutnost zasáhnout podle Doporučení. V prosinci 2011 zaslala Evropská komise k projednání návrh směrnice o alternativním řešení sporů a návrh nařízení o „on line“ řešení spotřebitelských sporů, jejichž projednávání ČNB sleduje s ohledem na jejich platnost i pro finanční služby. Naopak směrnice o právech spotřebitelů, na jejímž projednávání ČNB participovala a která byla přijata v listopadu 2011, se na finanční služby nevztahuje.

ČNB se v září 2011 aktivně zapojila do mezinárodní kontrolní akce INTERNET SWEEP, kdy většina členských států EU ve stejný okamžik prověřovala plnění některých povinností při nabízení spotřebitelského úvěru na webových stránkách poskytovatelů. Lze konstatovat, že vybrané subjekty ve většině aspektů kontroly uspěly a odstraňování zjištěných nedostatků bude ČNB sledovat.

Některé otázky aplikace zákona o spotřebitelském úvěru byly řešeny s jednotlivými bankami a v rámci sjednocování stanovisek dohledových orgánů též s Českou obchodní inspekcí, která dohlíží nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů. Jednalo se o aplikaci plnění předmluvních informací, plnění povinností v reklamě a jednotný postup při výpočtu RPSN. Vnitřní metodická činnost je zaměřena na trvalé poradenství a poskytování právní podpory inspektorům ochrany spotřebitele.

ČNB v roce 2011 pokračovala v přednáškách pro seniory na univerzitách třetího věku v Opavě a v Ústí nad Labem.

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 NOVÉ USPOŘÁDÁNÍ DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V EU

Od 1. ledna 2011 zahájily činnost tři nové evropské orgány dohledu nad finančním trhem EBA, ESMA a EIOPA (European Supervisory Authorities, ESAs) a Evropská rada pro systémová rizika (ESRB). ČNB nepovažuje za zdravý postupný přesun dalších pravomocí národních orgánů dohledu na nové evropské orgány, a to především z obavy z oddělení pravomocí od konečné odpovědnosti za fungování a stabilitu domácího finančního trhu. Jednou z dalších priorit ČNB je i omezení nárůstu excesivní evropské regulace a snížení administrativní zátěže pro národní orgány dohledu a finanční instituce. Svě cíle prosazovala ČNB prostřednictvím aktivní účasti v ESRB a ESAs a v rámci spolupráce s MF ČR v politických výborech EU a s orgány dohledu členských států EU. ČNB se podařilo dosáhnout při prosazování svých hledisek řady dílčích pozitivních výsledků.

5.2 SPOLUPRÁCE V RÁMCI EVROPSKÝCH ORGÁNŮ DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM

Evropský orgán pro bankovníctví (EBA)

Rok 2011 byl prvním rokem fungování EBA. Zástupci ČNB se aktivně zapojili do činnosti EBA na úrovni rady orgánů dohledu, správní rady, stálých výborů a pracovních skupin. Zástupce za ČNB byl též jmenován do správní rady EBA a do funkce předsedy Standing Committee on Regulation and Policy.

V oblasti regulace věnovala EBA největší pozornost návrhům Komise v oblasti kapitálových požadavků a dále přípravě návrhů závazných technických standardů a nezávazných doporučení a obecných pokynů. V průběhu roku 2011 se ČNB vyjadřovala např. k obecným pokynům k internal governance či k doporučení k rekapitalizaci bank. ČNB též zaslala kritické připomínky k vyjádření EBA ke konzultačnímu materiálu EK uveřejněnému v souvislosti s připravovaným rámcem EU pro krizové řízení ve finančním sektoru.

V roce 2011 se EBA zaměřila na fungování kolegií orgánů dohledu, do jejichž činnosti se zaměstnanci EBA aktivně zapojili s cílem sledovat úroveň spolupráce jednotlivých orgánů dohledu. ČNB v této souvislosti mimo jiné upozornila na nedostatky v oblasti komunikace mezi domovským a hostitelskými orgány dohledu z konce roku 2011.

V první polovině roku 2011 organizovala EBA celounijní zátěžové testy na vzorku 90 bank z 21 zemí EU. Cílem testu bylo zhodnotit odolnost bankovního sektoru EU a schopnost bank absorbovat další možné ztráty. Ke konci roku 2011 se v důsledku zhoršení finanční situace některých bank a dluhové situace některých zemí EU zaměřily aktivity EBA na opatření směřující k obnovení důvěry investorů v bankovní trh, zejména na dočasné zvýšení kapitálového polštáře vybraných evropských bank.

Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA)

Zástupci ČNB byli zapojeni do činnosti ESMA na úrovni rady orgánů dohledu, stálých výborů a skupin, aktivně se podíleli na přípravě výstupů ESMA.

ČNB se podílela na přípravě doporučení ESMA Evropské komisi k návrhu prováděcích opatření ke směrnici AIFMD. V návaznosti na implementaci směrnice UCITS IV byly schváleny pokyny k měření rizik a celkové expozici pro některé typy strukturovaných UCITS. Připraven byl konzultační materiál s návrhem pokynů pro UCITS Exchange Traded Funds. ČNB se vyjadřovala k řadě stanovisek ESMA k návrhům IASB v souvislosti s postupným přijímáním nového účetního standardu IFRS 9 Finanční nástroje, jímž bude postupně nahrazen stávající IAS 39 Finanční nástroje – účtování a oceňování. Významným tématem byla problematika vykazování suverénního dluhu, zejména pak řeckých státních dluhopisů, v účetní závěrce podle IFRS.

ČNB se vyjádřila ke stanovisku ESMA v rámci konzultace EK k materiálu (*green paper*) ke *corporate governance*. ČNB vyjádřila negativní postoj k regulaci v oblasti správy a řízení akciových společností a podpořila úpravu formou nezávazných doporučení. ESMA převzala s účinností od 1. července 2011 přímé dohledové pravomoci nad ratingovými agenturami. ČNB se podílela na přípravě regulatorních technických standardů podle požadavků nařízení o ratingových agenturách.

ČNB monitorovala proces tvorby návrhů regulatorních technických standardů v souvislosti s nařízením o krátkých prodejích a některých aspektech swapů úvěrového selhání (CDS). ČNB se podílela na přípravě sdělení ESMA v rámci konzultace EK o posílení sankčních režimů v sektoru finančních služeb. Dále se v rámci revize směrnice MiFID podílela na přípravě výkladových stanovisek ESMA pro EK a účastnila se přípravy obecných pokynů a doporučení k požadavkům na systémy a kontroly v oblasti automatizovaného obchodování vymezující organizační požadavky vůči převodním místům, obchodníkům s cennými papíry a orgánům dohledu.

ČNB se podílela na přípravě konzultačního materiálu k návrhům regulatorních technických standardů k nařízení EMIR (požadavky na centrální protistrany, registry obchodních údajů a OTC deriváty), na vyjádření ESMA pro ECB ve věci posouzení upravené rámcové smlouvy k systému Target2–Securities a na vyjádření ESMA v rámci konzultace EK k regulaci centrálních depozitářů cenných papírů. ČNB se zapojila do přípravy konzultačního materiálu s návrhem pokynů určených orgánům dohledu a firmám k funkci compliance podle požadavků MiFID.

Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA)

Zástupci ČNB se aktivně podíleli na činnosti EIOPA na úrovni rady orgánů dohledu, stálých výborů a pracovních skupin.

Klíčovým úkolem EIOPA zůstává příprava režimu Solventnost II. V souvislosti s tím ČNB participovala na zpracování předpisů druhé a třetí úrovně, zejména ke kalibraci rizikových modulů, solventnostnímu a minimálnímu kapitálovému požadavku, interním modelům či požadavkům na vnitřní kontrolní a řídicí systém. Prostřednictvím intenzivní komunikace zástupce ČNB s pracovní skupinou zabývající se katastrofickým rizikem bylo prosazeno, aby hodnota koeficientu, který určuje kalibraci rizika povodní v ČR, byla snížena na námi požadovanou úroveň. ČNB také zajistila rekalibraci nepřesně stanoveného rizika povodní v jednotlivých regionech ČR.

V průběhu jednání rady orgánů dohledu ČNB zásadně odmítala celoevropskou harmonizaci formátu výkazů předkládaných pojišťovnami orgánům dohledu prostřednictvím standardu XBRL, a to zejména z důvodu neopodstatněného zvýšení nákladů pro regulátory i dohlížené subjekty.

Na realizaci činností, které se vztahují k pojišťovacím skupinám a kolegiím orgánů dohledu, se ČNB rovněž podílela. Kromě jiného byl dokončen návrh závazného technického standardu ke sledování, vykazování a dohlížení operací ve skupině a koncentrací rizik.

ČNB se dále účastnila diskuze týkající se krizového řízení v pojišťovnictví. Její připomínky směřovaly kromě jiného k zachování práv hostitelských orgánů dohledu, kterým by ani v případě, že by komunikace vůči veřejnosti byla koordinována na úrovni pojišťovací skupiny, nemělo být upíráno právo vydat vlastní prohlášení k situaci jimi dohlížených pojišťoven.

Společný výbor evropských orgánů pro dohled nad finančním trhem (JC)

V roce 2011 zahájil činnost Společný výbor evropských orgánů dohledu nad finančním trhem, který slouží jako fórum pro spolupráci EBA, ESMA a EIOPA. ČNB se aktivně účastní na práci Podvýboru pro finanční konglomeráty (JCFC), který se v průběhu roku 2011 věnoval přípravě odpovědi na žádost Evropské komise o radu v rámci fundamentální revize směrnice o finančních konglomerátech (FICOD II). Žádost o radu se týkala rozsahu aplikace požadavků směrnice, governance, sankcí a nápravných opatření. ČNB se též účastní na práci Podvýboru proti praní špinavých peněz (AMLC). Zástupce ČNB zpracovával zejména připomínky k zprávám podvýboru, které se týkaly národních přístupů ke zjišťování skutečného majitele a k tzv. zjednodušené kontrole klienta. ČNB zastávala stanovisko, že harmonizaci je potřeba zvažovat pouze pokud rozdíly v národních úpravách vytvářejí příležitosti k legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu nebo působí jiné významné problémy.

5.3 SPOLUPRÁCE V RÁMCI STRUKTUR EVROPSKÉ RADY PRO SYSTÉMOVÁ RIZIKA (ESRB)

Zástupci ČNB se v roce 2011 aktivně zapojili do činnosti nově vzniklé Evropské rady pro systémová rizika (ESRB), a to jak na úrovni Generální rady (účastí guvernéra ČNB a dalšího člena bankovní rady), tak na úrovni Poradního technického výboru (Advisory Technical Committee, ATC) a jeho stálých substruktur – Analysis Working Group (AWG) a Instruments Working Group (IWG).

Rok 2011 byl prvním rokem činnosti ESRB, která byla zřízena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 1092/2010 z 24. listopadu 2010 o makrobezpečnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Evropské unie a o zřízení Evropské rady pro systémová rizika. ESRB spolu se třemi celoevropskými sektorovými dohledovými orgány (EBA, ESMA a EIOPA), jejich Společným výborem a národními dohledovými orgány tvoří Evropský systém finančního dohledu (European System of Financial Supervision, ESFS), jehož účelem je zajišťovat dohled nad finančním systémem Unie. V rámci ESFS je ESRB nezávislým orgánem odpovědným za makrobezpečnostní dohled nad finančním systémem v rámci EU. Na rozdíl od evropských orgánů dohledu je ESRB zaměřena na identifikaci systémových rizik a makrobezpečnostní politiku, jež má zajistit stabilitu evropského finančního systému jako celku. Struktura ESRB zahrnuje Generální radu, Řídicí výbor, Poradní technický výbor, Poradní vědecký výbor (Advisory Scientific Committee, ASC) a Sekretariát.

Zatímco první pololetí 2011 bylo věnováno především institucionálním otázkám, ve druhém pololetí 2011 se ESRB výrazněji zaměřila na systémové problémy finančního trhu, které se v tomto období výrazně prohloubily.

V souladu s úkoly a pravomocemi danými nařízením 1092/2010 naplňuje ESRB své poslání coby nová evropská autorita. To zahrnuje mj. slyšení předsedy ESRB v Evropském parlamentu, dále diskuze předsedy ESRB s předsedou a místopředsedy Výboru pro ekonomické a měnové záležitosti Evropského parlamentu. ESRB rovněž v průběhu roku 2011 vydala několik doporučení a varování směrem k Evropské radě a Evropské komisi a v září 2011 tiskové prohlášení o rizicích ohrožujících stabilitu finančního systému EU.

Klíčovým předmětem činnosti ESRB byly v roce 2011 hodnocení a analýza hlavních zdrojů systémového rizika a finanční zranitelnosti v EU a příprava a implementace nástrojů makrobezpečnostní politiky v EU. ESRB se zabývala omezováním rizik spojených s poskytováním úvěrů v cizích měnách nezajištěným dlužníkům (FX lending), návrhy na proticyklické kapitálové polštáře a dalšími aspekty makrobezpečnostní politiky obsažené v CRD IV/CRR (Capital Requirements Directive/Capital Requirements Regulation), problematikou financování evropských bank v USD a doporučením pro nastavení mandátu národních autorit pro výkon makrobezpečnostních politik v národních legislativách. Pozornost byla věnována rovněž posouzení konzultačních materiálů ESMA týkajících se exchange traded funds (ETFs) a high-frequency trading (HFTs) a problematice kapitalizace bank.

Velkou pozornost věnovala ESRB problematice proticyklických kapitálových polštářů a flexibility makrobezpečnostní politiky v rámci připravované regulace CRD IV. ESRB prosazovala názor, že CRD IV by měla harmonizovat (v souladu s Basel III) pouze minimální obezpečnostní požadavky v rámci EU a že by národní autority měly mít možnost v případě potřeby požadavky zpřísnit. Tento názor ČNB podporuje.

V říjnu 2011 vydala ESRB doporučení, aby domovské orgány dohledu recipročně aplikovaly opatření k zamezení rizik spojených s úvěry v zahraničních měnách poskytovanými nezajištěným dlužníkům, která byla nebo budou přijata hostitelskými orgány dohledu.

5.4 SPOLUPRÁCE V RÁMCI STRUKTUR EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

Výbor pro finanční stabilitu (Financial Stability Committee, FSC)

Výbor byl založen na začátku roku 2011 s cílem napomáhat orgánům ECB v plnění jejich úkolů v oblasti dohledu nad finančními institucemi a v udržování stability finančního sektoru. FSC mimo jiné projednal zprávu ECB k finanční stabilitě, diskutovány byly materiály zabývající se možností nadnárodní koordinace používání nástrojů pro „bail-in“ (očistění problémových bank).

V rámci FSC se zástupci ČNB aktivně účastní práce řady skupin. Činnost Crisis Management and Resolution Working Group byla věnována problematice přeshraničního krizového řízení. Činnost Working Group for Credit Registers byla především zaměřena na úpravu dokumentů a technických prostředků pro rozšíření počtu zemí zapojených do mezinárodní výměny dat. Expertní skupina ke sledování statistického a regulatorního výkaznictví úvěrových institucí (JEGR) se zabývala aktualizací a rozvojem klasifikačního systému. ČNB se rovněž účastní práce Impact Study Group, která zkoumá dopady nové regulace na finanční sektor.

Výbor pro platební a vypořádací systémy (PSSC)

Činnost výboru (extended composition), v němž má ČNB zástupce, spočívala v roce 2011 zejména v projednávání problematiky SEPA (Single Euro Payment Area), obecných otázek platebního styku, otázek dozoru nad platebními a vypořádacími systémy a rozvoje systému TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System). Výbor sleduje vývoj projektu SEPA, postup implementace, připravuje zprávy o postupu projektu. V oblasti rozvoje systému TARGET byl realizován tzv. internet based access (přístup pro malé banky, pro které je přístup přes SWIFT příliš drahý) a contingency network (alternativa k SWIFT pro případ havárie). Nadále se připravuje návrh vazby na připravovaný vypořádací systém T2S (Target2 Securities). Výbor má stále pracovní skupiny Payment Systems Policy, Oversight a Target2, ve kterých má ČNB své zástupce.

5.5 SPOLUPRÁCE VE VZTAHU K RADĚ EU A JEJÍM STRUKTURÁM

Rada ECOFIN, Hospodářský a finanční výbor (EFC), Výbor pro finanční služby (FSC)

ČNB se do otázek projednávaných v Radě ECOFIN aktivně zapojila prostřednictvím svých návrhů na změny a doplnění mandátů pro ministra financí a přípravou stanovisek k dané problematice pro zástupce ČNB a pro zástupce MF účastnících se jednání EFC a FSC.

ČNB opakovaně zaujala kritický postoj k obecnému trendu rozšiřování regulace v oblasti finančních služeb a podpořila pečlivé zvažování kumulativních dopadů různých regulatorních iniciativ.

V závěru roku ČNB podpořila návrhy EBA na dočasné zvýšení kapitálového polštáře bank a tržní přecenění expozic vůči státním dluhopisům. ČNB prosazovala, aby prostředky z EFSF (European Financial Stability Facility) byly použity výhradně prostřednictvím členského státu, a to až po využití kapitálu soukromého sektoru a zdrojů příslušného státu. Při hledání optimálního způsobu poskytování garancí za závazky bank prosazovala ČNB národní variantu bez vzájemného ručení členských států za dluhy svých bank, bez zprostředkující role EBA a s důsledným monitorováním na úrovni celé EU.

Při přípravě konceptu evropského rámce pro krizové řízení trvala ČNB zejména na ponechání pravomocí u národních orgánů dohledu vzhledem k jejich odpovědnosti za stabilitu finančního systému na území ČR.

V oblasti kapitálového trhu ČNB podpořila snahu o zlepšení kvality uveřejňovaných informací, vyjádřila nesouhlas se zaváděním striktního povinného clearingů, s povinností umístit způsobilé deriváty k obchodování na regulované nebo obdobné trhy a s přímou restrikcí na otevřené pozice v komoditních derivátech, odmítala zákaz nekrytých krátkých prodejů a navrhované regulační a intervenční pravomoci ESMA.

ČNB v průběhu roku 2011 opakovaně odmítala koncept zdanění finančního sektoru, zejména pak návrh na zavedení daně z finančních transakcí, a argumentovala řadou finančních a ekonomických důvodů.

Výbor Moneyval

Vláda ČR schválila návrh na rozdělení úkolů k odstranění nedostatků zjištěných výborem Moneyval Rady Evropy v rámci 4. kola hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu v ČR a k přípravě „Zprávy o pokroku“ pro plenární zasedání výboru Moneyval Rady Evropy, které se uskuteční v návaznosti na toto hodnocení v první polovině července 2012.

Working Party on Financial Services (SEPA)

V průběhu roku 2011 byl v expertní skupině Rady EU projednáván návrh nařízení EP a Rady, kterým se stanoví technické požadavky pro úhrady a inkasa v eurech (tzv. SEPA – end – date nařízení). Řada návrhů ČNB a MF byla zohledněna. Ve druhém pololetí 2011, po projednání v Radě, byl návrh postoupen EP a byl projednáván v rámci dialogu. V rámci tohoto projednávání byl návrh značně změněn, především byl zapracován návrh na eliminaci BIC v platebních příkazech.

5.6 SPOLUPRÁCE V RÁMCI OSTATNÍCH MEZINÁRODNÍCH INSTITUCÍ A ASOCIACÍ**Program vyhodnocení stability finančního sektoru v ČR (FSAP) – MMF**

MMF analyzoval a hodnotil v rámci programu FSAP stabilitu finančního systému ČR od podzimu 2011. Mise MMF pro tento program navštívila v listopadu a v prosinci roku 2011 MF ČR, ČNB a některé další domácí instituce. Program se zaměřil hlavně na stabilitu bankovního sektoru, jenž je základem českého finančního trhu, a na soulad finanční regulace a dohledu v ČR se základními mezinárodními principy pro finanční regulaci a dohled. V dubnu 2012 MMF předložil mezitímní zprávu, podle níž bankovní sektor až dosud přestál finanční krizi v dobré kondici, je stabilní a vykazuje značnou odolnost vůči potenciálním šokům z reálné ekonomiky ČR, respektive celé EU. Zpráva dále konstatovala, že finanční regulace a dohled jsou postaveny na solidních základech a dosáhly vysokého stupně souladu s mezinárodně uznávanými standardy efektivního finančního dohledu. Zpráva obsahuje i řadu doporučení pro zkvalitnění regulace a dohledu. Patří k nim zejména posílení kapacit pro kontroly v bankách, posílení dohledu nad transakcemi tuzemských bank v rámci skupiny mateřské ovládající banky, úpravy institutu nucené správy a také doporučení k zpřesnění regulace družstevních záložen.

Výbor pro finanční trhy (CMF) – OECD

V říjnu 2011 se ČNB zúčastnila jednání CMF, na němž pokračovalo projednávání přihlášky Ruské federace do OECD. Výbor konstatoval, že Rusko podmínky členství v OECD v oblasti finančních trhů zatím nesplnilo, a navrhl mu opatření pro pokrok k jejich splnění. Poté CMF prodiskutoval s představiteli významných finančních institucí aktuální vývoj na světových finančních trzích. V Americe, Asii i Austrálii se v roce 2011 tento vývoj příznivě odlišoval od eurozóny, kterou postihla krize důvěry v solventnost některých bank a států. CMF proto vyjádřil očekávání, že EU přijme účinná opatření k prevenci rizika globálního šíření finanční nákazy z eurozóny. Jako třetí významný bod CMF schválil globální standardy skupiny G 20 k ochraně spotřebitele na finančních trzích. Zástupce ČNB podpořil všechny shora zmíněné závěry CMF.

Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBS) – BCG

ČNB byla v rámci BCBS zastoupena ve skupině BCG (Basel Consultative Group), která udržuje kontakty s nečlenskými zeměmi. Skupina BCG projednávala v roce 2011 zejména otázky likvidity se zaměřením na možné úpravy ukazatelů likvidity (liquidity coverage ratio a net stable funding ratio), finanční stability a implementace Basel III.

Mezinárodní asociace orgánů dohledu v pojišťovnictví (IAIS)

Mezinárodní asociace orgánů dohledu v pojišťovnictví v roce 2011 dokončila svůj dlouhodobý projekt aktualizace mezinárodních standardů regulace a dohledu nad pojišťovnami a metodologie pro posouzení plnění těchto standardů jednotlivými národními orgány dohledu. V reakci na finanční krizi IAIS zveřejnila materiál shrnující vzájemné vazby mezi sektorem pojišťovnictví a stabilitou celého finančního trhu a koncept doporučení k výkonu dohledu nad významnými mezinárodními pojišťovacími skupinami.

Mezinárodní organizace dohledů nad penzijními fondy (IOPS)

ČNB se v rámci IOPS podílela v roce 2011 zejména na aktualizaci doporučených principů pro řízení penzijních fondů, poskytla informace a vyplnila dotazníky týkající se finančních zprostředkovatelů, postavení, organizace a kapacity dohledu v ČR. V rámci připomínkového řízení posoudila analytické materiály IOPS týkající se využití alternativních investic a derivátů penzijními fondy, dohledu nad zprostředkovateli penzijních fondů, role orgánů dohledu v systému poskytování informací a vzdělávacích programů a významu využití rizikově zaměřeného dohledu.

Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (IOSCO)

ČNB se v roce 2011 podílela na přípravě metodiky hodnocení stavu implementace cílů a principů IOSCO v oblasti regulace kapitálových trhů na národní úrovni. ČNB se vyjádřila k návrhům na změnu stanov a na zefektivnění práce IOSCO. Dále se zúčastnila dotazníkových šetření zaměřených na regulaci sběrných zákaznických účtů, na využití informací v elektronické podobě při kontrolách a navazujících správních řízeních, na využití mnohostranné dohody o spolupráci, na mapování opatření na národní úrovni v souvislosti s finanční krizí a na vývoj a regulaci institucionálních investorů.

5.7 SPOLUPRÁCE S PARTNERSKÝMI ORGÁNY DOHLEDU

V průběhu roku 2011 se zástupci ČNB pravidelně účastnili jednání osmi kolegií orgánů dohledu u bankovních skupin, které jsou pro ČNB z hlediska jejich významu pro bankovní sektor ČR nejdůležitější. ČNB se též zúčastnila jednání zaměřených na možnosti budoucí spolupráce příslušných národních orgánů dohledu v oblasti stability bankovních skupin Erste, Raiffeisenbank, Volksbank a Société Générale.

ČNB se účastnila jednání koordinačních výborů dohledu pojišťoven ve skupině, jejichž předmětem bylo především předběžné schvalování interních modelů v režimu Solventnosti II. ČNB podepsala memorandum o vzájemné spolupráci v rámci kolegií orgánů dohledu nad francouzskou pojišťovací skupinou AXA.

V rámci kapitálového trhu pokračovala spolupráce mezi ČNB a ostatními orgány dohledu na základě mnohostranných memorand o spolupráci IOSCO a ESMA (CESR).

ČNB též úzce spolupracovala s orgány dohledu nad finančním trhem zemí střední a východní Evropy. V rámci spolupráce docházelo ke vzájemnému informování a koordinaci stanovisek národních orgánů dohledu z daného regionu, a to především z pozice hostujících orgánů dohledu nad dceřinými společnostmi zahraničních finančních skupin.

ČÁST B

VÝVOJ FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2011

SHRNUTÍ

Česká národní banka je integrovaný orgán dohledu nad finančním trhem v České republice. ČNB vykonává dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijními fondy, družstevními záložnami, směnárnami a dohled nad institucemi v oblasti platebního styku.

Bankovní sektor České republiky tvořilo k 31. 12. 2011 celkem 44 bank a poboček zahraničních bank. Struktura bankovního sektoru je stabilizovaná.

Akcionářská struktura bankovního sektoru ČR je ustálená. Na celkovém základním kapitálu tuzemského sektoru bank dlouhodobě převažuje zahraniční kapitál.

Bankovní sektor je zdravý, dobře kapitálově vybavený, jako celek pokračoval v generování zisku, disponuje dostatečnými zdroji a nebyly zaznamenány žádné problémy s likviditou.

Banky plní důležitou úlohu bankovního zprostředkování. V roce 2011 pokračovalo oživení bankovních činností. Sektor byl v daném období rostoucí. Bilanční aktiva se zvýšila o 6,9 % na 4 476,5 mld. Kč.

Bankovní sektor ČR je tradičně orientován na klasické bankovníctví založené na sběru depozit a poskytování úvěrů. Celkový objem pohledávek bankovního sektoru se zvyšoval v průběhu celého roku. Pohledávky bankovního sektoru tvoří podstatnou část jeho bilančních aktiv. Úvěry tuzemských bank klientům se od konce roku 2010 zvýšily o 6,0 % na 2 304,5 mld. Kč. Základem růstu úvěrové emise se staly nejvíce zastoupené úvěry poskytované domácnostem (obyvatelstvo a živnostní) a nefinančním podnikům. Rozhodující část na tuzemském trhu úvěrů tvoří úvěry poskytnuté obyvatelstvu. Zadlužování obyvatelstva v ČR se pravidelně zvyšuje, bylo tomu tak i v roce 2011, i když tempo zadlužování se zpomaluje. Ke konci roku 2011 poskytly banky obyvatelstvu úvěry v celkové výši 1 009,0 mld. Kč. Nových úvěrů bylo v daném roce poskytnuto obyvatelstvu za celkem 238,4 mld. Kč. Převážnou část zadlužení obyvatelstva tvoří úvěry na bydlení představující přibližně třičtvrtinový podíl veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu. Poptávka po úvěrech na bydlení se soustřeďuje na hypoteční úvěry, jejichž objem se v průběhu roku 2011 zvýšil o dalších 54,3 mld. Kč na celkových 659,0 mld. Kč. Spotřebitelské úvěry se rovněž podílejí na zadlužování obyvatelstva, i když jej v roce 2011 neprohlubovaly, jejich celková hodnota klesla o 3,1 mld. Kč. Zadlužení domácností tímto typem úvěru k 31. prosinci 2011 činilo 196,1 mld. Kč.

Bankovní sektor ČR byl rovněž v roce 2011 jako celek ziskový. Vyprodukoval čistý zisk ve výši 53,5 mld. Kč. Základem tvorby čistého zisku byl zisk z finanční činnosti ve výši 162,1 mld. Kč, zejména jeho složka úrokového zisku s meziročním nárůstem o 4,4 % a s téměř 68 % podílem na zisku z finanční činnosti. Neúrokový zisk tvořený z téměř 75 % ze zisku z poplatků a provizí se zvýšil o 1,4 % na 39,0 mld. Kč. Celkové správní náklady se rovněž zvýšily, a to o 6,0 %, a dosáhly

66,1 mld. Kč. Bankovní sektor byl zatížen souhrnnou daní z příjmu ve výši 10,0 mld. Kč, jejíž hodnota meziročně klesla o 0,7 %.

Úvěrové riziko je stále nejzávažnějším z podstupovaných rizik českého bankovního sektoru. V roce 2011 došlo k mírnému zlepšení kvality úvěrového portfolia. Naprostou většinu investičního portfolia (94,8 %) tvořily úvěry bez selhání. Hodnota veškerých pohledávek se selháním se zvýšila o 2,6 mld. Kč na 145,5 mld. Kč v důsledku snížené schopnosti nefinančních podniků i obyvatelstva splácet své závazky. Podíl pohledávek se selháním na celkových pohledávkách investičního portfolia byl relativně nízký, v průběhu roku 2011 mírně klesl z 5,4 % na 5,2 %.

Tuzemské banky mají převážně lokální charakter, svou činnost orientují zejména na domácí klientelu. Podíl operací s nerezidenty a podíl cizoměnových aktivit je relativně malý. Expozice bankovního sektoru vůči teritoriálnímu a měnovému riziku byla i v roce 2011 hodnocena jako omezená. Operace na zahraničních trzích jsou většinou prováděny jiným subjektem z finanční skupiny, do které patří tuzemská banka. Transakce s nerezidenty jsou významné především na mezibankovním trhu, zejména při derivátových operacích.

Likvidita tuzemského bankovního sektoru je stále velmi dobrá, sektor disponuje tradičně dostatečnými likvidními zdroji, dílčí ukazatele likvidity byly v průběhu roku 2011 stabilizované. Došlo k posílení rychle likvidních aktiv meziročně o 10,0 % na 1 202,9 mld. Kč. K financování úvěrů bankovního sektoru jsou k dispozici primární zdroje.

Kapitálové vybavení tuzemského bankovního sektoru je dostatečné. Kapitálová přiměřenost na konci roku 2011 činila 15,26 %. Regulační kapitál v průběhu roku posílil o 4,9 % na 303,5 mld. Kč. Hodnota Tier 1 se zvýšila na 282,0 mld. Kč, zejména ponecháním části zisku z předchozího období ve formě nerozděleného zisku a posílením rezervních fondů. Částečné splacení podřízeného dluhu v několika bankách působilo na snížení dodatkového kapitálu Tier 2. V kapitálu bankovního sektoru tradičně dominuje složka Tier 1 s přibližně 93% podílem na celkovém regulačním kapitálu. Kapitálové požadavky bankovního sektoru se začaly mírně zvyšovat, ke konci roku 2011 dosáhly 159,1 mld. Kč, meziročně došlo k jejich růstu o 6,7 % zejména v důsledku zvyšování kapitálových požadavků k úvěrovému riziku.

Stanovenou minimální hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 8 % splňovaly v průběhu celého roku 2011 všechny banky.

Vývoj v sektoru družstevních záložen se v roce 2011 vyznačoval protichůdnými rysy. V důsledku dynamického růstu obchodních aktivit i členské základny družstevních záložen dosáhl sektor jako celek na rozdíl od ztráty v roce 2010 mírného čistého zisku, splňoval předepsanou kapitálovou přiměřenost a disponoval dostatečným objemem likvidních aktiv. Naopak k negativům patřil zejména pokračující trend zhoršování kvality úvěrového portfolia, dále výrazný nárůst ztrát ze znehodnocení aktiv. Na trhu působilo v roce 2011 celkem 14 družstevních záložen, jedné z nich se ČNB rozhodla odejmout licenci.

Na konci roku 2011 působilo na českém finančním trhu 63 subjektů s licencí **obchodníka s cennými papíry**, z toho bylo 12 bank, 23 nebankovních obchodníků s cennými papíry, 14 poboček zahraničních bank, 8 organizačních složek zahraničních obchodníků s cennými papíry a 5 tuzemských investičních společností obhospodařujících majetek zákazníků na základě smlouvy. Tyto subjekty obhospodařovaly ke stejnému datu pro své zákazníky prostředky ve výši 578,9 mld. Kč, tedy o 0,8 % méně než ke stejnému dni předchozího roku.

Majetek zákazníků obchodníků s cennými papíry ke konci roku 2011 meziročně vzrostl o 24,7 % na 2 832,4 mld. Kč. Z této hodnoty činil 16,6 % majetek zákazníků u nebankovních obchodníků s cennými papíry, 79,6 % majetek zákazníků u bankovních obchodníků s cennými papíry a 3,8 % majetek u investičních společností se správou aktiv.

Sektor obchodníků s cennými papíry byl v roce 2011 dostatečně kapitálově vybaven. Hodnota kapitálu u 23 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry ke konci roku 2011 činila 3,5 mld. Kč a u investičních společností se správou aktiv 279,7 mil. Kč. Kapitálová přiměřenost u domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry na konci roku 2011 dosáhla 33,0 %, u investičních společností se správou aktiv byla hodnota kapitálové přiměřenosti 25,2 %. Čistý zisk 23 domácích obchodníků s cennými papíry za rok 2011 se v porovnání s nadstandardním ziskem roku 2010 meziročně snížil o 58,3 % na hodnotu 0,6 mld. Kč.

Aktiva **fondů kolektivního investování určených veřejnosti** ke konci roku 2011 meziročně poklesla o 11,0 % na hodnotu 110,2 mld. Kč. Z hlediska typu fondu byl ke konci roku 2011 největší objem majetku (36,7 % bilanční sumy sektoru) spravován dluhopisovými fondy. Fondy smíšené spravovaly ke konci roku 21,3 % aktiv sektoru, podíl na bilanční sumě aktiv fondů peněžního trhu činil 11,3 %. Ve fondech fondů bylo investováno 16,2 % a ve fondech akciových 12,6 % celkových aktiv domácích otevřených podílových fondů. Pouze minimální podíl bilanční sumy (1,6 %) připadá na fondy nemovitostní.

Více než polovina aktiv fondů kolektivního investování určených veřejnosti (57,4 mld. Kč) byla na konci roku 2011 umístěna v dluhových cenných papírech. Další 20,2 % aktiv sektoru (20,3 mld. Kč) bylo investováno v akciích a obdobných investičních cenných papírech. Ve vkladech a jiných pohledávkách bylo uloženo 14,6 mld. Kč a do cenných papírů fondů kolektivního investování investovaly domácí podílové fondy 16,0 mld. Kč.

Sektor penzijních fondů se v roce 2011 vyznačoval dobrým ekonomickým stavem, stabilními hospodářskými výsledky a nárůstem hodnoty aktiv i počtu účastníků. V blízké budoucnosti bude sektor ovlivněn plánovanou penzijní reformou.

Celková aktiva spravovaná penzijními fondy ke konci roku 2011 meziročně vzrostla o 6,5 % na hodnotu 247,5 mld. Kč. Vzhledem ke konzervativní investiční politice penzijních fondů byl největší podíl aktiv (86,5 %) umístěn v dluhových cenných papírech, zatímco do akcií a podílových listů směřovalo 2,9 % a na termínovaných vkladech a účtech bylo uloženo 7,8 % hodnoty aktiv penzijních fondů. Rovněž prostředky účastníků penzijního připojištění ke konci roku 2011 v porovnání se stejným obdobím předchozího roku vzrostly (o 7,4 %), a to na hodnotu 232,1 mld. Kč.

V sektoru penzijních fondů byl k 31. 12. 2011 vykázán čistý zisk ve výši 4,6 mld. Kč (meziroční pokles o 0,5 %). Na tvorbě výnosů se nejvíce podílely úrokové a obdobné výnosy, které zaznamenaly meziroční nárůst o 6,0 % na 7,5 mld. Kč. Sektor penzijních fondů ke konci roku 2011 disponoval celkovým vlastním kapitálem ve výši 12,5 mld. Kč.

Na regulovaném trhu Burza cenných papírů Praha, a. s. (BCPP) byly v roce 2011 realizovány akciové transakce v celkovém objemu 371,0 mld. Kč, tedy o 4,8 % méně než v roce 2010. Z této hodnoty byly více než dvě třetiny (78,8 %) zobchodovány v systému SPAD. Celkový objem obchodování s dluhopisy na BCPP ve srovnání s rokem 2010 vzrostl o 18,5 % na 628,0 mld. Kč. Většinu celkového objemu obchodů s dluhopisy představovalo obchodování se státními emisemi (96,3 %). V porovnání s předchozím rokem pokleslo na BCPP rovněž obchodování s deriváty, které v roce 2011 proběhlo v nízkém objemu 328,2 mil. Kč, tedy v nejmenším objemu posledních pěti let.

Cenový index PX BCPP dosáhl na konci roku 2011 hodnoty 911,1 bodu, což představuje meziroční pokles o 25,6 %, když rok 2010 zavíral na hodnotě 1 224,8 bodu.

Na BCPP se na konci roku 2011 obchodovalo celkem 26 emisí akcií, jejichž tržní kapitalizace činila 1 060,8 mld. Kč. Celková tržní kapitalizace akcií na BCPP tak v porovnání se stejným obdobím roku 2010 poklesla o 23,6 %. Zahraniční akciové emise se na tržní kapitalizaci podílely 29,0 %. Počet dluhopisových emisí obchodovaných v roce 2011 na BCPP se meziročně o 11 snížil na 95 emisí.

Celkový roční objem obchodů na druhém tuzemském regulovaném trhu, RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. zaznamenal za rok 2011 meziroční pokles o 3,0 % na 8,9 mld. Kč. Cenový index RM ke konci roku 2011 meziročně poklesl o 29,7 % na hodnotu 1 771,4 bodů.

Pojistný trh v České republice tvořilo k 31. 12. 2011 celkem 35 tuzemských pojišťoven a 18 poboček pojišťoven ze zemí EU. Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven je stabilizovaná s převažujícím zahraničním kapitálem, jehož podíl dosahoval na konci roku 2011 celkové hodnoty 76,5 %. V souvislosti s pouze mírným ekonomickým růstem zaznamenal pojiistný trh ČR v roce 2011, na rozdíl od předešlých let, pokles hrubého předepsaného pojistného. Pokles předepsaného

pojistného, jehož hodnota za celý pojistný trh v roce 2011 dosáhla 155,1 mld. Kč, činil 0,6 %. V předchozím roce se jednalo o nárůst 8,2 %. Velké zpomalení během roku 2011 téměř až na úroveň stagnace zaznamenala oblast životního pojištění, kde se jednalo o nepatrný růst ve výši 0,3 %, zatímco v roce 2010 růst dosahoval 19,3 %. V oblasti neživotního pojištění, které v roce 2010 prakticky stagnovalo (mírný růst 0,3 %), došlo k poklesu předpisu o 1,3 %. Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v roce 2011 vzrostl na svou historicky nejvyšší úroveň, když se oproti předchozímu období zvýšil o 0,4 procentního bodu na 46,4 %.

Tempo růstu nákladů na pojistná plnění se meziročně snížilo o 6,2 procentního bodu na 3,0 %, když celkový objem nákladů na pojistná plnění vzrostl na 85,2 mld. Kč. Celková aktiva pojišťoven vzrostla během roku 2011 o 2,3 % na 436,3 mld. Kč, což bylo nižší tempo ve srovnání s předešlým obdobím, kdy růst dosáhl 7,6 %. Finanční umístění představuje nejvýznamnější položku aktiv v bilanci tuzemských pojišťoven. Jeho podíl se však postupně snižuje a k 31. 12. 2011 tvořilo finanční umístění 77,9 % celkových aktiv. Největší zastoupení ve finančním umístění mají dluhové cenné papíry, jejichž hodnota se oproti roku 2010 zvýšila o 4,9 % a jejich podíl na celkových aktivech vzrostl o 1,3 procentního bodu na 62,5 %. Ve struktuře pasiv pojišťoven jsou nejvýznamnější položkou technické rezervy. Během roku 2011 se podíl čisté výše technických rezerv (bez rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník) na celkových pasivech tuzemských pojišťoven meziročně mírně zvýšil o 0,2 procentního bodu na 61,0 %.

Rok 2011 nebyl pro český pojistný trh tak úspěšný jako minulý rok. Hospodaření pojišťoven (včetně poboček zahraničních pojišťoven) dosáhlo navzdory zpomalení ekonomické aktivity a mírnému poklesu předepsaného pojistného relativně dobrých výsledků. Čistý zisk za celý sektor pojišťoven dosáhl hodnoty 9,5 mld. Kč.

1. EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ V ROCE 2011¹⁶

V roce 2011 pokračoval v České republice růst ekonomiky po jeho obnovení v roce 2010, ale tempo růstu zpomalilo. Za celý sledovaný rok byl vykázán reálný růst ekonomiky o 1,7 %. Složkou, která nejvíce přispěla k růstu ekonomiky, byl zejména čistý vývoz, zatímco ostatní složky přestaly být ve druhém pololetí faktory přispívajícími k růstu domácí ekonomiky.

K ekonomickému růstu došlo v návaznosti na zlepšení exportních možností, poté co se světový obchod postupně vymaňoval z ekonomické recese a finanční krize. V prvním čtvrtletí 2011 si sice ekonomika ještě udržela svůj růst z předchozího roku, ale od druhého čtvrtletí započalo zpomalování ekonomického růstu, také v důsledku prohloubení poklesu spotřeby domácností a vlády. Rovněž po dočasném zlepšení na jaře 2011 se od června začalo znovu zvyšovat napětí na finančních trzích.

Inflace se již druhým rokem v řadě mírně zvýšila. V roce 2011 její průměrná hodnota činila 1,9 %, což je o 0,4 procentního bodu více než o rok dříve. Za zrychlením inflace bylo zejména zvýšení cen komodit a potravin ve světě a regulovaných cen v tuzemsku. V závěru roku se do cen potravin rovněž s předstihem promítlo zvýšení sazby DPH, k němuž došlo od počátku roku 2012.

V roce 2011 celkově pokračovalo posilování kurzu koruny jak vůči euru, tak vůči americkému dolaru. Průměrný kurz CZK/EUR posílil z hodnoty 25,3 v roce 2010 na 24,6 v roce 2011. Průměrný kurz CZK/USD rovněž posílil, a to z hodnoty 19,1 v roce 2010 na 17,7 v roce 2011. V závěru roku však kurz oslabil v důsledku eskalace dluhové krize v eurozóně.

Schodek běžného účtu platební bilance v poměru k hrubému domácímu produktu se v průběhu roku 2011 snížil na 2,9 % HDP, v absolutní hodnotě činil 109,1 mld. Kč. Vykázaný pokles schodku běžného účtu platební bilance odrážel zejména vývoj obchodní bilance, jejíž přebytek se v roce 2011 zvýšil. Obdobně jako v předchozích letech i v roce 2011 skončil přebytkem finanční účet platební bilance. Ten dosáhl 87,9 mld. Kč, což je ovšem o 86,4 mld. Kč méně než v předcházejícím roce.

Pozvolné zlepšování situace na trhu práce se na konci roku 2011 zastavilo vlivem zpomalujícího se hospodářského růstu. Průměrná míra registrované nezaměstnanosti se ve srovnání s rokem 2010 snížila o 0,4 procentního bodu na 8,6 %. Růst průměrné nominální mzdy v národním hospodářství¹⁷ byl v průběhu roku 2011 mírný a v posledním čtvrtletí zpomalil na 2 %, přitom v závěru roku došlo ke sblížení temp růstu mezd v soukromém a veřejném sektoru. Průměrná reálná mzda se za celý rok 2011 zvýšila jen o 0,3 %. Souhrnná produktivita

¹⁶ Údaje obsažené v této kapitole vycházejí z dat ČSÚ dostupných do 27. dubna 2012.

¹⁷ Přepočtené stavy.

práce se již druhým rokem zvyšuje, i když její tempo zpomaluje. Meziročně vzrostla o 1,4 %, zatímco o rok dříve bylo zvýšení na úrovni 4,5 %.

Přijatá opatření ke snižování deficitu veřejných financí vedla v roce 2011 ke snížení jejich schodku v metodice ESA95 na 117,9 mld. Kč, což představuje 3,1 % HDP. Podíl vládního dluhu na HDP se v roce 2011 opět zvýšil, na jeho konci činil 41,2 %.

Česká národní banka reagovala na pozorovaný i očekávaný vývoj ekonomického prostředí ponecháním základních úrokových sazeb na úrovni stanovené v květnu 2010. Dvoutýdenní repo sazba po celý rok 2011 zůstala na hodnotě 0,75 %, diskontní sazba se rovněž neměnila a od srpna 2009 činila 0,25 % a lombardní sazba byla stabilní na 1,75 %.

2. VÝVOJ V SEKTORECH ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ¹⁸

2.1 STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU

Bankovní sektor České republiky tvořilo k 31. prosinci 2011 celkem 44 bank a poboček zahraničních bank (dále banky). Nově začala působit na trhu banka Air Bank a.s. (od 3. 6. 2011) a pobočky zahraničních bank Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika (od 12. 5. 2011) a Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka (od 16. 2. 2011). V průběhu roku 2011 žádná banka ani pobočka svou činnost neukončila.

Struktura bankovního sektoru ČR je dlouhodobě stabilizovaná. Celkový počet 44 bank tvoří čtyři velké, osm středních a šest malých bank, dále pět stavebních spořitelů a 21 poboček zahraničních bank.¹⁹ Zastoupení bank v těchto pěti základních skupinách se v roce 2011 částečně změnilo v důsledku růstu bilanční sumy některých subjektů. Rozhodující část tuzemského bankovního sektoru i nadále tvoří skupina čtyř velkých bank, jejichž podíl na aktivech celého bankovního sektoru na konci roku 2011 dosáhl více než 57 %.

Český bankovní trh je od vstupu ČR do EU součástí jednotného finančního trhu EU, který je tak otevřen i dalším subjektům s možností podnikat a využívat volný pohyb služeb na principu jednotné licence. Na tomto základě bylo připraveno poskytovat ke konci roku 2011 bankovní služby rovněž 305 bank z členských zemí EU, které tuto svou činnost oznámily České národní bance. Banky, které mohou nabízet bankovní služby bez založení pobočky na území ČR podle článku 21 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES, oznamují ČNB v rámci notifikace podrobný okruh svých činností, nemají však na území ČR vykazovací povinnost a jejich působení v tuzemském bankovním sektoru nespadá pod výkon dohledu a regulace ČNB.

Na principu jednotné licence bez založení pobočky (tj. nejedná se o trvalou hospodářskou činnost) působí v zemích EU celkem šest bank majících sídlo v ČR (Komerční banka, GE Money Bank, PPF banka, LBBW Bank, Česká exportní banka a ČS). Činnosti v zahraničí nejsou

Tab. II.1

Počet bank

(banky s licencí k danému datu)

	2009	2010	2011
BANKY CELKEM	39	41	44
v tom:			
banky	16	17	18
pobočky zahraničních bank	18	19	21
stavební spořitelny	5	5	5

Tab. II.2

Podíl jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě

(v %, banky s licencí k danému datu)

	2009	2010	2011
BANKY CELKEM	100,0	100,0	100,0
v tom:			
velké banky	57,7	58,0	57,2
střední banky	13,6	13,1	19,0
malé banky	5,5	6,4	1,6
pobočky zahraničních bank	12,1	11,4	11,5
stavební spořitelny	11,2	11,2	10,6

18 Pro účely zpracování Zprávy o výkonu dohledu byly použity údaje z výkazů, které banky předkládají v rámci vykazovací povinnosti pro účely dohledu. Informace o vývoji bankovního sektoru České republiky zahrnují údaje za všechny banky a pobočky zahraničních bank působící v ČR, včetně údajů za pobočky těchto bank působící v zahraničí. V údajích není zahrnuta Česká národní banka. V kapitolách, kde jsou použita data z výkazů v rámci vykazování měnové statistiky, je toto výslovně uvedeno. Z tohoto důvodu nejsou některé hodnoty zcela srovnatelné s údaji v jiných částech textu, případně dalšími publikacemi ČNB. Podrobně viz <http://www.cnb.cz> – Dohled – Souhrnné informace o finančním sektoru – Základní ukazatele o sektorech finančního trhu – Banky.

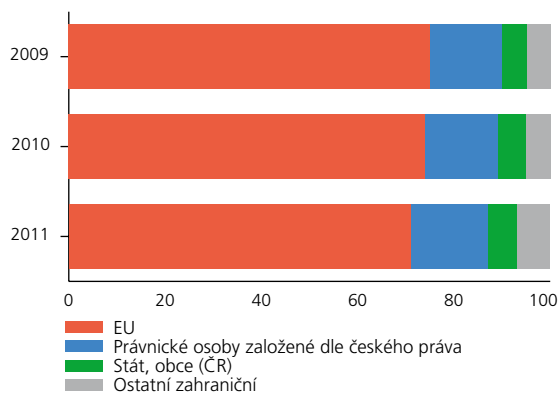
19 Rozdělení bank do skupin je uvedeno v tabulkové příloze (Příloha 3 Rozdělení bank). Skupiny bank pro analytické účely jsou definovány podle velikosti bilanční sumy. K 31. 12. 2011 velké banky obhospodařují bilanční sumu větší než 200 mld. Kč, střední banky disponují velikostí aktiv v rozmezí od 50 do 200 mld. Kč a malé banky mají bilanční sumu menší než 50 mld. Kč. Další skupiny tvoří skupina poboček zahraničních bank a stavebních spořitelů. Blíže také viz <http://www.cnb.cz> – Dohled nad finančním trhem – Souhrnné informace o finančním sektoru – Základní ukazatele finančního trhu – Banky – Metodika.

GRAF II.1

Vlastnická struktura bank

(v %, banky s licencí k danému datu)

Pozn.: Podíl na základním kapitálu

pro tyto banky významné. Na Slovensku působily na konci roku 2011 tři zahraniční pobočky tuzemských bank, jednalo se o J&T Banku, Fio banku a Komerční banku.

2.1.1 Vlastnická struktura bankovního sektoru

Akcionářská struktura bankovního sektoru ČR je stabilizovaná. Na celkovém základním kapitálu tuzemského bankovního sektoru dlouhodobě převažuje zahraniční kapitál s přímým podílem (tj. přímý zahraniční akcionář vlastní akcie na první úrovni, ne zprostředkovaně přes další subjekty). Na konci roku 2011 činil jeho přímý podíl 78,4 %. Zahraniční kapitál převažuje v pěti bankách, v deseti bankách byl zastoupen výlučně. Naopak ve dvou bankách převažoval kapitál vlastníků z ČR a v šesti bankách byl již tento kapitál zastoupen výlučně (Hypoteční banka, Fio banka, J&T Banka, Modrá pyramida stavební spořitelna a dvě státní banky se zvláštním určením především na podporu exportu a podnikání – Českomoravská záruční a rozvojová banka a Česká exportní banka).

Celková bilanční aktiva bankovního sektoru byla na konci roku 2011 z 96,6 % pod přímou a nepřímou kontrolou zahraničních vlastníků.²⁰ Vlastníci ze zemí EU stále převažují (s mírně klesajícím trendem). Na konci roku 2011 činil podíl vlastníků ze zemí EU na zahraničním kapitálu bankovního sektoru 91,0 %. Zahraniční vlastníci bank „velké čtyřky“ jsou převážně ze zemí EU. Akcionáři z ostatních teritorií mají zastoupení více než okrajové. Z hlediska příslušnosti k jednotlivým zemím EU zůstává struktura vlastníků i nadále diverzifikovaná.

2.1.2 Pracovníci a obchodní místa

V bankovním sektoru ČR se v průběhu roku 2011 zvýšil počet zaměstnanců²¹ o 1,8 % a na konci roku 2011 dosáhl 40 018 osob. Banky stanovují personální politiku v souladu s obchodními a strategickými záměry, zejména pak v souvislosti s rozšiřováním nabídky služeb prostřednictvím pobočkové sítě. Z celkového meziročního přírůstku evidenčního počtu nových pracovníků bankovního sektoru o 726 míst připadá 314 míst na zaměstnance v těch bankách, které teprve v roce 2011 začaly nově působit na trhu. Největším zaměstnavatelem v bankovním sektoru je skupina velkých bank s 66% podílem na celkovém stavu zaměstnanců sektoru. Tato skupina čtyř velkých bank snížila stav zaměstnanců meziročně o 76 osob.

Bankovní sektor připravil k obsluze svých klientů v České republice na konci roku 2011 celkem 2 049 obchodních míst.

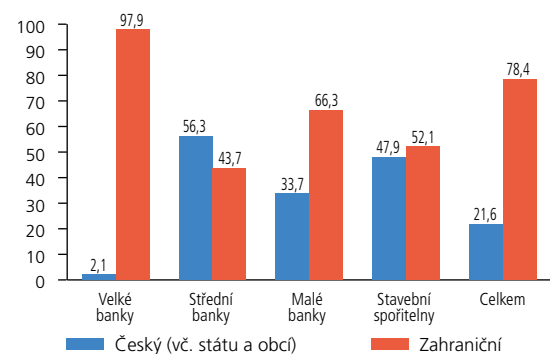
20 Jedná se o podíl celkových aktiv bank, které jsou kontrolovány zahraničními subjekty (tj. zahraniční vlastníci drží přímo či nepřímo alespoň 50 % vlastnických práv v bance), na celkové bilanční sumě bankovního sektoru.

21 Je uveden počet všech zaměstnanců bankovního sektoru, bez ohledu na velikost jejich pracovních úvazků.

GRAF II.2

Původ kapitálu

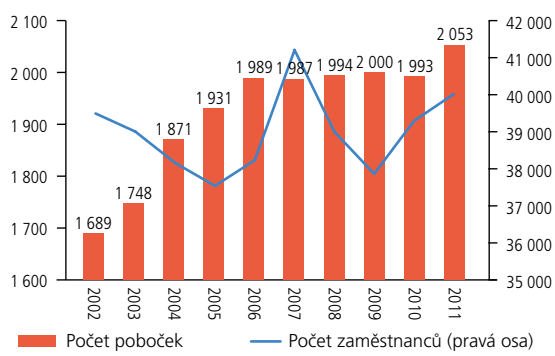
(v %, banky s licencí k 31. 12. 2011)

GRAF II.3

Vývoj počtu zaměstnanců a počtu poboček

(v ČR i mimo ČR, banky k 31. 12. 2011)

Dostupnost bankovních služeb se v ČR mírně zvyšuje. Na jedno obchodní místo v tuzemsku připadalo ke konci roku 2011 přibližně 5,1 tis. obyvatel České republiky, což je ve srovnání s předcházejícími obdobími více než o 3 % méně. Produktivita bankovního sektoru měřená velikostí bilanční sumy obhospodařované jedním pracovníkem se meziročně mírně snížila. Na konci roku 2011 dosáhla hodnoty 114,1 mil. Kč.

2.1.3 Elektronické bankovníctví

Různé formy elektronického bankovníctví a přístupy k účtu prostřednictvím platební karty, internetu nebo telefonu jsou klienty bank stále více využívány. K tomu přispívá rovněž aktivní poplatková politika bank, která podporuje a stimuluje další využívání elektronického bankovníctví.

V roce 2011 pokračoval rychlejší nárůst počtu běžných účtů s vydanými platebními kartami a přístupem prostřednictvím PC. Počet běžných účtů domácností (obyvatelstva) se ke konci roku 2011 meziročně zvýšil o 7,9 % a počet běžných účtů s přístupem přes PC se zvýšil o 18,7 %. Z celkového počtu běžných účtů převýšil podíl účtů, k nimž byl umožněn přístup prostřednictvím platební karty, již 70 %. Neustále se rovněž zvyšuje podíl účtů s přístupem přes PC, který již dosáhl bezmála 65 %. Pouze počty účtů bez elektronické obsluhy klesají absolutně i relativně a na konci roku 2011 tvořily již méně než 10 % celkového počtu všech běžných účtů domácností. Banky s ohledem na potřeby klientů pokračují v rozšiřování nabídky produktů elektronického bankovníctví a v kamenných pobočkách se zaměřují zejména na produkty vyžadující individuální obsluhu klientů a poradenskou činnost. V bankách posiluje úloha osobních bankéřů.

Pravidelně se zvyšují počty bankomatů v ČR, stejně jako jejich dostupnost. V průběhu roku 2011 bylo připraveno k obsluze klientů o 181 bankomatů více než v předchozím roce, což představuje meziroční růst o 4,8 %. Banky se orientují na samoobslužné zóny, v nichž je umístěno již více než 21 % z celkového počtu bankomatů.

Klienti stále více využívají k bezhotovostním platbám jak platební karty debetní, tak i kreditní. Platební karty jsou stále více využívány k platbám u obchodníků, kde dosahovala meziroční tempa růstu jak počtu, tak objemu transakcí, a to v ČR i v zahraničí dvouciferných hodnot. V ČR se zvýšily objemy plateb pomocí platební karty proti konci roku 2010 celkem o 18,5 % a mimo ČR dokonce o 26,3 %. Celkový objem plateb u obchodníků na konci roku 2011 již přesáhl 25 % celkového objemu transakcí prováděných platebními kartami, což je o 2,6 p. b. více než na konci roku 2010 a o 5,2 p. b. vyšší hodnota oproti konci roku 2009. Klienti stále více využívají službu pro držitele platebních karet cash back, která jim umožňuje pohodlný výběr hotovosti přímo u obchodníků.

TAB. II.3

Počet pracovníků a obchodních míst v ČR

(banky s licencí k danému datu)

	2009	2010	2011
Počet pracovníků	37 765	39 150	39 822
Počet obchodních míst	1 998	1 990	2 049
Počet pracovníků			
na 1 banku	968	955	905
na 1 obchodní místo	18,9	19,7	19,4
Počet obyvatel			
na 1 banku (tis.)	269,4	256,9	238,7
na 1 obchod. místo (tis.)	5,3	5,3	5,1
na 1 pracovníka	278,2	269,0	263,8

TAB. II.4

Elektronické bankovníctví

(banky s licencí k danému datu)

	2009	2010	2011
Počet bankomatů	3 573	3 754	3 935
Počet vydaných platebních karet (v tis.)			
celkem	9 348	9 406	9 810
debetní karty	7 812	7 867	7 988
kreditní karty	1 537	1 540	1 822
Běžné účty (domácnosti-obyvatelstvo, v tis.)			
celkem	8 433	9 001	9 716
s vydanými platebními kartami	5 984	6 199	6 836
s přístupem přes PC	4 393	5 282	6 270
s přístupem přes telefon	3 658	4 072	4 179
bez elektronické obsluhy	1 046	974	951

TAB. II.5

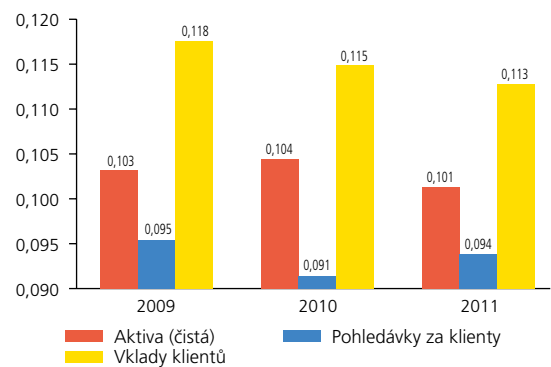
Transakce prováděné platebními kartami

(banky s licencí k 31. 12. 2011)

	2009	2010	2011
POČET TRANSAKČÍ (v tis.)			
CELKEM	101 580	114 076	130 040
a) ČR	97 234	108 267	122 792
i) výběry z bankomatů	47 091	48 833	50 978
ii) výběry na přepážkách	2 482	2 178	1 906
iii) platby u obchodníků	47 660	57 256	69 908
b) mimo ČR	4 347	5 809	7 248
i) výběry z bankomatů	1 374	1 583	1 633
ii) výběry na přepážkách	7	7	8
iii) platby u obchodníků	2 966	4 219	5 607
OBJEM TRANSAKČÍ (v mil. Kč)			
CELKEM	260 744	268 470	287 017
a) ČR	248 866	255 628	272 683
i) výběry z bankomatů	180 614	182 286	190 165
ii) výběry na přepážkách	21 745	19 641	18 902
iii) platby u obchodníků	46 507	53 701	63 616
b) mimo ČR	11 878	12 843	14 333
i) výběry z bankomatů	6 310	5 996	5 710
ii) výběry na přepážkách	95	74	71
iii) platby u obchodníků	5 473	6 773	8 553

GRAF II.4

Herfindahlovy indexy tržní konkurence

2.2 ČINNOST BANKOVNÍHO SEKTORU

Bankovní sektor ČR v roce 2011 rostl. Jeho bilanční aktiva se v průběhu roku 2011 zvýšila o 287,6 mld. Kč (6,9 %) na 4 476,5 mld. Kč. Dosažená vyšší dynamika růstu aktiv ve srovnání s rokem 2010 odpovídá zvyšování poptávky po bankovních produktech v důsledku vývoje úrokových sazeb i makroekonomických ukazatelů vývoje ekonomiky v daném období. Na růstu bilanční sumy se podílely všechny banky s výjimkou některých poboček zahraničních bank a jedné stavební spořitelny. Největší, více než 45% podíl na celkovém nárůstu aktiv zaznamenala skupina velkých bank, která navýšila svá aktiva o 5,4 % (130,6 mld. Kč). Na tomto růstu participovaly banky tzv. velké čtyřky. Všechny banky ve skupinách středních a malých bank dosáhly meziročně vyšších hodnot bilančních aktiv. Pouze skupina poboček zahraničních bank, i když jako celek byla výrazně rostoucí (8,9 %), zaznamenala nerovnoměrný vývoj. Celkem šest poboček vykázalo útlum aktivit

TAB. II.6

Aktiva bankovního sektoru

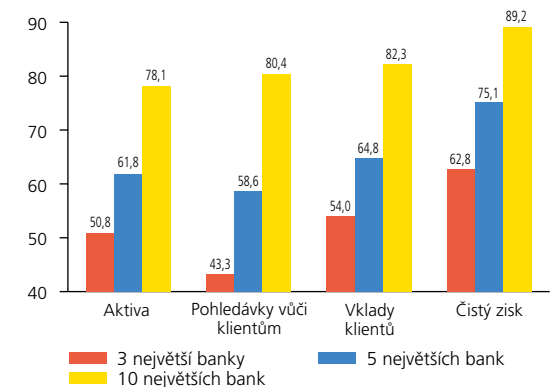
(v čisté hodnotě, v mld. Kč)

	2009	2010	2011	Struktura 2011 v %
AKTIVA CELKEM NETTO	4 095	4 189	4 476	100,0
Pokladní hotovost	40	40	40	1,0
Pohledávky vůči centrálním bankám	385	396	389	9,4
Finanční aktiva k obchodování	250	225	271	5,4
Finanční aktiva v reálné hodnotě vykázána do zisku/ztrát	47	45	29	1,1
Realizovatelná finanční aktiva	395	400	443	9,5
Úvěry a jiné pohledávky	2 487	2 575	2 735	61,4
Finanční investice držené do splatnosti	315	338	380	8,1
Zajišťovací deriváty s kladnou reálnou hodnotou	22	25	34	0,6
Kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0	0	0,0
Hmotný a nehmotný majetek	45	45	46	1,1
Účasti	68	72	78	1,7
Ostatní aktiva	42	26	30	0,7

GRAF II.5

Koncentrace bankovního sektoru

(k 31. 12. 2011; v %)

v podobě poklesu bilanční sumy, zejména v důsledku změn ve strategii působení na teritoriu ČR, resp. změn obchodní politiky jejich mateřských bank. V důsledku dynamického vývoje ve skupině středních bank a vstupem nových subjektů na trh zařazených do skupiny malých bank se podíl velkých bank na celkových aktivech bankovního sektoru na konci roku 2011 snížil o 0,8 procentního bodu na 57,2 %. Míra koncentrace bankovního sektoru měřená podle Herfindahlova indexu se na základě vývoje celkových aktiv snížila na 0,101 a rovněž na trhu klientských vkladů vykázala míra koncentrace nižší hodnoty (0,113). Opačný vývoj zaznamenaly klientské pohledávky, u nichž se míra koncentrace zvýšila (0,094).²²

²² Herfindahlův index (HI) je součtem čtverců tržních podílů jednotlivých subjektů působících na daném trhu. Nabývá hodnot mezi 0 a 1, přičemž čím více se hodnota blíží nule, tím je menší koncentrace, resp. silnější konkurence na trhu. Za nízkou míru koncentrace trhu považujeme hodnoty do 0,10; hodnoty 0,10–0,18 značí střední míru koncentrace a nad 0,18 se jedná o velmi koncentrovaný trh.

Koncentrace tuzemského bankovního sektoru měřená podílem skupiny tří, pěti nebo deseti největších subjektů na trhu se v roce 2011 ve srovnání s předchozím rokem mírně snížila u celkových bilančních aktiv, vkladů i u ukazatele zisku. Pouze klientské pohledávky jsou více koncentrovány ve skupinách bank, které jsou vedoucí na trhu. Největší koncentrace je již tradičně dosahována u ukazatele čistého zisku. Tři největší banky vyprodukovaly téměř 63 % celkového čistého zisku tuzemského bankovního sektoru a deset největších bank představuje téměř 90 % hodnoty tohoto ukazatele.

Bankovní sektor ČR je tradičně orientován na klasické bankovníctví založené na přijímání vkladů a poskytování úvěrů. Úvěry a jiné pohledávky, které se meziročně zvýšily o 6,2 %, zaujímají dlouhodobě největší podíl ve struktuře aktiv, který na konci roku 2011 přesáhl 61 % celkových bilančních aktiv.²³ Úvěrová angažovanost bankovního sektoru byla v roce 2011 ve vzestupné fázi. Do růstu aktiv sektoru se promítly hlavně klientské pohledávky tvořící více než polovinu celkových bilančních aktiv, tyto pohledávky se zvýšily o 6,6 %. Naopak pohledávky vůči úvěrovým institucím klesly o 1,4 %, což představuje změnu ve vývoji mezibankovního trhu proti roku 2010. Meziroční snížení angažovanosti bank vůči České národní bance činilo 1,7 %.

2.2.1 Vývoj úvěrového portfolia bankovního sektoru (z pohledu sektorového členění)²⁴

Celkový objem pohledávek bankovního sektoru se zvyšoval téměř pravidelně v průběhu celého roku. Úvěry tuzemských bank klientům se od konce roku 2010 zvýšily o 129,7 mld. Kč (6,0 %) na konečných 2 304,5 mld. Kč. Při srovnání s rokem 2010 byl meziroční růst úvěrů vyšší o 2,5 procentního bodu.

Základem růstu úvěrové emise v roce 2011 se staly úvěry poskytované do sektoru domácností (obyvatelstvo a živnosti) a nefinančních podniků. Pohledávky za domácnostmi vzrostly v průběhu roku 2011 o 67,1 mld. Kč a dosáhly celkové hodnoty 1 095,3 mld. Kč. Na úvěrovém portfoliu bankovního sektoru mají největší podíl úvěry domácnostem. Tento podíl se stále pozvolna zvyšuje a ke konci roku 2011 již činil 47,5 %. Podíl úvěrů poskytnutých domácnostem převýšil podíl úvěrů poskytnutých do podnikové sféry o 11,6 procentního bodu. V sektoru domácností jsou zejména zastoupeny úvěry poskytnuté obyvatelstvu, i když v roce 2011 proti předcházejícím letům již nedosahují tak výrazné dynamiky růstu. V průběhu roku 2011 úvěry obyvatelstvu vzrostly

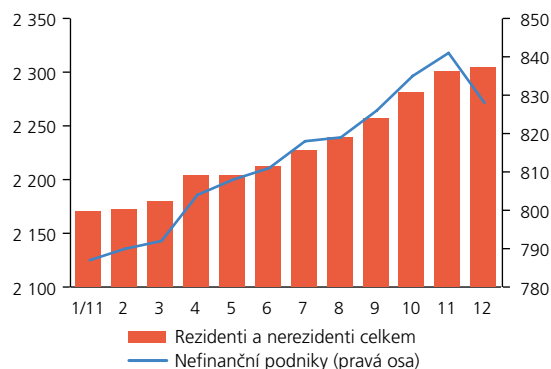
23 Aktiva bankovního sektoru tvoří pokladní hotovost, pohledávky, cenné papíry, hmotný a nehmotný majetek a ostatní aktiva.

24 Pro účely zpracování této kapitoly byly použity údaje z výkazů, které banky předkládají v rámci vykazování měnové statistiky. Jedná se pouze o úvěry poskytnuté v ČR (rezidenti). Tyto výkazy na rozdíl od výkazů pro účely bankovního dohledu používají odlišnou metodiku, proto nejsou některé výsledné hodnoty (např. celkový objem poskytnutých úvěrů) zcela srovnatelné s údaji v jiných částech textu. Podrobněji viz <http://www.cnb.cz> – Statistika – Měnová a finanční statistika – Často kladené dotazy. Vývoj úvěrového portfolia z pohledu jeho kvality (rizikovitosti) je obsahem kapitoly 2.3.1 Úvěrové riziko.

GRAF II.6

Vývoj pohledávek v roce 2011

(v mld. Kč)

TAB. II.7

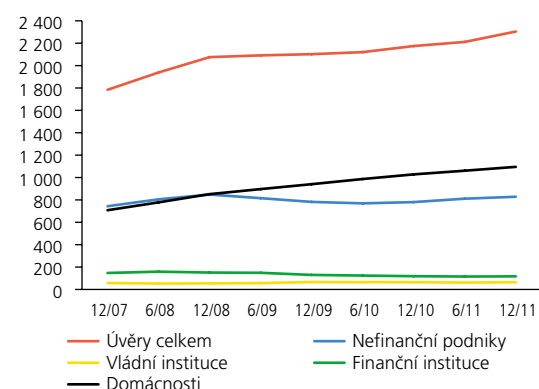
Sektorové členění pohledávek

	Objem v mld. Kč			Změna 2011/2010 v %
	2009	2010	2011	
CELKEM	2 102	2 175	2 304	6,0
A. REZIDENTI	1 953	2 008	2 108	5,0
nefinanční podniky	782	780	828	6,1
finanční instituce	130	118	117	-1,2
vládní instituce	66	65	64	-1,1
domácnosti	940	1 028	1 095	6,5
živnosti	43	40	38	-5,5
obyvatelstvo	898	961	1 009	5,0
ostatní dom. SVJ	0	27	48	77,9
neziskové instituce				
sloužící domácnostem	34	16	3	-81,6
B. NEREZIDENTI	149	167	197	18,0

GRAF II.7

Vývoj sektorové struktury úvěrového portfolia

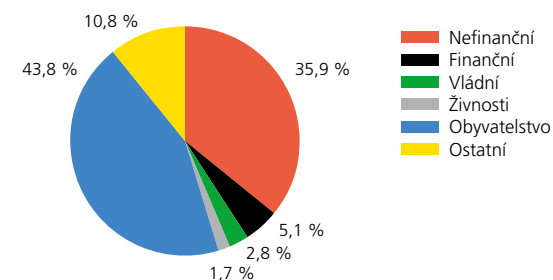
(v mld. Kč)

GRAF II.8

Struktura úvěrů podle ekonomických sektorů

(k 31. 12. 2011)

Pozn.: Pouze úvěry poskytnuté v ČR

TAB. II.8

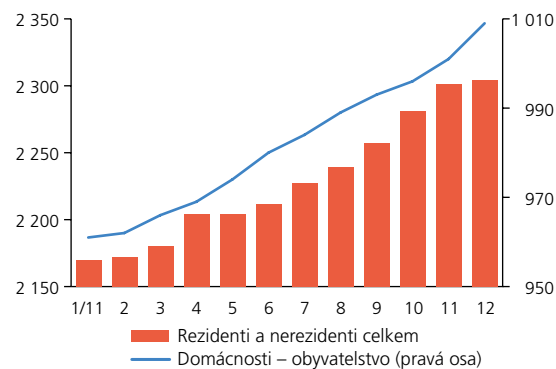
Úvěry obyvatelstvu podle časového a druhového hlediska

	Objem v mld. Kč			Změna 2011/2010 v %
	2009	2010	2011	
ÚVĚRY A POHLEDÁVKY CELKEM	898	961	1009	5,0
z toho:				
krátkodobé	32	39	42	8,1
střednědobé	39	47	42	-9,4
dlouhodobé	827	875	924	5,7
z toho:				
úvěry na bydlení:	684	728	773	6,1
z toho:				
hypoteční úvěry na bydlení	554	605	659	9,0
spotřebitelské úvěry, vč. debetních zůstatků na běžných účtech	186	199	196	-1,6
ostatní	28	33	40	19,7

GRAF II.9

Vývoj pohledávek v roce 2011

(v mld. Kč)

o 48,2 mld. Kč, což je navýšení o 5,0 % a v celkových pohledávkách bankovního sektoru představují 43,8 %.²⁵ Od roku 2010 je nově vykazovaná položka subsektoru ostatní domácnosti SVJ, která představuje dynamický prvek na trhu úvěrů.²⁶ I když jsou údaje o enormním meziročním růstu (77,9 %) ovlivněny nízkou základnou, v průběhu roku 2011 pohledávky za SVJ vzrostly o 21,1 mld. Kč. Určitým stimulem byly i poskytnuté dotace v rámci programu Zelená úsporám umožňující ve spojení s možným čerpáním úvěru rekonstruovat bytový fond.

Úrokové sazby se v roce 2011 pohybovaly na historickém minimu. Úrokové sazby z nových úvěrů klesaly a spolu s vývojem cen na trhu nemovitostí to byl další z důvodů růstu zejména hypotečních úvěrů na bydlení celkem o 9,0 %, resp. úvěrů poskytovaných na bytové účely o 6,1 %. Podíl úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům je trvale klesající. Od konce roku 2002 nedosahují úvěry poskytnuté nefinančním podnikům ani polovinu z celkově poskytnutých úvěrů. Na konci roku 2011 jejich podíl stagnoval na 35,9 %. Při celkovém růstu úvěrové emise rovněž objem úvěrů do sektoru nefinančních podniků v roce 2011 zaznamenal růst o 47,8 mld. Kč (6,1 %) a jejich celková hodnota dosáhla 828,2 mld. Kč. Bankovní sektor absolutně svoji angažovanost vůči nefinančním soukromým podnikům zvyšoval jak u podniků tuzemských majitelů, kterým poskytl v roce 2011 o 5,1 % více úvěrů (27,1 mld. Kč), tak vůči nefinančním soukromým podnikům pod zahraniční kontrolou, jejichž úvěry se zvýšily o 10,3 % (22,6 mld. Kč). Jejich podíl na celkových úvěrech na konci roku 2011 činil 24,4 %, resp. 10,5 %.

Aktivita na mezibankovním trhu jsou mírně klesající. Podíl úvěrů poskytovaných finančním institucím na celkových úvěrech bankovního sektoru se v roce 2011 nadále snižoval z 5,4 % na 5,1 % a takto poskytnuté úvěry meziročně klesly o 1,2 %, resp. o 1,4 mld. Kč.

Obdobný průběh je u angažovanosti bank (úvěry bez zohlednění držebných dluhopisů) vůči vládním institucím, která rovněž meziročně klesla o 1,1 % a jejich podíl na celkových úvěrech bankovního sektoru se snížil na 2,8 %. Celkový objem pohledávek za těmito institucemi se snížil o 0,7 mld. Kč na 64,2 mld. Kč. Za snížením angažovanosti stojí zejména pokles úvěrů poskytnutých ústředním vládním institucím o 18,2 %, které tvoří téměř 27 % celkového objemu těchto úvěrů.

25 Od roku 2010 jsou samostatně vedeny ostatní domácnosti SVJ (společnosti vlastníků jednotek). Z tohoto důvodu jsou meziroční změny modifikované.

26 Sektor Domácnosti je počínaje rokem 2010 členěn na Živnosti, Obyvatelstvo a nově Ostatní domácnosti SVJ (společnosti vlastníků jednotek).

2.2.2 Úvěry obyvatelstvu²⁷

Na tuzemském trhu úvěrů zaujímají rozhodující podíl úvěry poskytnuté obyvatelstvu. Největší část, celkem 48,9 % úvěrové emise tuzemských bank rezidentům, tvoří úvěry poskytnuté obyvatelstvu (bez živností). Zadlužování obyvatelstva v ČR se pravidelně zvyšuje. Rok 2011 byl dalším v řadě, kdy se tyto úvěry u tuzemských bank zvyšovaly, i když meziroční tempo se nadále zpomaluje. Ke konci roku 2011 poskytly banky obyvatelstvu úvěry v celkové výši 1 009,0 mld. Kč, jejich tempo růstu se proti roku 2010 snížilo o 2,0 procentní body na meziroční 5 % růst. Nových úvěrů bylo obyvatelstvu v roce 2011 poskytnuto za celkem 238,4 mld. Kč.

Struktura úvěrů obyvatelstvu je zásadně ovlivněna pořizováním vlastního bydlení. Úvěry na bydlení tvoří převážnou část zadlužení domácností, resp. obyvatelstva, na konci roku 2011 tvořily 77,6 % veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu²⁸, tento přibližně tříčtvrtinový podíl je v průběhu posledních několika let stabilní. Celkový objem půjček na bydlení v ČR byl v roce 2011 ve srovnání s předcházejícím rokem sice o 44,7 mld. Kč větší, ale tempo růstu se snížilo o 0,2 procentního bodu na 6,1 %.

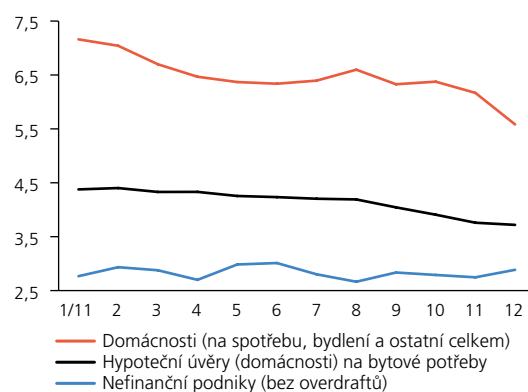
Poptávka po úvěrech na bydlení se soustřeďuje na hypoteční úvěry,²⁹ jejichž objem se v průběhu roku 2011 zvýšil o dalších 54,3 mld. Kč (zvýšení o 9,0 %) na 659,0 mld. Kč a tvoří 65,3 % veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu.³⁰ Financování bytových potřeb prostřednictvím úvěrů se promítá do struktury úvěrů z časového hlediska. Úvěry na bydlení, zejména hypoteční úvěry, mají dlouhodobý charakter. Podíl těchto úvěrů na veškerých úvěrech poskytnutých obyvatelstvu je stabilní a na konci roku 2011 činil více než 91 %.

Stavební spořitelny byly jedním z důležitých zdrojů spolufinancování potřeb bydlení, resp. financování převážně modernizace a rekonstrukce bytů a domů. Ke konci roku 2011 poskytly stavební spořitelny úvěry v celkové výši 293,1 mld. Kč, čímž došlo k meziroční stagnaci, resp. k jejich mírnému meziročnímu poklesu o 0,2 mld. Kč vlivem změny podmínek stavebního spoření.³¹ Ještě v roce 2010 celkové navýšení úvěrů stavebních spořitelen činilo 8,5 %, nicméně i toto tempo růstu bylo již poloviční proti 2009. Stagnace se projevila v relativním ukazateli poměru objemu úvěrů k naspořené částce, který klesl na 67,6 %. Změny podmínek na trhu stavebního spoření měly vliv na počty nově

GRAF II.10

Úrokové sazby z nových úvěrů v roce 2011

(v %)

TAB. II.9

Základní ukazatele stavebního spoření

	2009	2010	2011	Změna 2011/2010 v %
Nově uzavřené smlouvy (tis.ks)	575	533	410	-23,0
Počet smluv ve fázi spoření (tis. ks)	4 926	4 845	4 550	-6,1
Naspořená částka (mld. Kč)	415	430	433	0,8
Úvěry celkem (mld. Kč)	268	293	293	0,1
z toho:				
ze stavebního spoření (mld. Kč)	49	53	56	5,1
překlenovací (mld. Kč)	219	240	237	-1,2
Úvěry celkem/naspořená částka (%)	64,4	68,2	67,6	-0,9
Přiznaná státní podpora (mld. Kč)	13,3	11,7	10,7	-8,6

27 V této kapitole jsou popisovány úvěry do sektoru obyvatelstva – rezidentům ČR. Sektor obyvatelstva je podskupinou sektoru domácností. Kromě obyvatelstva se do domácností řadí také živnosti a od roku 2010 ještě ostatní domácnosti SVJ (společnosti vlastníků jednotek).

28 Úvěry na bydlení kromě hypotečních úvěrů dále zahrnují úvěry ze stavebního spoření (standardní a překlenovací) a spotřebitelské úvěry na nemovitosti.

29 Hypoteční úvěry celkem (rezidenti, nerezidenti) jsou uvedeny za všechny sektory.

30 Meziroční srovnání, resp. srovnání vůči konci roku 2008 na trhu hypoték je zavádějící vzhledem k nové definici hypotečního úvěru (definice je širší), jak je uvedeno v zákoně č. 190/2004 Sb., o dluhopisech.

31 V tabulce II.9 jsou zahrnuti i úvěry poskytnuté stavebními spořitelny, které mají charakter hypotečního úvěru (tj. jsou zajištěny zástavním právem k nemovitosti).

uzavřených smluv stavebního spoření. Jejich počet se již od roku 2009 pravidelně snižuje. V roce 2011 uzavřeli klienti stavebních spořitelů o 23,0 % nových smluv méně než v předcházejícím roce, celkem bylo uzavřeno 410,5 tis. nových smluv. V roce 2011 bylo vyplaceno formou státní podpory účastníkům stavebního spoření celkem 10,7 mld. Kč, což představuje meziroční pokles tohoto výdaje státního rozpočtu o 1,0 mld. Kč.

Spotřebitelské úvěry (včetně debetních zůstatků na běžných účtech) v roce 2011 neprohlubovaly zadlužování obyvatelstva. Meziročně jejich celková hodnota klesla o 3,1 mld. Kč a celkové zadlužení domácností u bank tímto typem úvěru k 31. prosinci 2011 činilo 196,1 mld. Kč. Domácnosti v ČR tak mají ke konci roku 2011 splácet bankám o 1,6 % objemu spotřebitelských úvěrů méně než ve stejném období roku 2010.

2.2.3 Vývoj dalších položek aktiv

Na straně aktiv tuzemských bank představují jednu z významných položek pohledávky vůči mezibankovnímu trhu. Na konci roku 2011 jejich hodnota ve výši 465,3 mld. Kč tvořila 11,4 % aktiv bankovního sektoru. Od konce roku 2010 došlo na tomto trhu pouze k mírnému poklesu o 1,4 %, když vykázal pouze o 0,3 % nižší hodnoty ve srovnání s koncem roku 2007, tj. úroveň před krizí na finančních trzích.

Významné zastoupení, představující 8,7 % bilančních aktiv sektoru, měly rovněž pohledávky za centrálními bankami ve výši 389,2 mld. Kč. Jde především o pohledávky vyplývající z repo operací s Českou národní bankou.

Cenné papíry měly rovněž významné zastoupení v aktivech bank, přičemž dluhové cenné papíry výrazně převyšují hodnotu kapitálových nástrojů a účastí v přidružených a ovládaných osobách. Celková hodnota cenných papírů činila v daném období 1 069,9 mld. Kč, z toho

Tab. II.10

Pasiva bankovního sektoru

	Objem v mld. Kč			Struktura 2011 v %
	2009	2010	2011	
PASIVA CELKEM	4 095	4 189	4 476	100,0
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrálním bankám	3	2	4	0,1
Finanční závazky k obchodování	138	122	323	7,2
Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku/ztrát	116	132	19	0,4
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	3 451	3 524	3 685	82,3
Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou	18	19	23	0,5
Záporné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovacích nástrojů	0	0	0	0,0
Rezervy	11	10	10	0,2
Ostatní závazky	38	38	50	1,1
Vlastní kapitál celkem	320	343	363	8,1
z toho:				
základní kapitál	75	79	85	1,9
nerozdělený zisk z předchozích let	106	126	136	3,0
zisk za účetní období	60	56	53	1,2

dluhové CP představovaly 982,2 mld. Kč. Hodnota dluhových CP držených bankami se meziročně zvýšila o 11,0 %. V portfoliu bank vzrostla hodnota dluhových CP vydaných vládními institucemi, které představovaly 68,0 % všech emitovaných CP (727,3 mld. Kč, z toho podíl tuzemských byl 92,7 %). Podíly dluhových cenných papírů jak držených do splatnosti (podíl 36,5 %), tak určených k obchodování (podíl 12,8 %) jsou stabilizované. Největší podíl (44,7 %), jehož hodnota se zvýšila do konce roku 2011 na 443,5 mld. Kč, představují realizovatelné CP.³²

Hodnota kapitálových nástrojů³³ se meziročně zvýšila na 9,9 mld. Kč, což je o 1,6 mld. Kč více než ve stejném období roku 2010 a jejich podíl na cenných papírech bankovního sektoru se udržuje pod hranicí jednoho procenta.

Vývoj a struktura finančních skupin ovlivňuje hodnotu účastí. V roce 2011 tuzemské banky opět zvýšily hodnotu svých účastí, konkrétně o 7,5 % na 77,8 mld. Kč. Výrazně převažují účasti s rozhodujícím vlivem představující 97,6 % všech účastí (75,9 mld. Kč).

Naprostá většina cenných papírů zůstává v držení velkých bank (79,9 %) a stavebních spořitelén (11,7 %). Ještě více je koncentrovaná hodnota majetkových účastí, největší podíl (88,9 %) připadá na skupinu velkých bank, což představuje 69,2 mld. Kč.

2.2.4 Zdroje bankovního sektoru

Bankovní sektor jako celek disponuje dlouhodobě dostatečnými zdroji. K 31. 12. 2011 činily klientské vklady³⁴ celkem 2 949,9 mld. Kč a v průběhu roku vzrostly o 130,4 mld. Kč (o 4,6 %). Zvyšovaly se vklady jak ostatních klientů (o 4,4 %)³⁵, tak vklady vládních institucí (o 6,6 %). Na mezibankovním trhu se začaly více zvyšovat vklady úvěrových institucí (o 52,2 mld. Kč). V roce 2011 tuzemský bankovní sektor zvýšil závazky vůči úvěrovým institucím celkově o 11,6 % na 500,2 mld. Kč.

Po navýšení úvěrů poskytnutých centrální bankou v roce 2008 na téměř 40 mld. Kč, jejichž cílem bylo podpořit stabilitu a důvěru tuzemského mezibankovního trhu, byly již od roku 2009 tyto úvěry sníženy a v roce 2011 činily 3,5 mld. Kč. V průběhu roku 2011 přibýlo na účtech klientů (nevládních) o 111,1 mld. Kč více. Klienti stále vyhledávají zabezpečené uložení svých finančních prostředků na bankovních účtech. Pojištěné

32 Realizovatelné CP nelze zařadit jako CP k obchodování, ani CP držené do splatnosti, ani jako majetkové účasti.

33 Ukazatel vyjadřuje celkový objem kapitálových nástrojů bez ohledu na to, v kterém portfoliu je tento nástroj umístěn a kdo jej emitoval. Zahrnují se akcie, podílové listy a ostatní kapitálové nástroje.

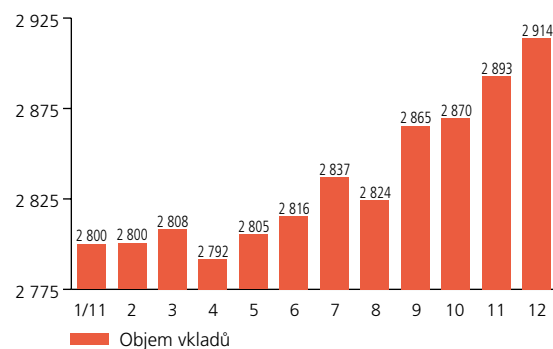
34 Celkové vklady klientů, včetně centrálních bank.

35 Členění klientských vkladů podle sektorů (vládní instituce, ostatní klienti) je uvedeno včetně centrálních bank.

GRAF II.11

Vývoj klientských vkladů v roce 2011

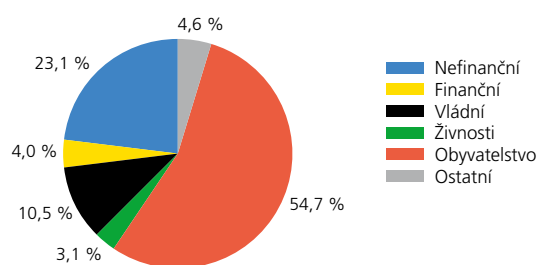
(v mld. Kč)

GRAF II.12

Struktura vkladů podle ekonomického sektoru

(k 31. 12. 2011)

Pozn.: Pouze vklady přijaté v ČR

TAB. II.11

Sektorové členění klientských vkladů

	Objem v mld. Kč			Změna 2011/2010 v %
	2009	2010	2011	
CELKEM	2 698	2 789	2 914	4,5
A. REZIDENTI	2 624	2 700	2 829	4,8
nefinanční podniky	611	633	673	6,4
finanční instituce	118	117	117	0,3
vládní instituce	306	285	305	7,0
domácnosti	1 551	1 642	1 711	4,2
živnosti	86	85	91	7,5
obyvatelstvo	1 465	1 536	1 594	3,8
ostatní dom. SVJ	0	20	26	27,6
neziskové instituce sloužící domácnostem	38	23	23	-2,7
B. NEREZIDENTI	74	89	85	-4,8

bankovní vklady jsou takovou nabídkou. Současně dávají klienti přednost vkladům na běžných účtech, jejich meziroční přírůstky oproti termínovaným vkladům jsou vyšší. Na netermínovaných účtech bylo na konci roku 2011 uloženo 58,9 % celkových klientských vkladů. Mezi termínovanými vklady převažovaly krátkodobé vklady do tří měsíců (62,3 %).

Závazky z emitovaných dluhových cenných papírů vzrostly meziročně o 7,9 % a na konci roku 2011 dosáhly hodnoty 395,0 mld. Kč.

Tuzemské banky pravidelně dosahují zisk, jeho významnou část stále ponechávají ve svých bilancích ve formě nerozděleného zisku minulých období a rezervních fondů. V roce 2011 činil meziroční přírůstek nerozděleného zisku sloužící k posílení kapitálu 9,7 mld. Kč. Rezervní fondy byly navyšovány v souladu se zákonnými požadavky.³⁶

Podíly sektorů na celkových vkladech se významně nemění.³⁷ Vklady obyvatelstva mírně vzrostly o 3,8 % a představují téměř 55% podíl na celkových vkladech. Nefinanční podniky mírně zvýšily svůj podíl na 23,1 %. Rovněž živnosti jsou na vzestupné fázi vkladů jak absolutně, tak relativně v rámci sektoru, když se jejich podíl v roce 2011 mírně zvýšil na 3,1 %.

Tab. II.12

Struktura podrozvahy bankovního sektoru

	Objem v mld. Kč			Změna 2011/2010 v %
	2009	2010	2011	
VYBRANÁ PODROZVAHOVÁ AKTIVA	6 942	6 344	6 694	5,5
z toho:				
poskytnuté přísliby a záruky	725	731	729	-0,3
poskytnuté zástavy	3	9	13	35,1
pohledávky ze spotových operací	48	36	49	33,5
pohledávky z pevných termínovaných operací	5 533	5 137	5 532	7,7
pohledávky z opčních operací	563	366	298	-18,4
odepsané pohledávky	31	35	39	11,6
hodnoty předané k obhospodařování	0	0	2	n.a.
hodnoty předané do úschovy, správy a k uložení	39	29	32	10,5
VYBRANÁ PODROZVAHOVÁ PASIVA	9 852	9 734	10 076	3,5
z toho:				
přijaté přísliby a záruky	464	525	448	-14,7
přijaté zástavy	1 722	1 738	1 829	5,3
závazky ze spotových operací	51	40	52	30,6
závazky z pevných termínovaných operací	5 527	5 136	5 536	7,8
závazky z opčních operací	562	366	298	-18,5
hodnoty převzaté k obhospodařování	46	58	60	4,3
hodnoty převzaté do úschovy, správy a k uložení	1 480	1 872	1 852	-1,1
ČISTÁ POZICE ZE SPOTOVÝCH OPERACÍ	-2,9	-3,5	-3,5	-0,3
ČISTÁ POZICE Z PEVNÝCH TERMÍNOVANÝCH OPERACÍ	6,0	1,3	-4,4	-442,1
ČISTÁ POZICE Z OPCÍ	0,9	-0,3	0,0	-109,6

36 Více o vývoji vlastních zdrojů, podřízeného dluhu a rezerv bankovního sektoru lze nalézt v části 2.5 Kapitálové vybavení bankovního sektoru.

37 Struktura celkových vkladů tuzemského bankovního sektoru podle jednotlivých sektorů byla zpracována z databáze měnové statistiky.

2.2.5 Podrozvahové operace

Nominální hodnota podrozvahových položek se v průběhu roku 2011 mírně zvyšovala především v důsledku zvyšování objemu derivátových operací, i když se nejedná o zásadní růst derivátových operací. Z dlouhodobého hlediska se jedná spíše o kolísání hodnot, od roku 2008 byl nastolen trend celkového poklesu objemů derivátových operací. Na konci roku 2011 nepřevýšil objem derivátových operací 57 % jejich objemu z poloviny roku 2008.

Derivátové obchody zahrnují transakce prováděné pro klienty, pro účely vlastního obchodování bank a zajišťující obchody k uzavření otevřených pozic bank ve vztahu k jimi podstupovaným rizikům. Největší podíl (68,5 %) z objemu derivátových operací představují obchody s úrokovými nástroji a dále operace s měnovými nástroji (30,6 %), které jsou zastoupeny v menší míře. Pouze minimálně se banky angažují v obchodech s komoditními, akciovými a úvěrovými deriváty. Podle typu operací se jedná převážně o swapové operace, které tvoří více než 75 % operací s deriváty. Obdobně se vyvíjely závazky z derivátových operací.

Tab. II.13

Kategorizace pohledávek za klienty

	Objem v mld. Kč			Změna 2011/2010 v %
	2009	2010	2011	
POHLEDÁVKY INVESTIČNÍHO PORTFOLIA CELKEM	2 520	2 643	2 790	5,6
A. POHLEDÁVKY ZA KLIENTY	2 118	2 196	2 340	6,6
bez selhání	2 004	2 054	2 196	6,9
standardní	1 893	1 948	2 098	7,7
sledované	111	106	98	-7,4
se selháním	114	142	145	2,1
nestandardní	44	56	48	-14,7
pochybné	23	19	20	6,8
ztrátové	47	67	77	14,8
B. POHLEDÁVKY ZA ÚVĚROVÝMI INSTITUCEMI	402	447	450	0,6
bez selhání	401	446	449	0,6
standardní	400	446	448	0,5
sledované	1,0	0,7	1,0	50,2
se selháním	1,4	1,0	0,8	-19,8
nestandardní	0,1	0,2	0,1	-31,0
pochybné	0,7	0,1	0,2	174,8
ztrátové	0,6	0,8	0,5	-30,8
C. OPRAVNÉ POLOŽKY, ZTRÁTA Z OCENĚNÍ	65,1	79,0	80,3	1,7
OP k jednotlivým pohledávkám	56,2	66,4	70,4	5,9
OP k pohledávkám jednotlivě bez znehodnocení	2,2	2,4	1,9	-19,5
OP k jednotlivým nevýznamným pohledávkám	6,7	10,1	8,0	-20,9
OP a ztráta z ocenění podle sektorů	65,1	79,0	80,3	1,7
OP a ztráta z ocenění za úvěrovými institucemi	0,2	0,3	0,2	-21,2
OP a ztráta z ocenění za klienty	64,9	78,7	80,1	1,8
Podíl OP a ztráty z ocenění na pohledávkách v investičním portfoliu (%)	2,58	2,99	2,88	-3,7
Podíl OP a ztráty z ocenění na pohledávkách se selháním (%)	57,1	55,7	55,5	-0,4
D. POHLEDÁVKY V SELHÁNÍ (%)				
Podíl pohledávek se selháním v investičním portfoliu celkem	4,58	5,4	5,22	-3,3
Podíl pohledávek se selháním za klienty v celkových pohledávkách za klienty	5,38	6,45	6,18	-4,2

TAB. II.14

Sektorové členění pohledávek se selháním

	Objem v mld. Kč			Změna 2011/2010 v %
	2009	2010	2011	
POHLEDÁVKY SE SELHÁNÍM CELKEM	110,1	135,8	137,1	0,9
nefinanční podniky	61,9	70,2	67,9	-3,3
finanční instituce	0,8	0,6	1,0	53,1
vládní instituce	0,22	0,35	0,27	-23,7
domácnosti	38,6	53,3	54,3	1,8
z toho:				
živnosti	4,6	5,0	4,7	-5,3
obyvatelstvo	34,0	48,3	49,5	2,5
ostatní dom. SVJ	n.a.	0,01	0,04	720,0
neziskové instituce sloužící domácnostem	0,08	0,07	0,08	18,5
nerezidenti	8,4	11,3	13,6	20,6

Na růstu derivátových operací se podílely zejména pohledávky ze swapů, které v průběhu tohoto období navýšily o 296,7 mld. Kč, s meziročním zvýšením o 7,3 % swapové operace tvořily více než 75 % operací s deriváty. Z hlediska použitých nástrojů největší růst (o 7,6 %) vykazaly pohledávky z pevných termínovaných operací s úrokovými nástroji.

2.3 RIZIKA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ

2.3.1 Úvěrové riziko

Kvalita úvěrového portfolia se v průběhu roku 2011 začala stabilizovat. Objem pohledávek investičního portfolia bez selhání rostl rychlejším tempem než objem pohledávek se selháním a podíl pohledávek se selháním na investičním portfoliu jako celku již mírně klesl. Dynamika tvorby opravných položek se rovněž snížila.

Úvěrové riziko je v českém bankovním sektoru nejzávažnějším druhem podstupovaného rizika. Ke zvyšování objemu úvěrů se selháním (dříve ohrožené úvěry) docházelo v souvislosti s rychlým růstem úvěrového portfolia bank zejména od roku 2004. Počínaje rokem 2009 je kvalita úvěrového portfolia ovlivňována zejména neschopností klientů bank dostát svým závazkům v důsledku zhoršení jejich ekonomických podmínek i v souvislosti s vývojem na trhu práce.

Posouzení kvality úvěrů dělí pohledávky do kategorií se selháním nebo bez selhání.³⁸ Úvěry bez selhání tvořily na konci roku 2011 naprostou většinu (94,8 %) investičního portfolia bankovního sektoru. V tomto podílu jsou zahrnuté standardní pohledávky (91,2 %) a sledované pohledávky (3,6 %). Podíl úvěrů bez selhání hodnocených jako standardní se meziročně zvýšil o 0,5 procentního bodu.

Ve srovnání s rokem 2010 došlo k mírnému zlepšení kvality úvěrového portfolia, i když toto zlepšení neznamenal dosažení hodnot roku 2009. Z celkové hodnoty pohledávek investičního portfolia 2 790,1 mld. Kč tvořily pohledávky bez selhání 2 644,6 mld. Kč. Hodnota veškerých pohledávek se selháním se v průběhu daného roku zvýšila o 2,8 mld. Kč (2,0 %) na 145,5 mld. Kč. Jejich podíl na celkových pohledávkách činil 5,2 %, což meziročně znamenalo snížení o 0,2 procentního bodu. Kvalita úvěrového portfolia se v jednotlivých skupinách bank vyvíjela jako každým rokem rozdílně, i když podíly pohledávek v selhání se v průběhu roku 2011 snížily ve všech skupinách bank s výjimkou středních bank, jejichž kvalita portfolia se zhoršila. Nejvyšší podíl pohledávek se selháním na hodnotě celkových pohledávek investičního portfolia (8,1 %) byl ke konci roku 2011 ve skupině středních bank, ve stavebních spořitelnách byl tento podíl nejnižší (2,1 %).

Bankovní sektor i v roce 2011 vytvářel opravné položky na krytí ztrát úvěrového portfolia, ale dynamika tvorby opravných položek se snížila.

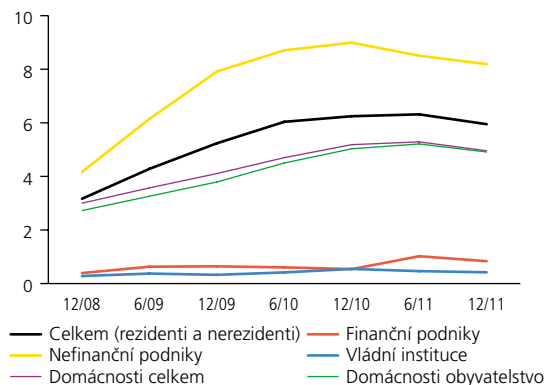
³⁸ Viz vyhláška ČNB č. 123/2007, o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

Selháním dlužníka se rozumí situace, kdy lze předpokládat, že dlužník pravděpodobně nesplátí svůj závazek řádně a včas, nebo alespoň jedna splátka jistiny je po splatnosti déle než 90 dnů. Banky posuzují finanční a ekonomickou situaci klientů. Při kategorizaci pohledávek se nebere v úvahu jejich zajištění, to je zohledňováno až při vyčíslení ztráty ze znehodnocení pohledávky, především při tvorbě opravných položek (pohledávky bez znehodnocení/se znehodnocením).

GRAF II.13

Podíl úvěrů se selháním na celkových úvěrech bankovního sektoru

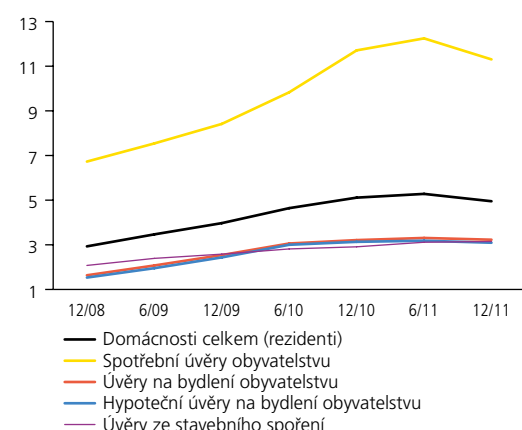
(v %)

GRAF II.14

Podíl úvěrů se selháním na úvěrech obyvatelstvu

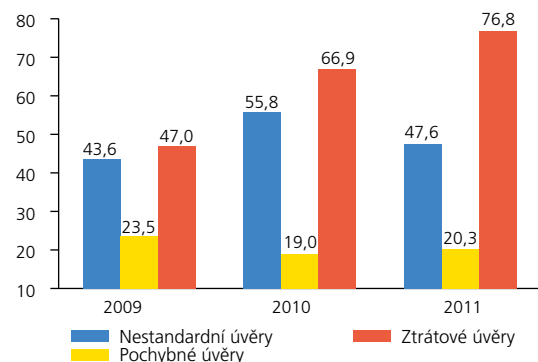
(v %)

GRAF II.15

Kvalita úvěrového portfolia

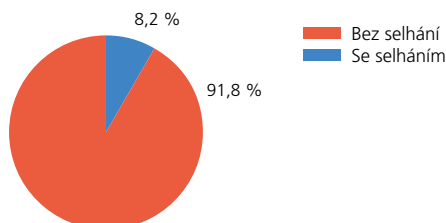
(klientské úvěry hodnocené jednotlivě, v mld. Kč)

GRAF II.16

Struktura úvěrů se selháním poskytnutých nefinančním podnikům

(k 31. 12. 2011, v %)

la. Objem opravných položek se meziročně zvýšil o 1,3 mld. Kč (1,7 %) na 80,3 mld. Kč a z celkového objemu opravných položek byl největší podíl (87,6 %) vytvořen k pohledávkám hodnoceným jednotlivě.

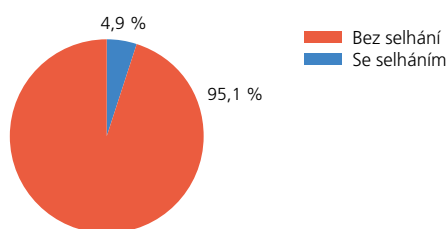
Hodnota pohledávek se selháním v úvěrovém portfoliu subsektoru nefinančních podniků se meziročně snížila o 2,3 mld. Kč (v roce 2010 činilo meziroční zvýšení 8,3 mld. Kč) a podíl těchto pohledávek se selháním na celkových úvěrech poskytnutých nefinančním podnikům představoval 8,2 %, což bylo o 0,8 procentního bodu méně než na konci roku 2010.

V jednotlivých sektorech ekonomiky se nárůst pohledávek se selháním v roce 2011 projevil nejvíce v úvěrovém portfoliu subsektoru domácností – obyvatelstva. Hodnota těchto pohledávek se meziročně zvýšila o 1,2 mld. Kč a jejich podíl na celkových úvěrech poskytnutých obyvatelstvu představoval 4,9 %. Hodnota úvěrů se selháním a jejich podíl na celkových úvěrech v sektoru obyvatelstva je důsledkem zejména hospodářského vývoje a vlivem podmínek na trhu práce. Tradičně vyšší kvalitu portfolia vykazují úvěry určené na bydlení, které mají trvale nižší podíl problémových úvěrů (3,2 %), tento podíl se meziročně nezměnil. Takto nízká rizikovitost úvěrů na bytové účely je podporována vysokou odpovědností klientů bank v případě, že zárukou se stává nemovitost určená k bydlení. Ještě vyšší kvalitou portfolia se vyznačují hypoteční úvěry na bydlení, které byly poskytnuty obyvatelstvu. Podíl jejich úvěrů se selháním činil na konci roku 2011 pouze 3,1 %. Naopak u spotřebitelských úvěrů je delikvence vyšší (11,3 %). Jedná se o větší počty jednotlivých úvěrů při nižších částkách poskytnutých na různé jak specifikované, tak nespecifikované účely, včetně debetních zůstatků na běžných účtech. Vyšší rizikovitost těchto úvěrů je kompenzována vyšší úrokové sazby.

GRAF II.17

Struktura úvěrů se selháním poskytnutých obyvatelstvu

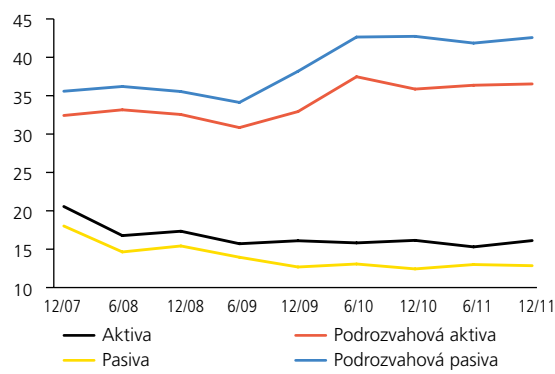
(k 31. 12. 2011, v %)

GRAF II.18

Podíl cizích měn v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru

(v %)

2.3.2 Měnové riziko

Měnové riziko tuzemského bankovního sektoru bylo v roce 2011 stejně jako v předchozích letech hodnoceno jako omezené. Absolutní výše cizoměnových aktiv a pasiv bankovního sektoru se v průběhu daného roku zvyšovala o 6,5 %, resp. 10,5 %, ale jejich podíl na celkové bilanci bankovního sektoru stagnoval na úrovni do 16 % v případě aktiv, resp. se snížil na hranici 13 % v případě pasiv. V absolutních hodnotách činila k 31. 12. 2011 cizoměnová aktiva 746,3 mld. Kč a cizoměnové závazky 575,3 mld. Kč. Obdobně se vyvíjela cizoměnová podrozvahová aktiva i pasiva. V absolutních hodnotách se zvýšila cizoměnová podrozvahová aktiva o 165,6 mld. Kč a cizoměnová podrozvahová pasiva o 104,1 mld. Kč a jejich podíl na aktivech, resp. pasivech podrozvahy přesahuje hranici 36 % u aktiv a 42 % u pasiv. Vývoj cizoměnových aktiv a pasiv (rozvahových i podrozvahových) v čase se promítá do výsledné čisté devizové pozice, která skončila na konci roku 2011 přebytkem rozvahových aktiv nad pasivy (+171,0 mld. Kč).

Ve struktuře cizoměnových aktiv zaujímají rozhodující (téměř 75%) podíl pohledávky vůči klientům a úvěrovým institucím. Cizoměnové

pohledávky vůči klientům, které jsou váhově nejvýznamnější, zvýšily meziročně svůj objem o 55,2 mld. Kč (o 17,6 %) na 369,5 mld. Kč. Objem cizoměnových cenných papírů (včetně účastí) v držení bankovního sektoru se v roce 2011 rovněž zvýšil, a to o 11,5 mld. Kč na 148,4 mld. Kč. Naopak u cizoměnových pohledávek vůči úvěrovým institucím se projevil značný pokles (o 14,5 %), banky snížily svou angažovanost o 31,5 mld. Kč a tyto úvěry poklesly na 186,6 mld. Kč.

Na straně pasiv bankovního sektoru ČR banky soustřeďovaly své finanční závazky v cizích měnách zejména vůči úvěrovým institucím a klientům. Téměř 50 % všech pasiv v cizích měnách tvořily na konci roku 2011 závazky vůči klientům v celkové výši 267,6 mld. Kč s meziročním navýšením o 4,3 %. Absolutně nejvíce se zvýšily závazky vůči úvěrovým institucím, a to o 25,3 mld. Kč. Závazky z cenných papírů v cizích měnách vzrostly o 4,3 mld. Kč a na konci tohoto období dosáhly hodnoty 61,9 mld. Kč.

Za vyššími podíly cizoměnových podrozvahových aktiv a pasiv jsou příbližně z 92 %, resp. 88 % derivátové operace.

2.3.3 Teritoriální riziko (riziko země)

Tuzemské banky dlouhodobě orientují svou činnost zejména na domácí klientelu, mají převážně lokální charakter. Finanční operace s nerezidenty se uskutečňují především na mezibankovním trhu, zejména pak při derivátových operacích. Banky mají rovněž ve svých portfoliích cenné papíry vydané zahraničními subjekty. Nerezidentské aktivity jsou soustředěny v převážně míře v podrozvaze.

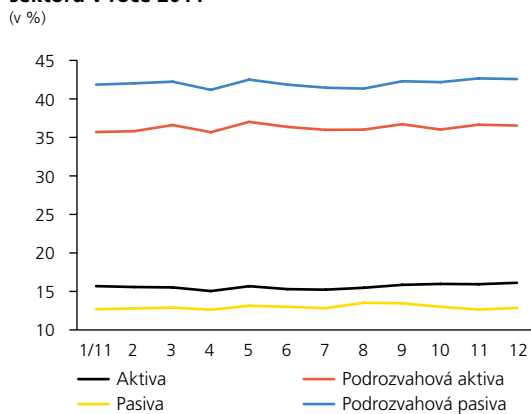
Ke konci roku 2011 dosahovala hodnota nerezidentských aktiv 712,5 mld. Kč, jejich podíl na celkových aktivech bankovního sektoru stagnoval. Nerezidentská pasiva v tomto časovém období vzrostla o 49,1 mld. Kč na 586,1 mld. Kč.

Operace na mezibankovním trhu převažují shodně ve struktuře nerezidentských aktiv i pasiv. Závazky vůči bankám k 31. prosinci 2011 činily více než 46 % veškerých finančních závazků vůči nerezidentům (270,1 mld. Kč). Na straně aktiv pohledávky za bankami (nerezidenti) rovněž převažovaly, dosáhly podílu více než 34 % a jejich hodnota činila 243,3 mld. Kč. Závazky nerezidentů za bankami vzrostly meziročně o 3,8 %, pohledávky nerezidentů za bankami měly opačný vývoj, meziročně klesly o 15,6 %.

Teritoriální orientace tuzemského bankovního sektoru je dlouhodobě stabilizovaná, jak vyplývá z přehledu deseti zemí s největší angažovaností měřené objemem držaných aktiv. Zastoupení zemí na předních třech místech zůstává stejné. Oproti předchozímu roku 2010 Rakousko s drženy aktivy přesahujícími již 78 mld. Kč zaujalo čtvrtou pozici a předstihlo Belgie. Rovněž Ruská federace meziročně posílila svou angažovanost, naopak Německo kleslo na osmé místo. Angažovanost bankovního sektoru ČR na rozhodujících prvních deseti místech je

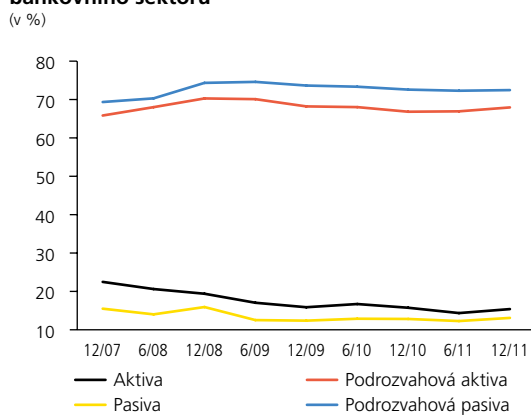
GRAF II.19

Podíl cizích měn v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru v roce 2011

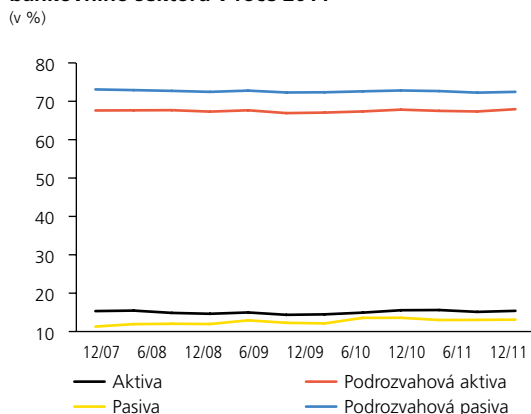
GRAF II.20

Podíl nerezidentských operací v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru

GRAF II.21

Podíl nerezidentských operací v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru v roce 2011

Tab. II.15

Deset zemí s největší angažovaností bankovního sektoru ČR k 31. 12. 2011

(v mld. Kč)

	Aktiva celkem	z toho:		
		Pohledávky za úvěrovými institucemi	Pohledávky za klienty	Dluhopisy
Nizozemsko	108,8	60,5	26,8	11,9
Slovensko	95,5	19,7	50,6	20,4
Velká Británie	87,7	24,9	3,8	2,0
Rakousko	78,2	54,8	8,2	4,1
Belgie	53,6	28,1	3,9	3,1
Ruská federace	49,4	10,2	37,2	1,4
Polsko	39,0	3,4	12,6	15,4
Německo	35,4	14,8	2,4	3,1
Francie	33,1	15,0	1,4	8,5
Kypr	19,3	0,0	17,1	0,2

směřovaná téměř výlučně na země EU s výjimkou Ruské federace, která již zaujala z hlediska držení celkových aktiv tuzemského bankovního sektoru šestou pozici. Velikost expozice vůči těmto deseti zemím přitom převyšuje 84 % celkové angažovanosti vůči zahraničí.

Nejvyšší otevřenou čistou pozici (tj. rozdíl mezi aktivními a pasivními operacemi, včetně podrozvahových) vykazoval bankovní sektor ČR k 31. prosinci 2011 vůči Nizozemsku (kladná pozice ve výši 74,6 mld. Kč), Lucembursku (záporná pozice 56,0 mld. Kč) a Německu (záporná pozice 42,7 mld. Kč).

2.3.4 Riziko likvidity

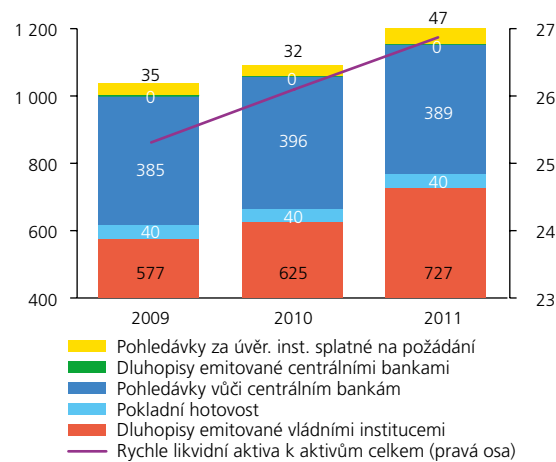
Bankovní sektor České republiky vykazuje stále velmi dobrou likviditu, sektor jako celek disponuje dostatečně velkými likvidními zdroji, dílčí ukazatele likvidity byly i v průběhu celého roku 2011 stabilizované. V daném období došlo v tuzemsku k posílení objemu rychle likvidních aktiv (RLA)³⁹, které v meziročním srovnání navýšily objem o 109,8 mld. Kč (o 10,0 %) na celkových 1 202,9 mld. Kč. Kategorie RLA zaznamenala o 3,2 procentní body větší meziroční nárůst, než bylo zvýšení celkových bilančních aktiv sektoru, a podíl RLA na celkových aktivech bankovního sektoru se tak meziročně zvýšil o 0,8 procentního bodu na 26,1 %. K posílení likviditní pozice přispělo zejména meziroční zvýšení objemu držení dluhopisů vládních institucí celkem o 102,1 mld. Kč. Krytí úvěrů primárními zdroji se udržuje stabilně nad úrovní 130 %.

Na mezibankovním trhu objem závazků vůči bankám převyšoval na konci roku 2011 celkový objem pohledávek vůči bankám o 35,0 mld. Kč.

Graf II.22

Rychle likvidní aktiva

(v mld. Kč; v %)

Tab. II.16

Vybrané ukazatele likvidity

	2009	2010	2011
RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA CELKEM (v mld. Kč)	1 036	1 093	1 203
RLA celkem / aktiva celkem (v %)	25,3	26,1	26,9
RLA / vklady klientů celkem (v %)	38,0	38,8	40,8
Kumulativní netto rozv. pozice do 3 měsíců bez 80 % neterm. vkladů (v %)	-11,1	-9,0	-12,9
Pozice na mezibank. trhu (v mld. Kč)	1	24	-35
pohledávky za bankami	428	472	465
závazky vůči bankám	427	448	500
Krytí úvěrů primárními zdroji (v %)	132,53	133,0	130,5
Podíl netermínovaných vkladů na vkladech celkem vč. bank (v %)	48,3	51,0	51,5

³⁹ Ukazatel vyjadřuje objem rychle likvidních aktiv, tj. aktiv, která jsou pohotově k dispozici ke krytí závazků banky. Rychle likvidní aktiva jsou tvořena z položek: pokladní hotovost, pohledávky vůči centrálním bankám, pohledávky vůči úvěrovým institucím splatné na požádání a dluhopisy emitované centrálními bankami a vládními institucemi (včetně CP daných do repo operací). Srovnatelnost časové řady podle současné metodiky není ovlivněna.

2.4 KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST

Kapitálová přiměřenost patří k základním pilířům bankovní regulace a dohledu. Obecně se kapitálovou přiměřeností rozumí poměr kapitálu a rizik, kterým je daný subjekt vystaven. Tento poměr by měl být dostatečně velký, aby byla zajištěna adekvátnost kapitálu vzhledem k podstupovaným rizikům.

Regulatorní kapitál bankovního sektoru (tj. kapitál upravený pro účely výpočtu kapitálové přiměřenosti) v roce 2011 posílil v tuzemsku o 4,9 % (o 14,2 mld. Kč) na 303,5 mld. Kč. Z toho hodnota Tier 1 v průběhu roku 2011 vzrostla o 7,1 % na 282,0 mld. Kč a byly posíleny jak rezervní fondy, tak tradičně zejména nerozdělený zisk (celkem o 8,2 %). Celkový objem nerozděleného zisku se v tomto období zvýšil o 10,2 mld. Kč. Poměrně výrazně ovlivnilo růst regulatorního kapitálu také další zvýšení základního kapitálu některých bank celkem o 5,6 mld. Kč.

Opět došlo ke snížení dodatkového kapitálu Tier 2 v průběhu roku 2011 meziročně o 13,1 %, a to zejména v důsledku dalšího snížení podřízeného dluhu⁴⁰ o 19,0 % (6,5 mld. Kč). V průběhu roku 2011 došlo k částečnému splacení podřízeného dluhu ve dvou bankách, na druhé straně v pěti bankách byl podřízený dluh navýšen celkem o 2,1 mld. Kč. Na celkovém regulatorním kapitálu bankovního sektoru se podíl Tier 2 na kapitálu snížil o 2,1 procentního bodu a na konci roku 2011 dosahoval 10,1 %.

Odečitatelné položky snižující hodnotu Tier 1 a Tier 2 klesly v roce 2011 celkem o 0,2 mld. Kč.

Kategorie kapitálu Tier 3 nebyla ani v roce 2011 v tuzemském bankovním sektoru využívána⁴¹.

Kapitálové požadavky v tuzemském bankovním sektoru po období stagnace se začaly v roce 2011 zvyšovat. Jejich celková výše vzrostla meziročně o 6,7 % (10,0 mld. Kč) na 159,1 mld. Kč. Rozhodujícím rizikem bankovního sektoru zůstává i nadále úvěrové riziko. Kapitálový požadavek vůči úvěrovému riziku na konci roku 2011 představoval 86,2 % celkového kapitálového požadavku bankovního sektoru, kapitálové požadavky k operačnímu riziku pak 10,6 % a kapitálové požadavky k tržnímu riziku 3,1 % celkového kapitálového požadavku. Hodnota kapitálového požadavku k ostatním rizikům byla zanedbatelná.

Banky stanovují vyšší kapitálových požadavků tak, aby byla pokryta všechna bankou podstupovaná rizika. Kapitálové požadavky vztažené k úvěrovému riziku jsou určeny zejména na základě vývoje úvěrové-

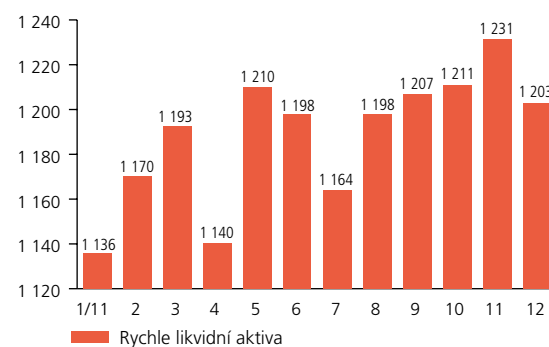
⁴⁰ Podřízený dluh A zvyšuje hodnotu dodatkového kapitálu (Tier 2). Může dosáhnout maximálně 50 % hodnoty Tier 1.

⁴¹ Kapitál Tier 3 sloužící ke krytí tržního rizika představuje podřízený dluh s minimální pevnou lhůtou splatnosti dva roky.

GRAF II.23

Vývoj rychle likvidních aktiv v roce 2011

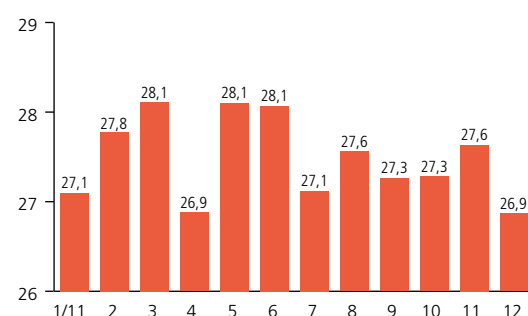
(v mld. Kč)

GRAF II.24

Podíl RLA k aktivům v roce 2011

(v %)

TAB. II.17

Struktura kapitálu bankovního sektoru

(v mld. Kč)

	2009	2010	2011
A. TIER 1	237,6	263,4	282,0
Splacený ZK zapsaný v OR	75,4	79,4	85,0
Splacené emisní ážio	33,0	33,5	36,8
Rezervní fondy a nerozdělený zisk	143,2	164,3	175,9
povinné rezervní fondy	29,8	29,8	30,3
ostatní f. z rozdělení zisku	8,7	9,9	11,0
nerozděl. zisk předchoz. obd.	104,8	124,8	135,1
zisk za účetní obd. po zdanění	0,0	0,0	0,0
nehraz. ztráta předchoz. obd.	0,1	0,2	0,3
další přičitatelné položky	0,0	0,0	0,0
Odečitatelné položky od Tier 1	14,0	13,8	15,7
ztáta běžného období	0,9	0,1	0,7
goodwill	2,7	2,7	2,7
nehmot. maj. jiný než goodwill	10,3	10,7	11,7
vlastní akcie	0,2	0,2	0,7
ostatní	0,0	0,1	0,0
B. TIER 2	38,0	35,3	30,7
Podřízený dluh	37,9	34,5	28,0
Ostatní kapitálové fondy	0,0	0,8	2,6
Odečitatelné pol. od Tier 1 a Tier 2	10,8	9,4	9,1
Kap. invest. nad 10 % do bank a fin. inst.	2,8	2,7	3,0
Kap. invest. do 10 % do bank a fin. inst.	0,0	0,0	0,0
Ostatní	8,0	6,7	6,2
C. TIER 3	0,0	0,0	0,0
KAPITÁL CELKEM	264,7	289,4	303,5

TAB. II.18

Kapitálové požadavky a kapitálová přiměřenost bankovního sektoru

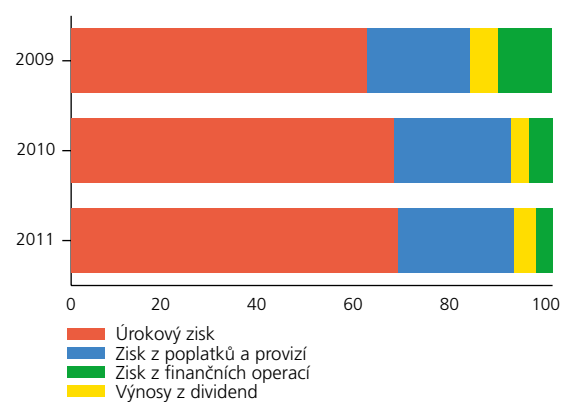
(v mld. Kč, v %)

	2009	2010	2011
KAPITÁLOVÉ POŽADAVKY CELKEM	150,0	149,2	159,1
A. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K ÚVĚROVÉMU RIZIKU	131,9	129,9	137,2
úvěrové riziko při STA	49,2	51,4	41,8
úvěrové riziko při IRB	82,8	78,5	95,4
B. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K TRŽNÍMU RIZIKU	3,34	2,8	4,9
úrokové riziko	2,1	2,1	2,6
akciové riziko	0,1	0,1	0,0
měnové riziko	0,1	0,1	0,2
komoditní riziko	0,1	0,1	0,1
vlastní modely	0,8	0,5	1,9
C. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OPERAČNÍMU RIZIKU	14,7	16,4	16,9
metoda BIA	1,1	1,3	1,1
metoda TSA	4,6	5,6	7,3
metoda ASA	0,8	1,2	0,0
metoda AMA	8,2	8,2	8,6
E. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OSTATNÍM RIZIKŮM	0,0	0,0	0,0
vypořádací riziko	0,0	0,0	0,0
riziko angažovanosti obchodního portfolia	0,0	0,0	0,0
riziko ostatních nástrojů	0,0	0,0	0,0
přechodné kapitálové požadavky	0,0	0,0	0,0
KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST	14,11	15,52	15,26

GRAF II.25

Struktura zisku z finanční činnosti podle druhu

(v %)

ho portfolia bankovního sektoru a jeho kvality a jsou stanoveny podle použitých metod jeho měření. Kapitálové požadavky k úvěrovému riziku, které banky stanovují buď na základě standardizovaného přístupu (STA), nebo pokročilého přístupu (IRB), v roce 2011 vzrostly o 7,3 mld. Kč (5,6 %) na 137,2 mld. Kč, přičemž na požadavky vztahované k části úvěrového portfolia používajícího STA metodu měření rizika připadá 30,5 % a na IRB metodu 69,5 %. Při použití STA metody došlo ve sledovaném období ke snížení kapitálových požadavků o téměř 10 mld. Kč, naproti tomu pokročilý způsob měření kvality úvěrového portfolia za pomoci metody IRB vyústil do zvýšení požadavků na kapitál o 16,9 mld. Kč. U obou metod byl shodně vždy nejvyšší kapitálový požadavek uplatněn vůči podnikovým expozicím ve výši 55,4 mld. Kč (IRB), resp. 11,2 mld. Kč (STA). Důvodem těchto změn v roce 2011 byla skutečnost, že jedna banka začala nově používat pro podstatnou část úvěrového portfolia k měření rizika metodu IRB. Celkově byla již schválená a začala se používat v devíti bankách.

Kapitálové požadavky k operačnímu riziku představují rizikové ohodnocení provozních činností banky. V průběhu roku 2011 se tyto kapitálové požadavky zvýšily o 3,3 %, tj. o 0,5 mld. Kč.

Kapitálový požadavek k tržnímu riziku v sobě zahrnuje požadavky na krytí rizika úrokového, akciového, měnového, komoditního a rizika používání vlastních modelů. Největší objem těchto kapitálových požadavků je vázán k pokrytí úrokového rizika (52,7 %) a ke krytí rizika používání vlastních modelů (38,7 %).

Ukazatel kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru ČR v roce 2011 stagnoval, resp. se velmi mírně snížil o 0,26 procentního bodu na 15,26 %, zejména vlivem pomalejšího navyšování regulatorního kapitálu o 4,9 % při vyšším tempu růstu rizikově vážených expozic (6,7 %) a při stejném vývoji kapitálových požadavků (6,7 %).

Stanovenou minimální hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 8 % v průběhu celého roku 2011 splňovaly všechny banky. Kapitálovou přiměřenost pod 10 % ke konci roku 2011 vykazala pouze jedna banka.⁴²

42 Aktiva této banky činila ke konci roku 2011 méně než 0,9 % celkových aktiv bankovního sektoru.

TAB. II.19

Hospodářské výsledky bankovního sektoru

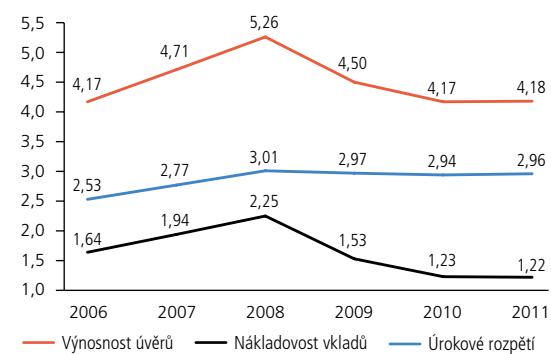
(v mil. Kč)

	2009	2010	2011
ZISK Z FINANČNÍ ČINNOSTI	168 409	157 376	162 113
z toho:			
úrokový zisk	103 273	105 308	109 932
výnosy z dividend	9 623	5 859	7 578
zisk z poplatků a provizí	36 442	38 493	39 039
zisk z fin. aktiv nevyk. v RH do ZZ	6 327	-1 451	-1 114
zisk z finančních aktiv k obchodování	4 399	11 016	1 178
zisk z fin. aktiv výkáz. do RH a ZZ	1 683	2 398	-1 872
zisk ze zajišťovacího účetnictví	-330	-208	212
zisk z ostatních činností	6 991	-4 038	7 161
SPRÁVNÍ NÁKLADY	60 455	62 381	66 096
ODPISY, TVORBA REZERV	7 445	6 667	7 537
ZTRÁTY ZE ZNEHODNOCENÍ	29 792	22 535	25 338
ZISK/ZTRÁTA Z BĚŽNÉ ČINNOSTI	107 954	94 995	96 016
ostatní zisky a ztráty	61	-157	407
HRUBÝ ZISK před zdaněním	70 778	65 636	63 549
náklady na daň z příjmů	11 038	9 980	10 050
ČISTÝ ZISK	59 740	55 656	53 500

GRAF II.26

Úrokové rozpětí

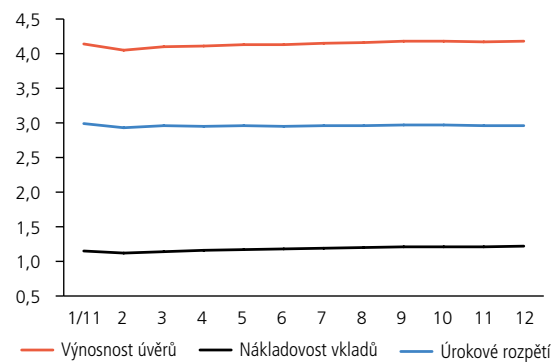
(v p. b.)

GRAF II.27

Úrokové rozpětí v roce 2011

(v p. b.)

2.5 HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY BANKOVNÍHO SEKTORU

2.5.1 Zisk z finanční činnosti a zisk z ostatních provozních činností

Stabilita bankovního sektoru je podmíněna generováním dostatečného zisku a především tvorbou zisku z finanční činnosti v delším časovém období. Z takto vytvořeného provozního zisku banky musejí být schopny pokrýt jak provozní náklady související s bankovní činností, tak náklady vznikající v důsledku podstupovaných bankovních rizik.

Tuzemské banky ve srovnání s rokem 2010 vyprodukovaly meziročně o 4,7 mld. Kč (3,0 %) větší hodnotu zisku z finanční činnosti, která dosáhla 162,1 mld. Kč. Všechny bankovní subjekty působící již delší dobu v tuzemsku realizovaly z finanční činnosti zisk, pouze dva z nich, které zahájily činnost v daném roce, se dostaly v tomto ukazateli do červených čísel.

Úrokový zisk měl na tvorbě zisku z finanční činnosti roku 2011 podíl téměř 68 % a meziročně se zvýšil o 4,4 % (4,6 mld. Kč) na 109,9 mld. Kč. Dosažený úrokový zisk je výsledkem zvýšení úrokového zisku z operací s ostatními klienty (tj. bez úrokových zisků od bank, včetně centrálních a vládních institucí) o 3,7 mld. Kč (o 4,5 %) na 86,7 mld. Kč. V období trvale nízkých úrokových sazeb přispěl k růstu úrokového zisku rychlejší růst úrokových příjmů o 3,2 % než zvyšování úrokových nákladů, které vzrostly o 1,2 % (0,7 mld. Kč). Úrokové výnosy byly meziročně vyšší o 5,4 mld. Kč a dosáhly hodnoty 172,3 mld. Kč.

V roce 2011 se v bankovním sektoru projevil pozitivně pomalejší růst úrokových nákladů, které ke konci roku 2011 představovaly 62,4 mld. Kč i při růstu objemu klientských depozit (meziročně 4,5 %). Největší podíl úrokových nákladů představují (téměř 45 % celkových úrokových nákladů) úroky vyplácené ostatním klientům (tj. bez úvěrových institucí, centrálních bank a vládních institucí). Ke konci roku 2011 bylo takto vyplaceno 28,0 mld. Kč, což bylo o 0,3 mld. Kč (1,0 %) více než ke stejnému datu v roce předcházejícím.

Úrokové rozpětí se na konci roku 2011 mírně zvýšilo na 2,96 procentního bodu. Čistá úroková marže se mírně snížila, dosáhla hodnoty 2,68 %.⁴³

43 Uvedené ukazatele (úroková marže, úrokové rozpětí) se týkají vykazovaných hodnot za všechny ekonomické sektory pro operace s pohledávkami a závazky.

Ukazatel úrokového rozpětí vyjadřuje rozdíl mezi úrokovou výnosovostí a úrokovou nákladovostí. Nezahrnují se zisky a ztráty ze zajišťovacích úrokových derivátů. Tento ukazatel nezohledňuje případné rozdíly ve struktuře a objemu příslušných aktiv a závazků, za které je propočítáván.

Ukazatel čisté úrokové marže je měřítkem úrokového zisku v relaci k úročeným aktivům. Úrokový zisk odpovídá rozdílu mezi úrokovými výnosy a úrokovými náklady bez zisků a ztrát ze zajišťovacích úrokových derivátů. Úročená aktiva se použijí v účetní hodnotě brutto.

Neúrokový zisk tuzemského bankovního sektoru je z téměř 75 % tvořen ziskem z poplatků a provizí, který se zvýšil v roce 2011 o 1,4 % na 39,0 mld. Kč. Více než 59 % všech výnosů z poplatků a provizí tvořily v roce 2011 poplatky a provize z platebního styku. V tomto období realizovaly banky výnosy z poplatků a provizí z platebního styku v celkové hodnotě 29,7 mld. Kč.

Zisky z finančních aktiv k obchodování se v roce 2011 stabilizovaly na výrazně snížených hodnotách ve srovnání s rokem předcházejícím a na jeho konci dosáhly hodnoty 1,2 mld. Kč. Podstatné zvýšení v roce 2010 bylo založeno na výrazném zvýšení zisku z měnových nástrojů (včetně měnových derivátů). Na tomto segmentu trhu byla dosažena jeho vysoká koncentrace, na jeho růstu se podílely pouze tři subjekty.

Banky inkasovaly v roce 2011 výnosy z dividend v celkové hodnotě 7,6 mld. Kč, což bylo ve srovnání s koncem roku 2010 více o 1,7 mld. Kč (29,3 %). Jednalo se především o dividendy přijaté od dceřiných a přidružených společností v rámci finančních skupin (7,2 mld. Kč).

2.5.2 Správní náklady a ztráty ze znehodnocení

Celkové správní náklady bankovního sektoru se v průběhu roku 2011 opět zvýšily. Růstem o 6,0 % dosáhly celkové výše 66,1 mld. Kč. Ve správních nákladech jsou proporcionálně zastoupeny jak náklady na zaměstnance (51,2 %), tak ostatní správní náklady (48,8 %). Rychlejší tempem rostou náklady na zaměstnance, které se meziročně zvýšily o 7,0 %. Stejným tempem rostly v daném období mzdy a platy, které tvoří více než 71 % těchto nákladů (24,2 mld. Kč). Odměny zaměstnancům ve formě vlastních akcií nebo podílů se zvýšily o 52,5 %. Příspěvky na sociální a zdravotní pojištění meziročně vzrostly o 6,5 %. Z ostatních kategorií správních nákladů se o 8,3 % zvýšily náklady na reklamu a náklady na poradenství vzrostly o 20,7 % na 272,1 mil. Kč.

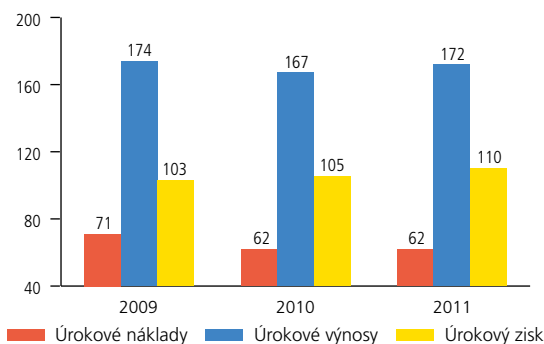
Celkový objem ztrát ze znehodnocení aktiv ovlivňuje zejména znehodnocení finančních aktiv. Na konci roku 2011 se do výsledku hospodaření sektoru promítly ztráty ze znehodnocení aktiv⁴⁴ v celkové hodnotě o 12,4 % vyšší (o 2,8 mld. Kč) ve srovnání s koncem roku 2010 a dosáhly 25,3 mld. Kč. Ztráty ze znehodnocení úvěrů a jiných pohledávek, které nejvíce ovlivňují velikost ztrát ze znehodnocení, dosáhly 13,6 mld. Kč (meziroční snížení o 38,6 %, resp. 8,5 mld. Kč).⁴⁵ Ztráty nefinančních aktiv bankovního sektoru v roce 2011 v podstatě stagnovaly, na konci roku dosáhly 255,1 mil. Kč.

44 Jednalo se zejména o znehodnocení českých státních dluhopisů v portfolích tří bank.
45 Jedná se o tvorbu opravných položek. Jejich výše závisí na vývoji kvality úvěrového portfolia. Pohledávky se selháním jsou spojeny s tvorbou opravných položek (dále viz Kap. 2.3.1 Úvěrové riziko)

GRAF II.28

Úrokové výnosy a náklady

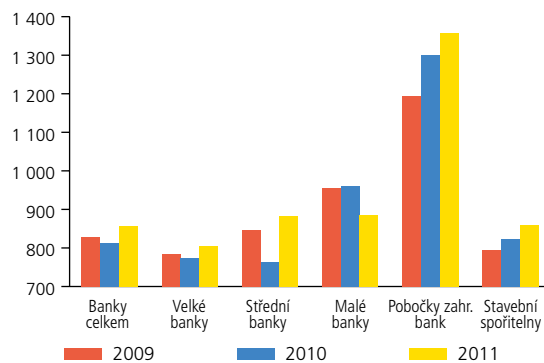
(v mld. Kč)

GRAF II.29

Personální náklady na jednoho zaměstnance

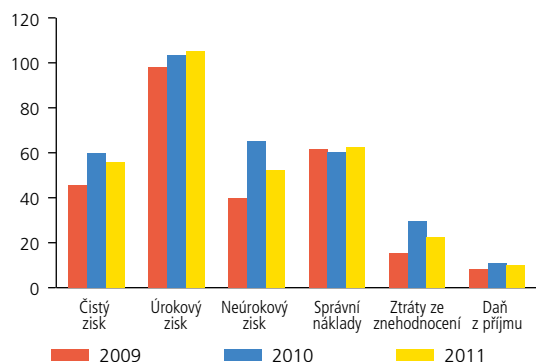
(v tis. Kč, banky s licencí k danému datu)

GRAF II.30

Struktura výnosů a nákladů

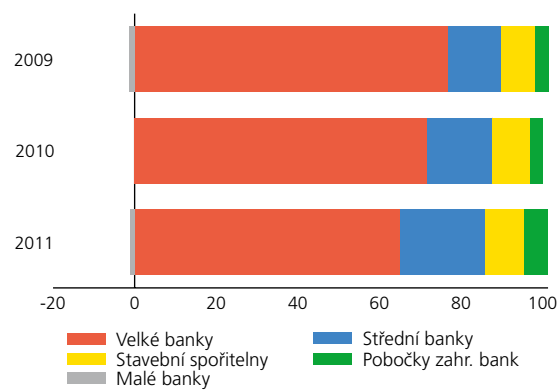
(v mld. Kč)

GRAF II.31

Podíl jednotlivých skupin bank na zisku sektoru

(v %, banky s licenci k 31. 12. 2011)

2.5.3 Čistý zisk

Bankovní sektor jako celek byl v roce 2011 ziskový. Hrubý zisk (zisk před zdaněním) dosáhl hodnoty 63,5 mld. Kč, což je o 3,2 % méně než v roce 2010.

Čistý zisk bankovního sektoru za rok 2011 se opět mírně snížil (o 3,9 %, resp. 2,2 mld. Kč) a k 31. prosinci 2011 dosáhl hodnoty 53,5 mld. Kč.

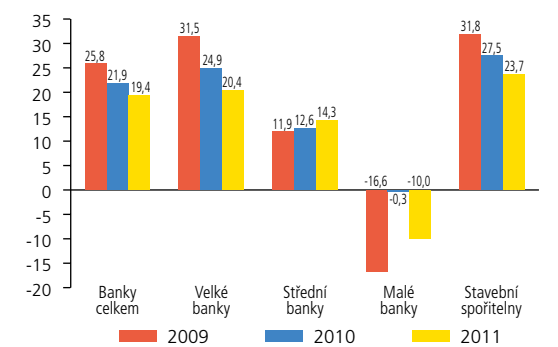
Souhrnná hodnota odvedené daně z příjmů ve výši 10,0 mld. Kč se ve srovnání s rokem 2010 snížila o 69,4 mil. Kč (0,7 %).

Na vytvořeném čistém zisku bankovního sektoru měla největší podíl skupina velkých bank, která vyprodukovala čistý zisk ve výši 34,8 mld. Kč, což představovalo 65,0 % hodnoty čistého zisku celého sektoru. Zisk vykázala za rok 2011 většina bank. Z jednotlivých bank bylo v tomto roce deset subjektů ztrátových, z toho bylo sedm poboček zahraničních bank a tři malé banky. Banky, které se v roce 2011 dostaly do ztráty, tvoří nepodstatnou část bankovního sektoru. Tato skupina deseti bank spravuje bilanční aktiva sektoru ve výši pouhých 1,4 %. Všechny velké banky dosáhly čistý zisk, jeho hodnota na konci roku 2011 byla přitom u všech vyšší než na konci roku 2010.

GRAF II.32

Ukazatel RoE u jednotlivých skupin bank

(v %)

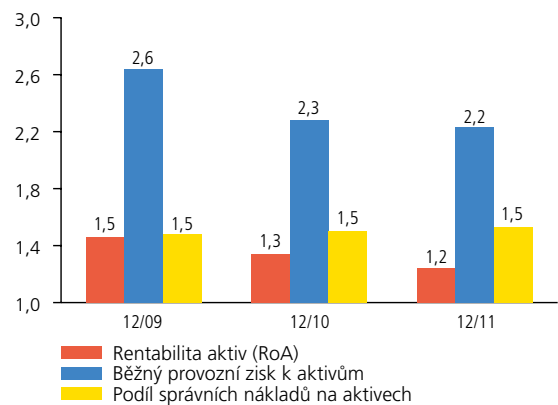
2.5.4 Rentabilita, efektivnost a produktivita

Rentabilita kapitálu Tier 1 (RoE) měřená vyprodukovaným čistým ziskem na jednotku kapitálu dosáhla ke konci roku 2011 hodnoty 19,4 %, což je o 2,5 procentního bodu méně než v roce 2010. Snížení hodnoty RoE ovlivnilo mírné snížení čistého zisku sektoru při růstu kapitálu. Vývoj sektoru byl diverzifikovaný. Ukazatel rentability RoE se zvýšil meziročně u devíti bank (bez poboček zahraničních bank). Šest bank vykázalo RoE mezi 20 % až 30 %. Nejčtenější skupinu tvoří osm bank s ukazatelem RoE mezi 10 % až 20 %. Celkem šest bank vykazuje kladnou hodnotu RoE pod 10 %. Tři banky dosáhly minusových hodnot.

GRAF II.33

Ukazatel RoA

(v %)

Ukazatel rentability aktiv RoA byl rovněž ovlivněn mírným poklesem čistého zisku při růstu bilančních aktiv sektoru. K 31. 12. 2011 se ukazatel RoA za celý bankovní sektor snížil o 0,10 procentního bodu na 1,24 %.

Podíl správních nákladů na aktivech bankovního sektoru v posledních několika letech stagnuje na úrovni 1,5 %. Na konci roku 2011 dosáhl hodnoty 1,53 %. Ukazatel vyprodukovaného čistého zisku na zaměstnance, který klesl o 5,6 % na 1 336,9 tis. Kč, byl ovlivněn opět zejména mírným snížením čistého zisku a zvyšováním počtu zaměstnanců bankovního sektoru.

2.6 VÝVOJ V SEKTORU DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN

V roce 2011 dynamicky vzrostly obchodní aktivity i členská základna družstevních záložen. Sektor dosáhl malý čistý zisk na rozdíl od ztráty v roce 2010. Současně se však prudce zhoršila kvalita úvěrového portfolia a výrazně vzrostly ztráty ze znehodnocení aktiv. Na trhu působilo celkem 14 družstevních záložen, ČNB se rozhodla jedné z nich odejmout v daném období licenci.⁴⁶

Bilanční suma sektoru družstevních záložen k 31. prosinci 2011 dosáhla 28,3 mld. Kč po meziročním nárůstu o 42,3 %. Zatímco největší položku na straně aktiv představovaly pohledávky za klienty, které vzrostly o 53,5 % na 19,3 mld. Kč, na straně pasiv to byly vklady a jiné závazky vůči klientům, které po 41,8% růstu dosáhly 25,1 mld. Kč, z toho více než 2,6 mld. Kč činil základní kapitál splatný na požádání. K dalším významným aktivům patřily pohledávky za úvěrovými institucemi, které vzrostly o 15,9 % na více než 6 mld. Kč, pokladní hotovost a pohledávky za centrálními bankami s růstem o 76,3 % na 1,1 mld. Kč, finanční investice držené do splatnosti, které se zvětšily o 24,7 % na 607,4 mil. Kč a hmotný majetek, jehož hodnota prakticky stagnovala na úrovni téměř 820 mil. Kč. Mezi další důležitá pasiva patřily závazky vůči úvěrovým institucím, které meziročně klesly o 10,2 % na 147,5 mil. Kč a zejména vlastní kapitál, jenž se díky čistému zisku, který záložny během roku dosáhly, a také díky mírnému zvětšení rezervních fondů téměř ztrojnásobil na 192,0 milionů Kč.

Tab. II.20

Vývoj počtu a členské základny družstevních záložen

	2009	2010	2011	Změna oproti 2010 (v %)
Počet DZ	17	14	14	100,0
Počet členů DZ	47 952	34 003	44 696	131,4
Počet členství vzniklých od počátku roku	15 741	12 968	12 190	94,0
Počet členství ukončených od počátku roku	3 731	1 101	1 497	136,0

Tab. II.21

Bilance družstevních záložen

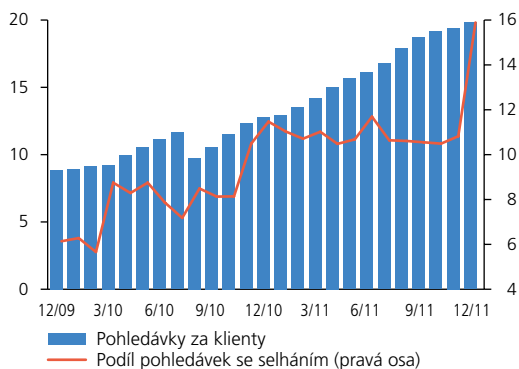
(v mil. Kč)

	2009	2010	2011	Změna oproti 2010 (v %)
AKTIVA CELKEM	17 649,1	19 890,3	28 297,3	142,3
Hotovost a pohledávky vůči centrálním bankám	430,4	643,3	1 134,1	176,3
Pohledávky vůči úvěrovým institucím	7 073,3	5 189,3	6 013,6	115,9
Pohledávky vůči vládním institucím	0,7	0,0	0,0	0,0
Pohledávky vůči klientům	8 777,5	12 569,3	19 293,7	153,5
Finanční investice držené do splatnosti	534,1	487,0	607,4	124,7
Hmotný majetek	584,5	809,8	819,6	101,2
Ostatní aktiva	248,5	191,7	428,9	223,7
PASIVA CELKEM	17 649,1	19 890,3	28 297,3	142,3
Závazky celkem	17 377,7	19 826,3	28 105,3	141,8
Závazky vůči centrálním bankám	0,0	0,0	0,0	0,0
Závazky vůči úvěrovým institucím	169,8	164,2	147,5	89,8
Závazky vůči vládním institucím	1,2	0,5	1,3	275,0
Vklady, úvěry a jiné finanční závazky vůči klientům	15 672,2	17 667,9	25 060,1	141,8
Splacený základní kapitál DZ splatný na požádání	1 312,1	1 874,0	2 646,0	141,2
Ostatní závazky	222,3	119,8	250,5	209,1
Vlastní kapitál celkem	271,4	64,0	192,0	299,9
Rezervní fondy	127,0	79,8	91,0	114,0
Nerozdělený zisk z předchozích období	144,6	23,1	-20,9	x
Zisk (ztráta) za běžné období	-0,2	-38,8	122,0	x

⁴⁶ ČNB sice vydala předběžné rozhodnutí 23. listopadu 2011, ale pravomocným se toto rozhodnutí stalo až od 8. března 2012. Údaje v celé kapitole týkající se družstevních záložen pro období do konce roku 2011 zahrnují všech 14 družstevních záložen.

GRAF II.34

Objem úvěrů klientům (v mld. Kč) a podíl úvěrů se selháním v těchto úvěrech (v %)

Struktura bilance ukazuje, že těžiště obchodních aktivit družstevních záložen v roce 2011 spočívalo tak jako v předchozích letech ve shromažďování vkladů od členů záložen a poskytování úvěrů těmto členům.⁴⁷ Sektor družstevních záložen byl čistým věřitelem bankovnímu sektoru a žádná záložna nečerpala úvěr od ČNB. Velmi rychlý růst úvěrů klientům byl dostatečně kryt vklady od členů záložen, poměr mezi pohledávkami za klienty a závazky vůči nim činil 77,0 % na sklonku roku 2011. Naopak kvalita úvěrového portfolia představovala velkou a chronickou slabinu úvěrové expanze družstevních záložen, neboť podíl ohrožených úvěrů v úvěrech klientům, jenž byl již v lednu 2011 vysoký (11,0 %), se zvýšil na 15,9 % na sklonku roku 2011.

Družstevní záložny zareagovaly na zhoršování kvality úvěrů poskytnutých klientům zvýšenou tvorbou opravných položek k očekávaným ztrátám z těchto úvěrů. Objem opravných položek během roku 2011 vzrostl o 237,8 mil. Kč na 425,4 mil. Kč a jejich poměr k celkovému objemu úvěrů se meziročně zvýšil o 0,6 p. b. na 1,65 %. Téměř všechny tyto opravné položky byly vytvořeny adresně k jednotlivým pohledávkám, opravné položky k portfoliím pohledávek se na celkovém objemu opravných položek podílely přibližně setinou procenta.

Vývoj podrozvahových aktiv a podrozvahových pasiv ukazuje, že družstevní záložny se řídily konzervativním obchodním modelem založeným na poskytování tradičních bankovních služeb a produktů. Podrozvahová aktiva k 31. 12. 2011 činila 884 mil. Kč, tj. pouze 3 % objemu bilanční sumy, přestože meziročně podrozvahová aktiva vzrostla výrazně o 163,2 %. Pasiva, která byla mnohem větší, naopak meziročně klesla o 27,8 % na 7,2 mld. Kč a představovala 25,6 % bilanční sumy. Největší položku podrozvahových pasiv i celé podrozvahy představovaly přijaté zástavy v objemu 6,3 mld. Kč. Družstevní záložny se nevěnovaly opčním obchodům a objem termínovaných transakcí byl malý. Pohledávky z těchto obchodů dosáhly pouze 158,3 mil. Kč a prakticky se rovnaly závazkům z nich.

Zisk z finanční a provozní činnosti sektoru družstevních záložen se k 31. 12. 2011 meziročně více než zdvojnásobil na 1 027,4 mil. Kč. Nejvíce se na tom podílel úrokový zisk, který vzrostl o 124,0 % na 910,2 mil. Kč, následován ziskem z poplatků a provizí, který po nárůstu o 78,6 % dosáhl 99,0 mil. Kč. Zbývajících 18,0 mil. Kč představoval zisk z kurzových rozdílů snížený o záporné saldo z obchodování s finančními nástroji, z odepsaných a postoupených pohledávek, prodeje majetku atd. Správní náklady vzrostly o 41,2 %, podstatně méně než zisk z finanční a provozní činnosti, a dosáhly 554,3 mil. Kč. Čistý

⁴⁷ Toto zaměření obchodních aktivit odpovídá statutu záložen jako úvěrových institucí s družstevní formou vlastnictví. Záložny jsou stejně jako banky úvěrovými institucemi podle evropského práva, vztahují se na ně v zásadě stejná pravidla obezřetného podnikání jako na banky. Také pravidla pro jejich licencování, pro kvalifikované účasti v nich a pro schvalování osob v jejich vedení jsou velmi podobná pravidlům pro banky. Avšak družstevní záložna není bankou, protože se od banky podstatně liší právní formou (družstvo versus akciová společnost), členským principem (záložny vykonávají činnosti pro své členy, kromě toho mohou nabízet své služby i státu a jeho organizačním složkám) a nižším požadavkem na minimální kapitál (35 mil. Kč na rozdíl od 500 mil. Kč u bank).

TAB. II.22

Podrozvaha sektoru družstevních záložen

(mil. Kč)

	2009	2010	2011	Změna oproti 2010 v %
PODROZVAHOVÁ AKTIVA	475,2	335,9	883,9	263,2
Poskytnuté přísliby a záruky	258,2	154,1	687,0	445,8
Poskytnuté zástavy	0,0	0,0	30,0	x
Pohledávky ze spotových operací	0,0	0,0	0,0	0,0
Pohledávky z pevných termínovaných operací	208,2	172,5	158,3	91,7
Pohledávky z opcí	0,0	0,0	0,0	0,0
Odepsané pohledávky	8,8	9,3	8,7	93,6
PODROZVAHOVÁ PASIVA	12 526,5	10 038,7	7 243,7	72,2
Přijaté přísliby a záruky	1 002,8	1 471,3	790,4	53,7
Přijaté zástavy	11 315,7	8 395,5	6 295,3	75,0
Závazky ze spotových operací	0,0	0,0	0,0	0,0
Závazky z pevných termínovaných operací	207,9	171,9	158,1	91,9
Závazky z opcí	0,0	0,0	0,0	0,0

zisk družstevních záložen jako celku v roce 2011 ve výši 122,0 mil. Kč nepříznivě ovlivnily ztráty ze znehodnocení aktiv, které během roku vzrostly o 109,0 % na 262,3 mil. Kč. Tyto ztráty, které byly způsobeny hlavně špatnou kvalitou úvěrů, se rovnaly více než čtvrtině hodnoty zisku z provozní a finanční činnosti.

Na konci roku 2011 přesáhl objem kapitálu sektoru družstevních záložen 2,8 mld. Kč. Celková kapitálová přiměřenost dosahovala 12,0 % a kapitálová přiměřenost kalkulovaná z původního (Tier 1) kapitálu činila 11,3 %. V obou případech došlo k mírnému meziročnímu poklesu o 0,2 procentního bodu, resp. 0,9 procentního bodu. Alokace regulačního kapitálu k rizikům odrážela výše popsaný konzervativní obchodní model družstevních záložen. Zatímco většina kapitálu (95,6 %) byla alokována k úvěrovému riziku, kapitálové požadavky k operačnímu riziku se na celkových kapitálových požadavcích podílely 3,3 % a tržní rizika spolu s dalšími regulovanými riziky jen 1,1 %. S výjimkou jedné záložny, již byla odejmuta licence, všechny ostatní záložny měly kapitálovou přiměřenost vyšší než 10 %, a tudíž překročily minimální požadavek 8% kapitálové přiměřenosti.

Pokud jde o likviditu, k 31. 12. 2011 dosáhl objem rychle likvidních aktiv bezmála 3,7 mld. Kč, tj. 13,1 % z celkového objemu aktiv.

TAB. II.23

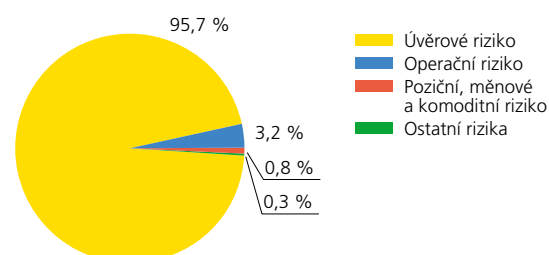
Hospodářské výsledky družstevních záložen

(mil. Kč)

	2009	2010	2011	Změna oproti 2010 (v %)
Zisk z finanční a provozní činnosti	458,0	512,8	1 027,4	200,4
Úrokový zisk	392,8	406,3	910,2	224,0
Zisk z poplatků a provizí	62,0	55,4	99,0	178,6
Jiný provozní zisk/ztráta	3,2	51,0	18,2	35,6
Správní náklady	375,2	392,6	554,3	141,2
Odpisy	19,6	22,4	36,0	160,7
Tvorba rezerv	0,4	1,3	2,6	201,6
Ztráty ze znehodnocení	55,5	125,5	262,3	209,0
Náklady na daň z příjmů	7,4	9,8	50,2	511,1
ZISK NEBO ZTRÁTA PO ZDANĚNÍ	-0,2	-38,8	122,0	x

GRAF II.35

Kapitálové požadavky sektoru družstevních záložen

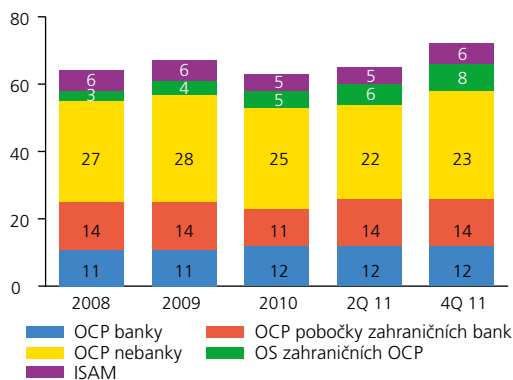

GRAF III.1

Počet obchodníků s cennými papíry

(stav ke konci období)

3. VÝVOJ NA KAPITÁLOVÉM TRHU

3.1 OBCHODNÍCI S CENNÝMI PAPIŘY

3.1.1 Subjekty s licencí obchodníka s cennými papíry⁴⁸

ČNB na konci roku 2011 evidovala 63 obchodníků s cennými papíry, z toho bylo 12 bank, 23 nebankovních obchodníků s cennými papíry, 14 poboček zahraničních bank a osm organizačních složek zahraničních obchodníků s cennými papíry. Povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry mělo na konci roku 2011 také šest tuzemských investičních společností obhospodařujících majetek zákazníků na základě smlouvy (investiční společnosti s asset managementem, ISAM).

Subjekty s licencí obchodníka s cennými papíry⁴⁹ evidovaly k 31. prosinci 2011 celkem 886,1 tis. zákazníků. Z tohoto počtu připadalo na domácí nebankovní obchodníky s cennými papíry 136,6 tisíc zákazníků, na obchodníky s cennými papíry – banky 723,1 tisíc zákazníků a na tuzemské investiční společnosti s povolením obhospodařovat majetek zákazníků na základě smlouvy 66 zákazníků. Pobočky zahraničních bank ke konci roku 2011 evidovaly 21,6 tis. a organizační složky zahraničních obchodníků s cennými papíry 4,7 tis. zákazníků.

3.1.2 Majetek zákazníků a obhospodařované prostředky

Hodnota majetku zákazníků obchodníků s cennými papíry činila ke konci roku 2011 celkem 2 832,4 mld. Kč, což představuje oproti stejnému období roku 2010 nárůst o 24,7 %. Z toho majetek zákazníků u domácích nebankovních obchodníků a organizačních složek dosahoval hodnoty 468,7 mld. Kč (meziroční pokles o 4,6 %), majetek zákazníků u domácích bank a poboček zahraničních bank 2 255,2 mld. Kč (nárůst o 43,3 %) a majetek u investičních společností se správou aktiv 108,5 mld. Kč (pokles o 47,2 %).

Obchodníci s cennými papíry jako celek evidovali k 31. 12. 2011 obhospodařované prostředky ve výši 578,9 mld. Kč (meziroční pokles o 0,8 %), z toho na domácí nebankovní obchodníky s cennými papíry připadalo 413,2 mld. Kč (meziroční pokles o 3,3 %), na banky 54,7 mld. Kč (meziroční nárůst o 14,8 %), na pobočky zahraničních bank 0,7 mld. Kč (meziroční pokles o 5,8 %) a na investiční společnosti se správou aktiv 110,3 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,6 %).

⁴⁸ Dne 31. 12. 2011 byla se souhlasem ČNB uskutečněna fúze investiční společnosti ČSOB Investiční společnost, a. s. a nebankovního obchodníka s cennými papíry ČSOB Asset Management, a. s. Nástupnickou (sloučenou) společností se stala společnost ČSOB Asset Management, a. s., investiční společnost. Společnost obdržela povolení k činnosti v oblasti kolektivního investování a správy aktiv.

⁴⁹ Subjekty s povolením ČNB a pobočky subjektů se sídlem v jiném členském státě EU, oprávněné poskytovat v ČR investiční služby.

3.1.3 Objemy obchodování s cennými papíry

V průběhu roku 2011 uskutečnily subjekty s licenci obchodníka s cennými papíry obchody pro zákazníky v celkovém objemu⁵⁰ 9 756,8 mld. Kč. Z tohoto objemu činily obchody uskutečněné v rámci obhospodařovatelského vztahu 837,2 mld. Kč a obchody jiného než obhospodařovatelského vztahu 8 919,6 mld. Kč.

Z celkového objemu obchodů s cennými papíry činila výše objemu obchodů uskutečněných bankovními obchodníky s cennými papíry (včetně poboček) pro zákazníky 7 638,6 mld. Kč. Nebankovní obchodníci s cennými papíry (včetně organizačních složek) uskutečnili pro své zákazníky obchody v celkovém objemu 2 074,0 mld. Kč a investiční společnosti se správou aktiv 44,2 mld. Kč.

Během roku 2011 obchodníci s cennými papíry realizovali na vlastní účet obchody v celkovém objemu 37 529,2 mld. Kč. Převážnou většinu v celkovém objemu obchodů v roce 2011 představovaly obchody uskutečněné bankovními obchodníky s cennými papíry (včetně poboček zahraničních bank), kteří z celkového objemu roku 2011 realizovali na vlastní účet obchody v hodnotě 36 926,7 mld. Kč. Nebankovní obchodníci s cennými papíry uskutečnili ve stejném období na vlastní účet obchody v objemu 602,5 mld. Kč.

3.1.4 Hospodářské výsledky a kapitálová vybavenost obchodníků s cennými papíry⁵¹

Kapitálové vybavení sektoru obchodníků s cennými papíry bylo rovněž v roce 2011 dostatečné. Celková hodnota kapitálu u 23 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry činila 3,5 mld. Kč (meziroční pokles o 8,4 %), přičemž nejvyšší počet obchodníků (šest) disponoval kapitálem vyšším než 250 mil. Kč. U investičních společností s asset managementem činila hodnota kapitálu 279,7 mil. Kč (meziroční nárůst o 8,5 %).

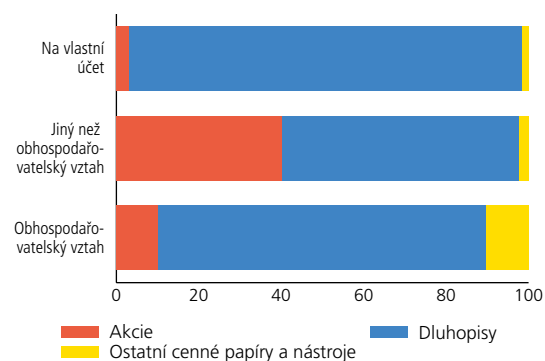
Kapitálové požadavky k jednotlivým typům rizik dosahovaly u 23 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry 0,8 mld. Kč, což představuje hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 33,0 %. Nejvyšší kapitálové požadavky byly stanoveny k úvěrovému riziku (44,0 %) a dále k riziku operačnímu (43,3 %). U investičních společností se správou aktiv dosáhla hodnota kapitálové přiměřenosti 25,2 %, když kapitálové požadavky za tento segment činily 88,9 mil. Kč.

⁵⁰ Celkový objem obchodů zahrnuje spotové operace, custody převody, repo operace i operace typu buy/sell back a sell/buy back.

⁵¹ V této kapitole jsou analyzovány primárně ukazatele kapitálové vybavenosti domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry (23 subjektů), není-li uvedeno jinak.

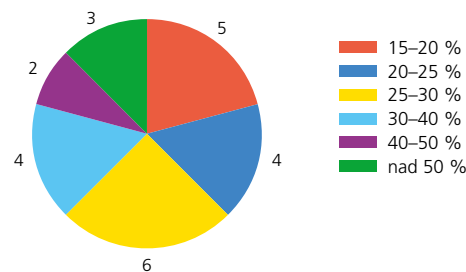
GRAF III.2

Struktura obchodů s CP celkem za rok 2011 (v %)

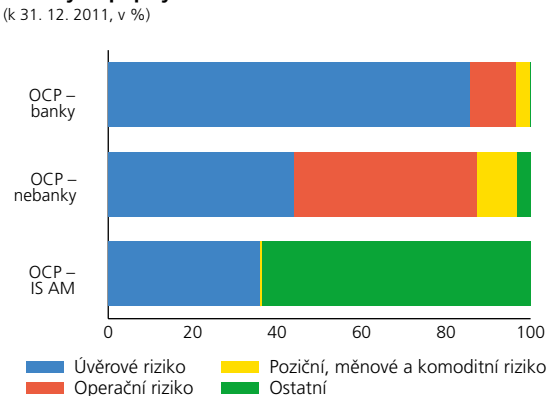
GRAF III.3

Rozdělení domácích nebankovních OCP dle kapitálové přiměřenosti (k 31. 12. 2011)

GRAF III.4

Struktura kapitálových požadavků obchodníků s cennými papíry (k 31. 12. 2011, v %)

Domácí nebankovní obchodníci s cennými papíry dosáhli v roce 2011 kladného hospodářského výsledku. Čistý zisk 23 nebankovních obchodníků meziročně poklesl o 58,3 % na hodnotu 0,6 mld. Kč. Významný podíl na tomto vývoji měl pokles zisku z finanční a provozní činnosti z důvodu jednorázového prodeje majetkové účasti u jednoho subjektu, který v porovnání s předchozím rokem poklesl o 25,8 % na 2,8 mld. Kč.

3.2 KOLEKTIVNÍ INVESTOVÁNÍ

3.2.1 Subjekty kolektivního investování

Na trhu kolektivního investování v České republice ke konci roku 2011 působilo 21 investičních společností, tj. o dvě společnosti méně než ve stejném období roku 2010, dále 58 investičních a 36 podílových fondů pro kvalifikované investory, 116 podílových fondů určených veřejnosti (z toho 37 standardních) a žádný uzavřený podílový fond.

Investiční společnosti ke konci roku 2011 obhospodařovaly 110,2 mld. Kč umístěných v domácích otevřených podílových fondech. Podíl investičních společností na trhu podle výše aktiv obhospodařovaných jimi spravovanými fondy kolektivního investování určených veřejnosti je relativně stabilní, tři společnosti s nejvyšším podílem na trhu spravují 76,0 % aktiv domácích podílových fondů.

3.2.2 Vývoj aktiv v podílových fondech určených veřejnosti

Fondy kolektivního investování určené veřejnosti držely ke konci roku 2011 aktiva v hodnotě 110,2 mld. Kč, což je o 13,5 mld. Kč méně než ke konci roku 2010. Meziročně se v domácích podílových fondech určených veřejnosti snížila hodnota bilanční sumy o 11,0 %.

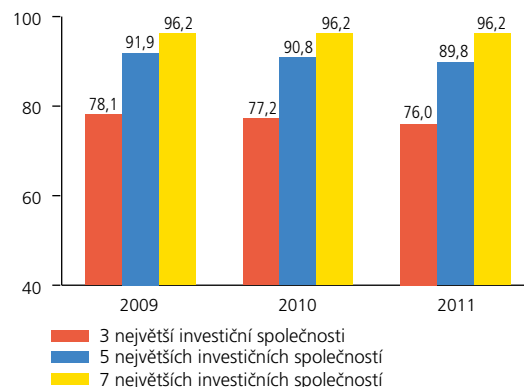
V souvislosti s transformací některých fondů peněžního trhu (převážně) na fondy dluhopisové byly v posledním čtvrtletí roku 2011 zaznamenány přesuny aktiv zejména mezi těmito typy fondů, což významně ovlivnilo i meziroční srovnání objemu majetku z hlediska typu fondu.

Zatímco v roce 2010 byl největší objem majetku z hlediska typu fondu spravován fondy peněžního trhu (35,3 %), ke konci roku 2011 činila hodnota aktiv těchto fondů 11,3 mld. Kč (meziroční pokles o 71,4 %), tj. jen 11,3 % podíl celkových aktiv domácích otevřených podílových fondů. Aktiva spravovaná dluhopisovými fondy se naopak meziročně zvýšila na 40,4 mld. Kč (meziroční nárůst o 119,5 %), čímž jejich podíl na aktivech všech otevřených podílových fondů vzrostl o více než 20 procentních bodů na 36,7 %. Vývoj v ostatních typech fondů byl relativně stabilní, když bilanční suma aktiv u fondů smíšených představovala 21,3 % podíl na bilanční sumě sektoru (meziroční pokles aktiv o 9,6 %), fondy fondů ke konci roku 2011 obhospodařovaly 16,2 % aktiv sektoru (meziroční růst aktiv o 3,5 %) a fondy akciové 12,6 % celkové hodnoty aktiv domácích otevřených podílových fondů (meziroční růst aktiv o 12,6 %). Pouze minimální podíl na bilanční sumě sektoru (1,9 %) připadá na fondy nemovitostní.

Porovnání vývoje objemu aktiv v domácích podílových fondech s vybranými akciovými indexy ukazuje, že vývoj majetku v podílových fondech do značné míry koresponduje s vývojem na světových finančních trzích. V případě negativního vývoje je hodnota bilanční sumy domácích otevřených podílových fondů negativně ovlivňována z důvodu snížení tržní ceny držných investičních nástrojů.

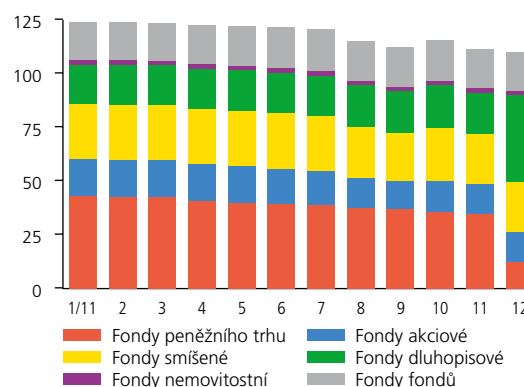
GRAF III.5

Podíl investičních společností na trhu podle výše obhospodařovaných aktiv
(v %, stav ke konci období)

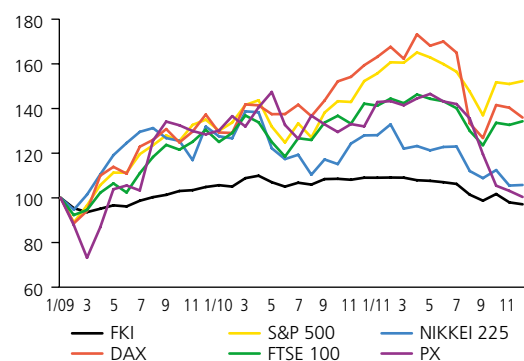
GRAF III.6

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu
(v mld. Kč, stav ke konci období)

GRAF III.7

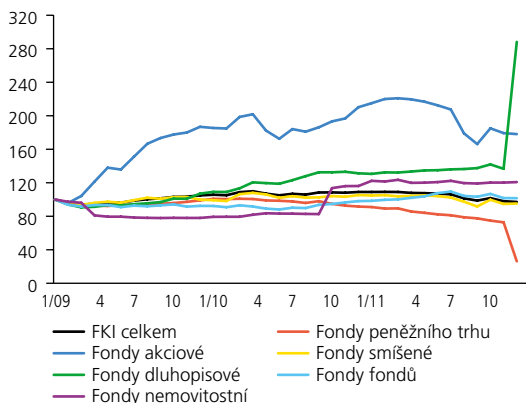
Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti a vybraných akciových indexů
(1/2009 = 100 %)

GRAF III.8

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu

(1/2009 = 100 %)

Hodnota bilanční sumy domácích otevřených podílových fondů je dále významně ovlivňována výsledným saldem z nakoupených a prodaných podílových listů. Rok 2011 je spojen s čistými prodeji podílových listů (zejména u fondů peněžního trhu), když objem prostředků vyplacených z majetku fondů za odkoupené podílové listy (43,1 mld. Kč) převyšoval sumu inkasovanou do majetku fondů za vydané podílové listy (35,5 mld. Kč). Výsledné saldo mezi hodnotou vydaných a odkoupených podílových listů se z kladné hodnoty roku 2010 (2,3 mld. Kč) meziročně snížilo o téměř 10 mld. Kč na zápornou hodnotu (-7,6 mld. Kč).

Na výši bilanční sumy domácích otevřených podílových fondů má vliv rovněž dosažený hospodářský výsledek. Fondy kolektivního investování určené veřejnosti generovaly v roce 2011 čistou ztrátu ve výši 5,9 mld. Kč, což představuje meziroční pokles přibližně o 10 mld. Kč. Na tomto výsledku se nejvíce podílely akciové fondy se ztrátou 3,5 mld. Kč a též fondy smíšené (-1,6 mld. Kč) a fondy fondů (-1,0 mld. Kč).

TAB. III.1

Prodeje a odkupy podílových listů v roce 2011

(v mil. Kč)

	Vydané PL	Odkoupené PL	Saldo
Peněžního trhu	10 910,7	20 124,3	-9 213,6
Akciové	5 598,7	4 845,4	753,3
Smíšené	4 151,0	5 092,9	-941,8
Dluhopisové	6 783,1	7 123,9	-340,8
Fondy fondů	7 613,3	5 497,6	2 115,6
Nemovitostní	454,4	454,0	0,4
Celkem OPF	35 511,2	43 138,0	-7 626,8

3.2.3 Struktura aktiv v podílových fondech

V dluhopisech bylo na konci roku 2011 umístěno 57,4 mld. Kč (meziroční pokles o 3,5 %), tedy více než polovina všech aktiv domácích podílových fondů. Do akcií a obdobných investičních cenných papírů bylo ke konci roku 2011 investováno 20,3 mld. Kč, tj. o 20,2 % méně než ke konci roku 2010. Ve vkladech a jiných pohledávkách bylo uloženo 14,6 mld. Kč (meziroční pokles o 26,0 %) a do cenných papírů kolektivního investování umístily domácí podílové fondy 16,0 mld. Kč (meziroční pokles o 7,0 %). Zbýlá část bilanční sumy představovala ostatní investice. Vývoj struktury umístění finančních prostředků v domácích podílových fondech reflektuje vývoj na trzích za poslední tři roky.

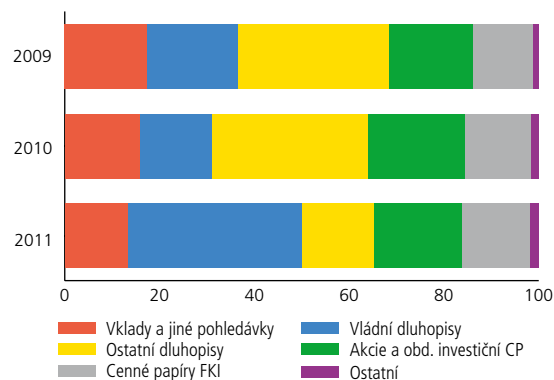
3.2.4 Fondy kvalifikovaných investorů

V průběhu posledních let dochází k významnému nárůstu počtu subjektů i objemu majetku ve fondech kvalifikovaných investorů. Hodnota aktiv obhospodařovaných fondy kvalifikovaných investorů ke konci roku 2011 činila 52,5 mld. Kč, což představuje nárůst o 14,1 % oproti hodnotě stejného období roku 2010. Ke konci roku 2011 investovaly tyto fondy především do dluhových cenných papírů (27,1 % aktiv), významnou část aktiv (22,2 %) měly uloženou rovněž ve formě pohledávek za bankami.

GRAF III.9

Struktura aktiv FKI určených veřejnosti

(v %, stav ke konci období)

3.3 PENZIJNÍ FONDY

Vývoj v sektoru penzijních fondů byl v průběhu roku 2011 ovlivněn očekávanou penzijní reformou. Kromě průběžného systému (tzv. prvního pilíře) a dobrovolného penzijního připojištění (tzv. třetího pilíře) bude od 1. ledna 2013 zaveden také tzv. druhý pilíř umožňující fondové spoření. Stávající penzijní fondy budou transformovány na penzijní společnosti, jež budou spravovat prostředky účastníků v důchodových, účastnických a transformovaných fondech obdobně, jako je tomu u investičních společností a fondů kolektivního investování. Na rozdíl od současného stavu bude oddělen majetek účastníků penzijního připojištění od majetku penzijního fondu.

3.3.1. Počet licencovaných subjektů

Na trhu penzijního připojištění v České republice k 31. prosinci 2011 aktivně působilo celkem devět fondů, tedy o jeden penzijní fond méně než v předchozích letech. Důvodem byla realizovaná fúze dvou penzijních fondů.

3.3.2 Aktiva penzijních fondů

Celková aktiva spravovaná penzijními fondy zaznamenala v roce 2011 nárůst o více než 15 mld. Kč (o 6,5 %) na hodnotu 247,5 mld. Kč. Vývoj aktiv a hospodářských výsledků penzijních fondů za poslední tři roky ukazuje na stabilní finanční situaci penzijních fondů. Trh penzijního připojištění je značně koncentrovaný, protože tři největší penzijní fondy spravují více než polovinu a pět největších fondů více než 80 % prostředků účastníků penzijního připojištění.

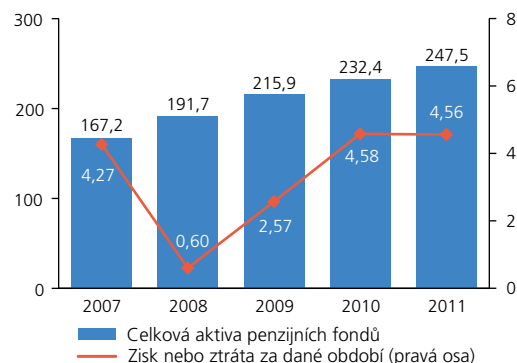
Sektor je stabilní i v důsledku konzervativního přístupu penzijních fondů umocněného garancí nezáporného zhodnocení prostředků účastníků, což se projevuje v přijaté investiční strategii. Největší část aktiv penzijních fondů byla umístěna v dluhových cenných papírech (86,5 % celkové bilanční sumy), zatímco do akcií a podílových listů směřovalo pouze 2,9 % a na termínovaných vkladech a účtech bylo uloženo 7,8 % hodnoty aktiv penzijních fondů.

3.3.3 Vlastní kapitál a zisk penzijních fondů

Významným ukazatelem finanční stability penzijních fondů je vlastní kapitál, tvořený vloženým základním kapitálem, emisním áziem, rezervními fondy a ostatními fondy tvořenými ze zisku, kapitálovými fondy, oceňovacími rozdíly, nerozděleným ziskem nebo ztrátou minulých účetních období a ziskem nebo ztrátou aktuálního období. Ke konci roku 2011 dosahovala hodnota vlastního kapitálu za celý sektor penzijních fondů 12,5 mld. Kč, což představuje meziroční snížení o 13,3 %. Výše vlastního kapitálu dosahuje hranice pěti procent celkové bilanční sumy sektoru.

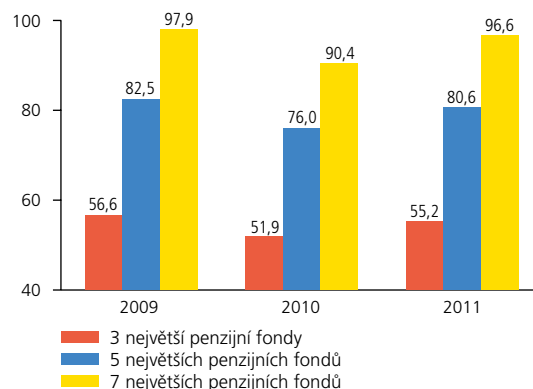
GRAF III.10

Celková aktiva a hospodářský výsledek penzijních fondů
(stav ke konci období, v mld. Kč)

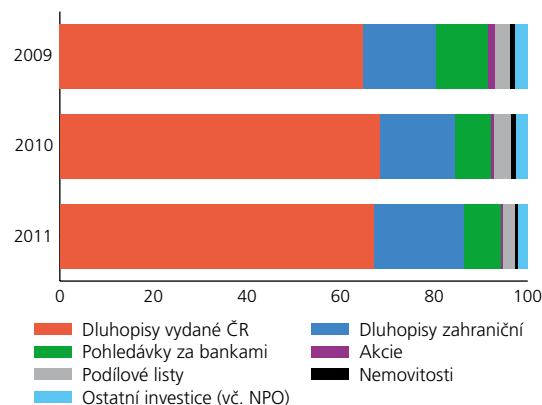
GRAF III.11

Podíl na trhu v sektoru penzijních fondů podle výše prostředků účastníků PF evidovaných v pasivech
(stav ke konci období, v %)

GRAF III.12

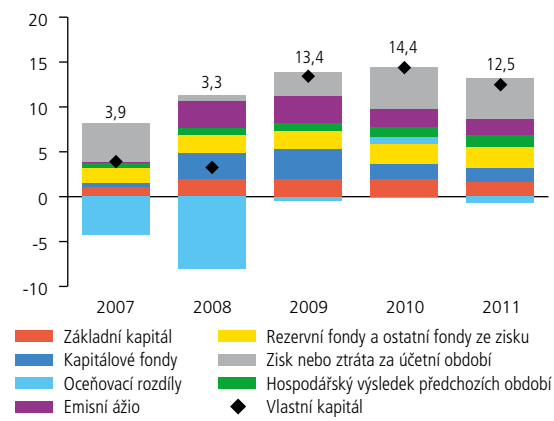
Struktura aktiv penzijních fondů
(stav ke konci období, v %)

GRAF III.13

Struktura vlastního kapitálu penzijních fondů

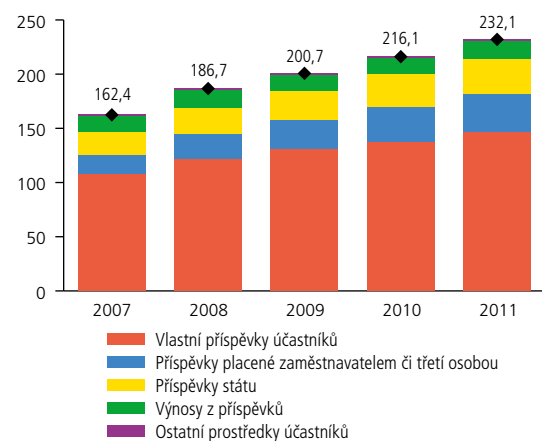
(stav ke konci období, v mld. Kč)

GRAF III.14

Prostředky účastníků penzijního připojištění

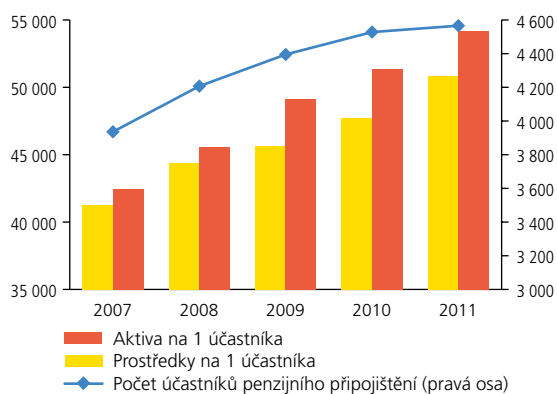
(stav ke konci období, v mld. Kč)

GRAF III.15

Počet účastníků, prostředky a aktiva na účastníka PP

(stav ke konci období, pramen: MF ČR, ČNB)

Vývoj výše vlastního kapitálu byl v minulých letech negativně ovlivňován hodnotou oceňovacích rozdílů, od konce roku 2009 však došlo jak vlivem příznivých ekonomických podmínek, tak i vlivem legislativních změn v ocenění dluhopisů ke stabilizaci i v této položce. Ke konci roku 2011 dosáhly oceňovací rozdíly mírně záporné hodnoty 0,7 mld. Kč, což představuje meziroční snížení o 1,5 mld. Kč.

Sektor penzijních fondů k 31. prosinci 2011 vykázal čistý účetní zisk ve výši 4,6 mld. Kč, tedy prakticky stejnou hodnotu jako za rok 2010 (pokles o 0,5 %). Úrokové a obdobné výnosy, které se tradičně nejvíce podílejí na tvorbě výnosů, k 31. 12. 2011 činily 7,5 mld. Kč (meziroční nárůst o 6,0 %).

Významnou položku výdajů penzijních fondů tvoří náklady na jimi využívané služby⁵², které v roce 2011 v meziročním srovnání mírně vzrostly. Celková hodnota nákladů na služby nakupované penzijními fondy ke konci roku 2011 činila 3,3 mld. Kč (meziroční zvýšení o 14,7 %). Největší podíl nákladů na služby využívané penzijními fondy (59 %) představují náklady na distribuci produktů penzijního fondu⁵³, které v roce 2011 meziročně vzrostly o 23,4 % na 1,9 mld. Kč.

3.3.4 Objem prostředků účastníků penzijního připojištění

Prostředky účastníků penzijního připojištění, tj. úložky účastníků, včetně státních příspěvků, příspěvků zaměstnavatelů účastníků a připsaných výnosů, dosáhly ke konci roku 2011 hodnoty 232,1 mld. Kč. V porovnání se stejným obdobím roku 2010 jde o nárůst ve výši 15,9 mld. Kč, tedy o 7,4 %. Struktura prostředků účastníků penzijního připojištění je relativně stabilní a vlastní příspěvky účastníků v ní představují necelé dvě třetiny celkového objemu, zbývající přibližně třetina připadá na příspěvky placené státem, zaměstnavatelem či třetí osobou, výnosy z příspěvků a ostatní prostředky účastníků.

V průběhu roku 2011 pokračoval trend růstu počtu účastníků penzijního připojištění. Podle údajů MF ČR vzrostl tento počet meziročně o 0,8 % na 4,6 mil. účastníků, v porovnání s předchozími lety se tempo růstu meziročně zpomaluje. Tento fakt je umocněn i pohledem na nově uzavřené smlouvy, když za rok 2011 bylo uzavřeno 457 tis. nových smluv, tj. o 38 tis. smluv méně než v roce 2010.

Penzijní fondy v roce 2011 vyplatily svým klientům či převedly do jiných fondů naspořené prostředky v hodnotě 28,7 mld. Kč (tj. o 13,1 % více než v roce 2010), z toho největší podíl (64,0 %) představovala jednorázová vyrovnání. Významnou část vyplacených prostředků představovaly převody prostředků mezi fondy (3,1 mld. Kč) a vyplacené odbyt-

52 Náklady na poplatky a provize a správní náklady bez nákladů na zaměstnance.

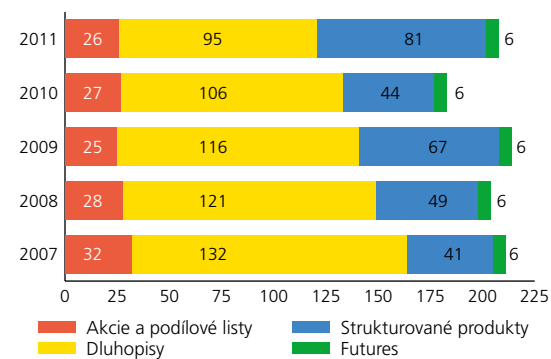
53 Odměny za zprostředkování smluv penzijního připojištění představují objem nákladů na odměny a provize vyplacené zprostředkovatelům za zprostředkování smluv o penzijním připojištění.

né (4,0 mld. Kč). Ve stejném období penzijní fondy přijaly prostředky ve výši 45,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 8,7 %), vlastní příspěvky účastníků představovaly 55,8 % této sumy. Výsledné saldo mezi přijatými a vyplacenými prostředky za rok 2011 činilo 16,5 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 1,8 %.

GRAF III.16

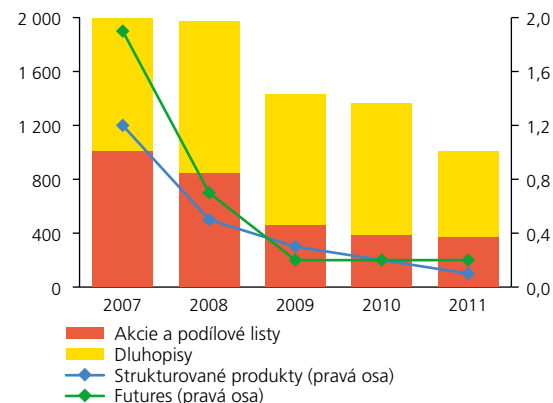
Počty emisí (sérií) na BCPP ke konci období

GRAF III.17

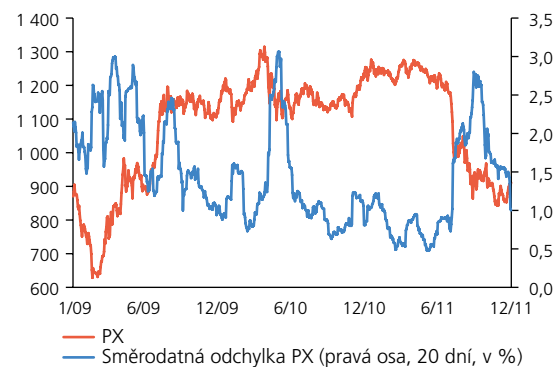
Objemy obchodování na BCPP

(v mld. Kč)

GRAF III.18

Vývoj indexu PX a jeho volatility v letech 2009–2011

3.4 REGULOVANÉ TRHY

3.4.1 Obchodování na Burze cenných papírů Praha⁵⁴

Na konci roku 2011 se na BCPP obchodovalo celkem 26 emisí akcií, tedy o jednu emisi tuzemských akcií méně než na konci roku 2010. Na trhu s dluhopisy se v roce 2011 počet obchodovaných emisí meziročně snížil na 95. Na derivátových trzích se v roce 2011 obchodovalo šest sérií futures, 57 emisí investičních certifikátů a 24 emisí warrantů.

Celkový objem obchodování s akciemi na BCPP pokračoval v sestupném trendu, když meziročně poklesl o 4,8 % na hodnotu 371,0 mld. Kč. Nejvíce obchodovaný titul (ČEZ) se na celkovém objemu obchodování roku 2011 podílel 38,3 %, pět nejvíce obchodovaných titulů se podílelo 88,2 % a deset nejvíce obchodovaných titulů představovalo 96,2 % celkového objemu. Z celkového objemu bylo 78,8 % zobchodováno v systému SPAD.

Tržní kapitalizace akcií obchodovaných na BCPP ke konci roku 2011 meziročně poklesla o 23,6 % na hodnotu 1 060,8 mld. Kč. Na této hodnotě se 29,0 % podílely zahraniční emise, sama emise ČEZ představovala 39,9 % celkové hodnoty tržní kapitalizace. Z oborového hlediska se na celkové hodnotě tržní kapitalizace nejvíce podílejí energetické (41,8 %) a finanční tituly (34,4 %). Meziroční pohyby cen jednotlivých akciových titulů se pohybovaly v intervalu od mínus 72,4 % do kladných 117,3 %.

Cenový index PX pražské burzy cenných papírů dosáhl ke konci roku 2011 hodnoty 911,1 bodu, což představuje meziroční pokles o 25,6 %. Ročního maxima 1 276,3 bodu dosáhl index PX dne 18. ledna 2011, roční minimum bylo zaznamenáno 25. listopadu 2011 na hodnotě 843,0 bodu.

Celkový objem obchodování s dluhopisy na BCPP v roce 2011 meziročně vzrostl o 18,5 % na 628,0 mld. Kč. Převážnou část (96,5 %) celkového objemu obchodů s dluhopisy představovalo obchodování se státními emisemi. Obchodování s deriváty na BCPP i přes relativně vysoký počet emisí proběhlo v roce 2011 v nejmenším objemu posledních pěti let (328,2 mil. Kč). Z celkového objemu obchodování roku 2011 připadalo 40,8 % na obchodování s futures a 59,2 % na strukturované produkty (warranty a investiční certifikáty).

⁵⁴ Burza cenných papírů Praha, a.s. (BCPP). Člen CEE Stock Exchange Group spolu s burzami v Budapešti, Lublani a Vídni.

3.4.2 Obchodování na burze RM-SYSTÉM⁵⁵

Na druhém tuzemském regulovaném trhu RM-S byl v roce 2011 uskutečněn celkový objem obchodů v hodnotě 8,9 mld. Kč (meziroční pokles o 3,0 %). Z této hodnoty představovaly obchody s akcemi 99,7 %. Cenový index RM poklesl ke konci roku 2011 meziročně o 29,7 % na hodnotu 1 771,4 bodů.

55 RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s.

TAB. IV.1

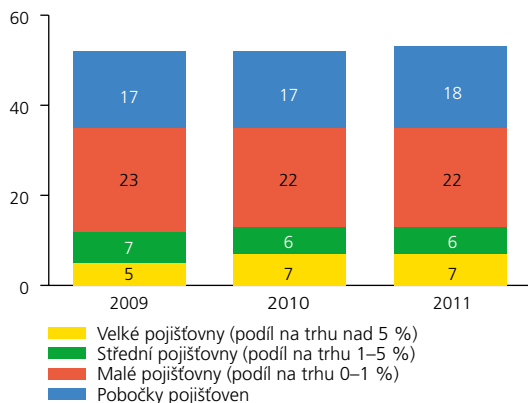
Struktura trhu podle zaměření pojišťoven

	2009	2010	2011
POČET TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN	35	35	35
z toho:			
neživotní	17	17	17
životní	3	3	3
se smíšenou činností	15	15	15
POČET POBOČEK POJIŠŤOVEN Z EU A TŘETÍCH STÁTŮ	17	17	18
z toho:			
neživotní	12	13	14
životní	4	4	4
se smíšenou činností	1	0	0
POČET POJIŠŤOVEN CELKEM ^{a)}	52	52	53
z toho:			
neživotní	29	30	31
životní	7	7	7
se smíšenou činností	16	15	15

a) Uvedeno bez pojišťoven z členských států EU působících v ČR na základě svobody dočasně poskytovat služby.

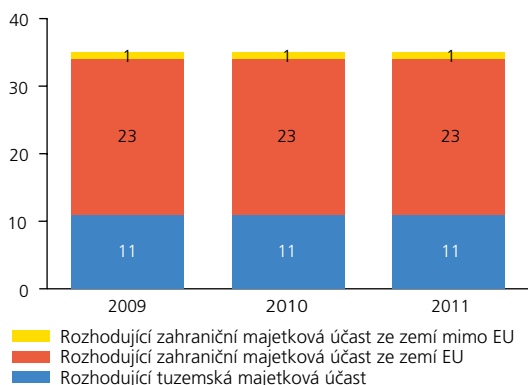
GRAF IV.1

Počet pojišťoven ve skupinách

GRAF IV.2

Počet tuzemských pojišťoven dle vlastnické struktury

4. VÝVOJ NA POJISTNÉM TRHU

4.1 STRUKTURA POJISTNÉHO TRHU

Pojistný trh v České republice tvořilo k 31. 12. 2011 celkem 35 tuzemských pojišťoven a 18 poboček pojišťoven ze zemí EU. Do počtu tuzemských pojišťoven není zahrnuta Česká kancelář pojistitelů (ČKP)⁵⁶ a rovněž VIG RE zajišťovna, a.s.

Oproti roku 2010 se počet poboček zahraničních pojišťoven působících na českém pojistném trhu zvýšil o jeden subjekt, zatímco počet pojišťoven tuzemských zůstal beze změny. Nejvíce jsou na českém trhu zastoupeny pobočky pojišťoven z Rakouska, Německa a Velké Británie, které mají shodně po třech subjektech. V členění podle zaměření pojišťovací činnosti dominují pobočky orientované na oblast neživotního pojištění v počtu 14. Čtyři pobočky se zaměřují na oblast životního pojištění. Mezi tuzemskými pojišťovnami převládají též pojišťovny zaměřené na neživotní pojištění, kterých je 17, následovány 15 pojišťovnami se smíšenou činností.

Mimo výše uvedené tuzemské pojišťovny a pobočky zahraničních pojišťoven s licenci ČNB mohou na českém pojistném trhu poskytovat služby i pojišťovny a pobočky pojišťoven z jiných členských států EU a EHP na základě přeshraničního poskytování služeb. Jejich počet se během roku 2011 zvýšil na 696. Tyto pojišťovny působí zejména na trhu neživotního pojištění.

Na českém pojistném trhu působí od září 2008 VIG RE zajišťovna, a.s., jediná licencovaná zajišťovna v České republice. VIG RE zajišťovna, a.s. je oprávněna přebírat zajistná rizika ve všech odvětvích životního i neživotního pojištění, jakož i provozovat související činnosti.

Pro potřeby analýz byly subjekty pojistného trhu rozděleny do čtyř skupin. První tři skupiny tvoří tuzemské pojišťovny rozdělené na velké, střední a malé pojišťovny v závislosti na podílu předepsaného pojistného dané pojišťovny na celkovém předpisu za celý pojistný trh ČR. Čtvrtá skupina je tvořena pobočkami zahraničních pojišťoven.⁵⁷

Ve skupině velkých pojišťoven je zastoupeno celkem sedm tuzemských subjektů, jejichž podíl na hrubém předepsaném pojistném celého trhu v ČR činí více než pět procent. Subjekty v této skupině jsou součástí

56 ČKP byla zřízena zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů, jako profesní organizace pojistitelů, kterým bylo uděleno povolení k provozování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Mezi hlavní úkoly kanceláře patří např. provozování hraničního pojištění nebo garantování a poskytování plnění za škodu na zdraví nebo usmrcením způsobenou provozem nezjištěného vozidla, za kterou odpovídá nezjištěná osoba, plnění za škodu způsobenou provozem vozidla bez pojištění odpovědnosti a dalších typů plnění stanovených výše uvedeným zákonem. Podrobnější informace o činnosti a hospodaření ČKP jsou k dispozici na webové stránce www.ckp.cz.

57 Rozdělení pojišťoven do skupin viz část C, Příloha č. 8.

velkých mezinárodních kapitálově silných finančních skupin a nabízejí široký výběr pojistných produktů v oblasti neživotního i životního pojištění. U čtyř z těchto pojišťoven, stejně jako celkově za celou skupinu velkých pojišťoven, převažuje předpis pojistného k neživotnímu pojištění.

Skupina středních pojišťoven je tvořena šesti subjekty, které mají tržní podíl na předepsaném pojistném mezi jedním až pěti procenty. Ve skupině je pět pojišťoven univerzálních a jedna neživotní. Stejně jako u skupiny velkých pojišťoven i zde převládá předpis pojistného v neživotním pojištění. Převážně nebo zcela se na produkty neživotního pojištění zaměřují čtyři z těchto subjektů.

Do skupiny malých pojišťoven spadá 22 tuzemských pojišťoven, u kterých je tržní podíl menší než jedno procento. Nabídka pojistných produktů malých pojišťoven je relativně úzká a specializovaná. Jedná se například o produkty pojištění úrazu a nemoci, všeobecné pojištění odpovědnosti, pojištění úvěru a záruky, pojištění právní ochrany nebo cestovní pojištění.

Poslední, čtvrtá skupina, je tvořena 18 pobočkami zahraničních pojišťoven specializovanými především na oblast neživotního pojištění. Jejich podíl na trhu je v zásadě malý. Specifické postavení zaujímá ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, která je dle předepsaného pojistného v životním pojištění šestou největší pojišťovnou.

Ukazatele týkající se skupin pojišťoven, uvedené v dalších kapitolách, vycházejí za roky 2010 a 2009 ze skladby pojišťoven v jednotlivých skupinách v roce 2011 (s výjimkou poboček pojišťoven).

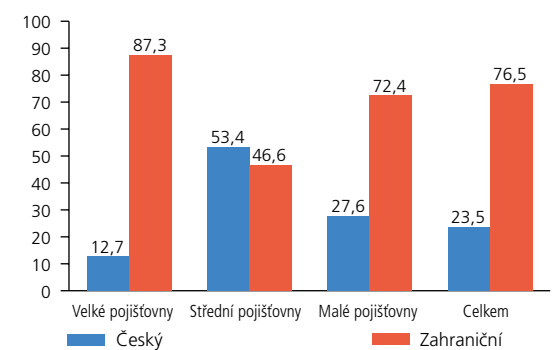
TAB. IV.2

Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven dle podílu na základním kapitálu k 31. 12. 2011

Stát	Výše účasti (v tis. Kč)	Podíl na celkovém ZK (v %)
ČR	5 582 209	23,5
Nizozemsko	6 118 000	25,8
Rakousko	5 832 554	24,6
Francie	2 313 613	9,7
Belgie	2 229 186	9,4
SRN	766 000	3,2
Slovinsko	360 000	1,5
Irsko	315 000	1,3
Dánsko	120 000	0,5
USA	106 000	0,4
KAPITÁL CELKEM	23 742 562	100,0

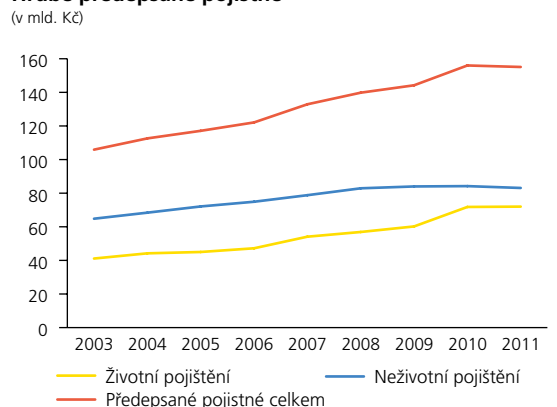
GRAF IV.3

Původ kapitálu tuzemských pojišťoven k 31. 12. 2011 (v %)

GRAF IV.4

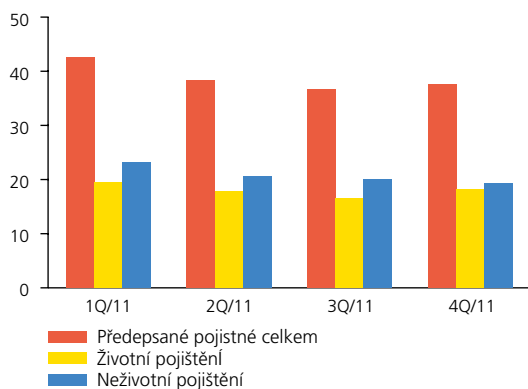
Hrubé předepsané pojistné (v mld. Kč)

GRAF IV.5

Hrubé předepsané pojistné

(v mld. Kč)

4.2 VLASTNICKÁ STRUKTURA TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN

Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven je stabilizovaná s převažujícím zahraničním kapitálem, jehož podíl dosahoval na konci roku 2011 celkové hodnoty 76,5 %. Ve srovnání se stavem k 31. 12. 2010 se jedná o mírný pokles ve výši 1,1 procentního bodu. Výsadní postavení mají zahraniční akcionáři zejména ve skupině velkých pojišťoven, v nichž se k 31. 12. 2011 podíleli na celkovém základním kapitálu z 87,3 %. Podíl zahraničních akcionářů ve středních pojišťovnách se oproti roku 2010 nezměnil a zůstal na 46,6 %. U malých pojišťoven, stejně jako u velkých, převažuje zahraniční kapitál, jehož podíl v průběhu roku 2011 poklesl z 75,4 % na 72,4 %. Z celkového počtu 35 tuzemských pojišťoven bylo ke konci roku 2011 zahraničními vlastníky ovládáno 24 subjektů, z toho v 18 případech se jednalo o 100% podíl na základním kapitálu. V případě 11 pojišťoven byly 100% vlastníkem subjekty tuzemské.

Celkový základní kapitál tuzemských pojišťoven nedoznal z pohledu teritoriální struktury akcionářů v průběhu roku 2011 významných změn. V daném období tento základní kapitál vzrostl o 5,0 %. Podíl tuzemských vlastníků se zvýšil o 1,1 procentního bodu na 23,5 %. Nejvíce se na základním kapitálu tuzemských pojišťoven podílejí akcionáři z Nizozemska s 25,8 % a Rakouska s 24,6 %. Významný podíl holandských akcionářů je způsoben tím, že sídlo přímého akcionáře České pojišťovny a.s. se nachází právě zde. Obdobně jako v roce 2010 mají více než 5% podíl na základním kapitálu akcionáři z Francie a z Belgie.

4.3 VÝVOJ PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO

V souvislosti s mírným hospodářským růstem v ČR zaznamenal pojistný trh v roce 2011, na rozdíl od předchozích let, mírný pokles hrubého předepsaného pojistného. Pokles předepsaného pojistného, jehož hodnota za celý pojistný trh v roce 2011 dosáhla 155,1 mld. Kč, činil 0,6 %. V předchozím roce 2010 se jednalo o růst ve výši 8,2 %. Velké zpomalení během roku 2011 téměř až na úroveň stagnace zaznamenal segment trhu životního pojištění, kde se jednalo o nepatrný růst ve výši 0,3 %, zatímco v minulém roce dosahoval růst 19,3 %. Příčinou tohoto zpomalení je absence růstu jednorázových produktů životního pojištění. V oblasti neživotního pojištění, které v roce 2010 prakticky stagnovalo (mírný růst 0,3 %), došlo k poklesu předpisu pojistného o 1,3 %.

Celkový předpis pojistného v oblasti životního pojištění dosáhl v absolutním vyjádření hodnoty 72,0 mld. Kč, což bylo o pouhých 0,2 mld. Kč více než v roce 2010. Hrubé předepsané pojistné v neživotním pojištění meziročně pokleslo o 1,1 mld. Kč na 83,1 mld. Kč.

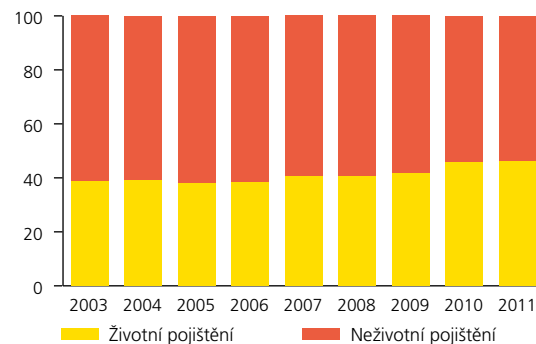
Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v roce 2011 vzrostl na svou historicky nejvyšší úroveň, ve srovnání s předchozím obdobím se zvýšil o 0,4 procentního bodu na 46,4 %. Navzdory pozitivnímu trendu je však tento podíl v porovnání s vyspělými pojistnými trhy zemí EU stále na nízké úrovni.

Základním makroekonomickým ukazatelem vztahujícím se k pojistnému trhu je propojištěnost, která je měřena jako podíl hrubého předepsaného pojistného k HDP v běžných cenách. V návaznosti na mírný růst ekonomiky a rovněž mírný pokles předepsaného pojistného v roce 2011 v ČR se ukazatel propojištěnosti nezměnil, zůstal na hodnotě 4,1 %. Obdobně jako v případě podílu životního pojištění na celkovém pojistném, i v tomto ukazateli pojistný trh ČR zaostává za rozvinutými zeměmi západní Evropy, kde propojištěnost dosahuje vyšších hodnot.

Pojistný trh ČR je relativně hodně koncentrovaný (měřeno dle hrubého předepsaného pojistného), ale vlivem silící konkurence dochází k postupnému snižování hodnoty tohoto ukazatele. Historicky je vyšší koncentrace na trhu neživotního pojištění než na trhu životního pojištění. Celkový podíl tří největších pojišťoven na pojistném trhu se v roce 2011 meziročně snížil o 1,4 procentního bodu, v případě pěti největších pojišťoven mírně vzrostl o 0,2 procentního bodu a u deseti největších pojišťoven poklesl o 0,7 procentního bodu. Ve skupinách tří, pěti a deseti největších pojišťoven na celkovém pojistném trhu a rovněž na trhu životního a neživotního pojištění odděleně nedošlo k poklesu tržního podílu pouze v případě pěti největších subjektů působících na celkovém pojistném trhu. Ve srovnání s rokem 2010 nebyly změny tržních podílů v těchto skupinách příliš významné, když největší pokles o 1,6 procentního bodu zaznamenala skupina tří největších pojišťoven na trhu životního pojištění.

GRAF IV.6

Podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném (v %)

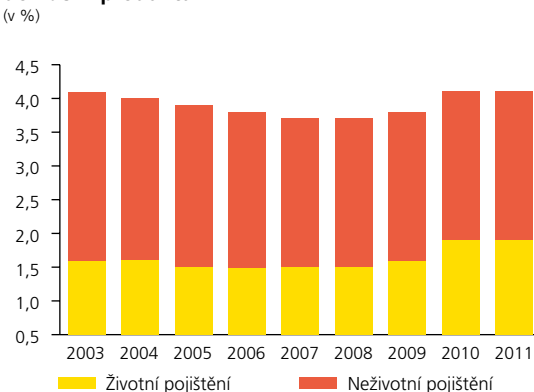
TAB. IV.3

Celková propojištěnost v České republice

	Výše v mld. Kč			Změna v % 2011/2010
	2009	2010	2011	
Předepsané pojistné	144	156	155	-0,6
HDP (v běžných cenách)	3 739	3 775	3 809	0,9
	v %			
Předepsané pojistné / HDP	3,9	4,1	4,1	x

GRAF IV.7

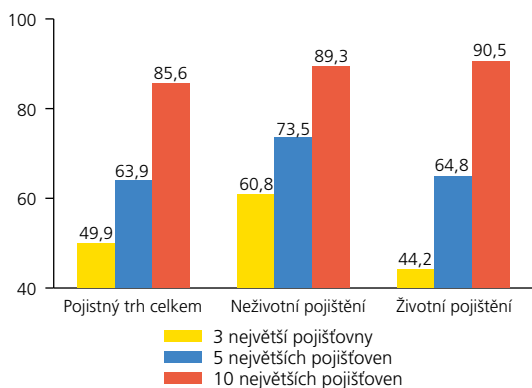
Podíl předepsaného pojistného na hrubém domácím produktu (v %)

GRAF IV.8

Koncentrace na trhu dle předepsaného pojistného k 31. 12. 2011

(v %)

Velice důležitým nástrojem využívaným pojišťovnami ke snížení rizika plynoucích z případných škod velkého rozsahu je zajištění. Tento instrument využívají především pojišťovny v oblasti neživotního pojištění v případech, kde by mohly vyšší limity pojistného plnění ohrozit jejich finanční stabilitu a solventnost. Výše předepsaného pojistného postoupeného zajistitelům v neživotním pojištění v roce 2011 činila 25,9 mld. Kč, což představuje 31,2% podíl na hrubém předepsaném pojistném. V životním pojištění se, v porovnání s pojištěním neživotním, míra postoupeného pojistného pohybuje na výrazně nižších hodnotách. Z předepsaného pojistného v oblasti životního pojištění bylo zajistitelům postoupeno pojistné v objemu 2,8 mld. Kč, což představuje 3,9 % z celkového předpisu v životním pojištění.

Pojistnému trhu ČR dominují velké pojišťovny, jejichž podíl však postupně mírně klesá. Podíl velkých pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném se meziročně ke konci roku 2011 snížil o 1,3 procentního bodu na 73,9 %. Jejich podíl na trhu neživotního a životního pojištění je prakticky shodný (74,0 %, resp. 73,8 %). Podíl středně velkých pojišťoven se v oblasti neživotního i životního pojištění zvýšil o jeden procentní bod na 15,9 %, resp. 13,6 %. Na celém pojistném trhu jejich podíl činil 14,8 %. Podíl malých pojišťoven a poboček zahraničních pojišťoven na celkovém pojistném trhu je poměrně vyrovnaný, když malé pojišťovny dosahují podílu ve výši 5,7 % a pobočky 5,5 %. Malé pojišťovny však mají větší zastoupení na trhu neživotního pojištění (7,0 % vs. 3,1% podíl poboček) a pobočky pak pro změnu na trhu životního pojištění (8,3% vs. 4,3% podíl malých pojišťoven). V absolutních hodnotách se předepsané pojistné zvýšilo v roce 2011 nejvíce ve skupině středních pojišťoven o 1,4 mld. Kč na hodnotu 23,0 mld. Kč.

TAB. IV.4

Předepsané pojistné členěné dle skupin pojišťoven

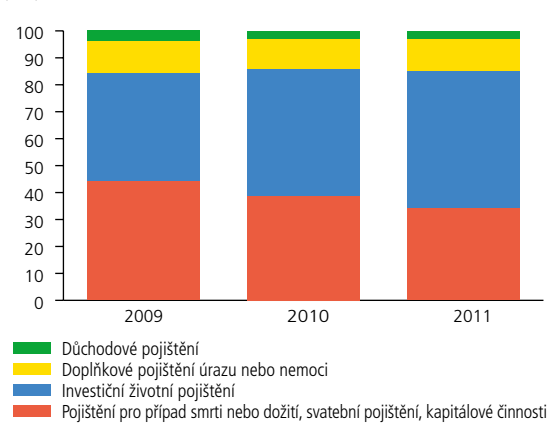
	Výše v mil. Kč			Podíl v %
	2009	2010	2011	2011
PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ CELKEM	144 171	155 997	155 080	100,0
Velké pojišťovny	109 583	117 311	114 604	73,9
Střední pojišťovny	19 174	21 625	23 013	14,8
Malé pojišťovny	6 861	8 340	8 865	5,7
Pobočky pojišťoven	8 553	8 721	8 598	5,5
PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ – NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	83 962	84 233	83 070	100,0
Velké pojišťovny	65 738	63 343	61 441	74,0
Střední pojišťovny	11 072	12 552	13 224	15,9
Malé pojišťovny	4 768	5 625	5 802	7,0
Pobočky pojišťoven	2 384	2 713	2 603	3,1
PŘEDEPSANÉ POJISTNÉ – ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	60 209	71 765	72 010	100,0
Velké pojišťovny	43 846	53 969	53 163	73,8
Střední pojišťovny	8 102	9 073	9 789	13,6
Malé pojišťovny	2 094	2 715	3 063	4,3
Pobočky pojišťoven	6 168	6 008	5 995	8,3

V oblasti produktů životního pojištění nadále pokračuje trend růstu podílu investičního životního pojištění na úkor tradičních produktů pojištění, jejichž podíl na předepsaném pojistném klesal s výjimkou doplňkového pojištění úrazu a nemoci, kde došlo k růstu předpisu pojistného o 9 %. Přesto se i na vývoji předepsaného pojistného u investičního životního pojištění projevilo ekonomické zpomalení a preference konzervativnějších alternativ při umisťování volných finančních prostředků ze strany domácností. Tempo růstu investičního životního pojištění se i z tohoto důvodu oproti roku 2010 snížilo o 32,7 procentního bodu na 8,0 %. Jeho podíl na trhu životního pojištění přesto vzrostl o dalších 3,6 procentního bodu a dosáhl již úrovně 50,9 %. Výhodou investičního životního pojištění pro klienta je zejména skutečnost, že na rozdíl od tradičních produktů si v investičním životním pojištění může sám zvolit, do jakých aktiv bude dle preferované investiční strategie investována spořicí část pojistného. Podíl tradičních produktů, jako je pojištění pro případ smrti nebo dožití, svatební pojištění a pojištění kapitálové činnosti na celkovém předepsaném pojistném v životním pojištění, se snížil na 34,4 %.

Na trhu neživotního pojištění má nadále největší podíl na předepsaném pojistném pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (POPV) s podílem 25,2 %, následované pojištěním škod na majetku s 24,8 % a havarijním pojištěním, jehož tržní podíl dosahuje 17,9 %. Mírným tempem rostlo v roce 2011 předepsané pojistné u pojištění úrazu a nemoci (3,0 %) a dále potom pojištění škod na majetku (2,0 %) a všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu (1,9 %). Největší pokles (o 8,2 %) během roku 2011 zaznamenalo POPV.

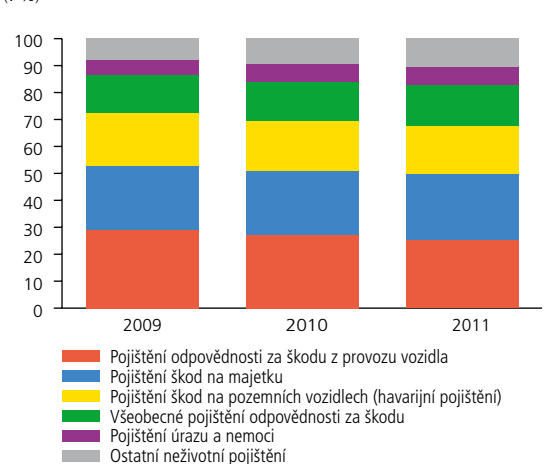
GRAF IV.9

Podíl odvětví životního pojištění na předepsaném pojistném (v %)

GRAF IV.10

Podíl odvětví neživotního pojištění na předepsaném pojistném (v %)

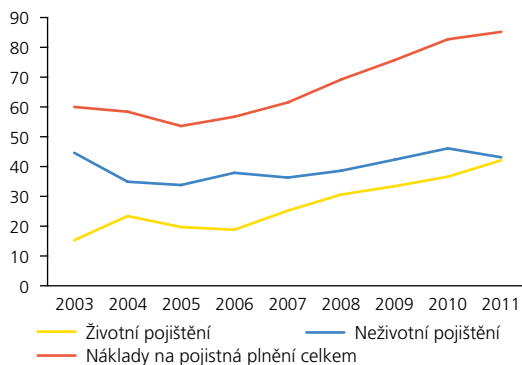

GRAF IV.11

Náklady na pojistná plnění

(v mld. Kč)

4.4 VÝVOJ NÁKLADŮ NA POJISTNÁ PLNĚNÍ⁵⁸

Tempo růstu nákladů na pojistná plnění se meziročně snížilo o 6,2 procentního bodu na 3,0 %, když celkový objem nákladů na pojistná plnění vzrostl na 85,2 mld. Kč. Poměrně vysoký nárůst nákladů na pojistná plnění byl zaznamenán v oblasti životního pojištění, kde činil 15,1 %, což bylo o 5,7 procentního bodu více než v roce 2010. Naopak v oblasti neživotního pojištění se tento ukazatel vyvíjel pozitivně a náklady na pojistná plnění poklesly o 6,5 %, zatímco v roce předešlém rostly o 9,0 %.

Podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění přibližně koresponduje s jejich podílem na předepsaném pojistném. V neživotním pojištění, kde podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění hraje významnější roli, se tento podíl mírně zvýšil o 0,7 procentního bodu na 27,9 %. V případě životního pojištění došlo též k mírnému nárůstu podílu zajišťovatelů o 0,8 procentního bodu na 2,0 %. Náklady na pojistná plnění připadající na zajišťovatele v oblasti neživotního pojištění meziročně poklesly o 4,3 % a dostaly se na úroveň 12,0 mld. Kč. V životním pojištění došlo v relativním vyjádření ke značnému růstu nákladů na pojistná plnění ze strany zajišťovatelů, když v porovnání s rokem 2010 vzrostly o 103,5 %. V absolutním vyjádření však tato částka dosahuje výrazně nižších hodnot, než je tomu v neživotním pojištění, a podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění činil v roce 2011 méně než 0,9 mld. Kč.

Podíl skupiny velkých pojišťoven na celkových nákladech na pojistná plnění meziročně vzrostl o 0,7 procentního bodu na 78,2 %. K mírnému růstu podílu velkých pojišťoven došlo na trhu životního i neživotního pojištění. Růst o 0,7 procentního bodu byl zaznamenán na trhu neživotního pojištění, v případě životního pojištění činil 0,6 procentního

TAB. IV.5

Předepsané pojistné dle odvětví pojištění

	Výše v mil. Kč			Změna v % 2011/2010
	2009	2010	2011	
ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CELKEM	60 209	71 765	72 010	0,3
Pojištění pro případ smrti nebo dožití, smlouby pojištění, kapitálové činnosti	26 789	27 793	24 793	-10,8
Důchodové pojištění	2 314	2 082	1 881	-9,7
Investiční životní pojištění	24 126	33 956	36 687	8,0
Doplňkové pojištění úrazu nebo nemoci	6 980	7 934	8 649	9,0
NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CELKEM	83 962	84 233	83 070	-1,4
Pojištění odpovědnosti za škodu z provozu vozidla	24 376	22 830	20 953	-8,2
Pojištění škod na majetku	19 862	20 150	20 563	2,0
Pojištění škod na pozemních vozidlech (havarijní pojištění)	16 724	15 637	14 849	-5,0
Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu ^{a)}	11 782	12 128	12 363	1,9
Pojištění úrazu a nemoci	4 625	5 490	5 652	3,0
Ostatní neživotní pojištění	6 594	7 998	8 690	8,7

a) včetně zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání

58 Náklady na pojistná plnění jsou uváděny v této kapitole v hrubé výši, včetně podílu zajišťovatele.

TAB. IV.6

Náklady na pojistná plnění členěné dle skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2011
	2009	2010	2011	
NÁKLADY NA POJISTNÁ PLNĚNÍ CELKEM	75 732	82 691	85 206	100,0
Velké pojišťovny	59 667	64 093	66 594	78,2
Střední pojišťovny	8 398	9 850	9 970	11,7
Malé pojišťovny	2 910	3 707	3 527	4,1
Pobočky pojišťoven	4 757	5 041	5 115	6,0
NÁKLADY NA POJISTNÁ PLNĚNÍ – NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	42 332	46 146	43 136	100,0
Velké pojišťovny	33 677	35 895	33 845	78,5
Střední pojišťovny	5 412	6 395	5 895	13,7
Malé pojišťovny	2 350	2 857	2 474	5,7
Pobočky pojišťoven	893	1 000	922	2,1
NÁKLADY NA POJISTNÁ PLNĚNÍ – ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	33 400	36 544	42 070	100,0
Velké pojišťovny	25 990	28 198	32 749	77,8
Střední pojišťovny	2 986	3 456	4 075	9,7
Malé pojišťovny	560	850	1 053	2,5
Pobočky pojišťoven	3 864	4 041	4 193	10,0

bodů. Podíl středních pojišťoven na celkových nákladech na pojistná plnění se v porovnání s rokem 2010 prakticky nezměnil, když mírně poklesl pouze o 0,2 procentního bodu na 11,7 %. Podíl jednotlivých skupin pojišťoven na nákladech na pojistná plnění přibližně koresponduje s jejich podílem na předepsaném pojistném. V případě velkých pojišťoven a poboček zahraničních pojišťoven je podíl na nákladech pojistných plnění o něco vyšší než jejich podíl na předepsaném pojistném. U středních a malých pojišťoven je tento poměr opačný. K poklesu absolutní výše nákladů na pojistná plnění došlo v roce 2011 pouze u skupiny malých pojišťoven.

TAB. IV.7

Podíl jednotlivých skupin pojišťoven na celkových aktivech

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2011
	2009	2010	2011	
AKTIVA CELKEM	396 434	426 394	436 291	100,0
Velké pojišťovny	287 090	306 028	308 098	70,6
Střední pojišťovny	56 461	64 294	70 904	16,3
Malé pojišťovny	14 713	16 907	18 460	4,2
Pobočky pojišťoven	38 170	39 165	38 829	8,9

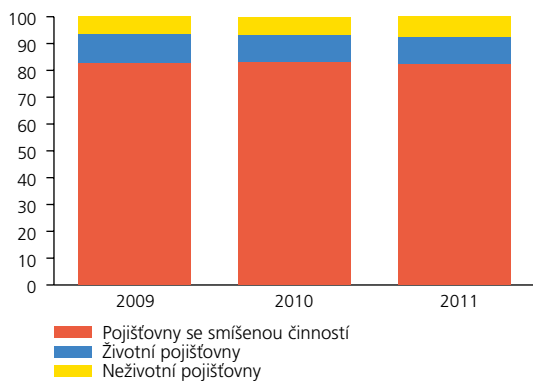
4.5 AKTIVA POJIŠŤOVEN

Celková aktiva pojišťoven vzrostla během roku 2011 o 2,3 % na 436,3 mld. Kč, což bylo nižší tempo ve srovnání s předešlým obdobím, kdy růst dosáhl 7,6 %. Pomalejším tempem než celková aktiva sektoru rostla v jednotlivých skupinách pojišťoven aktiva velkých pojišťoven (0,7 %), u poboček zahraničních pojišťoven došlo dokonce k mírnému poklesu o 0,9 %. V případě středních a malých pojišťoven byl tento nárůst vyšší než 9 % (10,3, resp. 9,2 %). Podíl jednotlivých skupin pojišťoven na celkových aktivech sektoru se během roku 2011 příliš nezměnil. Největší podíl na celkových aktivech patří nadále velkým pojišťovnám, které se na celkové bilanční sumě pojišťovacího sektoru podílí 70,6 %.

GRAF IV.12

Podíl pojišťoven na celkových aktivech dle jejich zaměření

(v %)

Z hlediska zaměření pojišťoven se na celkové výši aktiv nadále nejvíce podílejí univerzální pojišťovny, které svůj podíl v porovnání s rokem 2010 mírně snížily o 0,6 procentního bodu na 82,5 %. Ve stejném období zůstal podíl životních pojišťoven prakticky nezměněn na úrovni 10,0 %. Podíl pojišťoven podnikajících v neživotním pojištění vzrostl na 7,5 %. Nejvyšším tempem narostl během roku 2011 objem aktiv subjektů poskytujících neživotní pojištění, když jim přibýlo 15,6 % aktiv. V roce 2010 tento nárůst činil 9,7 %. Tempo přírůstku aktiv pojišťoven se smíšenou činností a životních pojišťoven prakticky stagnovalo.

Finanční umístění (investice)⁵⁹ představuje nejvýznamnější položku aktiv v bilanci tuzemských pojišťoven. Jeho podíl se však postupně snižuje a k 31. 12. 2011 tvořilo finanční umístění 77,9 % celkových aktiv. Meziročně tento podíl klesl o 0,9 procentního bodu zejména na úkor zvýšení podílu finančního umístění vázícího se k investičnímu životnímu pojištění. Největší zastoupení ve finančním umístění (investicích) mají dluhové cenné papíry. Jejich celková hodnota se oproti roku 2010 zvýšila o 4,9 % a jejich podíl na celkových aktivech vzrostl o 1,3 procentního bodu na 62,5 %. Vyšší zastoupení ve finančním umístění tuzemských pojišťoven mají dále akcie a vklady u finančních institucí (podíl na celkových aktivech 4,9 %, resp. 5,8 %). V souvislosti s pokračujícím rostoucím zájmem o investiční životní pojištění dále vzrostla o 16,4 % (v roce 2010 dokonce téměř o 45 %) výše finančního umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník. Podíl této položky na celkových aktivech se zvýšil již na 13,0 %.

Ve skladbě finančního umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, převažují vzhledem k dlouhodobé povaze těchto rezerv zejména dluhopisy s delší dobou splatnosti a je zde také větší zastoupení akcií a podílových listů. Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy neživotního pojištění, je tvořeno větší měrou likvidnějšími položkami jako jsou depozita nebo pokladniční poukázky, než je tomu u finančního umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění. Rovněž jsou významně zastou-

59 Finanční umístění (investice) je definováno odlišně než finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy. Finanční umístění (investice) nezahrnuje pohledávky za zajišťovny.

TAB. IV.8

Struktura aktiv tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2011
	2009	2010	2011	
AKTIVA CELKEM	358 264	387 229	397 462	100,0
Finanční umístění (investice)	294 649	305 030	309 740	77,9
v tom:				
nemovitosti	4 785	4 918	5 040	1,3
majetkové účasti	13 396	13 221	13 539	3,4
akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem	16 923	20 869	19 405	4,9
dluhové cenné papíry	226 771	236 803	248 483	62,5
depozita u finančních institucí	25 743	26 830	23 095	5,8
jiné finanční umístění	7 031	2 389	178	0,0
Finanční umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník	30 708	44 456	51 759	13,0
Dlužníci (pohledávky)	17 656	19 941	16 568	4,2
Ostatní aktiva	15 251	17 802	19 395	4,9

peny pohledávky za zajišťovny, včetně podílu zajišťovatelů na technických rezervách.

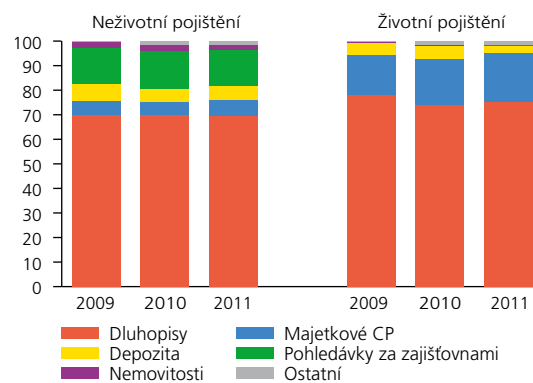
Ve skladbě finančního umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, hrají dominantní roli dluhopisy, a to jak v případě finančního umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního, tak i neživotního pojištění. Ve finančním umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy neživotního pojištění, tvoří podíl dluhopisů 69,5 %. Tento podíl je o 0,5 procentního bodu menší než v roce 2010. Druhou nejvýznamnější složkou finančního umístění zdrojů z technických rezerv neživotního pojištění jsou pohledávky za zajišťovny s podílem 14,8 %. Dále jsou ve finančním umístění 5,4% podílem zastoupena depozita a vyšší podíl mají též majetkové cenné papíry (6,8 %).

V případě finančního umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, hrají dluhopisy ještě významnější roli, než je tomu v případě neživotního pojištění, a na finančním umístění se podílí 75,3 %. Významný 19,8% podíl připadá na majetkové cenné papíry. Podíl pohledávek za zajišťovny je zanedbatelný a nedosahuje ani 0,5% podílu. Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, také zahrnuje položky vážící se k investičnímu životnímu pojištění.

GRAF IV.13

Finanční umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jejichž zdrojem jsou technické rezervy

(v %)

TAB. IV.9

Struktura pasiv tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2011
	2009	2010	2011	
PASIVA CELKEM	358 264	387 229	397 462	100,0
Vlastní kapitál	69 186	78 132	70 099	17,6
Technické rezervy ^{a)}	227 528	235 593	242 404	61,0
Technická rezerva životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník ^{a)}	30 696	44 415	51 718	13,0
Věřitelé (závazky)	20 466	18 308	21 119	5,3
Ostatní pasiva	10 388	10 781	12 122	3,0

a) čistá výše

4.6 PASIVA POJIŠŤOVEN

Pro pojišťovny jsou specifickou a zároveň nejvýznamnější položkou pasiv technické rezervy⁶⁰. Během roku 2011 se podíl čisté výše technických rezerv (bez rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník) na celkových pasivech tuzemských pojišťoven meziročně mírně zvýšil o 0,2 procentního bodu na 61,0 %. Další, poměrně specifickou položkou pasiv pojišťoven, vztahující se k technickým rezervám, je technická rezerva životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, která se váže k investičnímu životnímu pojištění a je zdrojem finančního umístění životního pojištění, u kterého nese investiční riziko pojistník. Tato rezerva se vyvíjela obdobně jako finanční umístění životního pojištění, kde nese investiční riziko pojistník, v roce 2011 se zvýšila o 16,4 % a její podíl na pasivech dosáhl 13,0 %.

Vedle technických rezerv připadá poměrně významný podíl ve struktuře pasiv tuzemských pojišťoven rovněž na vlastní kapitál. Hodnota vlastního kapitálu se během roku 2011 snížila o 10,3 % a jeho podíl na celkových pasivech činil 17,6 %. Absolutní pokles hodnoty vlastního kapitálu je zapříčiněn meziročním poklesem zisku o 57,3 %. Největší podíl na vlastním kapitálu má základní kapitál (33,9 %). Dalšími významnými položkami vlastního kapitálu jsou kromě zisku běžného období (podíl 12,4 %) nerozdělený zisk minulých let, rezervní fond a ostatní kapitálové fondy (uvedené položky přesahují každá více než 15 % podíl na vlastním kapitálu).

Celková hrubá výše technických rezerv tuzemských pojišťoven, včetně rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, vzrostla ke konci roku 2011 meziročně o 4,5 % na 321,5 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím obdobím se tempo růstu hrubých technických rezerv snížilo o 4,4 procentního bodu. V životním pojištění se hrubá výše technických rezerv zvýšila o 5,4 %, v neživotním pojištění došlo k nárůstu o 2,3 %. Celková výše čistých technických rezerv tuzemských pojišťoven vzrostla během roku 2011 o 5,0 %.

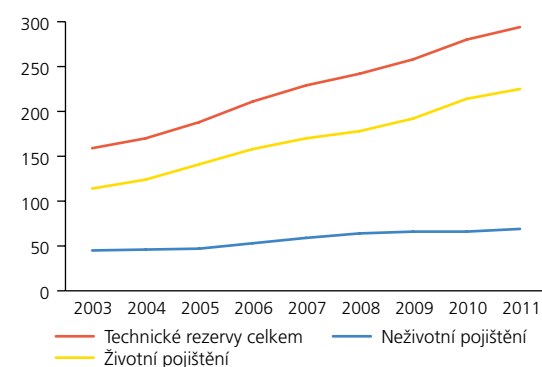
Podíly tuzemských pojišťoven na čisté výši technických rezerv v závislosti na jejich velikosti jsou v zásadě poměrně stabilní. Podíl velkých pojišťoven na celkových čistých technických rezervách se pozvolna snižuje. Ke konci roku 2011 činil podíl velkých pojišťoven 80,5 %, což představuje meziroční snížení o 1,5 procentního bodu. Na trhu životního pojištění poklesl podíl velkých pojišťoven na čistých technických

TAB. IV.10

Technické rezervy tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Změna v % 2011/2010
	2009	2010	2011	
HRUBÁ VÝŠE TECH. REZERV CELKEM	282 449	307 718	321 536	4,5
z toho:				
neživotní pojištění	89 422	92 619	94 718	2,3
životní pojištění	193 026	215 099	226 818	5,4
ČISTÁ VÝŠE TECH. REZERV CELKEM	258 224	280 007	294 122	5,0
z toho:				
neživotní pojištění	66 210	65 914	68 706	4,2
životní pojištění	192 015	214 093	225 416	5,3

GRAF IV.14

Čistá výše technických rezerv tuzemských pojišťoven
(v mld. Kč)

60 Technické rezervy představují budoucí závazky pojišťoven vyplývající z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, jejichž plnění je pravděpodobné nebo jisté, ale nejistá je jejich výše a okamžik, ke kterému vzniknou. Technické rezervy se vykazují v hrubé výši, včetně podílu zajistitelů na technických rezervách a v čisté výši po odečtení podílu zajistitelů.

TAB. IV.11

Čistá výše technických rezerv v členění dle skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2011
	2009	2010	2011	
ČISTÁ VÝŠE TECHNICKÝCH REZERV CELKEM	258 224	280 008	294 122	100,0
Velké pojišťovny	213 495	229 673	236 802	80,5
Střední pojišťovny	36 786	40 745	46 904	15,9
Malé pojišťovny	7 944	9 590	10 416	3,5
ČISTÁ VÝŠE TECHNICKÝCH REZERV NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	66 210	65 915	68 706	100,0
Velké pojišťovny	48 492	47 040	45 976	66,9
Střední pojišťovny	14 685	15 254	18 891	27,5
Malé pojišťovny	3 033	3 621	3 839	5,6
ČISTÁ VÝŠE TECHNICKÝCH REZERV ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	192 015	214 093	225 416	100,0
Velké pojišťovny	165 003	182 633	190 826	84,7
Střední pojišťovny	22 100	25 491	28 013	12,4
Malé pojišťovny	4 911	5 969	6 577	2,9

rezervách o pouhých 0,6 procentního bodu, v případě neživotního pojištění o 4,5 procentního bodu. Čistá výše technických rezerv vzrostla všem skupinám pojišťoven v životním i neživotním pojištění s výjimkou velkých pojišťoven na trhu neživotního pojištění, kde došlo k absolutnímu poklesu hodnoty čistých rezerv.

TAB. IV.12

Hospodářský výsledek dle jednotlivých skupin pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v %
	2009	2010	2011	2011
ČISTÝ ZISK CELKEM	15 480	21 316	9 557	100,0
Velké pojišťovny	15 900	19 407	8 840	92,5
Střední pojišťovny	-741	1 493	-4	0,0
Malé pojišťovny	-741	-568	-151	-1,6
Pobočky pojišťoven	1 064	984	872	9,1

4.7 VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ POJIŠŤOVEN

Rok 2011 nebyl pro český pojišťovací trh tak úspěšný jako minulý rok. Hospodaření pojišťoven (včetně poboček zahraničních pojišťoven) dosáhlo navzdory zpomalení ekonomické aktivity a mírnému poklesu pře-depsaného pojišťovacího relativně dobrých výsledků. Čistý zisk za celý sektor pojišťoven dosáhl hodnoty 9,5 mld. Kč, což je o 55,2 % méně než v roce 2010, kdy ale dosáhl pojišťovací trh historicky nejlepších výsledků. Výsledek technického účtu⁶¹ k neživotnímu pojištění se meziročně zhoršil o 32,7 % na 4,9 mld. Kč. Technický účet k životnímu pojištění skončil v roce 2011 ziskem 5,5 mld. Kč (meziroční pokles o 66,5 %).

Z pohledu jednotlivých skupin pojišťoven mají dominantní podíl na generování zisku velké pojišťovny, které v roce 2011 vytvořily čistý zisk v objemu 8,8 mld. Kč, tj. meziročně o 54,4 % méně. Meziročně klesl zisk také skupině středních pojišťoven z 1,5 mld. Kč na prakticky nulový výsledek a skupině poboček zahraničních pojišťoven z 1,0 mld. Kč na 0,9 mld. Kč. Naopak malé pojišťovny zmírnily svou ztrátu z roku 2010 o 0,4 mld. Kč a v roce 2011 vykázaly negativní hospodářský výsledek ve výši 0,2 mld. Kč.

Horší hospodářské výsledky tuzemských pojišťoven než v předchozích letech se promítly také do ukazatelů ziskovosti a efektivnosti. Rentabilita celkových aktiv (RoA), měřená jako poměr čistého zisku k celkovým aktivům, se snížila z 5,0 % vykázaných v roce 2010 na 2,2 %.

TAB. IV.13

Vybrané ukazatele ziskovosti a efektivnosti tuzemských pojišťoven

(v %)

	2009	2010	2011
Čistý zisk k aktivům (RoA)	4,0	5,3	2,2
Čistý zisk k vlastnímu kapitálu (RoE)	20,8	26,0	12,4
Čistý zisk k zaslouženému pojistnému	12,8	17,0	7,4
NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění k zaslouženému pojistnému	11,4	12,9	8,9
Náklady na pojištění plnění, vč. změny stavu TR k zaslouženému pojistnému	59,9	61,0	59,7
Čistá výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému	29,0	30,1	30,7
Požizovací náklady na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému	21,5	23,2	25,4
Správní režie k zaslouženému pojistnému	15,6	16,1	16,1
ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění k zaslouženému pojistnému	19,3	24,0	7,4
Náklady na pojištění plnění, vč. změny stavu TR k zaslouženému pojistnému	56,2	50,8	59,1
Čistá výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému	23,8	19,8	21,7
Požizovací náklady na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému	16,7	14,2	16,3
Správní režie k zaslouženému pojistnému	7,8	6,3	6,5

61 Výkaz zisků a ztráty pojišťoven je dle provozované činnosti členěn na technický účet k neživotnímu pojištění, technický účet k životnímu pojištění a netechnický účet, na kterém se účtuje o nákladech a výnosech, které nelze přiřadit k životnímu nebo neživotnímu pojištění.

Poměr čistého zisku k vlastnímu kapitálu (RoE) se v porovnání s předchozím rokem meziročně snížil o 13,6 procentního bodu na 12,4 % v roce 2011. Poměr čistého zisku k zaslouženému pojistnému⁶² meziročně klesl o 9,6 procentního bodu na 7,4 %.

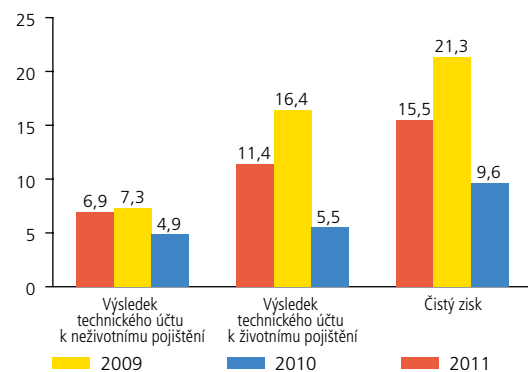
V oblasti neživotního pojištění poměr výsledku technického účtu k zaslouženému pojistnému meziročně klesl o 4,0 procentního bodu na 8,9 %. Poměr nákladů na pojistná plnění, včetně změny stavu technických rezerv k zaslouženému pojistnému, se mírně zlepšil, když poklesl o 1,3 procentního bodu na 59,7 %. Poměr čisté výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému se prakticky nezměnil.

V porovnání s rokem 2010 se poměr výsledku technického účtu k životnímu pojištění k zaslouženému pojistnému zhoršil o 16,6 procentního bodu na 7,4 %. V případě nákladů na pojistná plnění, včetně změny stavu technických rezerv k zaslouženému pojistnému, došlo též ke zhoršení tohoto ukazatele, když se meziročně zvýšil o 8,3 procentního bodu na 59,1 %. Další sledované ukazatele v oblasti technického účtu k životnímu pojištění nezaznamenaly oproti roku 2010 významnější změny.

GRAF IV.15

Hospodářské výsledky pojišťoven

(v mlrd. Kč)

62 Zasloužené pojistné a náklady na pojistná plnění včetně změny stavu technických rezerv jsou očištěny od zajištění.

SEZNAM ZKRATEK

AIFMD	Alternative Investment Fund Managers Directive (směrnice o správcích alternativních investičních fondů)
AMA	Advanced Measurement Approaches (pokročilý přístup)
AML/CFT	Anti-Money Laundering (praní špinavých peněz), Combating the Financing of Terrorism
AMLC	Podvýbor proti praní špinavých peněz
ASA	Alternative Standardized Approach (alternativní standardizovaný přístup)
ASC	Advisory Scientific Committee (Poradní vědecký výbor)
ATC	Advisory Technical Committee (Poradní technický výbor)
AWG	Analysis Working Group
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision (Basilejský výbor pro bankovní dohled)
BCG	Basel Consultative Group
BCPP	Burza cenných papírů Praha, a.s.
BIA	Basic Indicator Approach
BIC	Bank Identifier Code (swiftová adresa banky)
BIS	Bank for International Settlements (Banka pro mezinárodní platby)
CDCP	Centrální depozitář cenných papírů, a.s.
CESR	Committee of European Securities Regulators (Výbor evropských regulátorů cenných papírů)
CDS	Credit default swap (swap úvěrového selhání)
CMF	Committee on Financial Markets (Výbor pro finanční trhy /OECD/)
COP	Clearstream Operations Prague s.r.o.
CP	cenný papír
CRD	Capital Requirements Directive (směrnice o kapitálových požadavcích)
CRD IV/CRR	Capital Requirements Directive/Capital Requirements Regulation
CRÚ	Centrální registr úvěrů
CRUWS	CRU web services
CZK	Czech koruna
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
CM	cizí měna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
DZ	družstevní záložny (kampeličky)
EAD	Exposure at Default (výše expozic v okamžiku defaultu)
EBA	European Banking Authority (Evropský orgán dohledu pro bankovníctví)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ministrů financí a hospodářství členských zemí EU)
EFC	Economic and Financial Committee (Hospodářský a finanční výbor)
EFSS	European Financial Stability Facility (Evropský nástroj finanční stability; Evropský fond finanční stability, resp. Euroval)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority (Evropský orgán dohledu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění)
EK	Evropská komise
EMIR	European Market Infrastructure Regulation (Nařízení o evropské tržní infrastruktuře)
EP	Evropský parlament
ES	Evropská společenství
ESAs	European Supervisory Authorities (evropské orgány dohledu nad finančním trhem)
ESFS	European System of Financial Supervision (Evropský systém finančního dohledu)

ESMA	European Securities and Markets Authority (Evropský orgán dohledu pro cenné papíry a trhy)
ESRB	European Systemic Risk Board (Evropská rada pro systémová rizika)
ETFs	Exchange traded funds (fondy obchodované na burzách)
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FAÚ MF	Finanční analytický útvar Ministerstva financí ČR
FICOD	Financial Conglomerates Directive (směrnice o finančních konglomerátech)
FKI	fond kolektivního investování
FSC	Financial Services Committee (Výbor pro finanční služby)
FSC	Financial Stability Committee (Výbor pro finanční stabilitu)
FX	zahraniční měna
GBP	libra (Velká Británie)
HDP	hrubý domácí produkt
HFTs	High-frequency trading
HI	Herfindahl Index (measuring concentration)
IAIS	International Association of Insurance Supervisors (Mezinárodní asociace pojišťovacích dohledů)
IASB	International Accounting Standards Board (Rada pro mezinárodní účetní standardy)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (vnitřně stanovený kapitál)
IFRS/IAS	International Financial Reporting Standards, International Accounting Standards (Mezinárodní standardy účetního výkaznictví/Mezinárodní účetní standardy)
IMD2	Insurance Mediation Directive
IMF/MMF	International Monetary Fund (Mezinárodní měnový fond)
IOPS	International Organization of Pension Supervisors (Mezinárodní organizace orgánů dohledu nad penzijními fondy a plány)
IOSCO	International Organization of Securities Commissions (Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry)
IRB	Internal Ratings Based (přístup založený na interním ratingu)
IWG	Instruments Working Group
IS/IT	Informační systémy a technologie
ISAM	investiční společnosti s asset managementem
JC	Joint Committee (společný výbor)
JCFC	Joint Committee on Financial Conglomerates (Společný výbor pro finanční konglomeráty /dříve IWCF, Interim Working Committee on Financial Conglomerates, Prozatímní výbor pro finanční konglomeráty/)
JEGR	Joint Expert Group on a Reconciliation of credit institutions statistical and supervisory reporting requirements (Expertní skupina pro sladování statistického a regulatorního reportingu úvěrových institucí)
Kč	koruna česká
ks	kus
LGD	Loss Given Default (ztrátovost ze selhání)
MAR	Market Abuse Regulation (Regulation on insider dealing and market manipulation, návrh nařízení o obchodování zasvěcených osob a manipulacích s trhem)
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive (Směrnice 2004/39/ES, o trzích finančních nástrojů)
MiFIR	Markets in Financial Instruments Regulation (Nařízení o trzích finančních nástrojů)
mil.	milion (10 ⁶)
mld.	miliarda (10 ⁹)
MMF	Mezinárodní měnový fond
NPO	náklady příštích období
OCP	obchodník s cennými papíry
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OR	Obchodní rejstřík
OTC	over-the-counter (deriváty)
p.b.	procentní bod

PC	osobní počítač
PD	Probability of Default (pravděpodobnost selhání)
PF	penzijní fond
PL	podílový list
P&L	Profit and Loss (zisk a ztráta)
POPV	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla
PP	penzijní připojištění
PSSC	Payment and Settlement Systems Committee (Výbor pro platební a vypořádací systémy)
PRIPS	Packaged Retail Investment Products Regulation
PX	burzovní index BCPP
RBNS	Reported But Not Settled
RLA	rychle likvidní aktiva
RM	burzovní index RM-S
RoA	Return on Assets
RoE	Return on Equity
RM-S	RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s.
RPSN	roční procentní sazba nákladů
Sb.	Sbírka zákonů
SCP	Středisko cenných papírů
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednotná oblast pro platby v eurech)
SPAD	Systém pro podporu trhu akcií a dluhopisů
STA	Standardized Approach (standardizovaný přístup)
SVaR	Stressed Value at Risk
SVJ	společenství vlastníků jednotek
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční komunikaci)
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System
tis.	tisíc
TSA	Standardised Approach
UCITS	Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities (směrnice EP a Rady 2009/65/ES, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů, SKIPCP)
USD	dolar americký
VaR	Value at Risk
XBRL	datový standard umožňující výměnu jednotné finanční informace mezi počítačovými systémy
ZK	základní kapitál
ZPKT	zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
ZVDFT	Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem
Z/Z	zisk/ztráta

SLOVNÍČEK POJMŮ

- Basel II** Basel II je koncept regulace založený na následujících třech pilířích:
- a) krytí rizik podstupovaných finanční institucí kapitálem; kapitálové požadavky se stanovují k úvěrovému riziku, tržním rizikům a operačnímu riziku,
  - b) hodnocení dostatečnosti kapitálu dané instituce k tomu oprávněným orgánem dohledu, jakož i hodnocení kvality řídicích a kontrolních mechanismů této instituce,
  - c) tržní disciplína, tj. požadavky na informace, které instituce o sobě a svém podnikání zveřejňuje.
- Kapitál banky se skládá z původního kapitálu (složka Tier 1), dodatkového kapitálu (složka Tier 2) a kapitálu na krytí tržního rizika (složka Tier 3). Tier 1 je nejdůležitější složka kapitálu a zahrnuje zejména splacený základní kapitál, emisní ážio a nerozdělený zisk.
- Basel III** Nový regulační koncept vydaný Basilejským výborem pro bankovní dohled v roce 2010, který stanovuje standardy pro kapitálovou přiměřenost bank a nově i jejich likviditu. Basel III obecně zavádí přísnější pravidla než Basel II a vznikl zejména jako reakce na krizi na mezinárodních finančních trzích.
- Corporate governance** Systém správy a řízení společností, který zahrnuje rozdělení pravomocí a povinností mezi zainteresovanými stranami ve společnosti, zejména akcionáři (vlastníci), statutárními orgány a dalšími dotčenými osobami (stakeholders).
- Swap úvěrového selhání (Credit default swap, CDS)** CDS je finanční derivát sestavený za účelem přenosu kreditního rizika z jednoho subjektu na jiný. Do smluvního vztahu vstupují dvě strany. Strana kupující se zavazuje platit protistraně periodickou fixní částku po dobu životnosti swapu. Strana prodávající neposkytuje první straně žádnou platbu za předpokladu, že nenastane kreditní událost. Pokud kreditní událost nastane, prodávající swapu platí jeho kupci předem definovanou částku a životnost swapu končí.
- CRD III** Zkratkové označení evropské směrnice novelizující směrnice o kapitálových požadavcích (Capital Requirements Directive, CRD), které vymezují mimo jiné obezřetnostní pravidla pro banky, spořitelny a úvěrní družstva a obchodníky s cennými papíry. Na jejím základě budou posíleny kapitálové požadavky k obchodnímu portfoliu včetně požadavků k expozicím ze sekuritizace a resekuritizace (tj. sekuritizace, u nichž podkladovým aktivem je sekuritizovaná expozice). Instituce také mají povinnost zavést a udržovat pravidla pro odměňování vybraných skupin osob.
- Default** Selhání dlužníka, tj. situace, kdy je splněna alespoň jedna z podmínek:
- a) lze předpokládat, že dlužník pravděpodobně nesplatí svůj závazek řádně a včas, aniž by věřitel přistoupil k uspokojení své pohledávky ze zajištění,
  - b) alespoň jedna splátka jistiny nebo příslušenství jakéhokoliv závazku dlužníka vůči věřiteli je po splatnosti déle než 90 dní; k této podmínce instituce nemusí přihlížet, pokud částka po splatnosti není významná, přičemž práh významnosti stanoví instituce s ohledem na to, jakou částku nevymáhá při odpisu pohledávky.
- Finanční kolaterál** Kolaterálem se obecně rozumí věc, právo nebo jiná majetková hodnota sloužící k zajištění pohledávky (expozice) povinné osoby. Finančním kolaterálem se rozumí hotovost (peněžní prostředky) a finanční nástroje (např. vybrané dluhové cenné papíry, akcie nebo cenné papíry kolektivního investování).

Finanční konglomerát

Finančním konglomerátem je skupina, v jejímž čele je regulovaná osoba, která buď ovládá osobu ve finančním sektoru, nebo je osobou, která vykonává podstatný vliv v osobě ve finančním sektoru, nebo je osobou, u které většinu členů statutárních, řídicích nebo dozorcích orgánů tvoří po většinu účetního období stejné osoby, které jsou statutárními, řídicími nebo dozorcími orgány nebo jejich členy jiné osoby ve finančním sektoru, nebo osoba, která není regulovanou osobou a která ovládá alespoň jednu regulovanou osobu, přičemž činnost skupiny probíhá převážně ve finančním sektoru. Alespoň jedna osoba ve skupině je součástí sektoru pojišťovnictví a alespoň jedna osoba ve skupině je součástí bankovního sektoru nebo sektoru investičních služeb, přičemž souhrn činností sektoru pojišťovnictví ve skupině a souhrn činností sektoru bankovního a sektoru investičních služeb ve skupině jsou významné.

Fondy private equity

Fondy private equity obvykle investují do nekótovaných společností, jejichž účastnické cenné papíry jsou následně přijaty k obchodování na regulovaném trhu, nebo do kótovaných společností, jejichž účastnické cenné papíry jsou následně vyřazeny z obchodování na regulovaném trhu. Investice fondů private equity jsou dlouhodobé (investiční horizont pět až deset let).

Garanční schémata

Systémy pro odškodnění vkladatelů nebo pojistníků, např. Fond pojištění vkladů.

Hedge fond

Hedge fondy lze charakterizovat jako fondy, které se zaměřují na absolutní výnos portfolia a které k naplnění svých cílů používají rozličné investiční techniky, včetně rizikových jako např. nekryté krátké prodeje (naked short selling), vysokou míru finanční páky, deriváty apod.

Instituce elektronických peněz

Instituce elektronických peněz je společnost, která je oprávněna vydávat elektronické peníze na základě a v rozsahu povolení uděleného ČNB. Elektronické peníze lze vymezit jako peněžní hodnotu uchovávanou na elektronickém peněžním prostředku.

Interní rating

Interní rating je způsob hodnocení úvěrového rizika dlužníka prováděný podle kritérií a pravidel stanovených interně regulovanou osobou v rámci IRB přístupu, který byl schválen oprávněným orgánem dohledu. V užším slova smyslu může jít o interní ratingový stupeň.

IRB přístup

Přístup založený na interním ratingu, označovaný jako IRB přístup (Internal Ratings Based Approach), se používá pro měření a řízení úvěrového rizika. Slouží mimo jiné ke stanovení rizikově vážených expozičních pro výpočet kapitálového požadavku pro úvěrové riziko instituce, přičemž jeho použití je podmíněno předchozím souhlasem regulátora.

Kapitálová přiměřenost

Kapitálová přiměřenost je jedním z opatření upravených pravidly obezřetného podnikání a vyjadřuje se jako podíl kapitálu (upraveného pro výpočet kapitálové přiměřenosti) a rizikově vážených aktiv, přičemž tento poměr musí činit alespoň 8 %.

Kompenzační schémata

Systémy pro odškodnění investorů, např. Garanční fond obchodníků s cennými papíry.

Krátké prodeje (short selling)

Prodej cenných papírů, které prodávající nevlastní, nebo jakýkoliv prodej, kterým jsou dodávány cenné papíry, které si prodávající vypůjčil.

Majetek zákazníka

Majetkem zákazníka jsou peněžní prostředky, deriváty a investiční nástroje, které má obchodník s cennými papíry ve své moci za účelem poskytování investiční služby, a peněžní prostředky a investiční nástroje získané za tyto hodnoty pro zákazníka; majetkem zákazníka nejsou vklady podle zákona o bankách, o kterých účtuje obchodník s cennými papíry, který je bankou nebo pobočkou zahraniční banky.

Multilateral trading facility (MTF)

Mnohostranný obchodní systém je trh s investičními nástroji provozovaný obchodníkem s cennými papíry nebo organizátorem regulovaného trhu. S přijetím investičního nástroje k obchodování na MTF jsou spojena některá mírnější pravidla než s přijetím k obchodování na regulovaném trhu (není nutno uveřejnit prospekt, nižší informační povinnosti emitentů investičních nástrojů apod.).

Notifikace

V rámci notifikace poskytování finančních služeb daná evropská finanční instituce oznamuje prostřednictvím svého domácího regulátora ČNB svůj záměr provozovat činnost na daném území v rámci volného pohybu služeb nebo v rámci výkonu práva usazení (prostřednictvím pobočky).

OTC deriváty

OTC (over-the-counter) jsou mimoburzovní kontrakty, které se neobchodují na regulovaném trhu nebo na mnohostranném obchodním systému a jejichž podmínky obchodování, stejně jako vlastnosti, nejsou standardizovány.

Podkladové aktivum

Podkladové aktivum je základ, od jehož hodnoty se odvozuje hodnota kontraktu (např. termínovaného kontraktu). Může se jednat např. o akcie, dluhopisy, úrokové sazby, měny, indexy apod.

Pravděpodobnost selhání (Probability of default, PD)

PD je pravděpodobnost, s jakou lze očekávat, že u dlužníka nebo expozice dojde k selhání v časovém horizontu jednoho roku.

Repo obchod

Repo obchodem se podle zákona o finančním zajištění rozumí prodej finančních nástrojů se současně sjednanou zpětnou koupí a koupě finančních nástrojů se současně sjednaným zpětným prodejem.

Rezerva na pojistná plnění

Jedna z technických rezerv (viz Technické rezervy pojišťoven) stanovená v zákoně o pojišťovnictví, tvořená u životního i neživotního pojištění. Rezerva na pojistná plnění je určena ke krytí závazků vyplývajících z pojistných událostí a skládá se z tzv. RBNS rezervy a tzv. IBNR rezervy. RBNS rezerva se stanoví jako souhrn nákladů na pojistná plnění z jednotlivých pojistných událostí v běžném účetním období vzniklých, hlášených, ale v tomto období nezlizvidovaných, zatímco IBNR rezerva je určena ke krytí závazků z pojistných událostí v běžném účetním období vzniklých, ale v tomto účetním období nehlášených, a stanovuje se matematicko-statistickými metodami nebo metodou kvalifikovaného odhadu. Zároveň rezerva na pojistná plnění obsahuje také odhadnuté náklady spojené s likvidací pojistných událostí (tzn. s jejich vyřízením).

RoA Return on Assets, rentabilita aktiv (podíl čistého zisku k aktivům).

RoE Return on Equity, rentabilita kapitálu (podíl čistého zisku k vlastnímu kapitálu).

Sekundární obchodování

Obchodování s již emitovanými cennými papíry mezi investory, obvykle na regulovaném trhu či mnohostranném obchodním systému.

Sekuritizace Sekuritizace je postup, při kterém se ze souboru nelikvidních aktiv vytvoří nový obchodovatelný cenný papír, jehož hotovostní toky jsou závislé na peněžních tocích z těchto podkladových aktiv. Proces sekuritizace probíhá přes SPV (Special Purpose Vehicle), původní vlastník postoupí této společnosti podkladová aktiva za hotovostní platbu a SPV na jejich základě emituje nové cenné papíry (označované jako cenné papíry kryté aktivy – asset-backed securities, ABS), které rozprodá investorům. Úvěrové riziko se tak z původního vlastníka pohledávek přeneso přes ABS na jejich držitele.

Solventnost pojišťoven

Solventnost v pojištvnictví je schopnost pojišťovny nebo zajišťovny zabezpečit vlastními zdroji trvalou splnitelnost závazků z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, tj. uhradit oprávněné pojistné nároky z realizovaných pojistných událostí. Je vyjádřena jako poměr kapitálu (disponibilní míra solventnosti) a kapitálového požadavku (požadovaná míra solventnosti).

Solventnost II (Solvency II)

Nový regulační rámec – směrnice EK pro pojišťovny a zajišťovny obsahující kvantitativní požadavky (zejména způsob výpočtu technických rezerv a kapitálových požadavků), kvalitativní požadavky a obezřetnostní postupy, dodržování tržní disciplíny a informačních povinností.

Speciální fond KI

Fond kolektivního investování, který nespĺňuje požadavky práva Evropské unie.

STA přístup

Standardizovaný přístup (Standardized Approach), označovaný jako STA přístup, je přístup použitelný pro stanovení kapitálového požadavku k úvěrovému riziku. Řadí se k základním přístupům pro jeho výpočet.

Technická úroková míra pojišťoven

Technická úroková míra představuje zaručený podíl na výnosech z finančního umístění v životním pojištění, tj. zhodnocení pojistné rezervy. Tato rezerva je určena ke krytí budoucích závazků ze životních pojištění.

Technické rezervy pojišťoven

Technické rezervy vytváří pojišťovna nebo zajišťovna podle zákona o pojištvnictví k plnění závazků z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti. Jedná se o závazky, které jsou na jedné straně pravděpodobné nebo jisté, na druhé straně není jisté jejich výše a okamžik vzniku. V zákoně o pojištvnictví je uveden úplný výčet technických rezerv, které musí pojišťovna nebo zajišťovna vytvářet, provozuje-li životní pojištění nebo neživotní pojištění, případně zajištění.

Value-at-risk (VaR)

VaR je metoda měření rizik, jejímž výstupem je velikost potenciální maximální ztráty s předdefinovanou pravděpodobností za určité období držení portfolia, kterou může instituce utrpět při nepříznivém vývoji tržních faktorů (např. úrokových sazeb, měnových kurzů apod.).

Úvěrové (kreditní) riziko

Úvěrové (kreditní) riziko vyplývá ze všech pohledávek, u kterých může dojít k selhání protistrany tím, že nedostojí svým závazkům podle smluvních podmínek. Tyto závazky vznikají nejen z úvěrových aktivit, ale také z obchodních a investičních aktivit, platebního styku a vypořádání cenných papírů. K úvěrovému riziku se řadí riziko země (teritoriální riziko), riziko transferu, riziko protistrany a úvěrové riziko obchodního portfolia.

Zátěžové testování (stress testing)

Zátěžové testování je využíváno jako nástroj pro zhodnocení odolnosti bankovního sektoru jako celku vůči možným nepříznivým šokům. Východiskem pro zátěžové testy jsou alternativní makroekonomické scénáře. Nejvýznamnější oblastí zátěžových testů je testování úvěrového rizika.

ČÁST C – PŘÍLOHY

(Podrobné údaje za jednotlivé sektory finančního trhu spadající pod dohled ČNB jsou pravidelně za jednotlivá čtvrtletí zveřejňovány na webu ČNB; [www.cnb.cz/Dohled/Souhrnné informace o finančním sektoru/Základní ukazatele o sektorech finančního trhu](http://www.cnb.cz/Dohled/Souhrnné_informace_o_finančním_sektoru/Základní_ukazatele_o_sektorech_finančního_trhu)).

Příloha 1

ZÁKLADNÍ UKAZATELE MĚNOVÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO VÝVOJE ČESKÉ REPUBLIKY

		2007	2008	2009	2010	2011
Hrubý domácí produkt ^{1) 2)}	Objem (mld. Kč)	3 662,6	3 848,4	3 739,2	3 775,2	3 809,3
	Přírůstek (%)	5,7	3,1	-4,7	2,7	1,7
Outputy – přírůstek v %	Průmysl (tržby) ¹⁾	14,1	-0,3	-15,9	9,8	7,2
	Stavebnictví ²⁾	7,1	0,0	-0,9	-7,1	-3,5
Ceny ³⁾	Míra inflace (%)	2,8	6,3	1,0	1,5	1,9
Nezaměstnanost	Míra nezaměstnanosti (%)	6,6	5,4	8,0	9,0	8,6
Zahraniční obchod ²⁾	Vývoz zboží a služeb (%)	11,3	3,9	-10,0	16,6	11,0
	Dovoz zboží a služeb (%)	12,9	2,7	-11,7	16,2	7,5
Průměrné mzdy ²⁾	Nominální (%) ⁵⁾	7,2	7,8	3,3	1,9	2,2
	Reálné (%) ⁵⁾	4,3	1,4	2,3	0,4	0,3
Platební bilance	Běžný účet (mld. Kč)	-156,9	-81,3	-89,3	-146,6	-109,1
	Finanční účet (mld. Kč)	125,3	92,2	143,2	174,3	87,9
Saldo státního rozpočtu	mld. Kč	-66,4	-19,4	-192,4	-156,4	-117,9
Saldo státního rozpočtu/HDP	%	-1,8	-0,5	-5,1	-4,1	-3,1
Kurzy devizového trhu ⁴⁾	CZK/USD	20,3	17,0	19,1	19,1	17,7
	CZK/EUR	27,8	24,9	26,4	25,3	24,6
Průměrná úroková míra z mezibankovních vkladů	7denní	2,87	3,58	1,69	0,95	0,82
(PRIBOR) (%) ⁴⁾	3měsíční	3,10	4,04	2,19	1,31	1,19
	6měsíční	3,22	4,12	2,39	1,60	1,53
Diskontní sazba ⁶⁾	(%)	2,50	1,25	0,25	0,25	0,25
Lombardní sazba ⁶⁾	(%)	4,50	3,25	2,00	1,75	1,75
2T repo sazba ⁶⁾	(%)	3,50	2,25	1,00	0,75	0,75
Index kapitálového trhu PX		1 815,10	858,20	1 117,30	1 224,80	911,10

Pramen: ČSÚ (makroekonomické ukazatele) údaje k 27. 4. 2012, BCPP, ČNB

1) Běžné ceny

2) Přírůstek v % proti stejnému období minulého roku, reálné

3) Míra inflace, průměr

4) Roční průměry z měsíčních průměrů

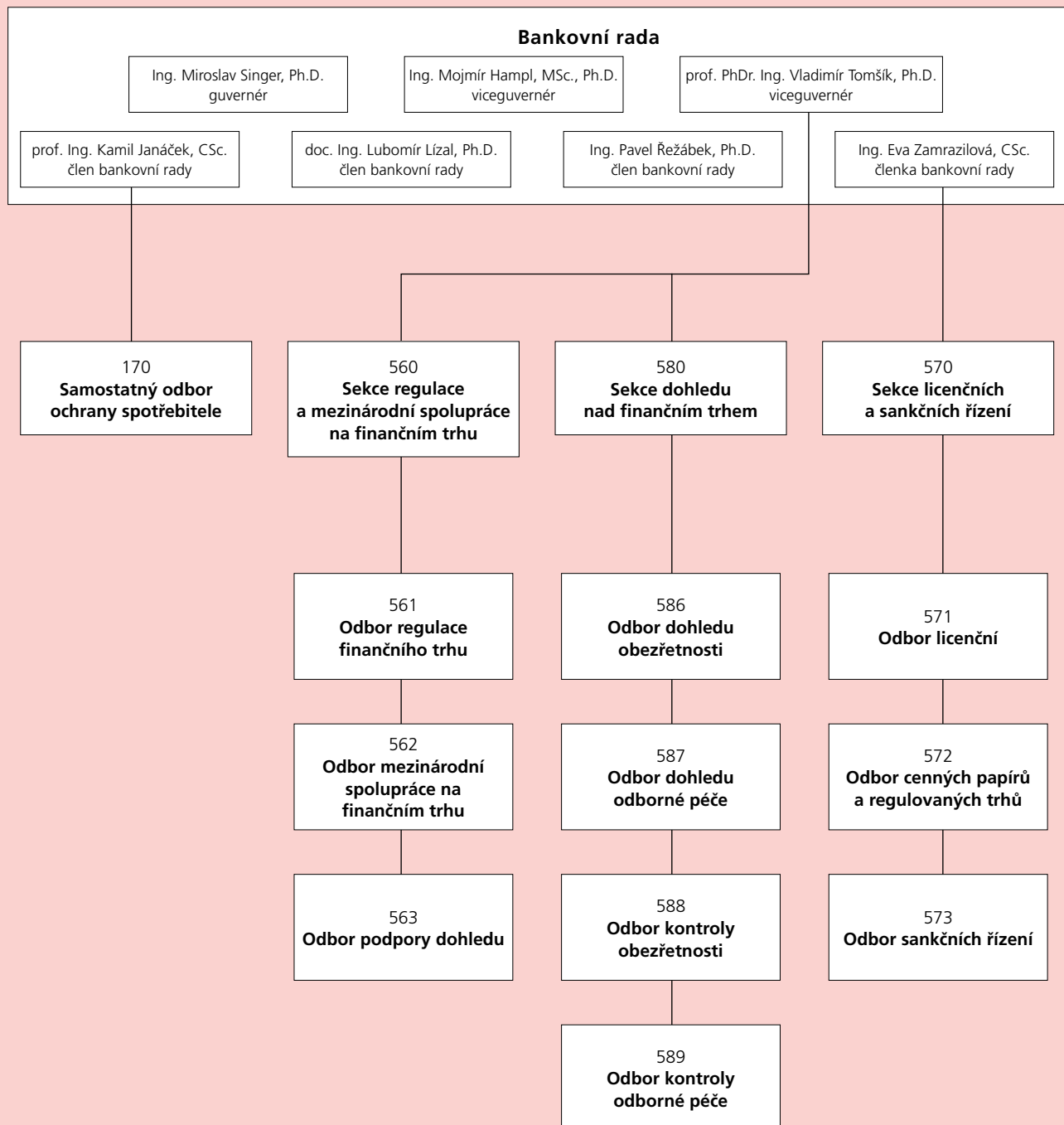
5) Na přepočtené počty, celé národní hospodářství

6) K 31. prosinci daného roku

Příloha 2

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

(k 31. 12. 2011)

Příloha 3

ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN

(k 31. 12. 2011)

I. Velké banky	IV. Pobočky zahraničních bank
1. Česká spořitelna, a. s.	1. AXA Bank Europe, organizační složka
2. Československá obchodní banka, a. s.	2. Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika
3. Komerční banka, a. s.	3. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N. V. Prague Branch, organizační složka
4. UniCredit Bank Czech Republic, a. s.	4. BRE Bank S. A., organizační složka podniku
	5. Citibank Europe plc, organizační složka
II. Střední banky	6. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
1. Česká exportní banka, a. s.	7. Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka
2. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.	8. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
3. GE Money Bank, a. s.	9. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika
4. Hypoteční banka, a. s.	10. HSBC Bank plc – pobočka Praha
5. J&T BANKA, a. s.	11. ING Bank N. V.
6. PPF banka a. s.	12. Oberbank AG pobočka Česká republika
7. Raiffeisenbank a. s.	13. Poštová banka, a. s., pobočka Česká republika
8. Volksbank CZ, a. s.	14. PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka Česká republika
	15. Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
III. Malé banky	16. Saxo Bank A/S, organizační složka
1. Air Bank a. s.	17. The Royal Bank of Scotland N.V.
2. Equa bank a. s.	18. Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka
3. Evropsko-ruská banka, a. s.	19. Všeobecná úverová banka a. s., pobočka Praha (zkrácené VUB, a. s., pobočka Praha)
4. Fio banka, a.s.	20. Waldviertler Sparkasse von 1842 AG
5. LBBW Bank CZ a. s.	21. ZUNO BANK AG, organizační složka
6. Wüstenrot hypoteční banka a. s.	
	V. Stavební spořitelny
	1. Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
	2. Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.
	3. Raiffeisen stavební spořitelna a. s.
	4. Stavební spořitelna České spořitelny, a. s.
	5. Wüstenrot – stavební spořitelna a. s.

Příloha 4**DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNY**

(k 31. 12. 2011)

1. AKCENTA, spořitelní a úvěrní družstvo
2. ANO spořitelní družstvo
3. Artesa, spořitelní družstvo
4. Citfin, spořitelní družstvo
5. České spořitelní družstvo
6. Družstevní záložna Kredit
7. Družstevní záložna PSD
8. Metropolitní spořitelní družstvo
9. Moravský Peněžní Ústav – spořitelní družstvo
10. Peněžní dům, spořitelní družstvo
11. Podnikatelská družstevní záložna
12. UNIBON - spořitelní a úvěrní družstvo
13. WPB Capital, spořitelní družstvo
14. Záložna CREDITAS, spořitelní družstvo

Příloha 5

SUBJEKTY S LICENCÍ OBCHODNÍKA S CENNÝMI PAPIŘY

(k 31. 12. 2011)

I. Obchodníci s cennými papíry – banky		III. Obchodníci s cennými papíry – pobočky zahraničních bank	
1. Česká spořitelna, a.s.		1. Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika	
2. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.		2. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, organizační složka	
3. Československá obchodní banka, a. s.		3. Citibank Europe plc, organizační složka	
4. Fio banka, a.s.		4. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha	
5. GE Money Bank, a.s.		5. Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka	
6. J&T BANKA, a.s.		6. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka	
7. Komerční banka, a.s.		7. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika	
8. LBBW Bank CZ a.s.		8. HSBC Bank plc - pobočka Praha	
9. PPF banka a.s.		9. ING Bank N.V.	
10. Raiffeisenbank a.s.		10. Oberbank AG pobočka Česká republika	
11. UniCredit Bank Czech Republic, a.s.		11. The Royal Bank of Scotland N.V.	
12. Volksbank CZ, a.s.		12. Saxo Bank A/S, organizační složka	
		13. Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka	
		14. Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha (zkráceně: VUB, a.s., pobočka Praha)	
II. Obchodníci s cennými papíry – nebanky		IV. Obchodníci s cennými papíry	
1. 42 financial services s.r.o.		– organizační složky zahraničních nebankovních OCP	
2. A&CE Global Finance, a.s.		1. Catus AG Vermögensverwaltung	
3. AKCENTA CZ,a.s.		2. Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna, organizační složka Česká republika	
4. ATLANTA SAFE, a.s.		3. European Investment Centre, o.c.p., a.s. - organizační složka	
5. ATLANTIK finanční trhy, a.s.		4. FIRST INTERNATIONAL TRADERS DOM MAKLERSKI SPÓLKA AKCYJNA	
6. BH Securities a.s.		Organizační složka v České republice	
7. brokerjet České spořitelny, a.s.		5. JER Real Estate Advisors (UK) limited, organizační složka	
8. Citfin - Finanční trhy, a.s.		6. JUNG, DMS & Cie. GmbH organizační složka	
9. Colosseum, a.s.		7. Wallich & Matthes B.V. - organizační složka	
10. Conseq Investment Management, a.s.		8. X-TRADE BROKERS DOM MAKLERSKI SPOLKA AKCYJNA, organizační složka	
11. CYRRUS, a.s.			
12. CYRRUS CORPORATE FINANCE, a.s.		V. Investiční společnosti, které vykonávají činnost asset management	
13. EFEKTA CONSULTING, a.s.		1. AXA investiční společnost a.s.	
14. FINANCE Zlín, a.s.		2. ČSOB Asset Management, a. s., investiční společnost*	
15. Generali PPF Asset Management a.s.		3. Investiční kapitálová společnost KB, a.s.	
16. HighSky Brokers, a.s.		4. Investiční společnost České spořitelny, a.s.	
17. ING Investment Management (C.R.), a.s.		5. J&T INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a. s.	
18. Patria Direct, a.s.		6. WOOD & Company investiční společnost, a.s.	
19. Patria Finance, a.s.			
20. Pioneer Asset Management, a.s.			
21. RSJ a.s.			
22. SARF a.s.			
23. WOOD & Company Financial Services, a.s.			

* Dne 31. 12. 2011 byla uskutečněna vnitrostátní fúze sloučením investiční společnosti ČSOB Investiční společnost, a. s. a nebankovního obchodníka s cennými papíry společnosti ČSOB Asset Management, a. s., k níž byl 21. listopadu 2011 udělen souhlas České národní banky. Nástupnickou (sloučenou) společností se stala společnost s názvem ČSOB Asset Management, a. s., investiční společnost. Společnost obdržela povolení k činnosti v oblasti kolektivního investování a diskrecionální správy aktiv.

Příloha 6**PENZIJNÍ FONDY**

(k 31. 12. 2011)

1. AEGON Penzijní fond, a.s.
2. Allianz penzijní fond, a.s.
3. AXA penzijní fond a.s.
4. ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB
5. Generali penzijní fond a.s.
6. ING Penzijní fond, a.s.
7. Penzijní fond České pojišťovny, a.s.
8. Penzijní fond České spořitelny, a.s.
9. Penzijní fond Komerční banky, a.s.

Příloha 7**INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTI**

(k 31. 12. 2011)

1. AKRO investiční společnost, a.s.	12. Investiční společnost České spořitelny, a.s.
2. AMISTA investiční společnost, a.s.	13. J&T INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a. s.
3. AVANT Fund Management investiční společnost, a.s.	14. Partners investiční společnost, a. s.
4. AXA investiční společnost a.s.	15. Pioneer investiční společnost, a.s.
5. CLOVIS, investiční společnost, a. s.	16. PROSPERITA investiční společnost, a.s.
6. Conseq Funds investiční společnost, a. s.	17. QI investiční společnost, a. s.
7. ČP INVEST investiční společnost, a.s.	18. REICO investiční společnost České spořitelny, a.s.
8. ČSOB Asset Management, a. s., investiční společnost	19. Safety invest, investiční společnost, a.s.
9. FINESKO investiční společnost, a.s.	20. VIG Asset Management investiční společnost, a. s.
10. Hanover Asset Management, investiční společnost, a.s.	21. WOOD & Company investiční společnost, a.s.
11. Investiční kapitálová společnost KB, a.s.	

Příloha 8

ROZDĚLENÍ POJIŠŤOVEN DO SKUPIN

(k 31. 12. 2011)

I. Velké pojišťovny	IV. Pobočky zahraničních pojišťoven
1. Allianz pojišťovna, a.s.	1. ACE European Group Ltd, organizační složka
2. Česká pojišťovna, a.s.	2. AEGON Hungary Closed Company Ltd., organizační složka
3. ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	3. AGA International SA - organizační složka
4. Generali Pojišťovna a.s.	4. Atradius Credit Insurance N. V., organizační složka
5. Komerční pojišťovna, a.s.	5. AVIVA LIFE & PENSIONS EUROPE SE - organizační složka
6. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	6. CG Car-Garantie Versicherungs-Aktiengesellschaft
7. Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group	organizační složka pro Českou republiku
	7. Coface Austria Kreditversicherung AG, organizační složka Česko
II. Střední pojišťovny	8. Deutscher Ring Lebensversicherungs-Aktiengesellschaft,
1. AXA životní pojišťovna a.s.	pobočka pro Českou republiku
2. Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	9. Deutscher Ring Sachversicherungs-AG, pobočka pro Českou republiku
3. Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	10. Euler Hermes Credit Insurance Belgium S.A. (N.V.), organizační složka
4. BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a.s.	11. HDI Versicherung AG, organizační složka
5. Amcico pojišťovna a.s.	12. CHARTIS EUROPE S.A., pobočka pro Českou republiku
6. UNIQA pojišťovna, a.s.	13. ING Životná poistovňa, a.s., pobočka pro Českou republiku
	14. ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku
III. Malé pojišťovny	15. INTER PARTNER ASSISTANCE, organizační složka
1. AEGON Pojišťovna, a. s.	16. Österreichische Hagelversicherung - Versicherungsverein auf
2. Aviva životní pojišťovna, a.s.	Gegenseitigkeit, Agra pojišťovna, organizační složka
3. AXA pojišťovna a.s.	17. QBE Insurance (Europe) Limited, organizační složka
4. Cestovní pojišťovna ADRIA Way družstvo	18. Stewart Title Limited, pobočka pro Českou republiku
5. Česká pojišťovna Zdraví a.s.	
6. D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.	
7. DIRECT Pojišťovna, a.s.	
8. Euler Hermes Čescob, úvěrová pojišťovna a.s.	
9. Evropská Cestovní Pojišťovna, a.s.	
10. HALALI, všeobecná pojišťovna, a.s.	
11. Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	
12. ING pojišťovna, a.s.	
13. KUPEG úvěrová pojišťovna, a.s.	
14. MAXIMA pojišťovna, a.s.	
15. Pojišťovna VZP, a.s.	
16. Servisní pojišťovna a.s.	
17. Slavia pojišťovna a.s.	
18. Triglav pojišťovna, a.s.	
19. VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a.s.	
20. Vitalitas pojišťovna, a.s.	
21. Wüstenrot pojišťovna a.s.	
22. Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	

Příloha 9

ROZVAHA BANKOVNÍHO SEKTORU
 (údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011		
	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávky	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávky	Údaj nekompenzovaný o opravné položky a oprávky	Opravné položky a oprávky	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávky
Rozvahová aktiva celkem	4 094 626	4 188 929	4 629 640	153 356	4 476 283
Pokladní hotovost a pohledávky vůči centrálním bankám	424 415	436 068	429 518	0	429 518
Pokladní hotovost	39 636	40 273	40 350	0	40 350
Pohledávky vůči centrálním bankám	384 779	395 795	389 167	0	389 167
Finanční aktiva k obchodování	249 942	224 892	271 475	0	271 475
Deriváty k obchodování s kladnou reálnou hodnotou	108 228	86 548	128 376	0	128 376
Kapitálové nástroje k obchodování	573	625	144	0	144
Dluhové cenné papíry k obchodování	109 544	109 356	126 554	0	126 554
Pohledávky k obchodování	31 596	28 363	16 400	0	16 400
Pohledávky k obchodování vůči úvěrovým institucím	26 599	24 920	15 629	0	15 629
Pohledávky k obchodování vůči j. osobám než úvěr. institucím	4 996	3 443	771	0	771
Ostatní pohledávky k obchod. sektorově nečleněné	0	0	1	0	1
Finanční aktiva v reálné hodnotě vykáz. do zisku nebo ztráty	46 735	45 357	29 282	0	29 282
Kapitálové nástroje v reálné hodnotě vykázané do ZZ	2 831	3 335	1 878	0	1 878
Dluhové cenné papíry v reálné hodnotě vykázané do ZZ	36 005	29 933	27 294	0	27 294
Pohledávky v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty	7 899	12 090	110	0	110
Pohledávky v reálné hodnotě vykázané do ZZ vůči úvěr. inst.	7 777	11 975	0	0	0
Pohledávky v RH vykázané do ZZ vůči j. osobám než úvěr. inst.	122	115	110	0	110
Ostatní pohledávky v RH vykázané do ZZ sektorově nečleněné	0	0	0	0	0
Realizovatelná finanční aktiva	394 529	399 955	443 561	93	443 468
Kapitálové nástroje realizovatelné	3 783	4 375	7 971	93	7 878
Dluhové cenné papíry realizovatelné	390 746	395 580	435 590	0	435 590
Pohledávky realizovatelné	0	0	0	0	0
Pohledávky realizovatelné vůči úvěrovým institucím	0	0	0	0	0
Pohledávky realizovatelné vůči j. osobám než úvěr. institucím	0	0	0	0	0
Ostatní pohledávky realizovatelné sektorově nečleněné	0	0	0	0	0
Úvěry a jiné pohledávky	2 487 199	2 574 866	2 815 987	80 974	2 735 014
Dluhové cenné papíry neobchodovatelné	22 473	24 462	31 089	0	31 089
Pohledávky	2 464 726	2 550 404	2 784 898	80 974	2 703 925
Pohledávky vůči úvěrovým institucím	391 176	431 240	442 064	213	441 850
Pohledávky vůči osobám jiným než úvěrovým institucím	2 048 660	2 107 835	2 329 616	80 007	2 249 609
Ostatní pohledávky sektorově nečleněné	24 889	11 329	13 219	754	12 465
Finanční investice držené do splatnosti	315 345	338 308	379 974	248	379 726
Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	307 945	325 435	361 672	0	361 672
Pohledávky držené do splatnosti	7 400	12 873	18 301	248	18 053
Pohledávky držené do splatnosti vůči úvěrovým institucím	2 779	3 806	7 777	0	7 777
Pohledávky držené do splatnosti vůči j. osobám než úvěr. inst.	4 621	9 067	10 524	248	10 276
Ostatní pohledávky držené do splatnosti sektorově nečleněné	0	0	0	0	0
Zajišťovací deriváty s kladnou reálnou hodnotou	21 960	25 272	34 393	0	34 393
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění reálné hodnoty	729	123	102	0	102
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění peněžních toků	9 475	10 688	11 027	0	11 027
Zajišť. deriváty s kl. RH – zaj. čistých investic do zahr. jedn.	0	0	0	0	0
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění úrok. rizika – RH	921	1 213	1 686	0	1 686
Zajišť. deriváty s kladnou RH – zajištění úrok. rizika – pen. toky	10 834	13 248	21 578	0	21 578
Kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0	77	0	77
Hmotný majetek	31 638	31 654	67 312	36 414	30 898
Pozemky, budovy a zařízení	31 403	31 481	66 576	35 858	30 718
Investice do nemovitostí	235	174	736	556	180
Nehmotný majetek	13 431	13 804	45 795	31 007	14 788
Goodwill	2 693	2 692	3 054	365	2 689
Ostatní nehmotný majetek	10 738	11 112	42 741	30 642	12 099
Účasti v přidružených a ovládaných osobách a ve spol. podn.	67 524	72 385	82 414	4 603	77 810
Daňové pohledávky	2 116	3 506	5 000	0	5 000
Pohledávky ze splatné daně	158	806	508	0	508
Pohledávky z odložené daně	1 958	2 701	4 492	0	4 492
Ostatní aktiva	38 936	22 836	24 736	1	24 736
Neoběžná aktiva a vyřazované skupiny určené k prodeji	858	25	115	16	98

Příloha 9

ROZVAHA BANKOVNÍHO SEKTORU – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	
	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávky	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávky	Údaj nekom- pensovaný o opravné položky a oprávky	
			Opravné položky a oprávky	
			Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávky	
Rozvahová pasiva celkem	4 094 626	4 188 929		4 476 283
Závazky celkem	3 775 034	3 845 990		4 113 803
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centr. bankám	2 910	1 501		3 502
Finanční závazky k obchodování	138 338	121 518		322 959
Deriváty k obchodování se zápornou reálnou hodnotou	105 301	87 890		127 241
Závazky z krátkých prodejů	11 940	12 936		18 147
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky k obchodování	21 097	20 692		171 827
Vklady, úvěry a ostatní fin.závazky k obch. vůči úvěr. inst.	7 764	4 108		50 028
Vklady, úvěry a ost. fin. závaz. k obch.vůči j. os. než úvěr. inst	13 332	16 584		121 797
Ostatní finanční závazky k obchodování sektorově nečleněné	0	0		2
Emitované dluhové CP určené k odkupu v krátkém období	0	0		5 744
Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku/ztráty	115 949	132 408		19 351
Vklady,úvěry a ostatní finanční závazky v RH vykázané do Z/Z	110 265	127 397		14 759
Vklady,úvěry a ost. fin. závaz. v RH vyk.do Z/Z vůči úvěr.inst.	23 210	32 117		0
Vklady a ost. fin. záv. v RH vyk.do Z/Z vůči j. os. než úvěr. inst	87 055	95 279		14 759
Ostatní fin. závazky v RH hodnotě vykáz. do Z/Z sektor. nečlen.	0	0		0
Emitované dluhové CP v RH vykázané do zisku nebo ztráty	5 684	5 012		4 591
Podřízené závazky v RH vykázané do zisku nebo ztráty	0	0		0
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	3 450 700	3 523 572		3 684 438
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky v naběhlé hodnotě	3 056 525	3 138 943		3 286 740
Vklady a ost. fin. závazky v naběhlé hodnotě vůči úvěr. inst.	396 151	411 838		450 191
Vklady a ost. fin. záv. v naběhlé hodn. vůči j. os. než úvěr. inst.	2 627 611	2 707 605		2 813 261
Ostatní finanční závazky v naběhlé hodnotě sektor. nečleněné	32 763	19 500		23 288
Emitované dluhové cenné papíry v naběhlé hodnotě	354 415	348 262		366 531
Podřízené závazky v naběhlé hodnotě	39 759	36 366		31 168
Finanční závazky spojené s převáděnými aktivy	0	0		0
Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou	18 053	19 147		22 975
Zajišť. deriváty se zápornou RH – zajištění reálné hodnoty	2 281	2 456		2 364
Zajišť. deriváty se zápornou RH – zajištění peněžních toků	7 339	7 598		8 715
Zajišť.deriváty s záp. RH – zaj. čistých investic do zahr. jedn.	0	0		0
Zajišť.deriváty se zápornou RH – zajištění úrok. rizika – RH	903	1 170		2 815
Zajišť.deriváty s záp. RH – zajištění úrok. rizika – peněžní toky	7 531	7 922		9 081
Záporné změny reál. hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0		103
Rezervy	10 755	9 640		10 171
Rezervy na restrukturalizace	214	59		13
Rezervy na daně a soudní spory	3 527	4 306		4 794
Rezervy na důchody a podobné závazky	118	124		121
Rezervy na podrozvahové položky	4 183	4 138		4 159
Rezervy na nevýhodné smlouvy	137	146		121
Ostatní rezervy	2 576	867		963
Daňové závazky	2 311	3 164		4 100
Závazky ze splatné daně	1 228	1 309		752
Závazky z odložené daně	1 083	1 855		3 348
Ostatní závazky	36 018	35 039		46 205
Základní kapitál družstevní záložny splatný na požádání				
Závazky spojené s vyřazovanými skupinami určenými k prodeji	0	0		0
Vlastní kapitál celkem	319 592	342 939		362 481
Základní kapitál	75 408	79 381		84 969
Splacený základní kapitál	75 408	79 381		84 969
Nesplacený základní kapitál	0	0		0
Emisní ážio	32 963	33 480		36 821
Další vlastní kapitál	52	52		48
Kapitálová složka finančních nástrojů	0	0		0
Ostatní kapitálové nástroje	52	52		47
Fondy z přecenění a ostatní oceňovací rozdíly	6 837	8 659		10 864
Oceňovací rozdíly z hmotného majetku	0	0		0
Oceňovací rozdíly z nehmotného majetku	0	0		0
Zajištění čistých investic do zahraničních jednotek	194	440		380
Zajištění peněžních toků	963	2 679		10 838
Oceňovací rozdíly z realizovatelných finančních aktiv	5 668	5 445		-499
Oceň.rozdíly z neoběž. aktiv a ukončov. čin. určených k prodeji	0	0		0
Ostatní oceňovací rozdíly	13	95		145
Rezervní fondy	38 540	39 677		41 235
Nerozdělený zisk (neuhrazená ztráta) z předchozích období	106 201	126 185		135 895
Vlastní akcie	150	150		726
Zisk (ztráta) za běžné účetní období	59 740	55 656		53 374

Příloha 10

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY BANKOVNÍHO SEKTORU

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Zisk z finanční a provozní činnosti	168 409	157 376	162 075
Úrokové výnosy	174 434	166 962	172 320
Úroky z pohledávek vůči centrálním bankám	5 414	3 171	2 514
Úroky z finančních aktiv k obchodování	7 846	6 084	6 372
Úroky z finančních aktiv v reálné hodnotě vykázaných do Z/Z	2 072	1 266	981
Úroky z realizovatelných finančních aktiv	13 569	13 536	13 534
Úroky z úvěrů a jiných pohledávek	122 680	119 316	124 663
Úroky z finančních investic držенých do splatnosti	12 460	13 234	13 605
Zisk ze zajišťovacích úrokových derivátů	10 334	10 336	10 632
Úroky z ostatních aktiv	59	19	19
Úrokové náklady	71 161	61 655	62 391
Úroky na vklady, úvěry a ost.fin.závazky vůči centr.bankám	41	13	2
Úroky na finanční závazky k obchodování	3 813	3 547	4 792
Úroky na finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do Z/Z	1 776	703	83
Úroky na finanční závazky v naběhlé hodnotě	53 601	45 344	45 728
Ztráta ze zajišťovacích úrokových derivátů	9 716	10 054	9 938
Úroky na ostatní závazky	2 215	1 995	1 849
Náklady na základní kapitál splatný na požádání	0	0	0
Výnosy z dividend	9 623	5 859	7 578
Výnosy z dividend z finančních aktiv k obchodování	2	35	16
Výnosy z dividend z finan.aktiv v RH vykázaných do Z/Z	310	87	122
Výnosy z dividend z realizovatelných finančních aktiv	396	204	254
Výnosy z dividend od přidružených a ovládaných osob	8 915	5 533	7 186
Výnosy z poplatků a provizí	46 756	48 369	50 011
Poplatky a provize z operací s finan.nástroji pro zákazníky	1 493	1 740	2 332
Poplatky a provize z obstarání emisí	49	86	111
Poplatky a provize z obstarání finančních nástrojů	1 297	1 543	2 095
Poplatky a provize za poradenskou činnost	147	111	127
Poplatky a provize z clearingů a vypořádání	496	485	475
Poplatky a provize za obhospodařování hodnot	179	227	623
Poplatky a provize za správu, úschovu a uložení hodnot	596	680	737
Poplatky a provize z příslibů a záruk	2 903	2 911	3 500
Poplatky a provize z platebního styku	28 225	28 312	29 740
Poplatky a provize ze strukturovaného financování	37	53	25
Poplatky a provize ze sekuritizace	0	0	0
Poplatky a provize z ostatních služeb	12 826	13 961	12 577
Náklady na poplatky a provize	10 314	9 876	10 958
Poplatky a provize na operace s finančními nástroji	500	543	544
Poplatky a provize na obhospodařování hodnot	35	35	30
Poplatky a provize na správu, úschovu a uložení hodnot	74	81	111
Poplatky a provize na clearing a vypořádání	453	417	423
Poplatky a provize na sekuritizaci	44	51	31
Poplatky a provize na ostatní služby	9 207	8 749	9 820
Realizované Z/Z z finan.aktiv a závazků nevykáz. v RH do Z/Z	6 327	-1 451	-1 112
Zisk (ztráta) z realizovatelných finančních aktiv	7 331	46	600
Zisk (ztráta) z úvěrů a jiných pohledávek	-1 561	-2 102	-2 211
Zisk (ztráta) z finančních investic držенých do splatnosti	-141	115	26
Zisk (ztráta) z finančních závazků v naběhlé hodnotě	1	-4	-1
Zisk (ztráta) z ostatních závazků	697	494	474

Příloha 10

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY BANKOVNÍHO SEKTORU – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Zisk (ztráta) z finančních aktiv a závazků k obchodování	4 399	11 016	1 149
Zisk (ztráta) z kapitálových nástrojů a akciových derivátů	105	108	-504
Zisk (ztráta) z úrokových nástrojů (včetně úrok. derivátů)	1 866	100	1 302
Zisk (ztráta) z měnových nástrojů (včetně měn. derivátů)	1 596	10 169	-9
Zisk (ztráta) z úvěrových nástrojů (včetně úvěr. derivátů)	744	542	288
Zisk (ztráta) z komodit a komoditních derivátů	88	96	72
Zisk (ztráta) z ostatních nástrojů včetně hybridních	0	0	0
Zisk (ztráta) z finan. aktiv a závazků v RH vykázané do Z/Z	1 683	2 398	-1 868
Zisk (ztráta) ze zajišťovacího účetnictví	-330	-208	212
Kurzové rozdíly	7 480	-3 085	8 226
Zisk (ztráta) z odúčtování aktiv j. než držených k prodeji	580	18	233
Ostatní provozní výnosy	2 880	3 353	3 157
Ostatní provozní náklady	3 949	4 324	4 483
Správní náklady	60 455	62 381	66 047
Náklady na zaměstnance	31 103	31 603	33 792
Mzdy a platy	22 341	22 573	24 126
Sociální a zdravotní pojištění	6 678	7 028	7 479
Penzijní a podobné výdaje	509	474	494
Náklady na dočasné zaměstnance	241	185	181
Odměny – vlastní kapitálové nástroje	42	46	75
Ostatní náklady na zaměstnance	1 292	1 298	1 437
Ostatní správní náklady	29 352	30 777	32 255
Náklady na reklamu	3 701	3 991	4 344
Náklady na poradenství	1 248	1 317	1 600
Náklady na informační technologie	4 552	4 407	4 365
Náklady na outsourcing	7 308	8 011	8 274
Nájemné	3 792	3 778	4 004
Jiné správní náklady	8 752	9 274	9 668
Odpisy	7 442	6 926	6 825
Odpisy pozemků, budov a zařízení	3 920	3 524	3 576
Odpisy investic do nemovitostí	7	7	7
Odpisy nehmotného majetku	3 515	3 394	3 242
Tvorba rezerv	4	-258	703
Ztráty ze znehodnocení	29 792	22 535	25 510
Ztráty ze znehodnocení finan.aktiv nevykázaných v RH do Z/Z	26 573	22 317	25 255
Ztráty ze znehodnocení finančních aktiv v pořizovací ceně	0	-1	0
Ztráty ze znehodnocení realizovatelných finančních aktiv	80	167	11 479
Ztráty ze znehodnocení úvěrů a jiných pohledávek	26 475	22 143	13 771
Ztráty ze znehodnocení finan. investic držených do splatnosti	17	8	5
Ztráty ze znehodnocení nefinančních aktiv	3 219	218	255
Ztráty ze znehodnocení pozemků, budov a zařízení	-228	-245	26
Ztráty ze znehodnocení z investic do nemovitostí	0	0	0
Ztráty ze znehodnocení goodwillu	1	1	0
Ztráty ze znehodnocení nehmotného majetku	7	0	0
Ztráty ze znehodnocení účastí v přídr. a ovlád. os. a sp. podn.	3 357	462	228
Ztráty ze znehodnocení ostatních nefinančních aktiv	82	0	0
Negativní goodwill bezprostředně zahrnutý do výkazu Z/Z	0	0	0
Podíl na Z/Z přídr. a ovládaných osob a společných podniků	0	0	3
Zisk nebo ztráta z neoběžných aktiv a vyřazovaných skupin	61	-157	405
Zisk nebo ztráta z pokračujících činností před zdaněním	70 778	65 636	63 397
Náklady na daň z příjmů	11 038	9 980	10 023
Zisk nebo ztráta z pokračujících činností po zdanění	59 740	55 656	53 374
Zisk nebo ztráta z ukončované činnosti po zdanění	0	0	0
Zisk nebo ztráta po zdanění	59 740	55 656	53 374

Příloha 11

ROZVAHA SEKTORU PENZIJNÍCH FONDŮ
 (údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011		
	Údaj kopen- zovaný o opravné položky a oprávky	Údaj kopen- zovaný o opravné položky a oprávky	Údaj nekom- penzo- vaný o opravné položky a oprávky	Opravné položky a oprávky	Údaj kopen- zovaný o opravné položky a oprávky
Aktiva celkem	215 873	232 422	248 281	774	247 507
Pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	0	0	0	0	0
z toho pokladní hotovost	0	0	0	0	0
Pohledávky za bankami a družstevními záložnami	23 736	17 729	19 371	0	19 371
Pohledávky za bankami a družst. záložnami splatné na požádání	3 726	4 514	3 344	0	3 344
Ostatní pohledávky za bankami a družstevními záložnami	20 010	13 215	16 027	0	16 027
Pohledávky za nebankovními subjekty	58	63	100	27	73
Pohledávky za nebankovními subjekty splatné na požádání	0	0	0	0	0
Ostatní pohledávky za nebankovními subjekty	58	63	100	27	73
Dluhové cenné papíry	173 741	196 311	214 214	0	214 214
Dluhové cenné papíry vydané vládními institucemi	139 757	162 554	174 919	0	174 919
Dluhové cenné papíry vydané ostatními subjekty	33 984	33 757	39 294	0	39 294
Akcie, podílové listy a ostatní podíly	10 407	10 565	7 191	0	7 191
Akcie	3 491	1 905	1 025	0	1 025
Podílové listy	6 917	8 660	6 166	0	6 166
Ostatní podíly	0	0	0	0	0
Účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem	0	0	0	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek	106	117	648	524	124
Zřizovací výdaje	0	0	2	2	0
Goodwill	0	0	0	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek ostatní	106	117	646	522	124
Dlouhodobý hmotný majetek	2 118	2 065	2 113	194	1 919
Provozní nemovitosti včetně příslušenství	154	139	0	0	0
Neprovozní nemovitosti - finanční investice	1 912	1 869	1 860	3	1 857
Dlouhodobý hmotný majetek ostatní	52	56	254	191	62
Pohledávky za státním rozpočtem - státní příspěvek	974	983	1 051	0	1 051
Ostatní aktiva	836	1 077	946	29	917
Pohledávky z upsaného základního kapitálu	0	0	0	0	0
Náklady a příjmy příštích období	3 895	3 513	2 648	0	2 648
Požizovací náklady na smlouvy o penzijním připojištění	3 881	3 474	2 635	0	2 635
Ostatní náklady příštích období	15	39	13	0	13
Příjmy příštích období	0	0	0	0	0

Příloha 11

ROZVAHA SEKTORU PENZIJNÍCH FONDŮ – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	
	Údaj kopen- zovaný o opravné položky a oprávky	Údaj kopen- zovaný o opravné položky a oprávky	Údaj nekom- penzovaný o opravné položky a oprávky	Údaj kopen- zovaný o opravné položky a oprávky
Pasiva celkem	215 873	232 422		247 507
Závazky vůči bankám a družstevním záložnám	0	0		3
Závazky vůči nebankovním subjektům	6	16		11
Závazky vůči nebankovním subjektům splatné na požádání	0	0		0
Ostatní závazky vůči nebankovním subjektům	6	16		11
Prostředky účastníků penzijního připojištění	200 735	216 114		232 058
Příspěvky účastníků	184 722	200 184		214 151
Vlastní příspěvky účastníků	130 887	137 604		146 395
Příspěvky placené zaměstnavatelem	26 180	32 505		35 716
Příspěvky placené třetí osobou ve prospěch účastníků	367	374		250
Příspěvky státu	27 289	29 701		31 790
Prostředky pro výplatu penzí	372	450		531
Výnosy z příspěvků	14 597	14 786		16 521
Nepřirazené příspěvky účastníků penzijního připojištění	587	409		452
Závazky z přiznaných dosud nevyplac. dávek jednoráz. plnění	455	285		403
Závazky vůči státnímu rozpočtu - státní příspěvek	257	248		246
Závazky vůči státnímu rozpočtu - daňové závazky	76	80		98
Ostatní pasiva	1 263	1 459		2 456
Výnosy a výdaje příštích období	13	7		20
Rezervy	101	120		142
Rezervy na důchody a podobné závazky	95	111		113
Rezervy na daně	0	0		0
Rezervy ostatní	6	9		29
Podřízené závazky	0	0		0
Základní kapitál	1 989	1 989		1 669
Splacený základní kapitál	1 989	1 989		1 669
Vlastní akcie	0	0		0
Emisní ážio	3 036	2 036		1 737
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	2 011	2 144		2 363
Povinné rezervní fondy a rizikové fondy	1 596	1 747		1 976
Ostatní rezervní fondy	0	0		0
Ostatní fondy ze zisku	415	398		387
Fond rezerv penzí	234	230		224
Rezervní fond na nové ocenění	0	0		0
Kapitálové fondy	3 374	1 734		1 575
Oceňovací rozdíly	-445	817		-705
Oceňovací rozdíly z majetku a závazků	-439	820		-695
Oceňovací rozdíly ze zajišťovacích derivátů	7	-3		-11
Oceňovací rozdíly z přepočtu účastí	0	0		0
Oceňovací rozdíly ostatní	-14	0		0
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	881	1 080		1 279
Zisk nebo ztráta za účetní období	2 574	4 577		4 555

Příloha 12

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU PENZIJNÍCH FONDŮ

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Zisk z finanční činnosti	3 780	5 814	5 862
Výnosy z úroků a podobné výnosy	6 983	7 105	7 529
Úroky z dluhových cenných papírů	6 607	6 850	7 281
Výnosy z ostatních aktiv	375	255	249
Náklady na úroky a podobné náklady	19	49	128
Náklady na úroky z dluhových cenných papírů	5	49	128
Náklady na ostatní pasiva	14	0	0
Výnosy z akcií a podílů	226	160	170
Výnosy z akcií a podílů z účastí s podstatným a rozh. vlivem	0	0	0
Ostatní výnosy z akcií a podílů	226	160	170
Výnosy z poplatků a provizí	7	15	20
Náklady na poplatky a provize	2 212	2 083	2 439
Odměna depozitářů	19	20	25
Odměna za správu portfolia	369	445	425
Odměny za zprostředkování smluv penzijního připojištění	1 764	1 573	1 942
Poplatky uhrazené obchodníkům s cennými papíry	31	29	12
Náklady na poplatky na transakce s cennými papíry	10	14	0
Poplatky za platební styk	0	0	21
Ostatní náklady na poplatky a provize	18	3	14
Zisk nebo ztráta z finančních operací	-1 533	429	517
Ostatní provozní výnosy	354	257	342
Ostatní provozní náklady	25	18	149
Správní náklady	1 104	1 112	1 198
Náklady na zaměstnance	344	329	347
Sociální a zdravotní pojištění	75	76	80
Mzdy a odměny zaměstnancům a statutárním orgánům	254	239	254
Ostatní sociální náklady	16	13	14
Ostatní správní náklady	760	784	850
Náklady na reklamu	102	93	106
Nájemné	63	43	42
Náklady na informační technologie	48	57	83
Náklady na audit	0	0	11
Náklady na poradenství	20	23	21
Náklady na outsourcing	0	0	57
Jiné správní náklady	435	568	530
Rozpuštění rezerv a oprav. položek k dlouh. hm. a nehm. majetku	0	0	0
Odpisy, tvorba a použití rezerv a OP k dlouh. hm. a nehm. maj.	76	75	80
Odpisy hmotného majetku	33	32	31
Tvorba a použití rezerv a opr. položek k hmotnému majetku	0	0	0
Odpisy nehmotného majetku	31	31	36
Tvorba a použití rezerv a opr. položek k nehmotnému majetku	13	13	13
Rozpuštění OP a rez. k pohl. a zárukám, výnosy z již odep. pohl.	60	0	0
Odpisy, tvorba a použití OP a rezerv k pohledávkám a zárukám	74	2	2
Rozpuštění OP k účastem s rozhodujícím a podst. vlivem	0	0	0
Ztráty z převodu účastí s roz. a podst. vlivem, tvorba a použ. OP	0	0	0
Rozpuštění ostatních rezerv včetně rezerv na penze	3	3	6
Tvorba a použití ostatních rezerv včetně rezerv na penze	35	27	33
Podíl na ziscích nebo ztrátách s rozh. nebo podst. vlivem	0	0	0
Zisk nebo ztráta za účetní období z běžné čin. před zdaněním	2 554	4 600	4 556
Mimořádné výnosy	0	4	0
Mimořádné náklady	0	0	0
Zisk nebo ztráta za účetní období z mimoř. čin. před zdaněním	0	4	0
Daň z příjmů	-20	27	1
Zisk nebo ztráta za účetní období po zdanění	2 574	4 577	4 555

Příloha 13

ROZVAHA SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN*)

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011		
	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávký	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávký	Údaj nekom- pensovaný o opravné položky a oprávký	Opravné položky a oprávký	Údaj kompensovaný o opravné položky a oprávký
Aktiva celkem	358 264	387 229	423 967	26 505	397 463
Pohledávky za upsání základní kapitál	300	106	25	0	25
Dlouhodobý nehmotný majetek	2 219	2 325	12 993	10 881	2 112
Zřizovací výdaje	4	5	24	24	0
Goodwill	154	29	3 708	3 685	23
Finanční umístění (investice)	294 649	305 030	310 150	411	309 740
Pozemky a stavby (nemovitosti)	4 785	4 918	5 450	411	5 040
Provozní nemovitosti	4 092	4 233	5 057	411	4 647
Finanční umístění v podnikatelských seskupeních	13 396	13 221	13 539	0	13 539
Podíly v ovládaných osobách	11 677	11 900	12 061	0	12 061
Dluhové CP vydané ovládanými osobami a půjčky těmto osobám	124	136	155	0	155
Podíly s podstatným vlivem	1 111	813	929	0	929
Dluhové CP vydané os., ve kterých má úč. jedn. podst. vliv	484	371	394	0	394
Jiná finanční umístění	276 468	286 891	291 160	0	291 160
Akcie a ostatní CP s proměnlivým výnosem, ostatní podíly	16 923	20 869	19 405	0	19 405
Dluhové cenné papíry	226 771	236 803	248 483	0	248 483
Cenné papíry oceň. reál. hodn. proti účtům nákladů a výnosů	0	136 116	144 502	0	144 502
Dluhopisy "OECD" držené do splatnosti	0	82 572	87 418	0	87 418
Ostatní cenné papíry držené do splatnosti	0	18 115	16 563	0	16 563
Finanční umístění v investičních sdruženích	374	3	3	0	3
Ostatní půjčky	4 448	1 697	725	0	725
Depozita u finančních institucí	25 743	26 830	23 095	0	23 095
Ostatní finanční umístění	2 208	688	-551	0	-551
Depozita při aktivním zajištění	1	1	1	0	1
Finanční umístění ŽP, je-li nositelem inv. rizika pojistník	30 708	44 456	51 759	0	51 759
Dlužníci	17 656	19 941	28 638	12 070	16 568
Pohledávky z operací přímého pojištění	8 942	8 116	12 815	4 535	8 279
Pojistníci	8 555	7 503	11 149	3 534	7 615
Zprostředkovatelé	387	613	1 665	1 001	664
Pohledávky z operací zajištění	4 396	3 169	3 280	128	3 152
Ostatní pohledávky	4 318	8 656	12 544	7 407	5 137
Ostatní aktiva	3 158	3 053	7 098	3 131	3 967
Dlouhodobý hm. majetek, jiný než pozemky a stavby, a zásoby	1 250	1 132	4 307	3 131	1 177
Hotovost na účtech u fin. institucí a hotovost v pokladně	1 906	1 921	2 789	0	2 789
Jiná aktiva	3	0	2	0	2
Přechodné účty aktiv	9 575	12 317	13 303	11	13 292
Naběhlé úroky a nájemné	47	27	41	0	41
Odložené pořizovací náklady na pojistné smlouvy	7 304	9 143	10 276	11	10 265
Odložené pořizovací nákl. na poj. smlouvy v živ. poj.	5 089	6 646	7 543	11	7 531
Odložené pořizovací nákl. na poj. smlouvy v neživ. poj.	2 215	2 496	2 734	0	2 734
Ostatní přechodné účty aktiv	2 224	3 148	2 986	0	2 986
Dohadné položky aktivní	873	1 721	1 364	0	1 364

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 13

ROZVAHA SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠTOVEN*) – pokračování
(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011		Čistá hodnota
	Čistá hodnota	Čistá hodnota	Hrubá hodnota	Podíl zajišťovatelů na TR	
Pasiva celkem	358 264	387 229			397 463
Vlastní kapitál	69 186	78 132			70 099
Základní kapitál	20 084	22 605			23 743
Změny základního kapitálu	480	144			53
Vlastní akcie nebo vl. zatímní listy, vl. obch. podíly	0	0			0
Emisní ážio	1 693	2 701			2 701
Rezervní fond na nové ocenění	0	0			0
Ostatní kapitálové fondy	10 372	11 570			11 883
Rezervní fond a ostatní fondy ze zisku	11 449	9 854			10 811
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých úč. období	11 171	11 070			12 277
Zisk nebo ztráta běžného účetního období	14 417	20 331			8 685
Podřízená pasiva	253	551			557
Technické rezervy	227 528	235 593	269 817	27 413	242 404
Rezerva na nezasloužené pojistné	17 565	18 573	25 639	5 395	20 244
Rezerva na nezasl. pojistné vztahující se k poj. odv. ŽP	1 519	1 418	1 511	122	1 388
Rezerva na nezasl. pojistné vztahující se k poj. odv. NP	16 046	17 155	24 128	5 272	18 856
Rezerva pojistného životních pojištění	151 894	160 106	164 451	39	164 412
Rezerva na pojistná plnění	44 963	46 206	69 629	21 545	48 084
Rezerva na pojistná plnění vztahující se k poj. odv. ŽP	4 534	5 086	6 703	1 239	5 464
Rezerva na pojistná plnění vztahující se k poj. odv. NP	40 429	41 120	62 926	20 306	42 619
Rezerva na prémie a slevy	1 787	1 925	2 113	204	1 909
Rezerva na prémie a slevy vztahující se k poj. odv. ŽP	1 025	1 168	1 038	1	1 037
Rezerva na prémie a slevy vztahující se k poj. odv. NP	761	758	1 075	203	872
Vyrovnávací rezerva	3 318	1 182	957	0	957
Rezerva na splnění závazků z použité technické úrokové míry	2 267	1 802	1 272	0	1 272
Rezerva pojistného neživotních pojištění	318	354	398	1	398
Rezerva pojistného neživ. poj. vztahující se k poj. odv. ŽP	79	99	126	0	125
Rezerva pojistného neživ. poj. vztahující se k poj. odv. NP	239	255	273	0	272
Rezerva na splnění závazků z ručení za závazky ČKP	5 338	5 345	5 106	113	4 993
Jiné rezervy	79	99	253	117	137
Jiná rezerva vztahující se k poj. odv. ŽP	0	0	0	0	0
Jiná rezerva vztahující se k poj. odv. NP	79	99	253	117	137
Technická rezerva ŽP, je-li nositelem inv. rizika pojistník	30 696	44 415	51 718	0	51 718
Rezervy na ostatní rizika a ztráty	3 162	1 147			1 113
Rezerva na důchody a podobné závazky	3	1			14
Rezerva na daně	2 718	750			592
Ostatní rezervy	441	396			507
Depozita při pasivním zajištění	684	2 250			3 704
Věřitelé	20 466	18 308			21 119
Závazky z operací přímého pojištění	8 202	8 140			8 888
Závazky z operací zajištění	7 128	5 793			6 105
Výpůjčky zaručené dluhopisem	0	0			0
Směnitelné (konvertibilní) výpůjčky	0	0			0
Závazky vůči finančním institucím	61	1			70
Ostatní závazky	5 075	4 375			6 056
Daňové závazky a závazky ze sociálního zabezpečení	555	558			528
Garanční fond Kanceláře	0	0			0
Přechodné účty pasiv	6 289	6 833			6 747
Výdaje příštích období a výnosy příštích období	1 881	1 829			1 763
Ostatní přechodné účty pasiv	4 408	5 004			4 984
Dohadné položky pasivní	4 385	4 961			4 965

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 14

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *)
(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Technický účet k neživotnímu pojištění			
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	6 907	7 154	4 794
Zasloužené pojistné, očištěné od zajištění	60 380	55 651	53 981
Předepsané pojistné, očištěné od zajištění	59 978	56 769	55 653
Předepsané hrubé pojistné	81 577	81 519	80 467
Pojistné postoupené zajišťovatelům	-21 599	-24 749	-24 814
Změna stavu rezervy na nezasloužené poj., očištěné od zajiš.	401	-1 118	-1 671
Změna stavu hrubé výše rezervy na nezasloužené pojistné	464	-2 405	-1 729
Změna stavu rezervy na nezasloužené pojistné, podíl zajišťo.	-62	1 287	58
Převedené výnosy z finan. umístění z netechnického účtu	3 667	3 008	2 003
Ostatní technické výnosy, očištěné od zajištění	3 614	3 657	2 990
Náklady na poj. pl. včetně změny TR, očištěné od zajištění	-36 169	-33 966	-32 213
Náklady na pojistná plnění, očištěné od zajištění	-31 672	-33 267	-30 719
Hrubá výše nákladů na pojistná plnění	-41 439	-45 146	-42 214
Náklady na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	9 767	11 879	11 495
Změna stavu rezervy na poj. pl., očištěné od zajištění	-4 497	-699	-1 494
Změna stavu hrubé výše rezervy na pojistná plnění	-4 758	-2 785	-782
Změna stavu rezervy na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	260	2 086	-712
Změny stavu ostatních tech. rezerv, očištěné od zajištění	-99	-41	230
Prémie a slevy, očištěné od zajištění	-3 037	-1 224	-1 062
Čistá výše provozních nákladů	-17 490	-16 775	-16 551
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy	-12 927	-13 218	-13 941
Změna stavu časově rozlišených pořizovacích nákladů	-80	279	212
Správní režie	-9 406	-8 969	-8 673
Provize od zajišťovatelů a podíly na ziscích	4 923	5 133	5 851
Ostatní technické náklady, očištěné od zajištění	-5 857	-5 285	-4 809
Změna stavu vyrovnávací rezervy	1 899	2 129	225

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 14

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *) – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	10 135	15 399	4 655
Zasloužené pojistné, očištěné od zajištění	52 635	64 280	63 219
Předepsané pojistné, očištěné od zajištění	52 539	64 179	63 187
Předepsané hrubé pojistné	54 041	65 757	66 016
Pojistné postoupené zajišťovatelům	-1 502	-1 578	-2 829
Změna stavu rezervy na nezasloužené poj., očištěné od zajiš.	96	101	32
Změna stavu hrubé výše rezervy na nezasloužené pojistné	93	94	14
Změna stavu rezervy na nezasloužené pojistné, podíl zajišťovatelů	3	7	18
Výnosy z finančního umístění	22 247	24 926	19 711
Výnosy z podílů	769	1 233	711
Výnosy z ostatního finančního umístění	9 534	9 121	7 968
Výnosy z pozemků a staveb (nemovitosti)	92	74	69
Výnosy z ostatních investic (mimo nemovitostí)	9 442	9 047	7 899
Změny hodnoty finančního umístění - výnosy	61	57	837
Výnosy z realizace finančního umístění	11 883	14 516	10 195
Přírůstky hodnoty finančního umístění	9 887	8 640	7 162
Ostatní technické výnosy, očištěné od zajištění	1 150	1 366	1 535
Náklady na poj. pl. včetně změny TR, očištěné od zajištění	-29 561	-32 645	-37 377
Náklady na pojistná plnění, očištěné od zajištění	-29 175	-32 083	-37 017
Hrubá výše nákladů na pojistná plnění	-29 536	-32 504	-37 877
Náklady na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	361	421	860
Změna stavu rezervy na poj. pl., očištěné od zajištění	-386	-562	-360
Změna stavu hrubé výše rezervy na pojistná plnění	-391	-550	-765
Změna stavu rezervy na pojistná plnění, podíl zajišťovatelů	5	-11	405
Změny stavu ostatních tech. rezerv, očištěné od zajištění	-13 464	-21 710	-11 953
Změna stavu rezervy pojistného živ. poj., očištěná od zajiš.	-4 554	-9 170	-4 209
Změna stavu hrubé výše rezervy pojistného životních pojišt.	-4 559	-9 168	-4 202
Změna stavu rezervy poj. živ. pojištění, podíl zajišťovatelů	5	-2	-6
Změna stavu ostat. TR (mimo rez. živ. poj.), očiš. od zajiš.	-8 910	-12 540	-7 745
Prémie a slevy, očištěné od zajištění	-685	-238	-2
Čistá výše provozních nákladů	-12 512	-12 711	-13 719
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy	-9 706	-10 706	-11 209
Změna stavu časově rozlišených pořizovacích nákladů	912	1 585	880
Správní režie	-4 131	-4 018	-4 113
Provize od zajišťovatelů a podíly na ziscích	412	429	723
Náklady na finanční umístění	-11 613	-9 609	-12 632
Náklady na správu finančního umístění, včetně úroků	-834	-1 014	-1 424
Změna hodnoty finančního umístění – náklady	140	-33	-185
Náklady spojené s realizací finančního umístění	-10 918	-8 562	-11 023
Úbytky hodnoty finančního umístění	-5 562	-4 656	-9 264
Ostatní technické náklady, očištěné od zajištění	-1 312	-1 409	-1 260
Převod výnosů z finančního umístění na netechnický účet	-1 076	-835	-763

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 14

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SEKTORU TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN *) – pokračování

(údaje podle stavu sektoru k uvedenému datu, bez České kanceláře pojistitelů, v mil. Kč)

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011
Zisk nebo ztráta za účetní období	14 417	20 331	8 685
Zisk nebo ztráta před zdaněním	17 801	23 313	10 712
Zisk nebo ztráta z běžné činnosti po zdanění	14 395	20 361	8 709
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění	6 907	7 154	4 794
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění	10 135	15 399	4 655
Výnosy z finančního umístění	7 992	9 486	9 465
Výnosy z podílů	117	194	522
Výnosy z ostatního finančního umístění	1 664	1 701	1 583
Výnosy z pozemků a staveb (nemovitosti)	136	135	137
Výnosy z ostatních investic (mimo nemovitosti)	1 528	1 566	1 446
Změny hodnoty finančního umístění – výnosy	2 259	2 317	2 521
Výnosy z realizace finančního umístění	3 952	5 274	4 840
Převedené výnosy fin. umístění z technického účtu k živ.poj.	1 076	835	763
Náklady na finanční umístění	-4 711	-6 673	-7 573
Náklady na správu finančního umístění, včetně úroků	-116	-128	-165
Změna hodnoty finančního umístění – náklady	-701	-1 290	-2 312
Náklady spojené s realizací finančního umístění	-3 893	-5 255	-5 096
Převod výnosů z fin. umístění na tech. účet k neživ. poj.	-3 667	-3 008	-2 003
Ostatní výnosy	709	1 382	1 545
Ostatní náklady	-661	-1 230	-911
Daň z příjmů z běžné činnosti	-3 384	-2 982	-2 027
Mimořádný zisk nebo ztráta	40	-3	-11
Mimořádné výnosy	43	17	31
Mimořádné náklady	-3	-20	-41
Daň z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	0
Ostatní daně neuvedené v předcházejících položkách	-18	-27	-13

*) Tuzemské pojišťovny bez poboček zahraničních pojišťoven.

Příloha 15

SCHVÁLENÉ EMISE (PROSPEKTY) KÓTOVANÝCH DLUHOPISŮ V ROCE 2011

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
9. 5. 2011	CZ0003501736	CETELEM ČR, a.s.	1,25 mld. Kč
11. 5. 2011	CZ0001500110	Hlavní město Praha	5 mld. Kč
4. 8. 2011	CZ0002002355	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1,25 mld. Kč
11. 8. 2011	CZ0002002348	Hypoteční banka, a.s.	2,7 mld. Kč
26. 9. 2011	CZ0002002405	Raiffeisenbank	1 mld. Kč
30. 9. 2011	CZ0003501769	ABS Jets, a.s.	675 mil. Kč

Příloha 16

SCHVÁLENÉ EMISE (EMISNÍ PODMÍNKY) NEKÓTOVANÝCH DLUHOPISŮ V ROCE 2011

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
19. 1. 2011	CZ0002002272	Raiffeisenbank a.s.	250 mil. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702631	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702649	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702656	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702664	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702672	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702680	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702698	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702706	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. EUR
31. 1. 2011	CZ0003702557	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702565	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702573	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702581	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702599	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702607	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702615	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702623	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 1. 2011	CZ0003702714	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
31. 1. 2011	CZ0003702722	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
31. 1. 2011	CZ0003702730	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
31. 1. 2011	CZ0003702748	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
31. 1. 2011	CZ0003702755	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
31. 1. 2011	CZ0003702763	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
31. 1. 2011	CZ0003702771	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	50 mil. USD
2. 2. 2011	CZ0003702532	Československá obchodní banka, a.s.	5 mld. Kč
9. 2. 2011	CZ0002002280	Raiffeisenbank a.s.	1 mld. Kč
2. 3. 2011	CZ0003702540	Československá obchodní banka, a.s.	700 mil. Kč
2. 3. 2011	CZ0003702813	Raiffeisenbank a.s.	400 mil. Kč
17. 3. 2011	CZ0003702789	Československá obchodní banka, a.s.	3 mld. Kč
24. 3. 2011	CZ0002002298	Volksbank CZ, a.s.	500 mil. Kč
31. 3. 2011	CZ0003702797	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
31. 3. 2011	CZ0003702805	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
13. 4. 2011	CZ0003702847	Raiffeisenbank a.s.	500 mil. Kč
22. 4. 2011	CZ0002002306	Česká spořitelna, a.s.	400 mil. Kč
4. 5. 2011	CZ0002002314	Raiffeisenbank a.s.	500 mil. Kč
5. 5. 2011	CZ0003702821	Československá obchodní banka, a.s.	1,5 mld. Kč
18. 5. 2011	CZ0003702870	Raiffeisenbank a.s.	75 mil. Kč
26. 5. 2011	CZ0002002322	Hypoteční banka, a.s.	100 mil. Kč
9. 6. 2011	CZ0003702839	Československá obchodní banka, a.s.	1 mld. Kč
10. 6. 2011	CZ0002002330	Česká spořitelna, a.s.	5 mld. Kč
15. 6. 2011	CZ0003702912	Československá obchodní banka, a.s.	5 mld. Kč
15. 6. 2011	CZ0003702920	Raiffeisenbank a.s.	125 mil. Kč
15. 6. 2011	N/A	ORRERO a.s.	26,24 mil. Kč
20. 6. 2011	CZ0003501751	ČD Cargo, a.s.	1 mld. Kč
29. 6. 2011	CZ0003702888	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
29. 6. 2011	CZ0003702896	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
29. 6. 2011	CZ0003702904	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	20 mil. EUR

Příloha 16

SCHVÁLENÉ EMISE (EMISNÍ PODMÍNKY) NEKÓTOVANÝCH DLUHOPISŮ V ROCE 2011 – pokračování

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
1. 7. 2011	CZ0003501744	EKORENT, spol. s r.o.	10 mil. Kč
1. 7. 2011	CZ0003702938	Raiffeisenbank a.s.	200 mil. Kč
20. 7. 2011	CZ0003702946	Raiffeisenbank a.s.	125 mil. Kč
27. 7. 2011	CZ0002002363	Raiffeisenbank a.s.	500 mil. Kč
27. 7. 2011	CZ0002002371	Raiffeisenbank a.s.	2 mld. Kč
15. 9. 2011	CZ0002002397	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
15. 9. 2011	CZ0002002389	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
21. 9. 2011	CZ0003702961	Raiffeisenbank a.s.	125 mil. Kč
21. 9. 2011	CZ0003702953	Raiffeisenbank a.s.	125 mil. Kč
30. 9. 2011	N/A	Cleverlance Group a.s.	50 mil. Kč
1. 10. 2011	CZ0003501777	Arca Acquisition Capital, a.s.	200 mil. Kč
26. 10. 2011	CZ0002002413	Raiffeisenbank a.s.	10 mil. EUR
5. 12. 2011	CZ0002002421	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1,25 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003703019	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003703027	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003703035	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003703043	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003702979	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	7 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003702987	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	7 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003702995	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	7 mld. Kč
5. 12. 2011	CZ0003703001	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	7 mld. Kč
19. 12. 2011	CZ0003703068	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	2 mld. Kč
21. 12. 2011	CZ0003501793	ČD Cargo, a.s.	1 mld. Kč
22. 12. 2011	CZ0003501785	ČD Cargo, a.s.	1 mld. Kč
11. 1. 2012	CZ0002002439	Raiffeisenbank a.s.	285 mil. Kč
19. 1. 2012	CZ0002002447	Hypoteční banka, a.s.	2 mld. Kč
2. 2. 2012	CZ0003703050	Československá obchodní banka, a.s.	8 mld. Kč

Příloha 17

SCHVÁLENÉ EMISE / TRANŠE KÓTOVANÝCH AKCIÍ V ROCE 2011

Emitent	ISIN	Nominální hodnota	Objem emise
E4U a.s.	CZ0005123620	100 Kč	239 164 000 Kč
KIT digital Inc.	US4824702009	N/A	27 209 686 ks

Příloha 18

INVESTIČNÍ CERTIFIKÁTY VYDANÉ V ROCE 2011
V RÁMCI NABÍDKOVÝCH PROGRAMŮ SCHVÁLENÝCH ČNB

Emitent	ISIN	Název IC
Raiffeisenbank a.s.	CZ0000300074	EUR/CZK TL 23,100
Raiffeisenbank a.s.	CZ0000300066	EUR/CZK TS 25,300

Příloha 19

SCHVÁLENÉ NABÍDKOVÉ PROGRAMY V ROCE 2011

Emitent	Typ CP	Maximální objem	Doba trvání
ČD Cargo, a.s.	dluhopisy	6 000 000 000 Kč	10 let
ČEZ, a.s.	dluhopisy	30 000 000 000 Kč	10 let
Raiffeisenbank a.s.	investiční certifikáty	N/A	N/A

Příloha 20

SCHVÁLENÉ EMISE / TRANŠE NEKÓTOVANÝCH AKCIÍ V ROCE 2011 (VEŘEJNĚ NABÍZENÉ)

Emitent/Nabízející		Nominální hodnota	Objem emise
ČIS Development, a.s.	3,68 Kč a 0,78 Kč	110 397 657 Kč	2 400 000 ks
PREMOT Františkovy Lázně a.s.	17 Kč	71 099 984 Kč	14 344 853 ks
ČIS Realitní, a.s.	3,68 Kč a 0,78 Kč	130 469 959 Kč	US48247
Maxima pojišťovna, a.s.	1 000 Kč	50 000 000 Kč	US48247

Příloha 21

POVINNÁ NABÍDKA PŘEVZETÍ Z DŮVODU OVLÁDNUTÍ CÍLOVÉ SPOLEČNOSTI V ROCE 2011

Navrhovatel	Cílová společnost	Typ rozhodnutí
EnBW Energie Baden-Württemberg AG	Pražská energetika, a.s.	Souhlas

Příloha 22

VEŘEJNÝ NÁVRH SMLOUVY V SOUVISLOSTI S ROZHODNUTÍM VALNÉ HROMADY NAVRHOVATELE
O VYŘAZENÍ AKCIÍ Z OBCHODOVÁNÍ NA OFICIÁLNÍM TRHU V ROCE 2011

Navrhovatel	Typ rozhodnutí
Pražská energetika, a.s.	Souhlas
Česká námořní plavba a.s.	Souhlas

Příloha 23

LICENČNÍ ROZHODNUTÍ V OBLASTI TRŽNÍ INFRASTRUKTURY V ROCE 2011

Regulovaný subjekt	Předmět řízení	Typ rozhodnutí
Centrální depozitář cenných papírů, a.s.	Z moci úřední zahájeno správní řízení o schválení změny provozního řádu	Zastavení řízení
Centrální depozitář cenných papírů, a.s.	Oznámení změny provozního řádu centrálního depozitáře	Souhlas (formou marného uplynutí lhůty)
Centrální depozitář cenných papírů, a.s.	Změna Pravidel vypořádacího systému – Pravidel vypořádání PSE	Souhlas
Centrální depozitář cenných papírů, a.s.	Změna Pravidel vypořádacího systému – Pravidel vypořádání PXE	Souhlas

Příloha 24

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODÁNÍ V SAMOSTATNÉM ODBORU OCHRANY SPOTŘEBITELE V ROCE 2011

ČÁST A

CELKOVÉ POČTY PŘIJATÝCH PODÁNÍ

Období	Celkový počet přijatých podání
1. 1. – 31. 12. 2011	638

ČÁST B

ČLENĚNÍ PODLE SEGMENTŮ

	Úvěrové instituce	Obchodníci s CP vč. zprostředkovatelů	Pojišťovny vč. poj. zprostředkovatelů	Jiné	Celkem
Náklady produktů (vč. podání na směnárny)	104	12	72	10	198
Platební styk (vč. platebních karet)	29	1	1	6	37
Informace o produktu	40	5	82	6	133
Pojistné plnění	1	0	42	0	43
Diskriminace spotřebitele	10	0	0	0	10
Vyřizování reklamací	16	1	8	0	25
Agresivní obchodní praktiky	2	1	26	1	30
Spotřebitelský úvěr	15	1	2	21	39
Ochrana spotřebitele	36	3	26	58	123
CELKEM	253	24	259	102	638

ČÁST C

ČLENĚNÍ PODLE VÝSLEDKU ŠETŘENÍ

	Uzavřená podání					Podání v šetření	Celkem
	Návrh na sankce	Náprava ze strany fin. subjektu	Neoprávněná podání	Důkazní nouze	Písemná vysvětlení		
Úvěrové instituce	0	36	56	14	103	44	253
Obchodníci s CP (vč. zprostředkovatelů)	1	0	2	4	10	7	24
Pojišťovny (vč. poj. zprostředkovatelů)	16	29	43	20	77	74	259
Jiné	0	2	8	9	73	10	102
CELKEM	17	67	109	47	263	135	638

Příloha 25

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODÁNÍ NA POBOČKÁCH ČNB V ROCE 2011

ČÁST A

CELKOVÉ POČTY PŘIJATÝCH PODÁNÍ

Období	Celkový počet přijatých podání
1. 1. – 31. 12. 2011	228

ČÁST B

ČLENĚNÍ PODLE SEGMENTŮ

	Úvěrové instituce	Obchodníci s CP vč. zprostředkovatelů	Pojišťovny vč. poj. zprostředkovatelů	Ne-bankovní devizová místa	Jiné	Celkem
Náklady produktů (vč. podání na směnárny)	3	0	3	130	3	139
Platební styk (vč. platebních karet)	4	0	1	0	0	5
Informace o produktu	4	0	20	0	6	30
Pojistné plnění	0	0	13	0	0	13
Diskriminace spotřebitele	2	0	0	0	0	2
Vyřizování reklamací	5	0	5	0	2	12
Agresivní obchodní praktiky	2	1	18	1	0	22
Ochrana spotřebitele	0	0	0	0	5	5
CELKEM	20	1	60	131	16	228

ČÁST C

ČLENĚNÍ PODLE VÝSLEDKU ŠETŘENÍ

	Uzavřená podání				Postoupená podání	Podání v šetření	Celkem
	Náprava ze strany fin. subjektu	Neoprávněná podání	Důkazní nouze	Písemná vysvětlení			
Úvěrové instituce	0	0	0	0	0	0	0
Obchodníci s CP (vč. zprostředkovatelů)	1	3	3	1	23	2	33
Pojišťovny (vč. poj. zprostředkovatelů)	1	4	4	114	3	5	131
Jiné	0	0	2	12	2	0	16
SAO OS	0	0	0	0	48	0	48
CELKEM	2	7	9	127	76	7	228

Vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28

115 03 Praha 1

Česká republika

Kontakt:

SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE

Tel.: 224 413 494

Fax: 224 412 179

<http://www.cnb.cz>

Sazba a produkce: Jerome s.r.o.

Grafický design: Jerome s.r.o.

